قەڵای ئاژەڵان

نوسینی

جۆرج ئۆرویل

PDF4Kurd

وەرگێر

ئەحمەد دەشتی

چاپی یەکەم

ناوی کتێب

- **قەلای ئاژەلان.**
- **نوسینی جۆرج ئۆرویل.**
- **وەرگێردراو لە فارسیەوە: ئەحمەد دەشتی.**
- **تایف هەلێر دەشتی.**
- **چاڤی یەکەم**

چەند پەیڤێک

قەلای ئاژەلان وەک چۆن کە من تێی گەیشتووم

داهێنانی ئەدەبی وەکو مۆرکێکی ڕەسەن هەمیشە دەست نیشانکەرەوەی بوونی ڕووداوێکی ڕاستەقینەیە لە کات و شوێنێکی تایبەتی ڕۆژگاران دا، ئەگەرچی هەموو ڕووداوێک لە هەر کۆمەڵگایەکی مرۆڤایەتی دا بێ،گەیوەندیەکی ڕاستەو خۆی بە ئاستی گێشکەوتنی ئەو سەرچاوە بە هێزەی سەرهەلدان و داهێنان کە بێ شەک کۆمەل خۆیەتی هەیە.

قەلای ئاژەلانیش نمونەی داهێنانێکی بە گێزە کە ڕاستەوخۆ ئەو تێکچڕژان و هەراو هۆریایانەی نێوان هەموو چینەکانی کۆمەل وەدەر دەخاتن و گەردە لە ڕووی ڕوداوێک دا هەل دەمالێ و ئاشکرای دەکاتن کەوا ئەوەش لەڕێی هەلبژاردنی چەند کەرەستەیەکی ئاساییەو،ئەوەش بۆئەوەیە کەوا ڕوون کردنەوەی مەبەستێکی ئاسایی بداتە دەستەوە،ئەو بڕستە بەر هەستە وەدەر بخاتن کە چەقی کێشەکانەو سەری دەزولکەکانی گەرمی ژیانی گێوە لکێندراوە،ئەوەی کە زۆر دیارەو ڕوونە ئەوەیە کە کەرەستەی وێژەیی نمونەی نیشان دانی بەشێکی گەورەی مەسەلەکەیە،چونکە هەر نوسینێکی ئەدەبی لە ڕووی دەست نیشان کردنی مەبەستەوەبێت دەبێت کە کەرەستەکانی نەخشەی تایبەتی خۆیان تیادا ببینن،هەر بۆیەشە کە نوسەری ئەم ڕۆمانە کەرەستەکانی خۆی لە چینە بوونەوەرێک دا هەل

دەبژێرێ کەبیگرەو بەری مەدە ئەو مەبەستە بداتـە دەسـتەوە و ژیـانی ژێـر دەسـەیـی و نـەهامـەتـی و چـەوسـاوەیـی و گیرمەوکێشەی چینایەتی و ئازوردەیـی و ڕەنـج و ئـازارەکـان و دووگات بوونەوەی بێ ماناو ڕێ ون کردن و ناڕێکی و نـەبـوونی یەکێتی و ڕێک نەکەوتن لە گەل یەکتر دەگرێتـەوە،ئـەوەش بـۆ زیندوو بوونەوەی ڕەگی ئاژەلیەتی لە دەروونی مرۆڤ دا.

ئاخۆ نوسەر ئەم جۆرە کەرەستەیـەی هـەر ئـاوا بـە ڕووتـی دەخاتە ناو بنەماکانی ئەوان و باسـی گرنـگ و گـڕ لـە ڕووداوی نامۆیی ومرۆڤایەتی وهەڕمێنی ئـەوگێرمـەو کێشـەیـەدەداتـن ؟ هەلبەتە نا،چونکە کۆڕی مرۆڤایەتی لە زۆر شـوێن و لـە گـەلـی ڕۆژگـاران دا ئـەو تـەگـەرەیـەی تیـادا دەئـاخنرێتن کـەوا خـەسـڵەتـەکـانی ناتـەواوی مرۆڤـی تیـادا سـەرجـەم کـۆ دەبێتەوە،بۆیێکە نوسەریش دەچێتە سەر ئەو بۆشاییـیانەو جـێ خالیانەی کە چـەقـی بگـرەو بـەردەی ڕوو داوەکانـە،هـەمیشـە دەیەوێت لە ڕێی بەسەر هاتە دلتـەزینـەکانـەوە گـەش بینـی و بەرچاو ڕوونی بە مرۆڤەوە ببەخشێتن،نوسەری ئەم ڕومانەو ئەم کێشانە نەک هەر سەرکەوتووە لە چۆنیەتی پیادە کردن و بە کار هێنانی ئـەو کـەرەسـتانەوە،بـەلکـو زۆر چـاک توانیویـەتـی کـە گەورەترین گیانی تێک هەلچون و کێشمەکێشم لە کەرەسـتەی فرە ون بوو دابگیرسێنێ و ڕێگەی نوسینی پێ گەش بکاتـەوەو

ویستی مرۆڤیش بەوە تەیار بکات کە بڕستی ڕاپەڕینی تێدا بینێتە کایەوە.

دابەش کردنی دەورەکان بە چەشنێ ئەنجامیان گرتووە کە خوێنەر لە تەواوی کون و کەلەبەرەکان داسەری پڕ لە سوڕمانەوە دەبێتن و سەری نەوازش دا دەنەوێنێت و تامێکی زۆری لێ وەردەگرێت،کەواتە ڕۆمانی قەلای ئاژەلان نمونەی ئەدەبی دەربڕینی ناڕاستەو خۆی مەسەلەکانی مرۆڤایەتی و وەدەرخستنی چەوساندنەوەی مرۆڤ وسەرهەلدانی بیرو ڕای ڕزگاری و هەستی پێشکەوتنخوازیە،هەر لە سەرەتاوە کە مرۆ لە دەرگای ئەو ڕۆمانە دەداتن و ڕەنگە کەمێ دەست شل بکات لە هەلدانەوەی لاپەڕەکانی دوایی دا،بەلام کە تۆزێ هەلدەڕژێتە سەر ئەم کارەوە هەلبەتە گەلێک لە ڕووداو و خالە سەرنج ڕاکێشەرەکانی ئەم ڕۆمانە وای لێ دەکاتن کە حەز لە دوپات کردنەوەی بکاتن.

من بۆ خۆم کە دەستم بە خوێندنەوەی ئەم ڕۆمانە کرد تامێکی زۆر زۆرم لێ چێژا ، کە هەر ئەوەش بوو هانی دام کەوا وەری بگێڕمە سەر زمانە شیرینەکەی خۆم کە زمانی کوردیە،جگە لەوەش کە بینیم پێنج نوسەری فارس ئەم ڕۆمانەیان وەرگێڕاوەتە سەر زمانی فارسی و چاپیان کردووە کە ئەمەش زیاتر ناوەرۆک دەبەخشێە سەر ئەم ڕۆمانە مەزنەی جۆرج ئۆرویلەوە و زیاتر هاندەری من بوون بۆئەوەی کە ئەم

کاره بـه جـێ بیـنم و هـیچ نـەبـێ خزمـەتێکـی بچکۆلانـه بـه کتێبخانـەی کـوردەواری بکـەم ئـەوەی کـه مـن بیـزانم ئـــەم ڕۆمانـەی (قـەلای ئـاژەلان) بـه زۆربـەی زمانـەکـانی جیهـانی وەرگێڕدرایـــەو مـــن ئـــەم ڕۆمانـــەم بـــه زمـــانی ئـــەلمـــانیش خوێندۆتـەوەو لـه گـەل ئـەویـش دا بـەراوردم کردۆتـەوە بـۆم دەرکەوت که بەڕاستی ئەمیر شاهی وەرگێـڕی ڕۆمـانی قـەلای ئاژەلان بۆ سـەر زمـانی فارسـی کـارێکی زۆر جـوان و پـوختی ئـەنجـام داوەو پـڕ بـه پێسـتی خـۆی توانیویـەتـی لـەو کـاره گەورەیەدا که زانیاری وەرگێڕانه سەرکـەوتـوو بێتن،منـیش بـه هیوام که توانیبێتم خزمەتێکم گەیاندبێت به کتێبخانەی گـەلـی کورد و کارێکی وام کردبێ که به لانی کەمەوە جۆشـێک بخاتـه سەر کـۆڕی تاسـاوی گۆڕین،پێشـم وایـه ئـەوەی کـه دەسـت دەداته کارێکی وا هەلبـەتـه لـه سـەرەتـاوە خـۆی بـەرپرسـیار دەزانێت کەوا گیانی نوسینەکه بپارێزێت و لەهەمـان کـاتیش دا چۆنیەتی تێک هەلکێشانی زمانەکەی خۆی فەراموش نەکـات و هەروەک کەلەپوورێکی نەتەوایەتی خاوەن شتی تایبەتی خـۆی بپارێزێت.

ئەحمەد دەشتی

1982/9/15

شاری پیران _ئێران.

جۆرج ئۆرویل لە چەند دێرێک دا.

(جۆرج ئۆڕویل)ناوی بەڕاستی(ئیریک بلیر)ە ناوی ئەم ڕۆمانەش بە ئینگلیزیەکەی ە (جۆرج ئۆڕوێل)لە سالی 1903 دا لە هیندوستانەوە هاتۆتە جیهانەوە،بۆ ماوەیەکی کەم لە شاری(بۆرما)دا ژیاوە،نەزیکەی دوو سالانیش لە وەلاتی فەرەنسا دا ژیانی بردۆتە سەر،پاشان چوەتە ئینگلستانەوە لەوێ بوەتە ماموستا و لە قوتابخانەیەک دادەرسی گوتوو تەوە،کاری پەرتوک فرۆشیشی لە یەکێک لە پەڕتوکخانەکانی ئینگلستانەوە کردووە.

لە کاتی شەڕی دووەمی جیهانی دا لە ئینگلستان ژیاوە،لە یەکێک لە ئێزگەی ڕادیۆکانی ئەو سەردەمانە دا کاری کردووە،لە سالی 1943 دا لە گۆڤارێک بە ناوی (تریبۆن) کاری کردووە و لاپەڕەیەکی تایبەتی لەو گۆڤارە دا بۆ تەرخان کراوەو بە وتاری ئەدەبی و سیاسی ئەو لاپەڕەیکەی ڕازاندۆتەوە و بە ڕێوەی بردووە.

لە دوای ئەمە دا بۆ ماوەیەک لە وەلاتی فەرەنسا و ئەلمانیا دا بووە بە پەیام نێر.

لە سالی 1950 دا لە شاری لەندەن کۆچی دوایی دەکاتن و بۆ هەتا هەتایە چاوی تێک دەنێ و مال ئاوایی لە جیهان دا دەکات.

جۆرج ئۆرویل هەر چەندە کە تەمەنێکی زۆر کورتی بردۆتە سەر و تەنیا 48 سال ژیاوە بەلام توانیویەتی لەو ماوەیە کورتەی تەمەنی دائەم بەرهەمانەی خوارەوە لە دوای خۆی دا بە جێ بێلێت:

1-ئاس و پاس لە لەندەن و پاریس دا.

2-ڕۆژگارانی بۆڕما.

3-قەلای ئاژەلان.

4-خیابانێک بەرەو ئەسکەلەی ویگن.

5-سالی 1984 .

بە بڵاو بوونەوەی ڕۆمانی (قەڵای ئاژەڵان) ناو بانگێکی زۆری دەرکردووە کە ئەو ڕۆمانە مەزنە چەند ملیۆن کتێبی لێ فرۆشرا، بە زۆربەی زمانەکانی میللەتانی ئەم جیهانە وەرگێردراوەو بلاو بوەتەوە،بە نوسینی کتیبی 1984یش کە لە سالی 1948 دا چاپی کرد جۆرج ئۆرویل لە جیهان دا زیاتر ناو بانگی دەرکرد.

وەرگێڕ

بەشی یەکەم

خواجە جۆنزی خاوەنی کێڵگەی(مانر) ئەوەندە سەرگەرم ومەست بوبوو ئێوارە کاتێ کە دەرگای کۆلیتی مریشکان و تەویلەکەی گاڵە دەدا ئەوەی لە یاد چۆوە کە کولانەکەی سەرەوەی هۆلەکەش دا بخاتن و بیبەستێت،بەلەنگەلەنگ لەگەل ڕۆناکی فانوسە بە پرتە پرتە کەیەوە سەرتاسەری حەوشەکەی گەڕاو هەمووی بە تەواوی پشکنی،ئەوساکەبە دڵنیاییەوە پێلاوەکەی خۆی لە پشتەوەی دەرگای ماڵەکەیەوە لە پێ کردەوەو دواگلازی لە قەڕابەی چێشتتخانەکەدا پڕ کرد و بە هێواشی و بە ئارامی بەرەو ژووری نوستنی خۆی کە خانم جۆنز لەوێندەرێ لە پرخ و هۆڕی خەوادابوو خزا.

هەر لە گەل کوژانەوەی چرای نوستنی ژوورەکەی جـۆنزدا جم و جۆل کەوتە ناو مەزراکـەوە،لـەو ڕۆژانـەش دا ئـەوە بـلاو ببوەوەو وا کەوتبووە سـە زارانـەوە کـە مێجـەڕی نێـرە بـەرازی سەرکەوتوو لە بردەنەوەی پاداشی پیشانگای ئاژەلان دا،دوێنـێ شەوێ خەونێکی پڕ لە سەیرو سەمەرەی بینیوەو دەیەوێـت کـە ئەو خەونەی لە هەلێک دا کەوا ترسی خواجـە جـۆنز لـە ئـارادا نەما،بۆ تەواوی ئاژەلانی تر بیگێڕێتەوە،ئەوەش وا بڕیار بوو کـە

لە عەمبارە گەورەکەدا ئاژەڵەکان کۆ ببنەوەو مێجەری پیرە بەراز لەوێندەری کۆ ببنەوەو ئەو خەونەیان بۆبگێڕێتەوە.

مێجەری پیرە بەرازیش کە هەمیشــە بــەو نــاوەوە بانــگ دەکرا،هەرچەنــدە کــە ئــەو بــە نــاوە خۆشــەکــەی(ویلینگــدن) بەشداری لە پیشانگادا کردبوو بــەلام هــەر بــە نــاوی مێجــەری پیرەوە ناو دەبردرا،مێجەرە پیرەش ئەوەنــدە ڕێــزەی لــە لایــەن ئاژەلەکانەنەوە لێ دەندرا کەوا تەواوی ئاژەلانــی ئــەو مــەزرایــە ئامادەی ئەوەیان هەبوو کەوا سەعاتێکی تەواو لە کــاتی خــەوی خۆیان دا ببڕن و تەرخانی بکەن بۆ گوێ گــرتن لــە قســەکــانی مێجەڕە پیرە بەراز.

لە لایەکی تەویلەبەر فرەکەوە،لە شوێنێکی وەکو سەکۆ لە ژێر ڕۆناکی ئەو فانۆسەی کە بە سایپتەکەوە هەلواسرا بوو،مێجەڕە گیرە لە سەر گیشەیەکی گووشەوە وەرکەوتبوو،ئەو دوازدە سالی ڕەبەقیشی بە سەر تەمەنیادا تێپەڕ بوو بوو،مێجەڕ لەو دواییانەدا کەمێک توند و تۆلتر بووبوو،لە گەل ئەوەش دا هێشتان شەلفەکانی نەکەوتبوون و زۆر لە سەرخۆو بە سەرو گۆتەلاک وزیت بوو،ئیتر هەندەی پێ نەچوو کە وردەوردە ئاژەلانی تر هێواش هێواش دەهاتن و هەر یەکەش بە شێوەیەکی تایبەتی خۆیەوە لە شوێنێک دا جێگەی خۆی دەگرت،بۆ یەکەمجارهەرسێ کسۆکەکان کە ناویان (بلۆبل)و (جیسی)و(پێنچەر)بوون   هاتن و جێگەی خۆیان گرت،لە

دوای ئەوانیشەوە بەرازەکانی تر هاتن و هەرلە نەزیک مێجەڕی پیرەوە جێگەی خۆیان لە پێشەوە کردەوە و دامەزران ، مامرەکانیش هاتن و لە سەر لێواری پەنجەرەکانەوە جێگەی خۆیان گرت و هەڵنیشتن،کۆترەکانیش بە باڵ کوتانەوە هاتنە ژوورەوەو لە سەر شەقرەو کاریتەکانی بن میچ دا هەڵنیشتن و بەتەواوی دامەزران،مەڕ و مانگاکانیش لە پشت سەری بەرازەکانەوە مۆل بوون و دەستیان کرد بە کاوێژ کردن،هەردو ئەسپەکەی کە ناویان (باکسەر)و(کلۆر)بوو بە یەکەوە زۆر بە ئارامی و بە لە سەر خۆییەوە هاتنە ژوورەوەو سمە گەورەو توکناویەکانیان بە ئارامی و زۆر بە هێواشی دادەنایە سەر زەوی نەوەکو خوانەخواستە ئاژەلێکی بچکۆلانە لە ژێر پایان دا بتلێتەوە،کلۆریش کە ماینێکی بە سالا چوو بوو لە گەل ئەوەش دا کە باری دیکانە و چوارەمین جوانەماینی وەدونیا هێنا بوو،بەلام هێشتان هەر لە سەرخۆ و قیت و قۆز بوو،بە قەد و قەلافەتی بڵندیەوە دیار نەبوو کە ڕێک و پێکی جارانی خۆی لە دەست دابێت(باکسەر)یش کە ئەسپێکی بە قەلافەت وبە خۆوە بوو،بڵندایی هەژدە دەستی تەواو دەبوو،هێزو توانایەکی لە ڕادە بەدەری هەبوو،هێز و توانای بە قەد دوو ئەسپی ئاسایی دەبوو،ئەو هێلە سپیەی کە لە ژێر لمۆزیەوەبوو دیاردەیەکی گەلۆرانەی ئەوی نیشان دەدا،لە ڕاستیش دا (باکسەر)لە ڕێزی ئاژەلانی پلەی یەکەم دا نەبوو،بەلام بە هۆی خۆ ڕاگرتن و هێزو

توانای و کاریگەریەتی لە کار کردن دا جێگەی ڕێز گرتنی هەموو لایەکەوەبوو،تەواوی ئاژەلان (باکسەر) یان خۆش دەویست،هەر لە دوای گەیشتنی بالسەر و کلۆر ،(مۆریل)ی بزنە سپی و(بنیامین)ی کەرە دێزە بە یەکەوە هاتنە ژوورەوە (بنیامین)ی دێزە کەرێکی بە تەمە ن و بە سالا چوو بوو، خوو و ڕەوشتی ئەو کەرە دێزەیە لە تەواوی ئاژەلانی ئەو کێلگەیە خراپتر بوو،زۆر کەم دوو بوو،ئەگەر قسەیەکیشی بکردابایە ئەوا پڕ لە تەوس و پەلار بوو،بۆ وێنە دەیگوت:خوا کلکی بە من داوە کەوا مێشولەی پێ پاس بکەم،بەلام ئەگەر بە دەست من بوایە نە کلک و نە مێشیشم دروست دەکردن (بنیامین)تەنیا ئاژەلێک بوو کە لە نێوان هەموو ئاژەلانی تری کێلگە دا هەرگیز پێنەدەکەنی ، ئەگەر هۆی ئەوشیان لێ بپرسیبایە کەوا بۆچ قەت ناخەنی ؟ ئەوا ئەویش لە وەرام دا دەیگوت:هیچ شتێک وەدی ناکەم کەوا جێگەی خەندە بێتن(بنیامین)بەبێ ئەوەی کە دەری ببڕێتن دۆستێکی دلسۆزو ڕاستەقینەی (باکسەر) بوو (باکسەر)و (بنیامین) هەمیشە هەردوکیان بە یەکەوە لە هەموو ڕۆژانی یەکشەممەدا لە لەوەڕگاکەی پشتەوەی باخچەکەی کێلگەکەی قەلای ئاژەلانەوە دا بەبێ ئەوەی کە تەنیاتاکە قسەیەکیش بە یەکەوە بکەن و لە گەل یەکتری بدوێن ئەوا تا تێرو پڕ دەبوون دەلەوەڕان.

(باکسەر)و (کلۆر)تازە جێگەی خۆیان لە تەویلەکەدا گرتبوو کەوا کۆمەڵێک لە جوجەلە مراویەکانی بێ دایک و باو بە جووقەوە یەک لە دوای یەک دا هاتنە ژوورەوە،ئەملا ئەولا گەڕان تا شوێنێک بۆ خۆیان بدۆزنەوەو نەکەونە ژێر پێیانەوە(کلۆر)بە هەردو سمەپان و پۆڕەکانی پێشەوەی پەرژینێکی بۆ دروست کردن و جووجەلە مراویەکانیش تێیدا خەوتن ، لە دوا سات دا (مالی) ماینە سپیەکەی ڕاکێشەری گالیسکەکەی(جۆنز)ی خاوەن کێلگەی (مانر) لە کاتێک دا کەکلۆیەک شەکری بە زارەوە بوو و زۆر بە ئارامی خرمە خرمی لەکلۆ شەکرەکە دەهێناو دەیکرۆشت ، زۆر بە نازو فیزەوەس و بەلە خۆڕازی بوونێکی زۆرەوە هاتە ژوورەوە ، لە شوێنێکی کەمێ لە پێشەوەدا لێی پال کەوت و ووردە ووردەش خەریکی مووی سپی گەردەنیەوە بوو،بەو نیازەوە کەوا سەرنجی ئەوانیتر بۆ لای ئەو ڕێشمە سوورەی کەوا بە گەردەنیەوە هەلواسرا بوو ڕا بکێشێت.لە دوای هەموان پشیلەش بە میاوە میاوەوە هاتە ژوورەوەو هەروەک هەمیشە لە دوای شوێنێکی گەرم دا دەگەڕاو تا لە نێوان (کلۆر)و(باکسەر)دا جێگەی خۆی کردەوە و کەوتە پرخ و هۆڕی خەوەوە و بە دلنیایی و ئاسودەیی لێی خەوت و تەنانەت گوێی لە قسەیەکی (مێجەر)ە پیرەش نەبوو،جگە لە (مۆز)ی قەلە ڕەشەی کەوی کە لە سەر درەختەکەی

حــەوشــەکــەی کێلگــەکــەدا،لــە پشــت دەرگاکــەوە لێــی خەوتبوو،تەواوی ئاژەڵەکانی تر هەموویان هاتن و ئامادەبوون.

هەرکە (مێجەر)ی پیرە نێرەبەرازیـش زانـی کـەوا هـەمـوو ئاژەڵەکان جێگەی خۆیـان گرتـووە و ئامـادەن،ئـەویـش خـۆی ئامادە کرد و لە دوای ئەوەی کە قورگی خۆی خـاوێن کـردەوەو بە تەواوی ئامادەبوو دەستی کرد بە قسان و گوتی:

هاوڕێیان هەموو لایەکتان دەربارەی ئەو خەونـەی کـە مـن دوێنـێ شـەوێ دیومـە شـتێکتان بیسـتوە،مـن لـە بـارەی ئـەو خەونەوە پاشان قسەتان بۆ دەکەم،چونکە بە پێویسـتی دەزانـم کە هەندێ شتی گرنگ هەیە کە ئەوانیشتان بـۆ بـاس بکـەم و پێتان ڕا بگەیەنم،ئێوە دەزانن کە من تەمەنێکی دوورو درێژم لە هۆلی بەرازان دا بردۆتە سەر،ماوەیەکی زۆرم بۆ بیـر کردنـەوەو زانین و زانیاری هەبووە،دەتوانم ئەوە بلێم کە من بە ئـەنـدازەی هەر ئاژەڵێکی زیندوو لە چۆنیەتی ژیانی ئێســتای ئـەم جیهانـە دەگەم و دەزانم ، بۆیەکـە دەمـەوێـت کـەوا دەربـارەی ئـەوەوە باستان بۆ بکەم و ئەوەی کە من دەیزانم هەتـا مـاوم پێتـان ڕا بگەیەنم و پێتان بلێم تا ئێوەش بیزانن و فێر بن.

هاوڕێیان دەمەوێ بلێم کە چۆنیەتی ژیان بە چ شێوەیەکەو چۆنە؟بۆ وەرامی ئەمەش دەبێت ئەوە بزانین کە ژیـانی ئێمـەی ئاژەلان زۆر کورتە،لە گەل ئەوەش دا پـڕە لـە جـەفـاو ڕەنـج و ئازارو نەهامەتی و کوێرەوەری و ئازوردەییە،هەر لەو کاتەوە کـە

هەر ئاژەڵێ لە دایک دەبێ ئەوا جگە لە بژیوی نەمری و نەژی خۆی زیاتر هیچ شتێکی تری نیە و جگە لەوەش لە نێوان ئێمە دا ئەوانەی کەوا هێزی کار کردنیان هەیە ئەوا دەبێت هەتا مردن و دوا هەناسەی ژیانیان کاریان پێ بسپێردرێت و دەبێ هەتا مردن هەر کاریش بکەن،لەو کاتەوەش کە پەک کەوتە دەبن و ناتوانن کار بکەن،ئەوا دەبنە قوربانی وبەدەستی زۆر و زۆرداری و ناڕەوایی و گەلێ بێ بە زەییانەوە ڕەفتارمان لە گەل دا دەکەن،هیچ ئاژەڵێک لە ئینگلستان دالە تەمەنی یەکسالی بەولاوە تامی خۆشی و بەختەوەری ژیانی خۆی ناچێژێت،هیچ ئاژەڵێک لەم ئینگلستانە دا ئازادو ڕزگارو سەربەست و ڕەها نیە ، ژیانی تەواوی ئاژەلان بریتیە لە هەژاری و چەوساوەیی و کۆیلەتی ئەمەش بۆ خۆی ڕاستیەکە کەوا هەرگیز ناتواندرێت نکۆلی لێوە بکرێت،ئایا ئەم ژیانەی ئێمەی ئاژەلان لە ڕاستی دا پێویستیەکی سروشتیە و دەبێ هەر ئاوا بێت؟ئایا ئەمە بەلگەی ئەوەیە کە ئەم سەر زەمینە ئەوەندە هەژارە کە ناتوانێت ژیانێکی خۆش و پڕ لە کامەرانی و شادی و بەختەوەری بۆ دانیشتوانی خۆی مسۆگەر بکات؟ هاوڕێیان،من دەلێم نەخێر سەد جاران نەخێر،ئەمە هەرگیز وانیە،خاکی ئینگلستان هەتا بلێی خاکێکی بە پیت و فەڕە،ئاوو هەوای ئەوەندە خۆش و لەباری هەیە کە تواناى ئەوەی هەیە خۆراک و ئالیکێکی یەکجار زۆر بێنێتە بەرهەم،کەوا ئەم بەرهەمە گەلێک

زیاترە لە بەشی تێرو تەسەلی تەواوی ئەو ئاژەلانەی کە تیادا دەژین، هەر ئەم کێلگەیەی کە ئێمەی لە سەرا دەژین،توانای گەلێ لەوە زیاترە کە دوازدە ئەسپ و بیست مانگا و سەدەهاسەر مەڕ بەڕێوە بەرێت و ژیانیان مسۆگەر بکاتن بە شێوەیەک کە هەموویان تیادا بەختەوەرو شاد و خۆش گوزەران بن،ئەو شادی و خۆشیەی کە هەتا ئێستاکە ئێمەی ئاژەلان نەمان دیوە و گەلێک لێیەوەوە دوورین کە بیریشی لێ بکەینەوە و هەرگیز بە چاوی خۆمان نەمان دیوە ، بەلام دەبێ ئەوە بزانین کە هۆی چیە و بۆچ و لە بەرچی ئاوا لیێی دوورین و ئێمەی ئاژەلان لەو خۆش بەختیەدا بێ بەشین ، وەرامی ئەوەش ڕوون و ئاشکرایەو دەبێ هەموو بیزانین کە هەموو ڕەنج و ئازارو کوێرەوەریەکانی ئێمەی ئاژەلان و هەموو دزین و خواردنی بەرهەمی ڕەنج و ئازارەکانمان،تەنیاو تەنیا لە لایەن مرۆڤەوەیە کەوا هەمووی بە تالان دەبردرێت و زەوتیان کردووە ، بەلێ هاوڕێیان وەرامی هەموو ئەو گیرو گرفت و مەسەلانەی ژیانی چەوساوەیی ئێمەی ئاژەلان لە یەک خال دا کۆ دەبێتەوە ئەویش وشەی (مرۆڤ)ە تەنیا و تەنیا (مرۆڤ)ە دوژمنی سەرەکی و ڕاستەقینەی ئێمەمرۆڤە، مرۆڤ دەبێ لە ناو بڕوات و دوور بخرێنەوە ، ئەوساکە ڕیشەی برسیەتی و بێکاری و سوخرەو زۆرداری بۆ هەمیشە لە ناو دەچێت و نامینێت،مرۆڤ بۆ خۆی تاکە بوونەوەرێکە کەوا مەسرەف دەکاتن وبەبێ

بەرهەمە،مرۆڤ نـەشـیر دەداتـن و نـەهێلکـە دەکـاتن ، گـەلـێ لەوەش بێ هێز ترە کە بتوانێت گاسنێک بۆ کێڵان ڕا بکێشـێت و خێراییشی هـەرگیـز ناگـــــاتە ئـەو ئـەنـدازەوە کـە بتوانێـت کەروێشکێکیش بە ڕاکردن بگرێتن ، لە گـەل ئـەوەشـدا ئاغـاو چەوسێنەرەوەی ئاژەلانەو هەر مرۆڤیشـە کـەوا ئـاژەلان وەکـار دەخات و لە تەواوی ڕەنج و بەر و بوومەکانیان تەنیا ئەوەندەیان پێ دەدەن کە نەمرن و پێ بژین و بتـوانن کاریـان بـۆ بکـەن و دەست بە سەر هەموو ئەوانیتر دا دەگرن،هەر ئێمـەی ئـاژەلـین کەوا زەوی دەکێلین و هەر بەپەینی ئێمـەیـە کـەدەبێتـە زبـری کیمیایی و بەرو بوومەکانی پـێ زیـاد دەبێت،ئێمـەی ئـاژەلـیش جگە لە پێستی خۆمـان خـاوەنـی هـیچ شـتێکی تـر نـین و بـێ بەشین لە هەموو شتێک.ئێوە ئەی ئـەو مانگایانـەی کـەوان لـە پێشـــەوەی مـن دان دیـــارن لـــە ســـالی ڕابـــوردوو دا چـــەنـد هەزاربۆشکە شیرتان لێ دۆشراوە،ئەو شیرەی کـە دەبوایـە بـۆ بەهێز کردنی گۆلکەکانتان سودی لێ وەرگیرابایە،کـوانی و چـی بە سەر هـات؟ هـەر دلـۆپێکی لـە گـەرووی دوژمنـانی ئێمـەی ئاژەلانەوە چووەتە خوارەوەو بووەتـە بژیـوی ئـەوان،ئێـوە ئـەی مامرەکان،لە سالّی ڕابوردوو دا چەند هێلکـەتـان کردوە؟،تـەنیـا چەند دانەیەکیش لەو هێلکانـەتـان نـەدراوەتـێ و نـەبوونـەتـە جووجەلەی خۆتان،تەواوی هێلکەکانتان هەمووی لە بازرگانی بۆ سوودی جۆنز و کەسانی تر بووەتە پارەو پۆلی ژیانی ئـەوان،تـۆ

ئەی (کلۆر)تا ئێستا چەند جوانیت وەدونیا هێناوە،لە جیاتی ئەوەی کە ئێستاکە دەست بە گۆپالّی پیریتەوە بان،ئەی کوانێ و چیان وەسەرهات و ئیستاکە لە کوێن؟خۆ هەر هەمویان لە تەمەنی یەکسالّی دا فرۆشراون و تۆش هەرگیز نایان بینیتەوە، لە تای چوار جوانە ماین و ئەو هەموو ڕەنج و ئازارانەو کوێرەوەریانەی هەمیشەیت لە ناو مەزراو لە ژێر گالیسکەدا جگە لە بژیوی ڕۆژانەت و گۆشەیەکی تەویلە بەو لاوە ، ئاخر چیترت هەیەو خاوەنی چی؟

هاوڕێیان ئەوە زۆر باش بزانن کە تازە بە هیچ شێوەیەک لێ ناگەڕێن کەوا ئەم ژیانە بگاتە ئاستی سروشتی خۆیەوە،من دەربارەی ژیانی خۆم هیچ گلەیی و شکایەتێکم نیە،چونکە من زۆر کامەران و خۆش بەخت بوویمە لە ماوەی ژیانم دا باش ژیاوم،من کە دوازدە سالّی ڕەبەق ژیانم بردۆتە سەر و زیاتر لە چوارسەد توولە بەرازم وەدونیا هێناوە،خۆ ژیانی سروشتی هەر بەرازێکیش هەر ئاوایە،بەلام هیچ ئاژەلێک نیە کە لە بەر دەمی چەقۆ دا ڕزگاری ببێتن،ئێوە ئەی ئەو بەرازانەی کەوان لە پێشەوەی من دا وەرکەوتوون،لە ماوەی سالێک دا لە سەر کۆلکەی کوشتارگادا هەراو هۆریاتان لە تاو مەرگتان دەچێتە عەرشەوە.ئەم بەلایە وەسەر هەموو لایەکی ئێمەی بەرازەکان دێتن،تۆ ئەی(باکسەر)ئەو ڕۆژەی کەوا لە هێز دەکەویت و توانات نامینێت بۆ کار کردن ، ئەوا هەر(جۆنز)ە بە

کوشــتارگات دەفرۆشــێت و ئــەوســا ســەرت لــە تــەنــت جیــا دەکەنەوەو دەبی بە خۆراکی سەگەکان،کاتێ کە سەگـەکـانیش لە هێز دەکەون و پیر دەبن ئـەوا هـەر(جـۆنز)ە کـە بـەردێکـی سەنگیانن لە مل دەکات و دەیان خنکێنێ،جا ئەی هاوڕێیان ئایا هەریەک لە ئێوە وەک ڕۆژی ڕوون لێتان دیارنیە کە تەواوی ئەم هەمـوو چـەوساندنەوەو دەردو جـەفـاو ئـازارو شـکەنجـــانەو نەهامەتیانەی ئێمە هەمووی سـەرچـاوەکـانی تـەنیـا و تـەنیـا مرۆڤە؟جا کەواتە مرۆڤ لە ناو بەرن وخۆتان خاوەنی بەرهەمـی ئەو هەمووکارە پڕ لە کوێرەوەریەی خۆتان بن،تەنیا بـە لـە نـاو بردنی مۆرۆڤەوە و لەو ڕێگەوە دەتوانن کەوا ئازاد و بەختـەوەر و دەولەمەند ببن،جا بۆ ئەو مەبەستەش دەبێ چی بکـەیـن کـە وا باشە ؟ ئەوەش زۆر سادەیە کـە دەبێـت شـەو و ڕۆژ لـە هـەول وتێکۆشان دابن و بۆ نەهێشتنی مرۆڤ هەرگیز نەسـرەون و زۆر چالاکانە لەم ڕێگەوە لە بزاف و خەبات و هـەول و تێکۆشـان دا بن،هاوڕێیان ئەو پایەو پەیامەو ئەو شـتەی کـە مـن بـۆ ئێـوەم هێناوەو باسـی لێـوە دەکـەم و پێتـانی ڕادەگـەیـەنـم کـە ئـەوە (شۆڕشە،شۆڕش)جا من نازانم کەی ئەم شۆڕشــەبـە کـردەوە دێتە کایەوە،لەوانەیەکە لە ماوەی هەفتەیـەک دا یـان لـە دوای سالێکی تر ئـەم شۆڕشـە بـەرپـا بێـت و ڕوو بدات،بـەڵام مـن هەروەک چۆن ئەم گیایەم وا لـە ژێـرەوەیـەو دەیبیـنم ئـاواش

باوەڕم وایەو دەزانم کە زوو یان درەنگ دادپەروەری ڕاستی و ڕزگار بوون لەو هەموو میحنەتانە دا نەزیکە و وەدی دێت.

هاوڕێیان لە هەموو کاتێک دا با ئەوەتان لە یاد بێت و لە بیری نەکەن کە لەوەش گرنگتر ئەوەیە کە دەبێت ئەمەی کە من دەیلێم و باسی لێوە دەکەم بلاوی بکەنەوەو بەهەموو ئەو کەسانە بلێن کەوا لە دوای ئێوەوە پێ دەخەنە جیهانەوەو،بۆ ئەوەی نەوەکانی ئایەندەمان هەتا ڕۆژی پیرۆزی و سەرکەوتن لە هەول و خەبات بۆ ئەو مەبەستە لە تێکۆشان دا بن.

هاوڕێیان:ئەوەشتان لە یاد نەچێت کە هەرگیز نابێت لە ناو دلتان دا دوو دڵی و گومان هەبێت و هیچ بەلگەیەکیش نابێت کەڕێگە لەوهەنگاوەو ئەو ڕێبازەوە بگرێت و لەو ڕێگەیەوە لاتان بداتن،لە هیچ کات و شوێنێک دا نابێ کە باوەڕ بە مرۆڤ بکەن و ئەو قسە بێ کەلک و پووچەلانە و درۆیانەی کە دەلێن ئێمەی ئاژەلەکان لە سود و قازانج دا هاوبەشین و یاخود پێشکەوتن وسەرکەوتنی یەکێ بە سەرکەوتن و پێشکەوتنی ئەویتر بەستراوەتەوە وانیەو ئەمانە هەمووی قسەی پڕو پوچ و بێ سودن و هەمووی درۆ دەلەسەیە قەت نابێ کە باوەڕی پێ بکرێت و هیچ بنچینەیەک و ڕاستیەک بۆ ئەو پەیڤانە نیە،مرۆڤ هەرگیز بیر لە بەرژەوەندی و قازانجی هیچ بوونەوەرێکی تر ناکاتەوە. بۆیەکە کە لە خەبات و تێکۆشان دا پێویستە کە ئێمەی ئاژەلان هەموو لە هەموو دۆستی یەکتری

بین و یەک بگرین و ناکۆکی و دووبەرەکیّ لە ناومان دا نەبێت و تەواوی ئاژەلان یەکگرتوو بن و هاوکارو دۆستی یەکتربن، هیچ مرۆڤێک نیە کە دوژمنی ڕاستەقینەمان نەبێت،لەو کاتەدا کە(مێجەر)ەپیرە نێرە بەراز لەم قسانە دابوو ، بوو بە غلبە غلب و هەراو هۆریا ، چونکە لەو کاتەدا چواردانە مشکی بیابانی لە ناو کونەکانی خۆیانەوە هاتبوونە دەرەوەو بە سەر سوڕمانەوە سەرگەرمی گویّ ڕاگرتن لە قسەکانی (مێجەر)بوون ولە ناکاو سەگەکان چاویان بە جورجەکان دەکەوێت و یەکسەر پەلاماریان دەدەن و جورجەکانیش ڕا دەکەن و بە سەلامەتی بۆی دەردەچن و خۆیان دەکوتنەوە ناو کونەکانیانیەوە ئەگینا ڕزگاریان نەدەبوو،(مێجەر)ە پیرەش بە نیشانەی وس بوون وبیّ دەنگی دەستەکانی بەرز کردەوە و گوتی:هاوڕێیان دەبیّ لێرە دا ئەوە بلێم و بۆتانی ڕوون بکەمەوە،ئایا کە ئاژەلەکانی کێویش وەکو مشک و جورج و کەروێشک لە ڕێزی دۆستانن یان دوژمنان؟بۆ ئەم مەبەستەش دەبێت و پێویستە کە ڕای گشتی وەریگیرێت(مێجەر)گوتی:من پێشنیار دەکەم کە ئەوە بخرێتە دەنگ دانەوە،ئایا مشکان لە ڕێزی دۆستانن؟ڕاستەو خۆ خرایە دەنگ دانەوەو ، ڕای گشتی وەرگیرا بە زۆربەی دەنگەکان بڕیار لە سەر ئەوەدرا کە ئەوانیش لە ڕێزی دۆستانن ، تەنیا چوار دەنگی دژ هەبوو کە ئەویش بریتی بوون لە دەنگی سیّ سەگ و پشیلەیەک،پاشان ئەوەش ڕوون بۆوە کە پشیلە

ڕای بـۆ هـەردو لا داوه (مێجـەر)لـەسـەر باسـەکـانی ڕۆیـی و گوتی:ئیتر من قسەی زیاترم لا نەماوه،تەنیا ئـەوەتـان بـۆ دوو بارە دەکەمەوە و پێتانی ڕا دەگەیەنمەوە کە دەبێت هەرگیز ئەوە لە بیر نەکەن و باشی بزانن و هەمیشە لە نـاو یـادو هـەسـتتان بێت کەوا دوژمنی سەرەکی و ڕاستەقینەتان (مرۆڤە)و ئـەوەش هەردەم بە پێویستی سـەر شـانتانی بـزانن کـەهـەمیشـە دژی هەموو ڕەفتارو هاکارو کـردەوەکـانی مـرۆڤ بـن و هـەتـا هـەن دوژمنایەتی مرۆڤ بکەن.

ئەمەش دروشمی ئمەیە کە هەرکەسێک لە سـەر دوو پێیـان دا بڕواتن و بالی نەبێتن ئەوا دوژمنەو هـەرکـێش کـە لـە سـەر چـوار پایـان بـڕاوت و یـان بـالی هـەبێـت ئـەوە دۆسـتی ئاژەلانە،دەبێت ئەوەش بزانن کەهەرگیز نابێت لاسـایی مـرۆڤ بکرێتەوە و وەک ئەوان بکەین، تەنانەت لە کاتی سەرکەوتنیش دا دەبێت لە کـەم و کوڕیـەکـانی مـرۆڤ خۆتـان بپـارێزن،هیچ ئاژەلێک بۆی نیە کە لـە نـاو خـانوو دا بژیـت و یـا نیشـتە جـێ بێت،نابێت هیچ ئاژەلێک بە هیچ شێوەیەک لە سـەر تـەخـت دا بخەوێت،هیچ ئاژەلێک بۆی نیە کەوا جل و بەرگ لە بەر بکات و ئارەق بخواتەوەو جگەرە بکێشێت،مافی هیچ ئاژەلێـک نیـە کـە مامەلە بە پـارەو پـوول بکـات و یـا بچێتـە نـاو کـارو بـاری بازرگانیەوە، هـەرچـی خـوو و ڕەوشـتێکی پـڕو پـووچ هـەیـە پێویستە کە ئاژەلان لێی بە دوور بن و نەزیکی نەکـەونـەوە،لـە

هەموو ئەوانە گرنگتر ئەوەیە کە نابێت هەرگیز دژی هاوڕەگەزی خۆت زۆردارانە ڕەفتار بکەیت،بێ هێز یان بەهێز،زیرەک یان تەمەل،هەموو لە هەموو یەکسانن و لە گەل یەکتری دا بران،هیچ ئاژەڵێک مافی ئەوەی نیە کە ئاژەڵێکی تر بکوژێت،جیاوازی لە نێوان ئاژەلان دا بە هیچ شێوەیەک نابێت هەبێت،هاوڕێیان: جا ئێستاکە دێمە سەر باسی چیرۆکی ئەو خەونەی کەوا دوێنێ شەوێ دیومە،هەرچەندە ناتوانم بە تەواوی ئەو خەونەتان بۆ ڕاڤە بکەم و بە تەواوی وەک خۆی کە دیومە بۆتانی بگێڕمەوە،بەلام ئەوەی کە لە یادمە بۆتان دەگێڕمەوە،لەو خەوەم دا ڕۆژگارانێک بوو کە مرۆڤ لەم جیهانەدابە تەواوی لە ناو چوو بوون ئەو خەونەشم ئەوبیرەوەریانەشی هێنایەوە یادم کە لە مێژ ساڵ بوو لە یادم چووبۆوە،ئەویش ئەوە بووچەند ساڵێک لە مەو بەرکە زیاتر لە کودەلە بەرازێک نەبووم،دایکم لە گەل دێلە بەرازەکان دا سرودێکی زۆر کۆنیان دەچڕی کە جگە لە ئاواز و سێ وشەی یەکەمی ئەو سرودە هیچی تریانم لە یادا نەمابوو،من هەر لە منداليوە ئەو ئاوازەم دەزانی و فێری بوو بووم،بەلام لە بیرم چووبۆوە،کەچی دوێنێ شەوێ ئاوازی ئەو سروودەم لە جیهانی خەون و خەیالەوە هاتەوە یاد و لەوەش سەیر تر ئەوەیە کە تەواوی وشەکانی سروودەکم بە تەواوی هاتەوە بیر،بەلێ ئەو وشانەی کە باوەڕم وایە لە ڕۆژگارانێکی زۆر زوو

دا لە لایەن ئاژەلەکانەوە خوێندراوەتەوەوسروودی شانازی بووە،کە سەردەمێکی زۆرە ئەم سرودە فەرامۆش کراوەو لە یاد چووەتەوە.

هاورێیان من هەر ئێستاکە ئەو سرودەتان بۆ دەڵێمەوەو بۆتان دەچڕمەوە،هەرچەندە کەمن پیر بوویمەو دەنگیشم بە تەواوی نوساوە بەڵام دەیلێمەوە تا ئێوە فێری ئاوازەکە ببن و ئەوسا دەتوانن چاکترو باشتری بلێنەوەو ئەو سرودە بچڕنەوە، ناوی ئەم سرودەش(سروودی ئاژەلانی ئینگستان)ە.

لە دوای ئەوەی کە (مێجەر)ی پیری نیرە بەراز سنگی خۆی پاک کردەوە،ئەوسا دەستی کرد بە خوێندنەوەی سرودەکە،هەرچەندە گوتبووی کە دەنگم نوساوە بەڵام لە گەڵ ئەوەش دا سەرکەوتوانە سرودەکەی چڕاند کە پڕ بوو لە هەلچون و جۆش و خرۆشەوە،ئاوازەکەشی لە نێوان (کلمانتین) و (لاکۆکاراچا) بوو،ئەمەش دەقی سرودەکەیە:

سرودی ئاژەلانی ئینگلستان

ئاژەلانی ئینگلستان
ئاژەلانی گشت جیهان
گوێم لێ گرن بە دل وگیان
بلێم موژدەی شادی ژیان
وای بۆ رۆژێ کەوازۆرچاک
نابود ببێ مرۆ لەخاک

دەرو هـامـــۆن بـــن پـاک
هی خۆمان بێ زەوی نمنـاک
نیــــــر لە ملان بـکرێـتەوە
ئەلقـەو بزمـوک ببــڕێتـەوە
وەسەر شـانی ئێمەی ئاژەل
زەختـەو لغاو بســـــڕێتەوە
وێنجـەوگیاو پـــاوان و جـۆ
چــــەوەنـدەری بەتـام و بۆ
هەرچی لەخاک سەردەرێنێ
بۆ بژیومان هەمووی بـۆ خۆ
دەشت وچیا سەوزڕەنـگین
کانی وڕوبار پاک شـــــیرین
شروەیکێوان هەر فێنک بێ
هەرسەوزبێ خاکی زەمـین
کەر و بـەرزەو خڕ ئـاژەلان
زۆر نـەمـاوە شـادی ژیـان
وەدەرکەوێت لـەناو جیـهان
ڕزگـار ببـن گشت ئاژەلان
هۆ ئاژەلانی ئینگلســــــتان
ئەی ئاژەلانی گشـت جیهان
گوێ ڕاگرن بـەدڵ وبـە گیان

مـوژدەی بەرزە شادی ژیـان

*

تەواوی ئاژەلەکان بە خوێندنەوەی ئەم سرروودەی ئاژەلان زۆر دلشادو پڕ لە جۆش و خرۆش بووبوون کە هێشتان پیرە (مێجەڕ)سرروودەکەی بە تەواوی نەچڕی بوو کە زۆربەی ئاژەلەکان ئەم سرروودەیان یاد گرت و تەنانەت تەمەل ترینشیان چەند وشەیەکی ئەو سرودەو ئاوازەکەی فێربووبوون،بەرازەکان وسەگەکان و ئاژەلە زیرەکەکان لە ماوەیەکی زۆر کەم دا هەموویان لە بەر کرد ، دوای پراوەکردنی چەند جارێکیش بە تێکڕایی ئاژەلان تەواوی سرودەکە فێر بوون و لە بەریان کرد،گایەکان بە بۆڕە بۆڕ و سەگەکان بە لوورە لوورو مەڕەکان بە باعەباع و ئەسگپەکان بە حیلەحیل و مراویەکان بە جوقەجووقەوە سـرودیان دەخوێندەوە،ئاژەلەکان بە جۆرێک کەوتبوونە هەلچونەوە کە هەموویان بەیەکەوە پێنج جاران ئەم سرودەیان دەچڕیەوە،خۆ ئەگەر هیچ شتێک ڕووی نەدابایە ئەوا هەتا بەیانی هەر سرودیان دەچڕی،بە هۆی سەرو سەدایەکی زۆری ئاژەلان لە سرود خوێندنەوە،(جۆنز)ی خاوەن کێلگەکەیان واگا هێناو لە خەویان ڕاپەڕاندو لە سەر تەختەکەی هاتە خوارەوە وای زانیی کە ڕێوی هاتۆتە ناو کێلگەکەیەوە،پەلاماری تفەنگەکەی خۆی دا کە هەمیشە لە ژوورەکەی خوی دا هەڵی دەواسی،فیشەکێکی هاویشتە بەرێ و

لەچەخماخەی تفەنگکەی داو لە تاریکی ئەو شەوەدا گوللەیەکی تەقاند و ساچمەکانی گوللەکە بەر دیواری ئەو خانووە کەوت کەوا ئاژەلەکان تیادا کۆببونەوە،لەو کاتەدا هەموو ئاژەلەکان لە بەر تەقەی تفەنگەکەی جۆنز هەلاتن و هەر یەکە چۆوە جێگەی نوستنی خۆی و باڵندەکانیش لە سەر لقی درەختەکان هەلنیشتنەوە و ئەوانی تریش جێگەی خۆیان کردەوەو ئیتر ئارامی و بێ دەنگی بە تەواوی مەزراکەی (مانر)ی داگرتەوەو ئەو ناوە کش و مات و بێ ئارام بۆوە.

*

بەشی دووەم

لە دوای ئەم روداوە گرنگە سێ شەوی تەواو بە سەرچوون ، واتە لە سەرەتای مانگی ڕێبەندانی ئەو ساڵەدا (مێجەر)ە پیرەی نێرە بەراز بە ئارامیەوە سەری نایەوە و چاوەکانی خۆی تێک ناو بۆ هەمیشە ماڵئاوایی کرد و جیهانی بەجێ هێشت ، تەرمەکەشیان هەر لە خوارووی باغەکەی مێوەجاتی قەلای ئاژەڵان دا بە خاک سپارد.

دوای ئەوەی کە سێ مانگ بە سەر نەمانی (مێجەڕ)ە پیرەدا بە سەر چوو،جم و جۆل و کارو بارێکی زۆر لە ئارا دابوو ، تەواوی گۆتنەکانی پیرە (مێجەر) هیواو ئاواتێکی زۆری خسبووە ناو دل و دەروونی ئاژەلەکانەوە،ئەوانیش نەیان دەزانی کە کەنگی و لە چ کاتێک دا ئەو شۆڕشەی کە (مێجەر) پێش بینی لێوەکردبوو پێ دەگاتن و دێتە کایەوە ، هیچ دیاردەیەکیشیان لێوە دیار نەبوو کە بزانن و دلنیا بن لەوەی کە بەرهەمی ئەو شۆڕشەدەبینن یاخێر ، بەلام بە تەواوی ئەوەیان دەزانی کە دەبێت ئەوان خۆیان بۆ ئامادە بکەن و بۆ وەدی هێنانی ئەو شۆڕشە مەزنەیان لە خەبات و تێکۆشان دا بن و

نەوەستن ، بۆ ئەو مەبەستەش تەواوی کارو بارەکان و بـەڕێـوە بردن و سەرکردایەتی کردنی ئەو شۆڕشـە کـەوتـە ئـەسـتۆی بەرازەکانەوە ، ئەمەش بە هۆی ئەوەوە بوو کـە بـەرازەکـان لـە تەوای ئاژەلـەکـانی تـر زیـرەکتـر و لـێ هـاتوو تـر و بـە توانـا تربـــــوون.ئـــــەو دوو نێـــــرە بـــــەرازەش کـــــە ناویـــــان (سنەوبـال)و(نـاپلیۆن)بـوو لـە لایـەن جـۆنزەوە بـۆ فرۆشـتن دابەسترابوون(ناپلیۆن)یەکانەیێکی تا بلێی زەبەللاح و بە سەرو پۆتەلاک و قەڵەو و تێک چەقی و بوو، تا ڕادەیەکـیش دڕ وهـارو دڕنـدە بـوو ،لـە قسـەکـردن دا زۆر ڕەوان بـــوو ، بۆخـۆی لـە (بیرکشایەر)ە وە وەدونیا هاتبوو ، بەرازێکی تابلێی کەللەشـەق و زۆر توندو تۆل بوو ، بەوە ناسرابوو کە تەواوی قسـەکـانی لـە جێگەی خۆیەوە دەکـات و ســــــوریشە لـە سـەر ئـەوەی کـە دەیلێتن.(سنەوبال)یش یەکانەیەکی پڕ لە هەڵچوون و داهێنەر بوو،ئەویش زۆر توندو تۆل وزیت بوو ، بەلام وەک (ناپلیۆن)بـە شان و باهوو نـەبوو،تـەواوی بـەرازەکـانی مـەزرا بـە تێکڕایـی دابەستە بوون، لە ناو ئەو بەرازەنە یەکێکی تریان هە بوو کە بە ناو بانگ بوو و لە پەیڤ گوتن دا ئەو ناوی(سـکۆئیلەر)بـوو کـە بەرازێکی تێک چەقی و خرپن و زۆر قەلەو بوو،تەبەشـێکی پـڕو چاوێکی زیتی ترۆسکەداری هەبوو، ئەویش تـابلێی چـاپووک و توند و تۆل بوو ، زۆر ڕەوان و قسەزان بوو و لە کات قسە کردن و رۆیسـتن دا ورشـەی کلکـی دەهـات و زۆر زۆر لـە خـۆ ڕازی

بوو،کاتێ دەربارەی مەسەلەیەکی ئالۆزەوە قسەی دەکرد بەملاو ئەولادا هەڵ دەبەزیەوە وکلکی خۆی بە توندی با دەداو ڕای دەوەشاندو سەرنجی تەواوی دەورو بەری بۆ لای خۆی ڕا دەکێشا،ئەوسا دەربارەی باسەکە دەدوا، دەیانگوت: کە(سکۆئیلەر)توانای ئەوەی هەیە کە بە ماست بلێت ڕەش و بە ڕەشیش بلێ سپی،ئەو هەرسێ بەرازە واتە(ناپلیۆن)و (سنەوبال)و (سکۆئیلەر) پەیامەکەی (مێجەر)ە پیرەیان وەکو دەزگایەکی بیری ئاژەلی ئامادە کردبوو ، هەموو هەفتەی جارێک لە دوای خەوتنی جۆنز لە عەمبارەکە کۆ دەبوونەوەو چۆنیەتی بیری ئاژەلیەتیان لە سەر ڕۆشنایەتی ئەو پەیامەوە بۆ ئاژەلانی تریش شی دەکردەوە ،لە سەرەتای ئەو کارەوە،بە گەمژەلیەتی وگرنگی و نادانی ئاژەلان ڕوو بەڕوو بوونەوە،گەلێ جاران ئاژەلەکان باسی وەفاداری و دلسۆزیان بۆ (جۆنز) دەکردو بە گەورەی خۆیانیان دادەناو داواکاریەکانیان کە لەلایەن (جۆنز)ەوە جێ بەجێ کراوە باسیان لێوەدەکردو دەیانگوت:جۆنز ئالیک بە ئێمە دەدات و بە خێومان دەکات،خۆ ئەگەر(جۆنز)نەبێت ئەوائێمە لە برسان دەمرین،هەندێ لە ئاژەلەکان رسیاری ئەوەیان دەکردو دەیانگوت:بە ئێمە چی کە لە دوای مەرگمان چی ڕوو دەدات ، وەیان دەیان گوت:ئەگەر شۆڕشیش ببێت هەول و تێکۆشانی ئێمە چ کار تێکردنێکی بە سەر ئەو شۆڕشەوە دەبێت ؟ بەرازە ڕابەرەکانیش کە دەیان

ویست ئاژەڵەکان تێ بگەیێنن و ئەوەیان پێ بلێن کەوا ئەم جۆرە قسانە هەمووی بە پێچەوانەی یاسای ئاژەڵیەتیە توشیان بە گەلێ گیرو گرفت دەبوو ، گەوجانەترین پرسیار لە لایەن(مالی)ماینە سپیەکەی ڕاکێشەری گالیسکەی (جۆنز)ەوە دەکرا ، یەکەمین پرسیاری(مالی)لە (سنەوبال)ەوە ئەوەبوو کە دەیگوت: ئایا لە دوای شۆڕشیش شەکری قەند هەردەمینێ؟ (سنەوبال)یش لە وەرام دانەوەی ئەو پرسیارە زۆر بە توندی دەیگوت:نەخێر چونکە لەم مەزرایە کەل و پەلی شەکری قەند دروست کردمان نیە ،بەڵام جۆ و وێنجە و ئالیکی تر هەرچەندی بتانەوێ هەیە(مالی) پرسیاری دەکردەوە و دەیگوت: ئایا من لە ڕێشمە بەستن بە گەردەنمەوە ئەو ساکەش ئازادم؟ لە وەرام دا (سنەوبال)دەیگوت:هاوڕێ ئەو ڕێشمەیەی کەوا تۆ ئەوەندە پێت جوانەو پەیوەندیت وا لە گەل دا هەیە ئەوە نیشانەی کۆیلەتیە،باوەڕت نایەت کە نرخی ئازادی گەلێ لەوە زیاتر و باشترەلەم ڕێشمەیەی کە تۆ ئەوەندە شاییت پێیە؟ دیاربوو کە(مالی)باوەڕی کردبوو بەلام بە تەواوی لەو قسانە ڕازی نەبوو.

بەرازەکان کارێکی سەخت تریان لە پێشەوە بوو کە ئەویش بە درۆ خستنەوەی(مۆز)ی قەلە ڕەشەی سیخوڕی جۆنز بوو ، کەوا درۆی زلزلی دەکردن و پڕو پاگەندەیەکی زۆری بڵاو دەکردەوە(مۆز)ی قەلە ڕەشە لە لایەن (جۆنز)ەوە

پەروەردە کرا بوو و جگە لە سیخوڕی کردن دا بۆ جۆنز کـارێکی تری نەدەکرد ،ئەو قەلە ڕەسەیە هەمیشە دەنگ و باسەکانی کۆ دەکردنەوەو بۆ (جۆنز)ی دەبرد ، ئەو قەلە ڕەشەیە هـەتـا بلێـی زیرەک و چاپـــووک و وریـا چوسـت و چـالاک بـوو ، هـەمیشـە دەیگوت:لەم گەردوونەدا شوێنێک هەیە بـە نـاوی(سـەرزەوی شیرو هەنگوین)کە تا بلێی شوێنێکی خۆش و پڕ لە سـەفایـە ، لە ئەنجامی دوایی دا هەموو ئاژەڵێک لە دوای مردنیەوە دەچێتـە وێندەرێ ، ئەو دەیگوت:ئەو شوێنە لە ئاسمانەوەیە و کـەمێـک لە هەوران بەرز ترە،لە سەر خاکی شیرو هـەنگـوین دا تـەواوی ڕۆژەکانی هەفتە یەکشەمووە،لە سەر ئەو خاکە دا چـەوەنـدەر و جـوو و گیـاو وێنجـەو چـرو هـەمـووی لـە مشـــەیـە و زۆرە، درەختەکانی سەر ئەو خاکە هەمووی بەری نوقل و نەباتە.

زۆربەی ئاژەلانی مەزرا نەفرەتیان لـە (مـۆز)ی قـەلـە ڕەشـە دەکرد چونکە ئەو سیخوڕی دەکرد و خۆی لە قسەی ئەم و ئەو ڕا دەگرت و دووزمانی دەکردن، هەندێک لە ئاژەلەکان ئەوەیـان باوەڕ کردبوو کەوا سەر زمینێک هەیە بە ناوی سەرزەوی شـیرو هەنگوین،جا بۆ ئەوەی بەرازەکان کارێکی وا بکەن کەوا بتـوانن کار لە تەواوی ئاژەلان بکەن کە قسەی(مۆز)ی قـەلـە ڕەشـە درۆیەو بە هیچ شێوەیەک شوێنێکی ئاوا نیـە کـە نـاوی خـاکی شیرو هەنگوین بێت ، بۆ ئەو مەبەستەش بـەراز و ئـاژەلـەکـان وایان بە باش دەزانی کە بکەونە باس و لێکۆلینەوە لەو بارەوەو

کە بتوانن وا لە هەموو ئاژەلەکان بگەیێنن و باوەڕیان پێ بێنـین کە بە هیچ شێوەیەک باوەڕ بە (مۆز)ی قەلە ڕەشەی جاسوسی جۆنز نەکەن ، چونکە قەلە ڕەشە و ئاژەلێکی درۆزن و سـیخوڕە خیانەتکارە.

چاکترین دوستی بەرازەکان(باکسـەر)و (کلـۆر)بـوون بـە لای ئەو دوو ئەسپەوە چارە سەر کردنی ئەم گیرو گرفتە گەلێک ئالۆزو پلۆزی تێدایە ، بەلام هەردوکیان هەر لـەو کاتـەوە کـەوا بەرازەکانیان بەدەوڕاستی خۆیان دەزانی و ئەوانیان بـە ڕابـەر و مامۆستای خۆیان قەبوول کردبوو ، بۆیـەکـە هـەرچیـەکـی کـە ئەوان بیان گوتبایە ئەوا بە تەواوی گوێ ڕایـەڵـی و پیـڕەویـان لێوە دەکردن ، وە بە شێوەیەکی زۆر سـادەوە بـە ئـاژەلـەکـانی تریشیان ڕا دەگەیاند و لە هیچ کاتێک دا کەم تەرخـەمیـان لـە ئامـادەبـوونی کۆبوونـەوە نهێنیـەکانیـان نـەدەکرد،ئـەوان سەرپەرشتی (سرودی ئـاژەلانـی ئینگلسـتانیان) دەکـرد و بـە ڕێوەیان دەبرد لـە هـەمـوو کۆبوونـەوەکـانیش دا بـە سـروودی ئاژەلانی ئینگلستان کۆتاییان دەهینا.

بە پێی ڕووداو ، شۆڕش و ڕاپەڕین زۆر زووتـر لـەوەی کـەوا چـاوەڕوانـی لێـوە دەکـرا هاتـە کایـەوە ، ئـەوە ڕاسـت بـوو کەوا(جۆنز)ی خاوەن کێلگـە زۆر بـێ ویـژدان بـوو ، بـەلام لـە چەند ساڵی ڕابوردوو دا جوتیارێکی کارامەو پڕ لە کـردەوە بـوو ،

لەو دواییانەش دا توشی بە گەلێ گیرو گرفت و ڕۆژانی نالەبار و بەدبەختی هاتبوو.

لە دوای ئەوەی کە کە توشی گرفتاری دادگایی کردنێک هاتبوو ، زەرەرو زیانێکی زۆری لێ کەوتبوو ، کەوا لە داخ ئەم زەرەرو زیانەی دارایی کە لێی کەوتبوو ببوە ئەلکولیەکی بێتام و گەلێ جاران لە بەیانی هەتا ئێوارە لە کونجێکی چێشتخانەکەدا لە سەر کورسیەکی دار دا ڕۆژنامەی دەخوێندەوەو بیرەی پێ دا دەکرد و یەک بە خۆشی لێی ڕا دەکشاو جارو بارەش تیکەیەکی نانی لە بیرەکەی هەڵ دەهێناو دەرخواردی (مۆز)ە سیخورەکەی خۆی دەدا،لەو کاتانەدابوو کەوا(جۆنز)بۆ خۆی زۆر دلساردو بێ هیوا بووبوو ، تەواوی کریکارەکانیشی لە کارکردن دا تەمەل و تەوەزەل بووبوون ، مەزراکە وای لێ هاتبوو کە پڕ بووبوو لە بژارو گیاو گۆلی بێ کەلک و زیان بەخش ، خانوەکانی مەزراکە پێویستیان بە نوێ کردنەوە و چاک کردنەوە هەبوو چاک نە دەکرانەوە ،تەواوی ئاژەلەکان برسی بوون و تێر ئالیک نەدەکران و خواردنیان کەم ببۆوە.

مانگی جۆزەردانی ئەو ساڵە بوو کە گەرمەی وەدەست هێنانی بەرو بوومی مەزرا بوو ، هەڕەتی دروێنەی وێنجەبوو ، شەوێک لە ڕۆژی شەمموو دا (جۆنز) چوو بۆ مەزرای (ویلینکدن)و لەوێ لە مەیخانەی(شێری سوور)دا ئەوەندەی خواردبۆوەو کە وا خۆی زۆر زۆر مەست کرد بوو ، بەتەوای

گێژو وڕ بووبوو ، بۆیەکە هەتا ئێوارەی ڕۆژی یەکشەممە نەگەڕایەوە مەزراکەی خۆی ، کرێکارەکانی(جۆنز)یش سەر لە بەیانی زوو لە دوای دۆشینی ئاژەلە شیردەرەکان ، بەبێ ئەوەی کە بە یادی ئالیک دانی ولساتەکان بن ، هەستان بۆ ڕاوە کەروێشک چوون(جۆنز)یش لە دوای گەڕانەوەی بۆ مەزراکەی بەبێ چەند و چوون چوو لە سەر تەختەکەی ژووری مێوانخانەکەی دا ڕۆژنامەیەکی لە ڕۆژنامەکانی هەوالەکانی جیهان بە سەر چاوان داداو لێی خەوت و کەوتە پرخ و هۆڕی خەوەڕوە.

ئاژەلەکانیش ئەو ڕۆژە هەتا ئێوارە بەبێ ئالیک و خۆراک مانەوە ، برسیەتی تەواوی شەنگ و تاقەتی لە ئاژەلەکان بڕیبوو ، یەکێک لە مانگاکان لە تاو برسیەتی دا خۆی بۆ ڕانەگیراو ڕاستەو خۆی چوو بۆ لای عەمباری ئازۆقەکەو بە شاخە زلەکانیەوە دەرگای عەمبارەکەی لە ڕیسمە برد و ئەوسا تەواوی ئاژەلەکان بە یەکەوە هێرشیان کردە ناو عەمبارەکەو ملیان لە بەر خواردنی ئازۆقەی دا کراو ناو لرفیان دەکرد ، لەو دەمەدا کە ئاژلەکان خەریکی تەواو کردنی ئازۆقەکان بوون و دەیانخوارد (جۆنز) واگا هات و هەندەشی پێ نەچوو،بە خۆی و چوار کارگەری خوترمە بە دەستەوە ، چوونە ناو عەمبارەکەوەو پەلاماری ئاژەلەکانیان داو خوترمەکانیان بە کار هێناو ئەمەش لە سەرووی تواناو خۆ ڕاگرتنی ئاژەلەبرسیەکان بوو ، بۆیەکە

خۆیان پێ ڕا نەگیرا ، هەرچەندە کە هیچ نەخشەیەکی ئامادە کراو دیاری نەکرابوو ، بەلام کاسە کە پڕ بوو لێی دەڕژێتن ، بۆیەکە ئاژەلەکانیش پشتیان بە یەکەوە بەستەوە و هەمویان بە یەکەوە دەستیان کردەوە و کەوتنە سەر و گێلاکی دوژمنە زۆر دارەکانیان ، هەر لە ناکاودا (جۆنز)و کارگەرە خوترمە بە دەستەکان لە بەر دەرگای عەمبارەکە دا کەوتنە بەر پەلامارو هێرشی شاخ و لەقەو جووتەی بە هێزی ئاژەلەکانەوە ، ئیتر ئەوانیش هیچ چارەیەکیان نەما کەوا بۆ یەکەمجاریش بوو ئەو جۆرە ڕەفتارانەیان لەو ئاژەلانەوەدەدی،ئەو ئاژەلانەی کە (جۆنز)و کارگەرەکانیان هەرچیان ویسبایە لە گەلیان دا دەکردن و ئێستاش وا دژیان ڕاپەڕیون و پەلاماریان دەدەنەوە ، ئەم کارە ترسێکی زۆری خستە ناو دلی(جۆنز)و کارگەرەکانەوە کە وزەی بیر کردنەوەیان لە بەر بڕا بوو ، لە دوای ماوەیەکی کەم وازیان لە بەرگری هێناو(جۆنز)و کارگەرەکان هەلاتنیان لە مانەوە بە باشتر زانی ، لە دوای چەند دەقیقەیەک دا هەر پێنج نەفەرەکە لە ڕێگە سەرەکیەکەی گالیسکە ڕۆکە دا کە بە شەقامی سەرەکی دوایی دەهات زۆر بە پەلە و زەندەق چووانە قوچاندیان و تێیان تەقاند ، ئاژەلەکانیش سەرکەوتوانە وەدوایان کەوتن و ڕاویان نان و لە مەزراکە دەریان پەڕاندن.

ژنەکەی (جۆنز) لە پەنجەرەی مالەکەیەوە ئەم ڕووداوەی چاو لێ بوو ، ئەویش زۆر بە پەلەپەلەوە هەندێ کەل و پەلی

خۆی لە دەرگاکەوە فـڕێ دا دەرەوەو بـە دزی لـە ڕێگـەیـەکـی ترەوە بۆی دەرچوو(مۆز)ی قەلـەڕەشـەش لـە سـەر لقـی ئـەو درەختەی کە شوێن لانەی بوو فڕی و بە دوای خـانمی(جـۆنز) کەوت و ئەویش بە بال کوتانەوە ئەوێندەرێی بـە جـێ هێشـت ئاژەلەکان کە(جۆنز)و کارگەرەکانیان هەتا شەقامی سـەرەکـی ڕاو ناو وەدوایان کەوتن،پاشان سەرکەوتوانە گەڕانەوەو دەرگای قەمتەرەکەی پێنج شومشێریشیان بە هـەراو هۆریـاوە لـە سـەر داخستن و توندیان بەست و گالەیان دا.

ئا یەم شێوەیە بەبێ ئەوەی کەوا ئاژەلەکان هەستی پـێ بکەن شۆڕشیان بەر پا بوو و سەرکەوتوانە وەدیان هینا(جـۆنز) لە کێلگاکە دوور خرایەوەو هەموو مەزراکە بۆ ئاژەلەکان مایەوەو بوونە خاوەن مەزرا.

ئاژەلەکان لـە سـەرەتـاوە ئـەو خۆشـی وکامـەرانیـەی کـە وەدەستیان هێنابوو باوەڕیان پێ نەدەکرد،یەکەمین هـەنگاویـان ئەوە بوو کەوا بە تێکڕایی تەواوی ئاژەلەکان،بۆ دلنیا بوونیان لـە وەی کە هیچ مرۆڤێک لە مـەزرادا نـەمـاوەو لـە هـیچ شـوێنێک خۆیان نەشاردۆتەوە چوار جاران دەورو بەری کێلگەکە گەڕان و زۆر بــە باشــی هــەمــوو کــون وقوژبنــەکانیــان بــە تــەواوی پشکنی،پاشان بە تەواوی خانوەکانی مەزرا داهاتن و هـەرچـی شوێنەواری (جۆنز)و مرڤ بوو هەمویان پاکسازی کرد و ئەوسا دەرگای خانوەکەی پشتی تەویلەکەشیان شـکاند و لـێ چوونـە

ژوورەوەو هەرچی تیا دابوو لەزەختەو قامچی و هەوسارو قەڕاسەو نیرو بەرمل و کۆپان و تەنگەو خوترمەوکورتان و ڕێشمەولغاو وکێردو سیکاردەت یژەکانی بێ بەزەیی و کۆلکی قەسابی و هەرچی کەل و پەلی لەو بارەوە بوو هەموویان کۆ کردەوەو لەناو ئەو ئاگرەی کەوا لە ناوەندی حەوشەکەدا بۆ مەبەستی سوتاندنی ئەو ئامرازانە کرابۆوە، هەمویان تیا خست و سوتاندیان،کاتێ کە ئاژەلەکان چاویان بە سوتانی زەختەو قامچی و تەواوی ئەو کەل و پەلانە دەکەوت لە شادی و خۆشیان دادەکەوتنە بەزم و سەیرانەوە(سنەوبال)لە کاتێک دا کەڕێشمەو گولینگ و کورتان و بەرمل و کۆپەرەکانی ئەسپەکانی دەخستە ناو ئاگرەکەوە دەیگوت:ئەم کەل و پەلانە هەمووی وەکو جل و بەرگ وایە و نیشانەی مرۆڤە،تەواوی ئاژەلان دەبێت دوور بن لە هەموو نیشانەکانی مرۆڤ(باکسەر)بە بیستنی ئەو قسانە هەستا کلاوەحەسیرەکەی کەوا لە هاویناندا بۆ پاراستنی خۆی لە مێش و مەگەس و گەرما بە کاری دەهێناو هاویشتیە ناو ئاگرەکەوە و سوتاندی.

لە ماوەیەکی زۆر کەم دا ئاژەلەکان هەر شتێکی کە بۆنی (جۆنز)ی لێوە دەهات هەموویان سوتاند و لە ناویان بردن،پاشان کە تەواو بوون(ناپلیۆن)تەواوی ئاژەلەکانی گێڕایەوە تەویلەو بە هەریەکێک لەو ئاژەلانە دوو بەرابەر خۆراکی پێ دان،بۆ هەرسەگێک دوو پسکویتی تری

داناﻥ،ئاژەڵەکان دەستیان کرد بە چڕینی(سرودی ئاژەڵانی ئینگلستان)حەوت جاران لە سەر ڕا تادوایی سرودەکەیان خوێندەوەو ئەوسا چوون بۆ حەسانەوە و پشوودان و خەوتن،خەوێکی کە هەرگیزاو هەرگیز لە خەونیش دا ئاوایان نەدی بوو،لە ناکاودا ڕووی داوە پڕ لە شکۆیەکەی شەوی پێشویان هاتەوە یاد ، بە یەکەوە ڕایان کردو چوون بۆ لەوەڕگاکەوە ، لە خوارەوەی ئەو لەوەڕگایە دا بەرزاییەکی کەمێ بلند هەبوو،کەوا بە سەر تەواوی مەزراکەی دەڕوانی،هەموویان بە پەلە چوونە سەر ئەوبەرزایەوە ، بەو بەرە بەیانە زووە کە لەدەورو بەری ئەو کێڵگەیەیان دەڕوانی بە جاری دلخۆش و پڕ لە شادی و دڵ نیایی دەبوون ، کە بیریان دەکردەوە ئەو هەموو مەزرایە هی خۆیانەو خۆیان تاکە خاوەنی ئەم کێڵگە مەزنەن و دلیان پڕ لە شادی وخۆشحالی دەبوو ، ئەوسا کەوتنە جم و جۆل ، لە هەوای ئازادو پاکی ژیانی ڕزگاریان دا تێر و پڕ هەناسەی ئازادی و بەختەوەریان هەل دەمشت ، لەناو مێرگ وقەرسیل و پاوان و باخچەکان و زەنوێرەکان دا دەگەوزین و گیاو گۆلیان پێکۆل دەکرد و ڕمبازیان لەوناوەدا دەکرد، خۆیان بە کەیفی خۆیان تێرو تەسەل دەبوون و سەبە خۆ بوون ، ئەوسا بە مەبەستی پشکنینی دەورو بەری مەزراوە زۆر بە باشی گەڕان و هەمویان پشکنیەوە ، زۆر بە ئارامی وبێ دەنگی و لە سەرخۆییەوە دەست بە کار کردن بوون ، تەواوی پەرژینەکان و

باغی مێوەجات و وێنجەوحەوزی ئاوو جـەنگـەڵـە بچکۆڵـەکـەو هەموو شوێنە خرابووەکانیان بە هەرەوەز چاک و پاک دەکـردەوە و هەر وەکو ئەم شتانەیان لەمەوبەر بە خۆوە نەدیبوو باوەڕیـان بە خۆیانەوە نەدەکرد کەوا ئەم هەمووشــت وشوێن و جێگـایانە هی خۆیانەو خـۆیان خاوەنی ئەو مەزرایەن.

جا نۆرەی خانوەکانی (جۆنز)هات، هـەمـوو ئـاژەلاکـان بـە تێکڕایی بەرەو خانوەکـانی (جـۆنز)چـوون، لـەبـەر دەرگاکـەوە کەمێ ڕاوەستان و کـە سـەیریـان دەکـرد ئـەمـەش هـەر هـی خۆیانەو دلیان دەگـەشـایەوەو شـادتر دەبـوون،زۆر بـە هێمنـی وئارامی و ترسـەوە دەچوونـە پێشـەوە(سـنەوبـال)و(نـاپلیۆن) دەرگای ماڵەکەی(جۆنزیان)بە هێزی شانیان کردەوە و ئـەوسـا ئاژەلەکان یەک لە دوای یەک بە ورەیـەکـی زۆر بـەرزو پـڕ لـە وریاییەوە چوونەژوورەوە ، زۆر بە ئاگاداری و بـە هێواشـی و لـە سـەر پـەنجـەو نـوکی سـمەکانیانـەوە لـە ژوورەوە دەڕۆیشـتن نەوەک شتێک لە ژێر پێیانیانەوە خراپ ببێتن و تێک بچێتن،لـەو ژوور بـۆ ئـەو ژوور دەگـەڕان و دەیـان پشـکنی و بـەلـە سـەر خۆییەوە قسەیان دەکردو دەنگیان بەرز نەدەکـردەوە،سـەیـری تـەواوی کـەل و پـــەلـەجوانـەکـانی ژوورەکانیـان دەکردلـە تەختەکانی خەوو و دۆشەکە نەرمەکانی تـووکی قـوو و ئاوێنـەو کورسی و قالیچە ڕەنگینەکانی دەسـتکردی(برۆکسـل) و وێنـە جوانەکـانی چینـــــراوی شـاژنی(ڤیکتۆریـا) کـەلـەسـەرەوەی

سۆباکەی ژووری پێشوازی دا هەلواسرابوون ،گەلێک بەسەر سوڕمان و واقی وڕمانەوە لێیان موورڕ دەبوونەوە و سەیریان دەکردن،تازە لە پێپلیکانەکانی خوارەوە دەچوونە ژوورەکەی نوستنی خانمی (جۆنز)کە سەیریان کرد وا (مالی)لە گەلیان دا نیە ، کە چوونە ژوورەوە دیتیان وا (مالی)لە ژووری نوستنی خانمی (جۆنز)ەو ڕێشمەیەکی شین وڕەنگینی لە سەر مێزە تایبەتیەکەی خانمی(جۆنز)هەلگرتووەو بە شێوەیەکی زۆر گەمژەلانە لە سەر شانی خۆیا دایناوە و لەبەرامبەر ئاوێنەکە ڕاوەستاوەو سەیری خۆی دەکاتن و بە خۆی دا هەل دەلێت ، ئاژەلەکانی تریش کە چاویان بەوە کەوت زۆر بە توندی لۆمەی (مالی)و سەرزەنشیان کرد،پاشان هاتنە دەرەوە،لە دوای ئەوەی کە پارچە گۆشتێکی خوێ کراویان کە لە سەر مێزەکەی چێشتخانەکەدا ئاوێزان کرابوو و هێنایانە دەرەوە،ئەو گۆشتەیان لە ژێر گل ناو شاردیانەوە،هەروەها ئەو بۆشکە بیرەیەی کە لە چێشتخانەکەدا بوو ئەویش(باکسەر) بە لەققە تێکی شکاندی و فڕێ درایە دەرەوە،لەوە زیاتر دەستیان لە شتێکی تر نەدا،هەموویان ڕایان وابوو کە تەواوی خانوەکان هەروەکو مۆزەی بیرەوەری بپارێزرین و دەستیان لێ نەدرێت،بە تێکڕایی دەنگ بڕیاریان لە سەر ئەوەدا کە نابێت هیچ ئاژەلێک سوود لەو خانوەدا وەربگرێت و تیادا نیشتەجێ ببێت.

ئــەو ڕۆژە کــە لــە خــواردنی چێشــتخانە بوونــەوە (سنەوبال)و(ناپلیۆن)تـەواوی ئـاژەلـەکانیـــــان کـۆ کـردەوە (سنەوبال)گوتی:هاوڕێیان ئیستاکێ کات ژمێر شەش و نیـوی سەر لە بەیانە ڕۆژێکی دوور و درێژمان لە پێش دایە،با ئیمڕۆکە بە دروێنەی وێنجە خۆمان سەرگەرم بکەین و دەست بـە کـارو بار بین،بەلام شتێک هەیە کەپێویستە ئەو شتە لە پێشان ڕێـک بخەین و ئەوسا بـە تـەواوی دەسـت بـە کـار بین،لـەو کاتـەدا بەرازەکان ئەوەیان ئاشکرا کرد و گوتیان لە ماوەی ئـەم سـێ مانگــەی ڕابــوردوو دا ســودیان لــەو کتابانــەی کــە هــی مناڵـەکـانی(جـۆنز) بـووە و لـە سـەر گوفـەکـەکـانی مـەزرادا دۆزراونــەتــەوە خۆیــان پــێ فێــری خوێنــدەواری و نوســین کردووە(ناپلیۆن)فەرمـانی دا کـە دوو قـووتی بۆیـاغی سـپی و ڕەش بێـنن و هـەموویـان بچـن بـۆ لای دەروازەی سـەرەکـی قەمتەرە پێنج شومشیرەکەوە کەلە سەر شەقـامی سـەرەکییـەو دەچێتە دەرەوە،ئاژەلەکان بەرەو قەمتەرەکە چوون(سنەوبال)بـە هۆی ئەوەوە کە لە هەموان باشترو چاک تری دەینوسی و خەت خۆشتر بوو،پێنوسێکی ڕیشەیی لە نێوان سمی دەستی دا گـرت وئەو نوسینەی کە لـە مـەو پـێش نوسـرابوو بـە نـاوی(قـەلای مانر)ڕەشی کردەوە و لە جێگەی ئەو نوسـینەدا نوسـی(قـەلای ئـاژەلان)و لـەو ڕۆژەوە نـاوی ئـەو مـەزرایـە بـوو بـە(قـەلای ئاژەلان)ئەوسـا بـە تێکڕایـی هـەموویـان گـەڕانـەوە کێلگـەوە

و(سنەوبال)و(ناپلیۆن)ناردیان کەئەو پەیژەیەی کەبە دیـواری تەویلەکـەوە هـەلواسـرابوو هێنایـان و ئامـادەیـان کرد،ئـەوسـا بەرازەکان ئەوەیان بۆ ئاژەلەکـان ڕوون کـردەوە کـە لـەو سـێ مانگەی ڕا بوردوو دا لە دوای لێکۆلینەوە و توێژینەوەیـەکـی زۆر توانیویانە کەپرۆگرامێک بۆ بنچینیەتی ئـاژەلیـەتـی لـە حـەوت فەرمان دا کورت بکەنەوە و دایبرێژن،ئەو حەفت فەرمانەش بۆ ئاگاداری و زانینی تـەواوی ئـــاژەلان لـە ســـــەر دیـوار هـەل دەواسـرێت و ئـەمـەش دەبێتـە یاسـای چـەسـپاوی(قـەلای ئاژەلان) و دەبێت هەموو ئاژەلێک پەیرەوی ئەم یاسایە بکـاتن و نابێت هیچ ئاژەلێک بە هیچ شێوەیەک لێی لا بدات.

هەرچەندە کە زۆریش زەحمەتـە بـەراز لـە سـەر پـەیـژەوە ڕاوەستێت بەڵام(سنەوبـال)بـە هـەزار نـاری عـەلـی بـە سـەر پەیژەکەوە کەوت ، خۆی بە تەواوی گرت و ڕاوەستا ،لە کاتێـک دا کە (سکۆئیلر) قوتیە بۆیاغەکەی لە چەند پلەیـەکـی خـوارتر بۆ(سنەوبـال)ڕاگرتبـوو ئـەویـش لـەسـەر ئـەو دیـوارە ڕەشـە دوکەلاویەوەدا بە خەتێکی خۆش و گەورە کە لـە مـاوەی سـێ مەتر دەخویندرایەوە ئـەم حـەوت فـەرمانـەی خـوارەوەی بـەم شێوەیەی نوسیەوە:

1- ئەوەی کە لە سەر دوو پێیان بڕواتن ئەوە دوژمنە.

2- ئەوەی چوار پێ یەو یا بالندەیە ئەوە دۆستە.

3- هیچ ئاژەلێک بۆی نیە کە جل و بەرگ لە بەر بکات.

4- هیچ ئاژەڵێک نابێت لە سەر تەخت بخەوێت.
5- هیچ ئاژەڵێک بۆی نیە کە ئارەق بخواتەوە.
6- هیچ ئاژەڵێک مافی ئەوەی نیە کە ئاژەڵێک بکوژێت.
7- تەواوی ئاژەلان دۆستی یەکترین و جیاوازی لە نێوانیان دانیە.

ئەو حەوت فەرمانەی سەرەوە زۆر بە ڕێک و ێکی و لە بار نوسرایەوە جگە لە هەلەیک کە ئەویش وشەی دۆست بوو کە بە (دویت) نوسرابۆوە لەم هەلەیە زیاتر هیچ هەلەیەکی تری تیادا نەبوو(سنەوبال)بۆ زیاتر سود لێ وەرگرتنی ئاژەلان هەر ئەو حەوت فەرمانەی بە دەنگێکی بەرز خوێندەوە،تەواوی ئاژەلەکان بە سەرلەقاندنیانەوە ڕەزامەندی خۆیان دەربڕی،ئاژەلە زیرەکەکانیش ڕاستەو خۆ خەریکی لە بەر کردنی بڕیارەکان بوون(سنەوبال)قەلەمە خوشنوسەکەی فڕێ داو بە هاوارەوە گوتی:هاوڕێیان جا بۆ پێشەوە بەرەو کارو وێنجەزارا،وەرن با هەمو پێکەوە خۆ ئامادە بکەین و تەواوی بەرو بوومەکانی مەزراکەمان زۆر بە گورج و گۆلی و زووتر لە زەمانی جۆنزەوە بەرهەمەکانمان وەدەست بێنین و داهاتەکان کۆ بکەینەوە.لەو کاتەدا سێ هەرچوار چێرەکە کە ماوەیەک بوو نەدۆشرا بوون و زۆریان ئازار هەبوو بە هۆی نەدۆشینیانەوە دەستیان کرد بە بۆڕە بۆڕ،ئاخر بیست و چوار سعات بوو کە شیر لە گوانەکانیان مابۆوە بۆیەکە ئازاریان هەبوو و گوانەکانیان

ئاوسا بووبەرازەکان لە دوای کەمێ بیر کردنەوە چەند مەنجەڵی شیر دۆشینیان هێناو سەرکەوتوانە مانگاکانیان دۆشی،دەستە بچکۆلەکانی بەرازەکان بە تەواوی بۆ ئەو کارە دەلوا،زۆری پێ نەچوو کە پێنج دانە مەنجەڵی کۆچەری گەورەیان پڕ لە شیر کرد،تەواوی ئاژەلەکان بە دلخۆشیەوە لەو کارە موور ببوونەوەو سەیریان دەکرد،یەکێ لە ئاژەلەکان گوتی:چی لەو شیرە دەکەن؟مامرێک گوتی(جۆنز)لە کاتی خۆی دا بەو شیرە پرپۆرەی بۆ دروست دەکرد و بە ئێمەی دەداو دەمان خوارد،لەوکاتەدا ناپلیۆن ، هاتە پێشەوەو گوتی:هاورێیان لە شیر گەرێن،پاشان قسەی لە سەر دەکەین و چارە سەری دەکەین،ئەوەی کە ئیمرۆ گرینگە کۆ کردنەوەی بەرهەمەکانە،با هاورێ(سنەوبال)بە پێش بکەوێت و منیش لە دوای چەند دەقیقەیکی تر دێم ، هاورێیان بۆ پێشەوە،وا مەزرای وێنجە چاوەروانمانە،ئاژەلەکان یەکسەر بە یەکەوە رویان کردە وێنجەزارەکەوە لەوێ دەست بە کار کردن بوون،دروێنەی وێنجەیان دەست پێ کرد ئەو رۆژە هەتا شەو داهات زۆریان کار کرد و زەحمەتیان زۆر کێشاو پاشان گەرانەوە،ئاژەلەکان کە سەیریان کرد و بینیان کەوا هیچ مەنجەلە شیر لەو ناوە دا نەماوە و لە ئارا دانیە.

*

تا ئێرە

بەشی سێیەم

زۆریان ڕەنج و ئازارو کوێرەوەری کێشاو گەلێکیان ئارەق ڕشت تا توانیان بەرو بومی مەزراو وێنجەزاران بدوورنەوە لە عەمبارەکان دایان بگرن و ئازۆقەی بژیوی خۆیان دابین بکەن و هەتا توانیان کاریان کردو ئازۆقەیان داگرت،ئەو هەموو زەحمەت و ماندوو بوونەیان ئەوەی دەهێنا چونکە ئاکامی کارەکانیان سەرکەوتوتر بوو لەوەی کە چاوەڕوانی لێ دەکرا،لە گەل ئەوەش دا کە کارکردن بۆ ئەوان گەلێک دژوار بوو،لەبەر ئەوەی کە هەموو ئەو ئامرازانەی کە لە بەر دەستیان بوو بۆ مرۆڤ دروست کرابوو نەوەک بۆ ئاژەلان،هیچ ولساتێک نەی دەتوانی کە کار بەو کەرستانە بکاتن کە گێوییستی بە لە سەر دوو گێ ڕاوەستانەوە هەیە ئەمەش بۆ ئەوان گیرو گرفتێکی مەزن بوو،زۆریان بیر لێ دەکردەوە،هەولی چارەسەرکردنیان دەدا،ئەسگەکان کەوا لە کارو باری کێلگە دا ئاشنایی و شارەزایی گتریان هەبوو و لە جۆنزو کارگەرەاکانی چاکتریان لێ دەزانی و لە کاری چەمەن بڕی و شەغرەو گێرەو شەنەباکردن و خەرمان هەلگرتن و تەواوی کارەکانی

وەبەرهەم هێنان لێزان تر بوون و خۆیان زۆر ماندو دەکرد،بەرازەکان بە خۆیان کاریان نەدەکرد تەنیا سەرگەرشتی و ڕابەرایەتی کارەکانیان دەکرد،ئەمەش شتێکی ئاسایی بوو لەبەر ئەوەی کە زیرەکی و لێ هاتووی و بیر کردنەوەو زانیاری بەرازەکان شایەنی ئەوەیان هەبوو کەوا سەرکردایەتی و چاوەدێری کردنی کارو بارەکانیان بکەن،(باکسەر)و(کلۆر)یش خۆیان بە ئامێرەکانی دروێنەو جەنجەڕو زیخ کێشانەوە باش خەریک کردبوو،ئەلبەتەلەو ڕۆژانەش دا لغاو و ڕێشمەو نەقیزە لەئارادا نەمابوو،لە کاتێک دا بەرازێکیشیان بە دواوە بوو،جارو بارەش هاواری دەکرد و دەیگوت(هۆهۆ)یان(هرهڕ)یان لێ دەکردن،تەواوی ئاژەلەکان تەنانەت بێ هێزەکانیشیان بۆ بەرهەم هێنانی وێنجەو دروێنەو تەواوی کارو بارەکان کەمتەرخەمیان نەدەکرد و لە هەموو لایەکی کێلگەکەوە هەنگاوی باش باشیان دەهاویشت و تەوای کارەکانیان هەموو لە هەموو زۆر بە چاکی ئەنجام دەدا،مراویەکان و مامرەکان لە شوو کردنی وێنجەو دانەویلەدا لە ژێر گەرمای ڕۆژدا گەلێکیان خۆ ماندو دەکرد و هەرچی کەوا بلاو دەبۆوە ئەوا بە دنوکەکانیان دانە بەدانە کۆیان دەکردەوەو زۆریان ڕەنج دەکێشاو خۆیان ماندوو دەکرد.

کارو بارەکانی هەلگرتنی خەرمان دوو ڕۆژ زووتر لە ڕۆژگارانی (جۆنز) و هاوڕێکانی تەواو بوو،لە گەل ئەوەش دا کە

دەستکەوتی بەرو بوومەکان گەلێ زیاترو بە بەرەکەت تر بوو،تـا ئەو کاتە ئەو مەزرایە ئەو هەموو بەر و بوومە زۆرەی بە خۆیـەوە نەدیبوو چونکە تەنیا دەنکێکیشی بە خەسار نەدەچوو، مامرەکان و مراویــەکــان بــە چــاوە تیــژەکانیانــەوە هــەمــوو دنــک و چلەبچکۆلەکانیشـیان کـۆ دەکـردەوە و وشـویان دەکـردن،هیچ ئاژەڵێک نەبوو کەوا بە ئەندازەی سەری دەرزیەکـیش خیانـەت بکاتن.سـەرتاسـەری ئـەو هاوینـە کـارو بـارەکـانی کێلگـەکـە هەروەک کاتژمێر بەڕێوە دەچوو و تا بلێی ڕێک و گێک و لـە بـار بوو،هەموو ئاژەلەکان شادو دلخۆش و کامەران بوون،هەرگیز لە ماوەی ژیانیان دا ئاوایان بە خۆیـەوە نـەدی بـووو هـەرگیـز بـە خەیالیشیان دانە هاتبوو،لە هەر لوقمەیـەکـی خۆراکیـان تـام و بۆیەکی خۆشتریان دەکردو هەموو بژیو و ئازۆقەی مەزراکەیـان هی خۆیان بوو،هەموویان دوورە ژێر دەسـتی و چـەوسـاوەیـی بوون و ئازاد و سەربەخۆو دلشاد بوون،خۆیان خاوەن و خـودانی هەموو شتێکی خۆیان بوون و دوور بـوون لـە چـەوسـاندنەوەی ئاغا قرچۆکەکانیان کەوا خۆراکیـان بـۆ دابـەش بکـەن و بیـان چەوسێننەوە.

لە گەل نەمانی مرۆڤە چاو چنـۆک و مشـەخـۆرەکـان،خواردن و ئالیکێکی زۆریان هەبوو،لـە گـەل ئـەوەش دا کـە ئـاژەلـەکـان شارەزایی و گسگۆریان لە تەواوی کارو بارەکان دا نەبوو و گیرو گرفتێکی زۆریان دەهاتە گێش،بـۆ وێنـە گـاش کـۆ کردنـەوەی

کشت و کاڵ و دڵنانی خەرمان بە شێوەیەکی زۆر کۆن جۆخینیان دەهاڕی و شەنەبایان دەکرد،چونکە لە ناو کێڵگەکەدا ئامێری خەرمان کوتان دەست نەدەکەوت و نەیان بوو،بەلام تەواوی ئەو کارو بارانەیان بە هۆی زیرەکی و وریایی بەرازەکانەوە و هێز و توانای لە ڕادەبەدەری(باکسەر)لە ئیش و کارەکان دا هەمیشە بەرەو گێشەوە دەچوو و تەواوی گیرو گرفتەکانیان دابین دەکرد،خۆ توانای لە ڕادە بەدەری(باکسەر)جێگەی شانازی و ڕەزامەندی هەموان بوو،کەوا ئێستاش بە ئەندازەی سێ ئەسگی تەواو(باکسەر)کاری دەکرد و ڕۆژ لە دوای ڕۆژیش دا کارو بارەکانی مەزرا زیاتر دەکەوتە ئەستۆی(باکسەر)ەوە ئەویش هەمیشە بەبێ وچان ملی دەدایێ و هیچ کەم تەرخەمیەکی نەدەکرد و گەلێک سەرکەوتوانەتەوای کارو بارەکانی ئەنجام دەداو نەدەسرەوت(باکسەر)لە گەل جووجە کەلەشێردا وای بڕیار دابوو کە لە هەموو بەیانێک دا نیوسعات گێش تەواوی ئاژەلەکان لە خەویا هەلیسێنێتن،هەرکارێکی کەوا زۆر سەخت وسەنگین بوو ئەوا(باکسەر) زۆر دلسۆزانە ڕای دەگەڕاندو بەبێ دوا کەوتن ئەنجامی دەدا،لە هەموو کاتێک دا کە باسێک دەهاتە گۆڕەوە ئەوە (باکسەر)بوو دەیگوت:من هەمیشە زیاتر کار دەکەم،ئەمەش دروشمی هەمیشەیی ئەو بوو،هەر ئاژەلێک بە گێی توانای خۆی کاری دەکرد و هیچیان درێغیان

نەدەکرد،مریشک و مراویەکان دانەوێلە گەرت وبلاو بووەکانیان دانەدانە کۆ دەکردەوە،هیچ ئاژەلێک دزی نـەدەکـردو لـە ئالیـک وبژیوی ڕۆژانەیان ناڕازی نەبوون،ئەو کارانەی کە لە ڕابوردو لـە لای ئاژەلانەوە وەک شتێکی ئاسایی لـێ هـاتبوو وەکـو لـەققـە وەشان و گازگرتن و جووتە هاویشـتن باویـان نـەمـا بـوو،هیچ یەکێک لە ئاژەلان خۆی لە کارو بارەکان نەدەشاردەوە و کـەم تەرخەمیان نەدەکرد،تەنیا (مالی)بوو کە بەیانیـان بـۆ لـە خـەو هەلسان و چوونە سەر کار تەمەل بوو و هەروەها هـەمیشـە نیـو سەعات زووتر لە تەواوی ئاژەلانی تر بە بیـانووی ئـەوەی کـە زیخ و وردە بەردو دڕووی چووەتـە نـاو کـەلێنـی سـمەکانیـەوە کارەکەی بە حـێ دەهێشـت،کردەوەی گشـیلەش تـا ڕادەیـەک سەیر بوو،ئاژەلەکان هەسـتیان بـەوە کردبـوو کـەوا گشـیلە لـە کاروبارەکان دا خۆی دەدزێتەوەو تەنیـا لـە دوای کـارو خـواردن سەرو کەللەی گەیدا دەبێ و خۆی نیشان دەداتن،هـەمیشـە بـە گرخەگرخی تایبەتی خۆیەوە وای نیشان دەدا کـە هـیچ شـتێک ڕووی نەداوە،زۆر بە دلۆڤانی و خۆشەویستیەوە بۆ ئـەوەی کـەوا کەسێک لێی دوو دل نەبێتن و نیازی ناگاکی خـۆی بـە تـەواوی بشارێتەوە هیچ خۆی شلوێ ناکرد و کە هەروەک بلێی نەبایـەو نەبارانە(بنیامین)ی دێزەش لـە دوای شـۆڕش و ڕاگـەڕیـن دا هـیچ گۆڕانکاریـەکـی بـە سـەر نـەهـات و هـەروەک خـۆی لـە ڕۆژگارانی(جۆنز)دا چۆن بوو هەرئاوا ماوەتەوەو کارو بارەکـانی

زۆر بە سستی و هێواشی ئەنجام دەدا،بەلام هەرگیز خۆی لە کارەکان نەدەشاردەوە و هەمیشە قەت کاری زیادیشی نەدەکرد،بە هیچ شێوەیەک لە بارەی شۆڕش و ئەنجامەکانی ڕای خۆی دەرنەدەبڕی و باسی ناکرد،ئەگەرلەو بارەوە گرسیاریشیان لێ کردبایە و بیان گۆتبایە ئایا ئێستا لە زەمانی(جۆنز)خۆشترنیە؟ئەویش واتە کەرە دێزە لە وەرام دا دەیگوت(کەر تەمەنێکی درێژی هەیە هیچ یەکێک لە ئێوە تا ئێستا کە کەری مردوتان نەدیوە) ئاژەلەکانیش بە ناچاری خۆیان بەم وەرامە گرِ لەتەوسە ڕازی دەکرد.

لە ڕۆژانی یەکشەممە دا کار نەدەکراو ڕۆژی گشودان بوو،لەو ڕۆژانەدا ئالیکی بەیانیان سەعاتێک درانگتر دەخورا،و لە دوای ژەمی بەیانیان کوبوونەوەی هەفتانە دەستی گێ دەکرد،یەکەمجار ئالای قەلای ئاژەلانیان بەرز دەکردەوە،ئالاکەش لەو چەرچەفەی کە (سنەوبال)لە تفاقخانەکە دۆزی بوویەوە و هی خانمی(جۆنز)بوو کە ڕەنگێکی سەوزی هەبوو،وێنەی سمێک و شاخێکیشیان بە ڕەنگی سگی لە سەر کێشابوو،کردبوویانە ئالای قەلای ئاژەلان و لە ڕۆژانی گشودان دا ئەو ئالایەیان بەرز دەکردەوەو لە ناو مەزراکەیان دا دەشەکایەوە(سنەوبال)دەیگوت: ڕەنگی سەوزی ئالامان نیشانەی سەوزایی و ژیانی مەزراکانی ئینگلستانە،وێنەی سم و

شاخیش نیشانەی کۆماری ئاژەلانە،کە ئەوەش لە دوای نەمانی مرۆڤ دێتە کایەوە.

لە دوای بەرز کردنەوەی ئالا تەواوی ئاژەلەکان بەشداری کۆبوونەوە گشتیەکانیان دەکرد کە لە تەویلەکە دا ئەنجام دەدرا،بەو کۆبونەوەیان دەگوت(میتینگ)کە لەو خڕ بوونەوەیەدا تەواوی کارو بارەکانی هەفتەی ئایەندە لە دوای گفت و گۆ لە سەر شێوە و ئەنجامدانی کارەکان ڕێک دەخراو نەخشەی بۆ دەکێشراوبڕیاری لە سەر دەدرا و ئیشەکان دیاری دەکران،هەمیشە بەرازەکان بگێشنیارەکانیان وەردەگرت و بڕیاریان لە سەر دەدا،چونکە ئاژەلەکانی تر نەیان دەتوانی کە بڕیار بدەن،بەلام ئەوە فێر بووبوون کەوا ڕای خۆیان لە سەر بدەن(سنەوبال)و(ناگلیۆن)لە گفت و گۆکان دا لە هەموو ئاژەلەکانی تر زیرەکتر بوون،هەست بەوەش دەکرا کە ئەم دوو بەرازە لە هیچ کاتێک دا لە ڕاو بۆ چوونەکانیان دا وەکو یەک نین و لە بیرو بۆچونەکانیان لە گەل یەکتر جیان،هەمیشە یەکێک لەو دوو بەرازە کە گێشنیارێکی بکردبایە ئەوا ئەویتریان دژی بوو،تەنانەت لەو گێشنیارانەش کەوا لە جێگەی خۆی بوو و گێویستی بە گفت و گۆ نەدەکرد،بۆ وێنە لە بارەی زەویەکەی کە بۆ ئاژەلە گیرەکان گێشنیار کرابوو لە نێوان ئەو دوو بەرازەدا مشت و مڕێکی زۆر کراو زۆریان لە سەر باس کرد،هەمیشە کۆیوونەوەی(میتینگ)بە سرودی ئاژەلانی ئینگلستان دوای گێ

دەهێندرا،هەموو دوا نیوەڕۆیانی ڕۆژی یەکشەموو تەرخان کرا بوو بۆ کاتی شادی گرتن و حەسانەوە.

بەرازەکان تفاقخانەیان کردبووە جێگەی فەرماندەیی و هەر لەوێش شەوانە موتالای ئەو کتێبانەیان دەکرد کە لە ماڵەکەی (جۆنز)یان هێنابوو و تیادا فێری ئاسەنگەری و دارتاشی و هەندێ گیشە سازی تر دەبوون(سنەوبال) سەرگەرمی گێکهێنانی کۆمیتەیەک بوو بە ناوی(کۆمیتەی ئاژەل)کە بۆ ئەو مەبەستەش هەرگیز درێغی نەدەکردوزۆری خۆماندو دەکرد،بۆ مامرەکان(کۆمیتەی هێلکە وەبەر هێنان)و(کۆمیتەی تازە کردنەوەی ڕا بۆ ڕام کردنی ئاژەلانی کێوی)وەک کەروێشک و مشک و جورج و ئەوانی تر،بۆ مەڕەکانیش(کۆمیتەی خوری و شیر)یان گێک هێنا بوو ،لەگەل ئەوانەش دا چونیەتی فیر بوونی خوێندەواری گشتی دیاری کرابوو،بەلام ئەم کاروبارو بیرکردنەوانە بە تەواوی سەرکەوتوو نەبوون،بۆ وێنە(کۆمیتەی ڕام کردنی ئاژەلە کیویەکان) حەل کرا بە هۆی ئەوەی کەوا ئاژەلەکێویەکان ئەوڕەفتار و ڕەوشتانەی کە فێری بوو بوون لە یادیان نەدەکرد و کاتێک کە لە گەل ئاژەلەکانی تر ڕەفتاریان دەکرد بە هەلیان دەزانی و کاری خراگیان ئەنجام دەداو خوو و ڕەوشتی جارانیان لە یاد نەدەچۆوەو کاری ڕەفتاری سروشتی خۆیان کەمتر لە یاد دەچۆوە،گشیلە کە بۆ خۆی ئەندامێک بوو لەو لێژنەیەدا لە

کاتێک دا کە زۆر چالاکانە کاری دەکرد هاوڕێکانی دیتیان ئەوا خەریکە لە گەل چۆلەکە قسان دەکاتن و دەلێت ئێستاکە هەموو ئاژەلەکان دۆستی یەکترین و ئێوەش دەتوانن بێنە سەر گەنجەکانی من هەل نیشن و بفڕنەو!بەلام چۆلەکەکان باوەڕیان نەدەکرد،هەروەک کەمێ لە گشیلەکە دووربوون ئاواش زیاتر دوور دەکەوتنەوە.

گۆلی خوێندەواری زۆر باش بە ڕێوە دەچوو و زۆر سەرکەوتوو بوو بۆ نەهێشتنی نەخوێندەواری،لەوەرزی گاییز ئەو ساله دا تا ڕادەیەک هەموو ئاژەلەکان فێری خوێندەواری بوون،سەگەکانیش هەموو شتێکیان دەزانی بخوێننەوە،ئەوان جگە لە حەوت فەرمانەکە بەولاوە حەزیان لە خوێندنەوەی شتی تر نەدەکرد(مۆریل)ی بزنە سگی چاکتر لە سەگەکان سەری لە خوێندەواری دەردەچوو،جارو بارەش ئەو گارچە ڕۆژنامەیەی کە لە سەر گوفەکەکانوە وەچنگی دەکەوت ئەوا دەیخوێندەوە(بنیامین)ی کەرە دێزەش هەروەک بەرازەکان بوو لە خوێندەواری دا بەلام سودی لێ وەرنەدەگرت و دەیگوت(تا ئەوەندەی کە ئاگادارم ئەوە دەزانم خوێندنەوە شتێکی ئاوا نیە کە جێگەی سودو قازانجی هەبێتن).(کلۆر)یش هەموو گیتەکانی لە بەر دەکرد،بەلام لە توانای دا نەبوو کە تەنانەت وشەیەکیش گێکەوە بنێت(باکسەر)یش لە فێر بوونی گیتی دال دابەولاوە هیچی تری لێ بە تەواوی لێ فێر

نەبوو،هەرچەندە کە گیتی (ئا،بێ،سێ،دێ)ی بە سمە زلەکانیەوە لە سەر خۆل دا دەکێشاوەو گوێچکەکانی شۆڕ دەکردەوەو لێیان مووڕ دەبۆوە و سەری بۆ تەکان دەداو بە هەموو توانایەکیەوە هەولی ئەوەی دەدا کە گیتەکەی دوایی بێنێتەوە یاد بەلام بێ سود بوو،چەند جار ئەو گیتانەی دەور دەکردەوە و گیتەکانی (ئا،بێ،سێ،دێ)ی لە یاد دەچۆوە،ئیتر وای لێ هاتبوو کە بەتەواوی واز لە گیتەکانی تر بهێنێ و بەو چوار گیتانەی کە لە هەوەل جار فێری بووە ڕازی بێتن،هەمو ڕۆژێ جارێکیش ئەو گیتانەی دەور دەکردەوە بۆ ئەوەی کە بە تەواوی زاری لە گۆتنی ئەو چوار گیتەوە ڕا بێت.(مالی)یش جگە لە چوار گیتی ناوی خۆی زیاتر فێر نەبوو،ئەو گیتانەشی بە چیکەلە دارێکەوە دەنوسی و بە چەند گولێکیشی دەڕازاندنەوەو بە بەبەهبەە گوتن لە دەورەیا دەخولایەوە،ئاژەلەکانی تریش جگە لە گیتی (ئەلف)تەنیا گیتێکی تریان بڕ نەکردو فێری نەبوون.

لەدوای تاقی کردنەوەش ئەوە دەرکەوت کەوا ئاژەلە تەنبەلەکان وەک مریشک و مراوی و مەڕەکان توانای لەبەر کردنی هەر حەوت فەرمانەکەیان نیە،گاشان(سنەوبال)لە دوای ماوەیەک بیرکردنەوەو گوتی:دەتوانن ئەو حەوت فەرمانە لەم ڕستە کورتەدا کورت بیکەنەوەو ئاوا فێری ببن و لە بەری بکەن،ئەوەش بەم شێوەیەیە کە(چوار گا باشەو دوگا خراگە)و ئەم ڕستەیە تەواوی خللەکانی بنچینیەتی ئاژەلایەتی

دەگرێتەوەو دروشمی ئاژەلانە،هەر ئاژەلێک کە ئەم ڕستەیەی لە بەر بێتن ئەوا لە هەلس و کەوت وڕەفتارەکانی مرۆڤ دەگارێزرێتن،لێرەدا بالندەکان ڕەخنەیان لەم ڕستەیەگرت، چونکە ئەوان بە ڕوالەت لە سەر دوو گا دەڕۆن(سنەوبال)گوتی هاوڕێیان بالەکانی بالندەکان ئەندامێکی کاریگەری جولانەوەو فڕینی بالندەیە و وەک دوو گای تر وایەو بۆ ژیان بە سودە،دەست کە نیشانەی مرۆڤەو هەر بە هۆی دەستیشەوەیە کە مرۆڤ تووشی بە تەواوی کردەوە ناشرینەکان و نالەبارەکان دەبێتن،هەرچەندە بالندەکان شتێکیان لە گۆتنی (سنەوبال)وەگیر نەکەوت بەلام ڕازی بوون،تەواوی ئاژەلەکان بۆ لە بەر کردنی ئەو دروشمە کورتەو بنچینەیی ئاژەلیەتی کە(چوار گا باشەو دوو گا خراگە)ئامادە بوون،لە دواییش دا ئەو دروشمە کورت کراوەیان لە سەرووی حەوت فەرمانەکە بە خەتێکی درشت و جوانتر نوسیەوە،کاتێ کە ئاژەلەکان فێری ئەو دروشمە کورت کراوەیە بوون و چڕینیان زۆر بەلایانەو خۆش بوو بە تایبەتی مەڕەکان لە کاتی گشودانیش دا چەد جارێک بە باعە باعەوە ئەو دروشمە کورت کراوەیەان دووبارە دەکردەوە.

(ناگلیۆن)بە هیچ شێوەیەک گوێی بەو کۆمیتانە نەدەدا کەوا(سنەوبال)دروستی کردبوون،ئەو دەیگوت:گێگەیاندنی ئاژەلانی هەراش و لاوەکانی تازە گێ گەیشتو بۆ گەورەکان لە

هەموشتێک گرنگترو گێویست ترە.بە ڕێکەوت ماوەیەکی کـەم لـــە دوای تـــەواو بـــوونی دروێنـــەدا هـــەردو دێلـــە سەگەکان(جسی)و(بلوبل)نۆ دانە تولـە سـەگـی ژیکـەلـەیـان وەدونیا هێنا،هەر ئەو کاتە کە تولە سەگەکان لە شیری دایکیـان کرانەوەئەوا(ناگلیۆن)ڕاستەو خۆ گوتی ئەو تولە سەگانە من بـە خێوو گەروەردەیان دەکەم،هەر نۆ تولە سەگەکانیان لە دایکیـان جیا کردەوە(ناگلیۆن) یەکسەر بردنیـە ئـەو ژوورەی کـە تـەنیـا دەرگەیەکی هەبوو ئەویش دەبوایە بە گەیژەوە لە تفاقخانەکەوە ڕا بۆی بچیە ژوورەکەوە،لەوێ لـە گۆشـەیـەکـی چـۆل و هـۆلی دانـان ودووری خسـتنەوە، ئـاژەلـەکـان زۆر بـە زوویـی تولـە سەگەکانیان لە یاد چۆوە.

شیری مانگاکانیش زۆر بە زوویی جێ بەجێ کراو هەموو ڕۆژێک لە گەل خۆراکی بەرازەکان تێکەلاو دەکـراو بـەرازەکـان لرفیان دەکرد،دارە سێوەکانیش بەریان داو گێ گـەیشـتن،بەرو بوومێکی یەکجار زۆریان دابوو،باغەکە گـڕ بـوو بـوو لـە سـێوی هەلوەرا ودا،ئاژەلەکان کە سێوە هەلوەریوەکانیان کـۆدەکـردەوە وایان دەزانی کە بە شێوەیەکی یەکسان لە نێوانیـان دا دابـەش دەکرێتن،بەلام لە ناکاوا فەرمـان دەرچـوو کـە دەبێـت تـەواوی سێوەکان کۆ بکرێنەوە و بۆ بەرازەکـان لـە ژووری ئازۆقـەکـەدا دابندرێتن،لە دوای دەرچوونی ئەو فەرمانە،هەندێ لە ئاژەلەکـان ڕازی نـەبـوون و قمۆقمۆیـان دەکرد،بـەلام هـیچ سـودێکی

نەبوو،چونکە(سنەوبال)و(ناگلیۆن)لەو بڕیارە دا گێکەوە بوون و ناکۆکیان نەبوو،(سکۆئیلەر)یان تەرخـان کردبـوو کـە بـۆ شـێ کردنەوە و لێـدوان لـە سـەر ئـەو باسـە بـدوێتن و بـۆ تـەواوی ئاژەڵەکان ئەم فـەرمانـە ڕوون بکاتـەوە(سـکۆئیلەر)دوای کـۆ کردنەوەی ئاژەڵەکان بە دەنگێکـی بـەرزەوەبـەوانـی گـوت:بـە هیوام کە هیچ ئاژەڵێک وا بیر نەکاتەوە کە ئەم فەرمانەمـان بـۆ کۆ کردنەوەی سێوەکان لە ڕووی خۆ گەسندیەوە و یان خـۆ بـە باشتر زانین ئـەنجامـان داوە،زۆر لـە ئێمـە بـە هـیچ کلۆجێـک مەیلی شیر و سێوخواردنمان هەر نیـە!مـن بـۆ خـۆم یـەکـێکم لەوانەی کە حەز لە شیر و سێو ناکەم،تەنیا ئامـانج لـەو کـارەدا ئەوەیە کە خواردنی شـیر و سـێو سـەلامـەتـی و تـەندروسـتی تیایە،ئەمەش لە ڕێگەی زانسـتیەوە زانـدراوە کـە شـیر و سـێو هـــەنـــدی ڤیتـــامینی تیایـــە کـــە بـــۆ بـــەرازەکـــان زۆر گێویستە،هاوڕێیان،ئێمەی بەرازەکان ئیش و کـارێکی زۆرمـان لـە ئـەسـتۆ دایـە،کـە هـەمـوو ئـەو کارانـە گێویسـتی بـە بیـر کردنـــەوەیـــەکـــی زۆر هـــەیـــە،تـــەواوی کـــارو بـــاری قـــەلای ئاژەلان،گەیوەندی بە ئێمەوە هەیە،دەبێتن کە شەو و ڕۆژ بۆ لـە ناو بردن و نـەهێشـتنی گیـرو گرفتـەکـان و نالـەباریـەکـان،بیر بکەینەوە،جا ئەوە باش بزانن کەوا خواردنی شیر و سێو لە بـەر خاتری ئێوەیە کە ئێمە وا دەیخۆین،ئادەزانـن ئـەگـەر ئێمـە بـە کارو بارەکانی خۆمانەوە خەریک نـەبـین و گیـێ هـەلنـەسـتین،

ئـــــەوســــــا چــــــی ڕوو دەداتن؟بـــــەلــــێ ئـــــەو کاتە(جۆنز)دەگەڕێتەوە(سـکۆئیلەر) لـە کاتێـک دا کـە کلکـی ورشەی دەهاتێ و بـای دەدا و بـەولا و ئـەمـلای دا دەڕوانـی و هەل دەبەزیەوەو خنکە خنکی بوو ودەیگوت:ئـەمـەش شـتێکی دیارە کە هیچ یەکێک لە ئێوە ناتانەوێت کەوا(جۆنز)بگەڕێتـەوە مەزراکەمان،ئەم قسانەی (سکۆئیلەر)کـاری لـە بـەرازەکـان دا دەکرد،خۆ هیچ یەکێک لە ئاژەڵەکان حەزیان لە گەڕانەوەی دام و دەزگای (جۆنز) نەبوو لە کاتێک دا(سکۆئیلەر)ئـەو قسـانەی بۆ کردن ئیتر هەموو قسەو قسەلۆکی ئاژەڵەکانی بڕی و تەواوی ولساتەکان،تەندروستی و سەلامەتی بەرازەکانیان بەلاوە گرنگ بوو،هەر بۆیەش بوو کە بەو بڕیاردانەی کەوا شیرو سێوە سـاغ و وەریوەکان بۆ بەرازەکان بێتن ڕازی بـوون و ورتـەیـان لێـوە نەدە هات و بێ دەنگ دەبوون .

*

بەشی چوارەم
*

لــە کۆتــایی هــاوینی ئــەو ســاڵەدا دەنــگ و باســی ڕوو داوەکانی قەڵای ئاژەڵان دەنگی دایەوەو لە تەواوی ئـەو نـاوەدا بلاو بوەوە(سنەوبال)و(ناگلیۆن)هەموو ڕۆژێک کۆترەکانیـان ڕا دەسگارد و دەیان ناردنە مەزراکانی تر هەتـا لـەو مـەزرایانـەی هاوسێکانیان دا دەنگ وباس و ڕووداوەکانی قەڵای ئـاژەڵان بـۆ ئەوانی تر بلاو بکـەنـەوەو داسـتانی شـۆڕش بـۆ ئـاژەڵـەکـانی دەرەوەی قەڵای ئاژەڵان شیٚ بکەنـەوەو گێیـان ڕایگـەیـەنـن و سرودی ئاژەڵانی ئینگلستانیان بۆ بخوێننەوەو فێریان بکەن.لەو ڕۆژانـەش دا(جـۆنز)لـە میخانـەی(شـێری سـووور)دا سـەرو کەللەی گەیدا ببوو،بۆ هەموو ئەوانەی کـە حـەوسـەلـەی گـویٚ ڕاگرتنیان لە(جۆنز)بوایە،ئەوا باسی ئەوەی بۆ دەگێڕانەوە کـەوا چۆن،کۆمەڵیٚ لە ئاژەڵان زۆر بیٚ بایەخانە ئەویان لە مەزراکـەی کە مەزرای(مانر)ە دەرگەڕاندووەو چۆن زولمیان لـیٚ کـردووەو گەلێک بە نـاڕازی بوونـەوە باسـی شۆڕشـی قـەڵای ئـاژەڵانـی

دەكرد،تەواوى جوتيارەكانى تر هاوڕازى و گـێ نـاخۆش بـوونى خۆيان بۆ(جۆنز)دەردەبڕى و خۆيان زۆر هەل دەكێشا،بەلام لـە هەوەل جارەوە هيچ يارمەتيەكى(جۆنز)يان نەدا كەوا شـايەنـى باس كردن بێتن،هەموويان بيريان لەوەش دەكردەوە كەوا بە چ شێوەيەک بتوانى لەم كلۆلە(جۆنز)ەوە ڕزگاريان ببێ و بتـوانن سودێک لەم بەسەر هاتەوە وەربگرن و قازانجێک بكەن،لە نـاو خاوەن مەزراكانى ئەوناوەيەدا خۆشبەختانە هەميشـە نـاكۆكى و ناڕێكيەكـى زۆر هـەبوو،مـەزرا فراوانـەكـەى (فـاكس وود)كـە هاوسـێى مـەزراكـەى(مـانر)بـوو خـاوەنـەكـەشـى ناوى(گيلكينگتن)بووكابرايەكى زۆر تەوەزەل و تەمـەل بـوو،زۆر بە كەمـى كـارى دەكردن،كێلگـەكـەى هـەروەک بلێـى لـە بيـر كرابوو،تـەواوى گـەرژيـن و سـابات و ڕێگـەو بانـەكـانى تێـک چووبوو،خانوەكانى ببون بە كەلاوە،هەموو زەوى و زارەكـانى گـڕ لە گياى بژارو دڕک و دارى بـێ سـود بووبـوون(گيلكينگـتن)ى خاوەنى ئەو مەزرايـە،زۆربـەى زۆرى كاتـەكـانى خـۆى بـە ڕاوە ماسى دەبردە سەرو زۆرى گوێ بە كارو بـارەكـانى مـەزراكـەى نـەدەدا،كێلگـەيـەكـى تـريش لـەو نـاوە هـەبـوو كـە نـاوى كێلگەى(گێنجفيلد) و خاوەنەكەشى نـاوى(فريـدريک)بوو،ئـەو مەزرايە بچكۆلە تر بوو باشتر خزمەتى دەكـراو(فريـديريک)ى خاوەنى ئەو كێلگەيە كابرايەكى زۆر تورەو تۆسـن بوو،لـە گـەل ئەوەش دا زۆر هوشيارو زيرەكيش بوو،ئـەو كابرايـە هـەميشـە

خەریکی مەحکەمەو مەحکەمـەکـاری بـوو بـە هـۆی مامـەلـەی خراگ و کارە نابەجێکانی لە گەل ئەم و ئەو دا،ئەم دوو خـاوەن کێلگەیە واتە(گیلکینگتن)و(فریـدریک) هـەمیشـە دژی یـەک بوون و بەربەرەکانی یەکتریان زۆر دەکرد،لەگەل ئەوەش کە لـە بەرگری کردنی ئـاژەلانـی مـەزرای (مـانر)دا زۆر هـەراسـان و تووڕە بووبوون،هەمیشە وریای ئـەوەبـوون کـە ئـەو شۆڕشـەی قەلای ئاژەلان بـلاو نـەبێتـەوەو دژی هـەمـوو گـڕو گاگـەنـدەو دەرچوونی ناوی ئەو شۆرشەی ئاژەلان بـوون و ڕێگـەیـان لـە بلاو بوونەوەی ئەو دەنگ و باسانە دەگرت کە لە ناو ئاژەلانـی تر بلاو نەبێتەوە،لـەو بـارەوە هـەمیشـە بـە قاقـای گێکـەنـین و مەسخەرە بازیەوە دەیانگوت:بەڕاستی جێگەی سەرسـوڕمان و سـەیـرە کـەوا کێلگـەی(مـانر)ئـاژەلان بـە ڕێـوەی ببـەن،دەیـانگوت:ئـەم کـارە لـە هـەفتـەیـەک زیـاتر سـەر ناگرێتن،ئەم شۆڕشە لە نـاو دەچێتن،ئـەوان ئـەوەیـان لـە ڕوو نەدەهات کەوا کێلگەی (مانر) بە قـەلای ئـاژەلان نـاو ببـەن و هەمیشە بە ناوە کۆنەکەی مەزرای (مـانر)ەوە ناویـان دەبـرد و دەیـانگوت: هاکـا بینیتـان کـە تـەواوی ئـاژلـەکـانی مەزرای(مانر)دەکەونە گیانی یەکتری و هەمووشیان لە برسـان دەمرن،بەلام کە ماوەیەکی بە سەر چوو،بیریان لەوە کردەوە کە ئـەوەی دەیـانگوت وانیـە،ئـەوان واتە(فریدریک)و(گیلکینگـتن)شـێوەی قسـەو ڕەفتـارەکانیـان

گۆڕی و گڕو گاگەندەیەکی تریان دژی قەلای ئاژەلان بلاو دەکردەوە و دەیانگوت:خراگە وفەساد و کوشتن وبڕینی خۆ بەخۆیی لە ناو قەلای ئاژەلان دا بلاو بووەتەوەو زۆری گەرەسەندووە و وا خەریکن یەکتری دەخۆن و کەس دۆستی کەس نیە و یەکتر ئازاردان و شکەنجەیان لە ناو دا یەکجار زۆر بووە،تەواوی ئاژەلەمێیەکان لە ناو نیرەکان دا هاوبەشن وەدیانگوت:کە تەواوی ئەو ڕوو داوانە سەرەنجامی سەرگێچی کردنە لە یاسایە سروشتیەکان.

ئەم داستانەی قەلای ئاژەلان زۆر بە تەواوی جێگەی بڕواکردن نەبوو،کەوا بەو شێوەیە ئاژەلان بکارن کەوامرۆڤ لە کێلگەی(مانر)دا ڕاو بنێن و دەریان گەڕێنن،ئەو داستانەی قەلای ئاژەلان بە زۆر شێوەی جۆراو جۆرباسی لێوە دەکرا.هەر لەو سالانە دابوو کە هەلگەڕانەوەو یاخی بوونێکی زۆر دەورو بەری قەلای ئاژەلانی گرتەوە،ئەو گایانەی کە هەمیشە ڕام بوون ئەوا کێویانە ڕەفتاریان دەکرد،مەڕەکان گەرژینەکانیان دەشێلاو تێکیان دەدا،بە گاوان و قەرسیلەکان وەردەبوون وتخوب و سنورەکانیان دەبەزاند و لێی دەردەچوون،چێلەکان و گامێشەکانیش بە لەققە دیزە شیرەکانیان وەردەگێڕا،ئەسگەکان لە کاتی ڕاو کردن دا ساتمەیان دەکرد و بە سەر کۆسگ و تەگەرەکان ملیان نەدەناو دەغەزرین وسوارەکانیان دەگلاند،لە هەموو ئەوانە گرنگتر ئەوەبوو کەوا سرودی(ئاژەلانی

ئینگلستان)بە شێوەیەکی سەرسوڕهێنەرەوە لە تەواوی ئەو دەورو بەرەی قەلای ئاژەلان دابلاو ببوەوە،هەمویان وشەکانی سرودی(ئاژەلانی ئینگلستان)یان دەزانی هەرچەندە کە مرۆڤەکان وایان نیشان دەدا کە ئەمە شتێکی مەسخەرەو گالتە گێکراوەو زۆر بێ نرخە،بەلام مرۆڤەکان ئەوەیان نەدەتوانی کەوا لەڕاست ئەوەدا بێ دەنگ بن و گوێی گێ نەدەن و دەیانگوت:کە چۆن دەبێتن چوا گایەکان ئامادە بن و بە ئاوازەوە ئەم سرودە بێ نرخە بچڕن،هەر ئاژەلێک لە کاتی خوێندنەوەی ئەم سرودە بگیرێتن ئەوا تێرو گرٍ بە خوترمەو مەترەق دەیان کوتن،لە گەل ئەوەش دا سرودی (ئاژەلانی ئینگلستان)نەدەبڕایەوەو بێ دەنگ نەدەکرایەوەو هەر بلاو دەبوەوە،بالندەکان لە سەر دارو لێواری گەرژینەکان بە جریوە جریو و جوکە جوکەوە سرودیان دەچڕی،کۆترەکان بە گمە گمیانەوە سرودیان دەچری،ئاوازی سردی (ئاژەلانی ئینگلستان)لە دەنگی زەنگی کلیسەکان ولە گەل چەکوچی ئاسنگرەکان و دەنگ وڕەنگی دەدایەوەو بە تاخی ئاسمانەوە دەچوو،بیشتنی ئەو ئاوازەو هەوالەکانی قەلای ئاژەلان ترسێکی زۆری خستبووە ناو دلی خەلکەوە،مرۆڤەکان ئایەندەیەکی زۆر خراگ و شومیان تیادا وەدی دەکرد.

لە سەرەتای مانگی ئۆکتۆبەری ئەو سالە دا،کە داناش و دانەوێلە دروێنە کرابوو و گەلێک لە خەرمانەکانیش

گێـرەو کـوترا بـوون،دەسـتەیـەک لـە کـۆترەکـان لـە حـەواوە چەرخێکیان لێ داو زۆر بە گەلە و گەشۆکاویەوە لـە حـەوشـەی قەلای ئاژەلان نیشتنەوەو هەوالیان بە ئاژەلان دا کەوا دوژمنـان هێرشیان هێناوە.

(جۆنز)لـە گـەل شـەش کـەسـی تـر کـە سـەر بـە مــەزرای(فــاکس وود)و (گێنجفیلــد)بــوون لــە دەروازەی قەمتەرەکە دا هاتوونەتە ژوورەوە وا بـەرەو گێشـەوە دێن،جگـە لە(جۆنز)کە تفەنگدارەو وەگێشیش کەوتووەو ئـەوانـی تـریش هەموویان خوترمەو گۆگال بە دەستەوەن و نیازیـان خراگـەو وا هێرش بۆ قـەلای ئـاژەلانـەوە دێـنن و دەیانـەوێ کـە قـەلای ئاژەلان داگیر بکەنەوە،ئەوەش وەنەبێـت کـە چـاوەڕوانـی لێـوە نەکرابێتن،ئاژەلەکان هەموویان وشیارو ئامادەی بەرگری کـردن لـە دەسـتکەوتـەکانیـان دژ بـە هـەمـوو هێرشـێکی مرۆڤـەوە بوون(سنەوبـال) کـە دەربـارەی جـەنگـەکـانی(ژۆلـزار)ی لـە گەرتوکە کۆنەکانەوە خوێندبۆوەو لەوە فێری بەرگری کـردن لـە کاتی هێرشەکانی دوژمنان بووبوو،یەکسەر کە هەوالـی هێرشـی مرۆڤــەکــانی بیســت،فەرمــانی گێویســتی دەرکرد،لــە مــاوەی دەقیەقـەیـەک دا تـەواوی ئـاژەلان ئامـادەی بـەرگـری کـردن بوون(سنەوبال)یەکەم هێرشی دەست گێ کرد،کۆترەکـان کـە ژمارەیان سی و گێنج کۆتر دەبوو لە حەواوە جقنە بارانی مرۆڤـە نەیارەکانیان دەست گێ کرد،تا مرۆڤـەکـان خـەریکـی لـە نـاو

بردنی ئەو گرفتاریە بوون،مراویەکان لە ناو گەرژینەکانەوە لێیان ڕاگەڕین وگەلاماری جومگەوگای مرۆڤەکانیان دەداو زۆر بە تورەیی و قینەوە بە گەزەو قەمگار دایان دەگرتن،ئەم بەرگریە تەنیا تاقی کردنەوەیەک بوو بۆ سەر لێ شێواندن،مرۆڤە نەیارەکانتوانیان کە بە ئاسانی بە خوترمەو گۆگالەکانیانەوە مراویەکان ڕاو بنێن،ئەمجارە(سنەوبال)دوەم هێرشی دەست گێ کردەوە(مۆریل)ی بزنە سگی قۆچ دارو (بنیامین)ی کەرەدێزە بە هەموو هێزو تواناییانەوە لە هەموو لایەکەوە مرۆڤەکانیان دایە بەرهێرش و گەلەماردانەوە،بە قۆچ و لەقە وەشاندنیانەوە هەرچی هێزوتاقەتیکی کە هەیان بوو بە کاریان هێنان،بەلام خوترمەو گێلاوە بزمار دارەکانی مرقەکان لە خۆ ڕاگرتنی ئاژەلەکان بەدەربوو،بەو نەعرەتەی کە (سنەوبال)دای بە نیشانەی کشانەوە بەرەو دواوە،تەواوی ئاژەلەکان لە ڕێڕەوەکە بەرەو دواوە کشانەوە،مرۆیەکان هاواری سەرکەوتنیان کرد،کە دوژمنەکانیان بەو شێوەیە وا هەلاتنەوە،زۆر بە نارێکی و کەمتەرخەمی کەوتنە دوای ئاژەلەکان،ئەمەش تەکتیکی (سنەوبال)بوو کە دەیەویست دوژمنەکانیان واتە مرۆڤەکان زیاتر بچنە ناو قولاییەوە،ئەوسا ئاژەلەکان دەستی تەواوی خۆیان بوەشێنن،لەو کاتەدا کە مرۆڤەکان بە کۆلانە تەنگەبەرەکە بەرەو تەویلەوە دەڕۆیشتن،ئەوسێ چێرو بەرازانەی کە لەوێ سەنگەریان لێ

گریبوون و لە کـەمـین دا بوون،لـە ناکـاو لێیـان هاتنـە دەسـت وگــــەلامــــاری مرۆڤــــەکانیــــان داو ڕێگــــەیــــان لــــێ گرتن،ئەوجا(سنەوبال)بە نیشانەوە فەرمـانی هێرشـی تـەواوی ئاژەلانی داو بۆ خۆشی ڕاستەوخۆ هێرشی کردە سـەر(جـۆنز)و گــــەلامــــاری دا(جــــۆنزیش)یــــەکســــەر ڕووی لە(سنەوبال)کردوفیشەکێکی لێ خالی کردو ساچمەیەکـی ئـەو گوللەیەگشتی(سنەوبال)ی کەمێک زامـدار کـردو مـەڕێکیشـی کوشت،ئەوسا (سنەوبال)یش بە بێ چەند و چوون،بەو جەستە زلەی خۆیەوەخۆی هاویشتە سـەر(جـۆنز)ەوەو بـە زەویـا داداو تفەنگەکەی لە دەستەوە گـەڕانـدە ئـەولاوە،لـەوەش سـاماناکتر ئەوەبوو کە(باکسەر)هەستابۆوە سەر گاشییان وبە هەموو هێـزو توانای سمە گەورەنالدارەکـانی خۆیـەوە ڕادەوەشـاند و سـەرو گێلاکی مرۆڤەکانی دەکوتاو یـەکـەم چـەگـۆکی بـە هێـزی بـە کەللەسەری یەکێک لە کرێکارەکانی(فاکس وود)ی دادا و جـێ بەجێ لەوێی خستیەشەر زەویەوەو کارگەرەکـە وەک مردویـەک یەک بە زەوی ڕاکشا،ئەم دیمەنە بۆ تەواوی مرۆیەکانی تـر زۆر ترسناک بوو،،یەکسەر هەندێکیان خوترمەکانیان فڕێ داو بـۆی دەرچوون،لەو کاتەش دا کە هەندێکیان هەلاتن،ئەوانی تـریش ترسێکی زۆر دای گرتن،ئاژەلەکانیش بە تـەواوی لێیـان هاتنـە دەستەوەو لەدەورو بەری حەوشەکەوە گەلاماریان دان،بـە قـۆچ و لەققە و گەزەو جووتەوە کونەمشکیان لە مرۆڤەکانەوە کرد بـە

قەیسەری و شەگرزەیان کردن،گشیلەش لە ناکاوەوە لـە سـەر یەکێ لە خانوەکانەوە خۆی فڕێ دایـە سـەر شـانی یـەکـی لـە گاوانەکان و چڕنوکی تیژی خۆی بە توندی لە گەردەنی گـاوان دا گرت و گاوان یەک بە خۆی هاواری لێ هەستاو ڕای کرد،هەر لە گەل ئەوەی کە هێرشکەرە مرۆڤەکان،هەلیان بـۆ ڕەخسـا بـە گـرە گـرەوە ڕایـان کردلـە شـەقامـەکـەی سـەرەکـی قـەلای ئاژەلانەوە تێیان تەقاندو هەلاتن،تەنانەت گێـنج دەقیقـەش لـە دوای هێرشەکەوە خۆیان گێ ڕا نەگیراو تێک شـکان،لە کـاتێ کە مرۆیەکان هـەل دەهاتن،ئـاژەلـەکـان وەدوایـان کـەوتـن و مراویەکـان بـە جووقـە جـوق و قیـژە قیـژەوە جومگـەو قـاچی مرۆڤەکانیـان گـاز دەگـرتن و تـا لـە قـەلای ئـاژەلان دەریـان گەڕاندن و ڕاویان نان،مرۆیەکان هەموویان قوتار بوون جگە لـە یەکێکیان کە کە بە لەققەی(باکسەر) کەوتبـووە سـەر زەوی و لە سەر زگ لێی کەوتبوو (باکسەر) دەیەویست کـە بـە سـمە گـەورەکـانی وەری بگێڕێتـە سـەر گشـت و بزانـێ مـاوە یـان مردووە،بەلام کابرا نققەی لێ بڕا بوو(باکسەر)یـش کـەئـاوای دیت مردووە،گوتی:من نەم دەویست ئەم کارە بکەم،ئەوەم لـە یاد چوو بوو کەوا نـالی سـمەکـەم ئاسـنە،هـیچ مـەبـەسـتێکی کوشتنی ئەم کابرایەم نەبوو ،بەلام کێ باوەڕ دەکاتن کەوا مـن مەبەستی کوشتنم نەبووە؟(سنەوبال)یش کە هێشتان خوێن لە برینـەکـانی دا بازڕقـەی دەکـردو نـەڕانـدی و گـوتی:هـاوڕێ

(باکسەر)سۆز و دلسۆزی گێویست ناکات،شەڕ هەر شەڕە،تەنیا مرۆڤێکی مردوو مرۆیەکی باشە(باکسەر)یش لە کاتێک دائەسرین لە چاوەکانی زەنگول دەهاتە خوارەوە،دووبارەی دەکردەوەو دەیوت:من نەم دەویست ئەم کارە بکەم و دەست بخەمە گیانی هیچ بوونەوەرێکەوە،تەنیاگیانی مرۆڤیش. لەو کاتەدا یەکێک لە ئاژەلەکان گوتی:ئەی هاوڕێیان کوانی(مالی)خۆ ئەو دیار نیە؟دەبێ چی وەسەر هاتبێتن؟ماوەیەک ترسێکی زۆریان لێ نیشت،لەوە دەترسان کە دوژمنەکان زیانێکیان بە (مالی)گەیاندبێتن،لە دوای گەڕان و سوڕان دەرکەوت کە(مالی)لە لای ئاخوڕەکەی خۆیەوە دۆزرایەوە کەوا سەری بردۆتە ژێر وێنجەوەو لەوێ خۆی شاردۆتەوە،هێندەی گێ نەچوو کە کابرای بێ گیان و کەوتوو وەسەر زەوی دا کەوا بێ هۆش بووبوو و نەمردبووو هاتەوە هۆش خۆی و ڕای دەکرد،ئەو دیمەنە سەرکەوتووە،تەواوی ئاژەلەکانی شاد و دلخۆش دەکردو ئەوەندەکامەران و خۆشحال بوون کەوا یەک بە دەنگی خۆیانەوە هاواریان دەکردو داستانی گڕ لە سەرکەوتن و سەربەرزی خۆیان لەو جەنگە دا دەگێڕایەوەو بۆ یەکتریان ڕاڤە دەکرد،بەبێ هیچ خۆ ئامادە کردنێک جەژنی سەرکەوتنیان ساز کرد و ئاهەنگی سەرکەوتنیان بەرگاکرد،ئالا بەرز کرایەوە،سرودی (قەلای ئاژەلانی ئینگلستان)یان چەند

جارێک لـە دوای یـەک خوێنـدەوە و چڕاندیان،ئـەوسـا زۆر بـە ڕێکی و سەربەرزیەوە تەرمی مـەڕەکـەیـان ناشـت و چـەگکـە گولیان لە سەر گۆڕی مەڕەکە داناو ئەوسا(سنەوبـال) لـە سـەر مەزاری مەڕە کوژراوەکە دا وتارێکی خوێندەوەو گـوتی:دەبێـتن تەواوی ئاژەلان خۆیان لە گێناوی فەلائاژەلان دا بەخت بکەن و ژیانی خۆیان بکـەنـە قوربـانی و ئامـادەبـن تـا دوا هـەناسـەی ژیانیان بەرگری لـە قـەلای ئـاژەلان بکـەن (سـنەوبـال)ئـەم قسانەی دوبارەی دەکرنەوە،ئـەوسـا ئـاژەلـەکـان بـە تێکڕایـی بڕیاریان دا کە میدالییای ئازایەتی و گیان بەخت کـردن دیـاری بکرێتن بۆ تەواوی ئاژەلانی نەترس و ئازاو لە خۆ بوردو کە لـە ئاوا ڕۆژانێک دا ئازایەتـی دەنوێنن،ئـەمـەش گـەسـەنـد کـراو میـدالیای گلـەی یـەکـەم درا بـە(سـنەوبـال)و(باکسـەر)ئـەو میدالیایـەش ئـەوە کـە لـە ژووری ئـەسـگەکان،لـە زیـن و کورتانەکان دۆزرا بۆوەکەوا ڕەنگێکی زەردو نایابی هـەبـوو،واش بڕیاردرا کە ڕۆژانی یەکشەموان لە کاتی حەسانەوەدا میدالیاکـە بەسنگیانەوە هەلواسن،میدالیای گلەی دووەمیش دیـاری کـرا و درایـە مـەڕەکـوژراوەکـە،گـاش ئـەم بڕیـارە درێـژەیـان بـە کۆبوونەوەکەداو لەو کۆبوونەوەیەدا باسـی تـەواوی شـەڕەکـە و سەرکەوتنیان بە سەر هیرشی مرۆڤـەکـان داکرد،بیریـان لـەوە کردەوە کەوا ناوێک بۆ ئەو شەڕە دیـاری بکـرێتن ،بـە تێکرِیـی بڕیاریان دا کە ناوی ئەو شەڕە ببێ بەجەنگـی (مۆلگـا)چونکـە

لـــەوێـــوە واتـــە لـــە مۆلگـــاوە هێـــرش دەســـتی گـــێ کرابوو،تفەنگەکەی(جۆنزی)یش کە لەسەرزەوی دا کەوتبوولـە گەل تەواوی فیشـەکـەکـان هـەلگیرایـەوەو بڕیـاردرا کـە وەک شتێکی گرنگ بگارێزرێتن و لە خوارووی ئالای قەلای ئـاژەلان دا هەلبواسرێتن و لە سالێکیش دا دووجاران لـە ڕۆژی دوازدەی ئوکتۆبەرەوە و لە ناوەڕاستی وەرزی هاوین دا بە یادو بیـرەوەری سەرکەوتن لە جەنگـی(مۆلگـا) و سـەرکـەوتنـی ئـاژەلان لـەو شەڕەدا وەسەر مرۆڤان و سەربەرزی قـەلای ئـاژەلان و بـەرگـا بوونی شۆڕشی قەلای ئاژەلان بتەقێندرێتن.

*

بەشی پینجەم

ساردو سڕی زستان و بەفرو بووران تا دەهات نەزیکتر دەبۆوە(مالی)ی مایئە سپیش ڕۆژ بەڕۆژ گیرو گرفتەکانی زۆرتر دەبوون ، هەموو ڕۆژێک (مالی) بە بەهانەی زۆرەوە درەنگترلە هەموو ئاژەلانی تر لە خەو هەل دەستاو درەنگ دەهاتە سەرکارکردن، هەرچەندە کە (مالی) لە خواردن دا هیچ بەلایەکی لێ نەبوو و زۆربەباشی خواردنی دەخوارد،بەلام هەمیشە خۆی وا نیشان دەدا کە ئەو نەخۆشیەکی نادیاری هەیەو گەلێ ڕەنجی پێوە دەکێشێت،زۆری بڕوبیانووی بۆ خۆی دەدۆزیەۆە و،بە بچوکترین بە هانە کاری بەجێ دەهێشت و دەچۆوە سەر گۆماوەکەو لەوێ زۆر بە گەوجانە دەیڕوانیە وێنەی خۆی کە لە ناو ئاوەکەڕەنگی دەدایەوە،گەلێ پڕو پاگەندەو قسەوقسەلۆکیش بە ڕاست و درۆ لە دواوەی (مالی) دەکرا،ڕۆژێکیان(مالی) لە حەوشەکەی قەلای ئاژەلان پیاسەی

دەکرد و هێواش هێواش کلکە شۆڕەکەی خۆی ڕادەوەشاند و وێنجەی دەخوارد ، لەوکاتەدا(کلۆر) بانگی کردە ئەولاوە و بە(مالی) گوت:شتێکی گرنگ هەیە کە دەمەوێ پێت ڕا بگەیێنم و باست بۆ یکەم،ئەویش ئەوەیە کەئیمڕۆکەبەیانی من تۆم لە لای پەرژینەکەوە دیوەو سەیری ئەودیوی پەرژینت دەکردو لە مەزرای(فاکس وود)دا مۆڕ بووبیەوە،یەکێک لە مرۆکانی ئەو مەزرایەش لەودیوەوە وەستابوو،هەرچەندە من دوور بووم لێتان،بەڵام تۆ ڕوخسەتت بەو کابرایە مرۆڤە دابوو کە دەست بە سەرو لموزی تۆیا دابێنێت و قسانت لە گەل دا بکات،ئەمە یانی چی؟تۆ چ وەرامێکت بۆ ئەو پرسیارە هەیە؟(مالی)یش دوای ئەوەی کە ئەولا ئەولای ڕوانی و ئەوسا بە جووتە هاویشتن و لەققە کوتانەوە هاواری کرد وگوتی وا نیەو دەستی بەسەر لموزی من دانەهێناوە و هەرگیز من ئەم کارەم نەکردووەو ئەمە درۆیە(کلۆر) ڕووی کردە (مالی)و گوتی سەیری چاوی من بکە و سوێند بخۆ بلێ کە تۆ ئەم کارەت نەکردووە و ئەو کابرایە دەستی بە سەر لمۆزی تۆوە نەهێناوە(مالی)هەرچەندی دەکرد نەیدەتوانی کە تەماشای(کلۆر)بکاتن و سوێند بخواتن،بەلام دیسان هەر حاشای لێ دەکردو دەیگوت ئەمە درۆیە،ئیتر لەو ڕۆژەوە(مالی) ڕۆیشت و قەلای ئاژەلانی بەجێ هێشت و لەوێ نەماو بۆی دەرچوو.

(کلۆر) بەبێ ئەوەی کە هیچ شتێ بە کەس بلێت چووە لای ئاخوڕەکەی (مالی) لەوێ بە سمە گەورەکانی هەموو کاو وێنجەکەی ناو ئەو ئاخوڕەی سەرو بن کردو بە وردی دەگەڕا تا چەند کلۆ شەکرو ڕێشمەیەکی ڕەنگاو ڕەنگی لە ژێر وێنەو گیای ناو ئاخوڕەکەی(مالی)دا کە شاردرابۆوە دۆزیەوە،لە دوای هەفتەیەک لە ون بوونی(مالی)دا کۆترە هەوال دەرەکان هەوالیان هێنا کەوا(مالی)یان لەوبەری مەزرای(ویلنگدن)ەوە لە پێش دەرگای مەیخانەکەوە کە گالیسکەیەکی سورو سپی بە دواوە بوو و مرۆڤێکی سورەی خرپن و گوپن کە لە کرێکارەکان دەچوو دەستی بە سەر لمۆزی(مالی)یەوە دا دەهێناو وردە وردە کلۆ شەکری دەدایە (مالی)ئەویش دەیکرۆشت و دەیخوارد،کۆترەکان دەیانگوت وا دەردەکەوت کە (مالی) لە مێژ نەبوو قەشە کرابوو،ڕێشمەیەکی بنەوشیان بە سەر و کەللەیەوە هەلواسی بوو،کۆترەکان دەیانگوت(مالی)وا دیاربوو کە زۆر لە وەزعی خۆیەوە ڕازی بوو،ئیتر لەو کاتەوەئاژەلان باسی (مالیان) نەدەکرد و لە بیرەخۆیان بردەوە.

مانگی ڕێبەندان هات و سەرماو سۆلێکی زۆری ئەو زستانە بە تەواوی هێرش هێناو شەختەو سەهۆل بەندانێکی تا بلێی سەخت و ساردو سڕ بوو، تەواوی کارو بارەکانی قەلای ئاژەلان پەکی کەوتبوو و هەمووی ڕاوەستا بوو،ئاژەلەکان زوو زوو کۆبونەوە وسمینارەکانیان

ئەنجام دەدا،بەرازەکان سەرگەرمی نەخشەکێشان و کارو بارەکانی داهاتوو بوون،تەواوی ئاژەلەکان دانیان بەوە دانا بوو کەوا بەرازەکان زیرەک و ریاترن وهەر ئەوانیشن کە دەتوانن نەخشەو پیلانەکان و کارو بارەکانی قەلای ئاژەلان دابرێژن و دیاری بکەن ،ئەو کاروبارانە هەر بەبەرازەکان دەکرێت،بەلام دەبێت هەموو نەخشەو پیلانێکیش ڕای هەموانی لە سەر بێت،ئەگەر (ناپلیۆن)و (سنەوبال)یەکگرتوبانئەوا تەواوی کارو بارەکان لە جێگەی خۆیاندا بەرێوە دەچوون بەلام ئەو دوو نێرە بەرازە لە تەواوی کارو بارەکان دا هەمیشە دژ بە یەکتر بوون، بۆ وێنە ئەگەر یەکێ بیگوتبایەکەوا باشترە ئیمسال جۆی ڕەش بچیندرێت ئەویتر قیت دەبۆوەو دەیگوت نەخێر وا باشترە کە ئیمسال جۆی سپی بچیندرێت،یان یەکێکیان ئەگەر بیگوتبایە فلانە زەوی بۆ چاندنی کەلەم باشە،ئەویتر دژایەتی دەکرد و دەیگوت نەخێر ئەو زەویە بۆ چاندنی چەوەندەر گەلێ باشترەو لە بارترە،ئا بەو شێوەیە ئەو هەردو بەرازە ڕابەرانی قەڵای ئاژەڵان دژ بە یەکتر بوون و هەمیشە مشت و مڕیان بوو لە گەل یەکتری،هەر یەکێکیش لەو بەرازانە لایەنگری خۆیان

هەبوو،بە بە هۆی ڕەوانی و قسەی پوخت و ڕوختی(سنەوبال)هەمیشە لە تەواوی مەسەلەکان دا دەنگی زیاتری لە(ناپلیۆن)دەهێناو لایەنگری پتری هەبوون،لەدەرەوەی کۆبوونەوەکانیش دا هەردەم (سنەوبال)سەرکەوتووتر بوو،بە تایبەتی لە ناو مەڕەکان دا لایەنگری زیاتری هەبوو،لەو دواییە دا مەڕەکان فێر بووبون،کە بە باعە باعەوە بڕگەکەی بڕیاری(چوارپێ باشەو دوو پێ خراپە)یان لە جێ و بێ جێ دا بە باعەباعەوە دەگۆتەوە و بە سرود دەیان چڕاندو زۆر جاران بەو باعە باعەیان کووبوونەوەکان‌یان لێک دەدا بە تایبەتی لەو کاتەدا کە (سنەوبال)قسەی کردبایە (سنەوبال)چەند پەڕتوکێکی لە بارەی جوتیاری و مەڕداری و مالات بە خێو کردن خوێندبۆوە کە لە ڕووی ئەو کتێبانەدا گەلێک نەخشەی کارو بارەکانی جوتێری و مەزراداری فێر بوو بوو،لە بارەی جوتیارو پەینی کیمیایی و ڕێخستن دا زۆر لێزانانە دەپەیڤی و گەلێک نەخشەی گرنگ و پوختی بۆ کارو باەکان کێشا بوو کە بە پێی نەخشەکانی(سنەوبال) ئاژەلەکان هەموو پەینەکانیان لە شوێنێکی دیارکراودا کۆ دەکردەوە (ناپلیۆن)هیچ

نەخشەیەکی نەبوو،تەنیا زۆر بە لە سەر خۆییەوە دەیگوت نەخشەکانی(سنەوبال) بە هیچ ئەنجامێک ناگات، وا دەر دەکەوت کە(ناپلیۆن) بە تەمای هەلێکی لەباربوو، کە گورزی خۆی دژی دژی (سنەوبال) بوەشێنێت،دەربارەی ئاشی با دروست کردن مشت و مڕێکی زۆر کرا،کە بۆ هیچ کارو بارێکی تر ئا بەو شێوەیە مڕە مڕ نەکرابوو(سنەوبال)لە دوای شیٚ کردنەوەیەکی زۆر پوخت و لە بارگوتی: پێویستە کە (ئاشی با) لەو شوێنە بەرزەی مەزرای ئاژەلان دا دروست بکرێت کە کەمیٚ لە خانوەکان دوورەو گردێکی لە بارو جێگەیەکی زۆر باشە بۆ ئەو مەبەستەو لەوی هەمیشە با هەیە،لەویٚ دەتواندرێت بە(ئاشی با) کارەبای تەواوی قەلای ئاژەلان دابین بکرێت،ئەوساکە هەموو ئاخوڕەکانو ڕێگەو بانەکانی قەلای ئاژەڵان بەو کارەبایە ڕوناک دەبێتەوەو تەواوی ئامرازە پێویستەکانی میکانیکی و دەزگاکانی مەزرا وەک مشاری کارەبایی و ماشێنی خەرمان کوتان و وێنجە ورد کردنی کارەبایی و ماشێنی شیر دۆشین و تەواوی ئامرازە پێویستەکانی تر بە هۆی کارەبای ئاشی باییٚ دابین دەکرێت،ئاژەلەکانیش کە تا ئێستا ئەم کەل و

پەلانەیان نەدیبوو و تەنانەت ناویشیانیشیان نەبیستبوو،چونکە تەواوی کەل و پەلاکانی قەلای ئاژەلان سەرەتایی و کۆن بوون ، هەر بۆیەش بوو کە زۆر بە سەرسوڕمانەوەگوێیان بۆ (سنەوبال)شل دەکردو کە باسی ئەو کەل و پەلانەی بۆ دەکردن گوێی خۆیان قولاغ دەکرد(سنەوبال)شێوەی کارکردن و سود وەرگرتن لەو ئامێرە جۆراو جۆرانەی بۆ ئاژەلەکان ڕون دەکردەوەو باسی بۆ دەکردن،دەیگوت کە ئەو ئامێرە عەنتیکانە خوێندن و لەوەڕگای ئاژەلان و بیرکردنەوەیان زیاتر بەرەو پێشەوە دەبات و تەواوی ئاژەلان لەم کێلگەیە لە هەموو ڕویەکەوە دلنیاتر دەبنەوە(سنەوبال)هەموو کارو بارەکانی ئاشی بایێی بە تەواوی نەخشەکێشا بوو، بۆهەموو کارێک بە شێوەیەکی لە بارەوە تەواوی کارەکانی ڕێکخستبوو کەوا چی بکەن باشە،سنەوبال ئەو هەموو نەخشەو شارەزایی و زانینانەی لە پەڕتوکەکانی کتێبخانەی مالی جۆنزەوە سودی لێ وەرگرتبوو،هەموو ئەو زانیاریانەی کە وەری گرتبوو لەم سێ کتێبانە فێر بووبوو:

1-هەزار کاری بە سـود بۆمال.

2-هەموو دەتوانن ببن بە ئەندازیار.

3-فێربوونی کارەبا بۆ تازە کاران.

ئەو ڕۆژەی کە (سنەوبال)کارو بارەکانی نەخشـەکێشـانی تیـادا ئەنجـام دەدا ئـەو ڕۆژە بـوو کـەلـە پێشـو ژووری سـەربرینـی جوجەکان بوو،ئـەو شـوێنە جێگـەیـەکـی لـە بـار بـوو بـۆ ئـەو مەبەستە،بۆیەکە(سنەوبال) ڕۆژێ چەند جارێک دەچـووە ئـەو ژوورەو خەریکی دانانی نەخشەکێشان و ئەنجام دانـی تـەواوی کارو بارەکـانی قـەلای ئـاژەلان دەبوو،هـەمـوو ڕۆژێـک چـەنـد جارێک دەچووە ئەو ژوورەو دەرگای لـە سـەر خۆیـا گالـە دەداو لەوێ خەریکی دروست کردنـی نـەخشـەکـانی کـارو بـارەکـان دەبوو،کتێبەکانی دەکردەوەو ئەو شوێنەی مەبەسـتی بایـە ئـەوا پەلە بەردێکی لە سەر دادەناو موتالای دەکردن،پارچە گەچێکـی باریکی لە نێوان هەردو سمەکانی دەگرت و زۆر بـە پـەلـە پـەل بەملاو ئەولا دەهات و دەچوو و هێلی بـە سـەر ئـەو شـوێنانە دا دەهێنا کە مەبەستی بوایـە،لـە خۆشـیانیش هـەر ویـزە ویـزی بوو،نەخشەکەی ئاشی ئیدەبـاییێ وەک خـەتـی خـوارو خـێچ و لاترڕقـەوچ و ددانـەداری وەک هینـدلی ئوتوموبێـل لێـک گیـر کردبوون و ئاوا دەهاتە بەر چاوان،ئەم نەخشەیەی بۆ ئاژەلەکان ڕوون نەبوو کەوا چیە؟ئاژەلەکان هەرکات کە دەچوونە سەر ئەو نەخشەیە وشت دەبوونەوەو بە وریاییەوە لە خەتخـەتۆکـەکـان مۆڕ دەبوونەوەو گوێیـان قـوت دەکـردەوە،کـە هـەمـوو ڕۆژێـک جارێـک دەهاتنـە شـوێنەکـەی (سـنەوبـال)تـەماشـای ئـەو

نەخشەیان دەکرد،مامرەکان و مراویەکان کە دەهاتنە ژوورەوە زۆر بە وریایی ورد دەبوونەوەو هەنگاویان دەهاویشت لەبەر ئەوەی کە نەبادا پێ لە هێڵەکانی نەخشەکان بنێن و ڕەش ببێتەوە،تەنیا ئەو ئاژەڵانەی کە خۆی دەخستە پەناوە ئەوە(ناپلیۆنی)ی نێرە بەراز بوو کە هەمیشە خۆی لاتەریک دەگرت و لەم کارە نارەزایی خۆی دەردەبڕی،هەتا ڕۆژێکیان لە ناکاو خۆی کرد بە ژووراو زۆر بە قولی لە نەخشەکەی (سنەوبال)ورد بۆوەو بۆ زیاتر تۆژینەوە لەو نەخشەیەدا بەولاو ئەملای نەخشەکەدا دەسوڕایەوەو زۆر بە سەر سوڕمانەوە تەماشای ئەو نەخشاننەی دەکرد و بیری لێ دەکردەوەو هەر لەو کاتەدا کەمێ لە سەلایەکی نەخشەکە ڕاوەستاو بەلاچاوێکەوە خێسەی لێ دەکرد و زۆر بە مۆڕیەوەتێی دەڕوانی و ورتەیەکیشی لێوە نەدەهات و تا لە پڕ پای خۆی بلند کرد و لە نەخشەکەی میست و ئەوسا چووە دڕەرەوە.

تەواوی خەلکی قەلای ئاژەلان دەربارەی دروست کردنی (ئاشی ئیدەبایێ) ببون بە دوو بەشەوە،(سنەوبال)نکۆلی لەوەوە نەدەکرد کەوا دروست کردنی (ئاشی بایێ)دژوارو سەختەو کاری زۆری دەوێت،چونکە نەخشەکە بە خۆی دایناب‌وو دەیزانی کە دروست کردنی دیواری ئەو ئاشە پێویستی بە بەردو چەگل و زیخێکی زۆر هەیە،دوای ئەوەش دەبێتکە گەروانەیەکی زەبەلاحی بۆ دروست بکرێت بۆ سوڕانی

بەرداشەکەجگە لەوانەش پێویستی بە دینام و تەلی ئەستور ئەستور هەیەکە (سنەوبال)بۆ پەیدا کردنی ئەو کەل و پەلانە هەمیشە بێ دەنگی لێوە دەکرد و باسی نەدەکرد،لە گەل ئەوەش دا باوەڕی وابوو کە بۆ ماوەی سالێکیش تەواوی کارو بارەکانی (ئاشی بایێ) تەواو دەبێت و لە دوای تەواو بوونی ئەوکارە،ئیتر دەکەونە خۆشیەوەو کارەکانیان ئەوەندە کەم دەبێتەوە کە وای لێ دێت لە هەفتەیەک دا تەنیا سێ ڕۆژان کار دەکەن.

لە لایەکی ترەوە (ناپلیۆن)دەیگوت :کە گەورەترین،پێویستی بە زێدە کردنی بەرو بوومی خۆراکی ڕۆژانەیە،بۆ ئەوەش دەبێت خەباتێکی زۆر بکرێت و هەول بدرێت،خۆ ئەگەر ئاژەلان تەواوی کاتی خۆیان بۆ دروست کردنی (ئاشی بایێ) بە فیڕۆ بدەن ئەوا هەموو لەبرسان دەمرن و گرانیەکی تەواو دادێت.جا بۆ ئەو مەبەستەش ئاژەلان ببون بە دوو بەشەوە،بەهۆی ڕای جیای (سنەوبال)و (ناپلیۆن)لەیەکتر،بۆ ئەو مەبەستەش تەواوی ئاژەلەکان ببون بە دوو بەشەوە،کاتێ کە ئەمە خرایە دەنگ دانەوە،هەندێک دەنگیان دایە(سنەوبال)و بۆ سێ ڕۆژ کارکردن هەندێکیشیان دەنگیان دایە(ناپلیۆن) بۆ خۆراکی زیاتر،تەنیا ئەوەی کە دەنگی بە هیچ لایەکەوە نەدا ئەوە(بنیامین)ی کەرە دێزە بوو کە بۆ بەرژەوندی هیچ لایان دەنگی نەدا،چونکە باوەڕی وابوو کە نە

خۆراک زیاد دەبێ و نە (ئاشـی بـایێ)ش دەبێتـە هـۆی کـەم کردنەوەی کار (بیامین) دەیگوت: (ئاشی بایێ)هەبێ و نەبـێ ژیانی ئاژەلان هەر وەک خۆیەتی و هیچ گۆڕانێک وەدی نایـەت و ئەوەی هەیە هەروا بە پڕو پوچی دەمێنتەوە.
جگە لە دروست کردنی (ئاشی بایێ) شتێکی گرنگتـر هـەبـوو کەوا باسی لێوە بکرێت ئەویـش بـەر گـری کـردن لـە قـەلای ئاژەلان بوو،هەرچەند مرۆڤەکان لە هێرشێکییان کـە کردبویانـە سەر قەلای ئاژەلان تێک شکێندرابوون بـەلام شـتێکی ڕوون و دیار بوو کە مرۆڤەکان واز ناهێنن و ئەمجارەش بە شێوەیـەکـی باشتر و ئامادەبوونێکی چاکتر دیسان پەلاماری قەلای ئـاژەلان دەدەنەوە و بە هیوای تێک شـکاندن و داگیرکردنـەوەی قـەلای ئـاژەلان هێرشـێکی بـەهێـز تـر بـۆ گـەڕانـەوی (جـۆنز) دەکەنەوە،بە تایبەتی لەوکاتەدا کە سەرکەوتنی قەلای ئـاژەلان و ڕاپەڕاندنی (جۆنز)لەم کێلگەیـەو دەنـگ و باسـەکـانی سـەر کەوتنی شۆڕش لەم مەزرایەدا دەنگی دابۆوەو مقۆ مقۆ کەوتبـوە ناو مەزراکانی تـری دەورو بـەری قـەلای ئـاژەلان و بـاس لـەو شۆڕشە بە زۆری دەکرا زۆربەی ولساتەکانی مەزراکانی تر لـەو نـاوە بـەرپێچیـان لـە جـێ بـەجـێ کردنـی کـارو بـارەکـان و فەرمانەکانی مرۆڤ دەکرد،ئەم هەلس و کـەوتـەی ئـاژەلان لـە تەواوی مەزراکان دا ڕۆژ لە دوای ڕۆژ زیاتر پەرەی دەسەند،هەر بۆیەش بوو کە مرۆڤەکان زیاتر بیریان لە هێرشێکی زووتـر بـۆ

سەر قەلای ئاژەلان دەکردەوەو خۆیان بۆ ئەو مەبەستە ئامادە دەکرد.

(سنەوبال)و (ناپلیۆن)لەو بارەشەوە هەر دژی یەکتر بوون،ڕای (ناپلیۆن)وابوو کە دەبێت چەکی ئاگردار بۆ بەرگری لە خۆ کردن پەیدا بکرێت و گرنگی بە چۆنیەتی بە کار هێنان هەولێکی باشی بۆ بدرێت،بەلام(سنەوبال)پێی وابوو کە دەبێت بۆ بێ هێز کردنی مرۆڤەکان زیاتر هەول بدرێت کەوا شۆڕش بۆ دەرەوەی قەلای ئاژەلان بنێردرێت و کارێکی زۆریش بکرێت تا ئەو شۆڕشە لە دەرەوەی قەلای ئاژەلان وەدی بێت و سەر بگرێت،ئەوەش بە هۆی پڕوپاگەندەی زۆر و ناردنی کۆترەکان بۆ مەزراکانی تر،تەواوی ئاژەلان ئاگادر بکرێن و فێر بکرین کە دژی ئاغاکانیان ڕاگەڕن و شۆڕش بکەن،ئەگەر بێت و لەم کارە سەرکەوتوو بن ئەوا مرۆڤەکان لە پەل و پۆ دەکەون و زیاتر بێ هێز دەبن و بیری هێرش و پەلاماریان بۆ قەلای ئاژەلان نامینێت و لە تاقەت و هێز دەکەون،بەلام ناپلیۆن پێی وابوو ئەگەر بێت و ئاژەلانی مەزراکەیان،هێزی بەرگریان نەبێت ئەوا مرۆڤەکان لە هێرش کردن بۆ سەر قەلای ئاژەلان سەردەکەون ،بەلام (سنەوبال) پێی وا بوو کە ئەگەر شۆڕش ڕوو بدات لە مەزراکانی تر ئەوا پێویستی بە بەرگری نیە چونکە مرۆڤەکان توانای هێرش کردن لە دەست دەدەن.

ئاژەلەکان گوێیان لە (ناپلیون)و(سنەوبال) ڕادەگرت،بـەلام نەیان دەتوانی کـەوا دەسـت نیشـانی ئـەوە بکـەن کامیـان بـۆ چونەکەی ڕاست ترە،لە ڕاستی داکامە لەم دوانـەکـە قسـەیـان کردبایە ئەوا ئاژەلان لەو ساتی قسـە کـردن دا بـەویـان بـاوەڕ دەکرد،نەخشەکانی (سنەوبال)تەواو و ئامادە بووبو بڕیار وابو کە لە کۆبونەوەی دوایی دا کە لە ڕۆژی شـەمـوو ئـەنجـام درا بـوو مەسەلەی دروست کردنی (ئاشی بایێ)بۆ وەرگرتنی هەموو بیر و ڕاکان بخرێتە ڕووی باس و لێکۆلینەوە.

کـــاتێ کـــە تـــەواوی ئـــاژەلان لـــە تـــەویلـــە کۆبوونەوە(سنەوبال)هەستاوە سەر پێ و زۆر بە لەسەرخۆییەوە ڕووی لە ئاژەلەکان کرد و دەیەویسـت کـە زۆر بـە چـاکی ئـەو مەسەلە گرنگە ڕوون بکاتەوەو بە تەواوی شێی بکاتـەوە،بـەلام باعـــەبـــاعی مـــەڕەکـــان دەبـــووە هـــۆی گێـــرە شـــوێنی ،بەلام(سنەوبال)قسەکانی خۆی نـەدەبـڕی وهـەر پـەرەی بـە وتەکانی خۆی دەداو هەر شتێکی کە لەو بـارەوە دەیزانـی و بـە خـــەیـــالی دادەهـــات باســـی بـــۆ دەکـــردن، پاشـــان (ناپلیۆن)هەستایەوەو زۆر بە ئارامیەوە گوتی:هاوڕێیان(ئاشـی بایێ) شتێکی پڕو پوچە،ئەوەی ڕا گەیاند کە هـیچ کـەسـێ بـۆ دروست کردنی ئەو ئاشە دەنگ نەدات و دوای ئەم قسانەی کە سـێ سـانیەی زیـاتر نـەخایانـد (نـاپلیۆن) ڕاسـتەو خـۆ ڕوونیشـتەوە،وا دیـار بـوو کـە هـیچ گرنگیـەکـی نـەدەدایـە

کارتێکردنی قسەکانی(سنەوبال)دیسان هەستایەوە ئـەمجـارە بە تورەیی چاوی لە مەڕەکان سور کردەوە،چونکە دیسان ئەوان بە باعە باعەوە دەستیان کرد بە گێرە شـوێنی و دەیـان ویسـت وتەکانی (سنەوبال)ببڕن،ئەمجارە زۆر بە گـەرمـی و ڕەوانـی و پوخت و ڕوختـی،دەربـارەی وەدی هـاتنی (ئاشـیبایێ) دەدوا و باســی دەکر،قسـەکـانی ئـەوەنـدە پوخـت و ڕەوان بـوو کـە پارسەنگی ڕای ئاژەلەکانی تێک وەرشێلا،چونکە بە شێوەیەکـی پڕ لە تام و بۆوە و لە بارەوە سیمای ئەو ڕۆژانـەی بـەختـەوەری وێنە دەکێشاو باسـی لێـوە دەکـردن کـە لـەو ڕۆژە دا بـە هـیچ شێوەیەک خراپـەکـاری و نـاڕەوایـی کـردن و زۆلـم و زۆرداری نامینێت،هەموو ئیش و کارێ لە ئامێری خەرمان کوتان و شـێلم ورد کردن،تەواوی دەزگا میکانیکیـەکـانی تـری جـوتێران دێتـە کایەوەو زۆر باشتر بە ڕێوە دەچێت،ئەو دیگوت: کە هێزو تواناى کارەبا دەتوانێت هەموو پێویستیەکـی چـارەسـەربکات،ماشـێنی جۆخین پاک کردنەوە و کوزر کوتـان وەکـار بخـات و تـەواوی ئامێرەکانی زەوی کێلان و ڕاست کردنی شۆو و وەردو و هەمـوو زەوی و زارەکان ئەنجام بدات،ئاخوڕ و تـەویلـەکـان هـەمـووی ڕونـاک بکاتـەوە،ئـاوی سـاردو سـازگار زۆر دەبێـت تـەواوی پێویستیەکانی ژیانی ڕۆژاگارانمان چارەسەر دەکات و لە کارەبـا بۆ ژیان باشتر نیە،ئیتر لە دوای وتەکانی (سنەوبال)گومان لەوە دا نەما کە تای کام لا بەلای ئـەویتـر لار بـووەتـەوە،لـەو کاتـە

دا(ناپلیۆن)هەستایەوەو بە تیلە چاوێکێکی سەیرێکی (سنەوبالی)کردو بە دەنگێکی زۆر سەیرەوە لێی مڕاند کە تا ئەو کاتە ئەو جۆرە دەنگەیان لە (ناپلیۆنە)وە نە بیستبوو،ڕاستەو خۆ لە دوای ئەو دەنگەی (ناپلیۆن)حەپەحەپێکی زۆر و ترسناک لە دەرەوە بەرەو شوێنی کۆبونەوەکە دەهات،لە ناکاو نۆ دانە سەگی زەبلاح کە هەموویان زەنجیریان بە گەردەنەوەبوو لە عەمارەکەوە خۆیان کرد بە ژووراو یەکسەر پەلاماری (سنەوبالیان)دا،خۆ ئەگەر سنەوبال چوست و چالاک نەبوایە ئەوا هەر لەوێندەرێ پارچە پارچەیان دەکرد،ئیتر(سنەوبال)بەرەو دەرەو ڕای کرد سەگەکانیش وەدوای کەوتن و ئاژەڵەکانی تریش زۆر بە سەرسامی و ترسەوە کە هەموویان زمانیان گیرا بوو و بە تەواوی حەپەسا بوون و لە پێش دەرگاکەوە سەیری سەگەکان و (سنەوبال)یان دەکرد(سنەوبال) بە ناو مێرگەکانەوە تا هێزی لە بەر بوو زۆر بە توندی بەرەو ئەو شەقامە سەرەکیەی کە بە دەرەوەی مەزراکەوە دوایی دەهات ڕای دەکرد(سنەوبال) بە شێوەیەک هەڵدەهات کە تەنیا بەرازێک دەتوانێت ئەوهالە ڕا بکات،سەگەکانیش ڕاستەو خۆ لە دوای پاشقولی (سنەوبال)ەوە بوون وشالاویان بۆدەبرد،لە ناکاو سنەوبال خلیسکێکی برد و کەوت،تەواوی ئاژەلان وایان زانی کە سەگەکان دەیگرن و پارچە پارچەی دەکەن،بەلام

(سنەوبال)زوو هەستایەوەو زۆر بە توندتر ڕای کردەوە،دیسان سەگەکان بە دوایـەوە بـوون و زۆری لـێ نـەزیـک ببوونـەوە و یەکێـک لـە سـەگـەکـان پـەلامـاری کلکـی(سـنەوبـال)ی داو گرتی،بەلام (سنەوبال) تەکـانی دایـە خـۆی و زۆر بـە هێـزەوە کلکی لە دەمی سەگەکەوە ڕزگار کردەوە،لـەو کاتـەدا کـە زۆری نەمابوو سەگەکان بگەن بە(سنەوبال) بـەڵام ئـەو تـەکـانێکی تری بـەهێـزی دایـەوە خـۆی و لـەنـاو کونێکـەوە کـە لـە ژێـر پەرژینەکەوەبوو بۆی دەرچوو و نەگیراو ئیتر نەدیترایەوە،تەواوی ئاژەلەکانیش کە ئەو دیمەنە ترسناکەیان بـە چـاوی خۆیانـەوە دیت ئیترزۆر بێ دەنـگ بـوون و هـەمویـان بـەرەو تـەویلـەکـە خزان،هەندەی پێ نەچوو کە سەگەکان بە مڕەمڕ و ڕەپەڕەپـەوە پەیدا بوونەوە،پاش ماوەیەک بۆ ئاژەلەکان ڕوون بـۆوە کـە ئـەو سەگانە هەمان تولە سەگەکانن کە کاتی خۆی(ناپلیۆن)لە دێلە سەگەکانی دایکیانیان جیا کردەوە و بۆ خـۆی ئـاوای گـەروەردە کردن،لە گەل ئەوەش کە هێشتان بە تەمەنـی ئاسـایی خۆیـان نەگەیشتبوون بەلام هەر نۆ دانە تولە سەگەکان وا ڕسکا بـوون کە هەر لە گورگ دەچوون،هەموو سـەگـەکـان لـە دەورو بـەری (نـــاپلیۆن) دا وەســـتا بـــوون و کلکـــە لـــەقێیـــان بـــۆ (ناپلیۆن)دەکر،ئاژەلەکـان زۆر بـە وردی لـە سـەگـەکـان مـۆڕ ببونەوەو سەیریان دەکرن کەوا سەگـەکـانی خواجـە(جـۆنز)ی خاوەن کێلگەی پێشو چۆن بەرامبەر بە (جۆنز)ڕەفتاریان دەکرد

دەیـان بینـی کـە ئـەو سـەگانـەش هـەر ئـاوا ڕەفتـار دەکـەن بەرامبەر(ناپلیۆن)و بە هـەمـان شـێوە نوسـکە نوسـک و کلکـە لەقێنەیان دەکرد.

(ناپلیۆن)لـە کاتێـک دا کـە تـەواوی سـەگـەکـان دەورا دەوریان ئابلۆقە دابوو،ئەویش لە سەر هەمـان سـەکۆکـەی کـە مێجەری گیری نێرە بەراز خەونەکەی بۆ لەوێ گێڕایەوە وەسـتا بوو(ناپلیـــۆن) بـە ئـاژەلانـی ڕاگـەیانـد وگـوتی: لـەم ڕۆ ڕا کۆبوونەوەکانی ڕۆژانی یەکشەموو نابەسترێت و پێویست ناکات کە کاتی خۆمان بە فیڕۆ بدەین،لـە مـەو دوا هـەمـوو ئـەو کـارو بارانەی کە پەیوەندی بە قەلای ئـاژەلانـەوە هـەبێـت ئـەوا لـە کۆبوونــەوەکــانی تایبــەتــی دا ئــەنجــامی دەدەیــن و لێیــان دەکۆلینەوە،هەموو کۆبوونەوەکانمان لە مەو دوا تایبەتی دەبـن و تەوای بڕیارەکان لەو کۆبوونـەوە تایبـەتیانـە بڕیـاری لـە سـەر دەدرێت و پاشانیش ئەو بڕیارانەی کە پێویسـت بـوو ئاگـاداری هەموتان دەکرێتەوە،لە تەواوی ڕۆژەکانی یەکشەموو دا سەر لـە بەیانی زوو کۆ دەبینەوە بۆ ڕێز گرتن لە ئالای قەلای ئـاژەلان و چڕاندنی سـرودی(ئـاژەلانـی ئینگلسـتان)ئـەم سـرودەش بـە تێکڕای دەگوترێت و پاشانیش تەواوی بڕیارەکانی هەفتەیـی ڕا دەگەیەندرێت ولە دوای گفت و گۆ لە سەر کردن و موناقەشـە کردنیان ئەنجام دەدرێت.

ئەو ترس و لەرزەی کە ئاژەلەکان بە هۆی ڕاپەڕاندن و ڕاو نانی (سنەوبال)ەوە کەوتبوە سەریانەوە هێشتان هەر مابوو و ورەیان گەلێک نزم بووبوو،زۆریان لە ئاژەلەکان ئەگەر توانایان هەبووایە و ڕێگەیەکی بەرهەلستیان بوایە ئەوا دەنگی خۆیان دژی ئەو کردەوە نالەبارە و ترسناکەی کە بەرامبەر (سنەوبال)ئەنجام درا بە ئاشکرا دەریان دەبڕی(باکسەر)یش لەو کردەوەیە بە شێوەیەکی کەوا بە سەر خۆیا نەدەهێنا زۆر نا ئارام بووبوو، هەمیشە گوێچکەکانی خۆی موت دەکردەوەو سەری خۆی تەکان دەداو بیری دەکردەوە و زۆری لە خۆیەوە دەکرد کەوا هەرچی لە دلی دایە کۆی بکاتەوەو شتێکی لە بارو باش بلێت و دەری ببڕێت،بەلام بەبێ سود بوو بۆی نەدەکرا(باکسەر)پێوەیەوە دیار بوو کەوا ناڕازیە دلی شکاوە و بەلایەوە ناخۆش بوو کە دژی(سنەوبال)ئەم کارە ئەنجام درایە بەلام ترسی نەبوونی بەتەوای دەربڕینی ڕێگەی دژایەتی کردنی لێ بڕیبوو.

لە ناکاو چوار دانە بەرازی دابەستە لە ناو بەرازەکان کە لە پێشەوە دا هەلتوتکا بوون وێکڕان ڕەخنەیان لەو کارەی (ناپلیۆن)گرت و هەستانەوە سەرپێ و باسیان کرد،بەلام لە ناکاو سەگەکانی کە دەورو بەری (ناپلیۆن)یان ئابلۆقە دابوو لەو بەرازانەیان مڕاند وبە هەڕەشەو گوڕەشەوە بێ دەنگیان کردن و لە جێگەی خۆیان دایان نیشاندنەوە،لەو کاتەش دا

مەڕەکان هەستانەوەودەستیان کردە باعە باع و بە گوتنی فەرمانی (چوار پا باشەو دووپا خراپە)کە نەزیکەی چارەگە سعاتێکی خایان کۆتاییان بە هەموو باس و خواسێکی چاوەڕوان کراو لەو بارەوە هێنا،پاشانیش(سکۆئیلر) ڕاسپێردرا کە ڕێکخستنی تازە بە ئاژەلان ڕا بگەیێنی و بۆیان باس بکات،ئەو وای ڕاگەیاند و گوتی:هاوڕێیان من باوەڕم وایە کە تەواوی ئاژەلان خۆشەویستی و ڕێزیان هەیە بۆ هاوڕێ(ناپلیۆن) کە ئەو ئێستاکە لێپرسراوەتی زیاتری بە ئەستۆی خۆیەوە گرتووە و هەیەتی،درێژەی بە قسەکانی خۆی داو گوتی:هاوڕێیان،وابیر مەکەنەوە کە ڕابەرایەتی و لێپرسراوەتی هۆی کامەرانی و شادمانی و دلخۆشیە،بە پێچەوانەوە ئەم کارە پڕیەتی لە سەر ئێشی و وردەکاری لێپرسینەوە،کەسێک نیە کە بە ئەندازەی هاوڕێ (ناپلیۆن)باوەڕی بە یەکسانی ئاژەلان هەبێت، ئەو کەسەیە کە زۆر خۆشحال دەبوو کە چارەنوسی خۆتان بداتەو دەست خۆتانەوە،بەلام خوا نەخواستە ئێوە توشی هەلە کردن ببن و لە ڕێبازدا لا بدەن و بڕیاری هەلە بدەن،ئەگەر ئێوە لە بارەی بۆچوونەکانی(سنەوبال)ئەو (سنەوبال)ەی کە تا ئێستا ئێمە دەزانین لە ڕێزی تاوانباران دایە و بڕیارێکی ناڕاست خراپ بە رامبەر(ئاشی بایێ)بدەن چی ڕوو دەدات؟ لەو کاتەدا یەکێک هەستاوە گوتی(سنەوبال)لە شەڕی (مۆلگا) دا زۆر

ئازایانە جەنگاو بەرگریەکی زۆری کـرد وکـارێکی بـە دوژمنـان کرد نەبێتەوە(سکۆئیلر) لە وەرام دا گـوتی:تـەنیـا ئازایـەتـی و نەترسان بەس نیە،کارزانی و لێ هاتوویی گوێ ڕایەڵـی کـردن لە هەموو شتێک گرنگترە،مـن بـاوەڕم وایـە کـە ڕۆژێـک دێـت دەربارەی جەنگی (مۆلگا) گـەلێـک شـتتان بـۆ ڕوون دەبێتـەوە کەوا دەربارەی (سنەوبال) و نـەخشـەکـانی لـەو شـەڕە دا پـڕ گۆییەکی زۆر کراوە،هاوڕێیان(دیسیپلین،دیسـیپلین)ی ئاسـنین دروشمی ئیمڕۆی ئێمەیە،یەک هەنگاو هاویشتنی هەڵەو و کـەم تــەرخــەمــی کــردن دەبێتــە هــۆی هاتنــەوەی دوژمنانمــان و سەرکەوتنیان بە سەرمـان دا،شـتێکی ڕوون و دیـارە کـە هـیچ یەکێک لە ئێوە داخوازی گەڕانەوەی (جـۆنز) نین،ئـەم باسـەی گەڕانەوەی (جۆنز)ئاژەڵـەکـانی بـێ دەنـگ کـرد چونکـە هـیچ ئاژەڵێ نەبوو کە حەز بە گەڕانـەوەی (جـۆنز) بکـات وحـەز لـە چەهرەی ئەو بکات(سکۆئیلر) تا ڕادەیەک توانی کە کاریان تێ بکات خۆ ئەنجام نەدانی کۆبوونەوەوکانی یەکشەموو زۆر چاکتر بوو لە گەڕانەوەی (جۆنز)

(باکسەر)ماوەیەک بوو زۆری بیر دەکردەوەو زۆریشی لـە خــۆی دەکــرد تــاوەکوبتــوانێ ڕای خــۆی کۆبکاتــەوەو شــتێک دەرببڕێ،هـەسـتاوەو گـوتی:ئـەگـەر ئـەو قسـانەی کـە تـۆی واتە(سکۆئیلر)کردت هاوڕێ(ناپلیۆن)وای گوتبێ ئەوا شـتێکی ڕوونە کە ڕاستەو ئاوایە،ئیتر لـەو ڕۆژە دا دروشـمی (باکسـەر)

هەر ئەوە بـوو کـە هـەق بـە (نـاپلیۆن)ەو هـەمیشـە دروشـمە تایبەتیەکەی خۆی کە (من زیـاتر کـار دەکـەم) دەیگوتـەوە و دوپاتی دەکردەوە.

سـەرمـاو سـۆلی زسـتانی ئـەو سـاڵە وردە وردە نـەمـاو دەشکا،هیواش هێواش بەهاری ڕەنگین و جوان بە هەموو ناز و عیشوەیەکەوە دەهات و هەوای پڕ لە شادی و خۆشـی نـەزیـک بـووەوە،چانـدن و تـۆ کردنـی وەرزی بـەهـار دەسـتی پـێ کرد،دەرگای ئەو ژوورەی کە نـەخشـی (ئاشـی بـایێ)ی تیـادا کێشرا بـوو گالـە درا بـــوو، وا گریمـان کرابـوو کـە تـەواوی نـەخشـەکـانی(سـنەوبـال) بـە تـەواوی لـە سـەر زەوی پـاک بووەتەوە،هەموو ڕۆژانی یەکشەموو ئـاژەڵـەکـان لـە کـاتژمێری 10دەی ســـــەرلە بەیـانی بـۆوەرگرتنـی فـەرمانـەکـان کـۆ دەبونەوە.کەللە سەری (مێجەر)ی پیـرە نیـرەبـەراز کـە تـەنیـا هێسکەانی مابۆوە لە دیوارەکەی باغ دەرهێنرا بوو،لە لای ئـالای قەلای ئاژەلانەوە لە تەک تفەنگەکە هەلواسرا بوو،وا بڕیـار درا یوو کە لە دوای بەرز کردنەوەی ئالاکەیـان پـێش ئـەوەی کـە بچنە ناو عەنبارەکەوە بۆ ڕێز زگرتن لەمێجەر و بیرەوەری ئەولە پێش ئەو کەللـە سـەرەدا بـە ڕێـزەوە بـڕۆن.ئـاژەڵـەکـان لـەو سەردەم و ڕۆژگارانەدا ڕەفتارو ڕەوشتیان گۆڕا بـوو وەک جـاران نـەمـابوون (نـاپلیۆن) و (سـکۆئیلر) و بـە رازێکـی ترکـە ناوی(مینیماس)بوو کە ئەو بەرازە لـە ئاهـەنگسـازی و شـیعر

هۆنینەوە دەستێکی باڵای هەبوو، تا بلێی زیرەک و ڕەوان بوو،ئەوان هەر سێکیان بە یەکەوە لە سەر سەکۆیەکەوە ڕوو دەنیشت،هەر نۆ دانە سەگە زەبەللاحەکانیش ئابلۆقەی ئەوانیان دەداو پاسیان دەکرد، تەواوی بەرازەکانی تریش لە پشت ئەوانەوە جێگەی خۆیان دەگرت،ئاژەلەکانی تریش لە ناوەندی عەنبارەکەوە لە بەر دەمی بەرازەکان مۆل دەبوون،و جێگەی خۆیانیان دەگرت(ناپلیۆن) بە دەنگێکی زۆر ناخۆش و تیژەوە، دەستورەکانی هەفتەیی بۆ ئاژەلەکان دەخوێندەوە و پاشانیش سرودی(قەلای ئاژەلان)بە تێکڕایی دەخوێندرایەوەو ئەوسا بلاوەیان لێ دەکرد.

لە سێیەم ڕۆژی یەکشەموو دا دوای ئەوەی کە(سنەوباڵ)ڕاونرائاژەلەکان زۆر بە سەر سوڕمان و سەیرەوەلە(ناپلیۆن)یان بیست کەوا ئاشی بایێ دروست دەکرێت،هیچ بەلگەیەکیشی بۆ گۆڕینی بیرو ڕای خۆی نیشان نەدا،بە هیچ شێوەیەک باسی لێوە نەکرد،هەرچەندە کە لە مەو پێش گوتبووی بۆ دروست کردنی(ئاشی بایێ)کارێکی زۆر پڕو پوچەو دەبێتە هۆی کەم بوونەوەی خۆراک و ئازۆقەی ئاژەلان(ناپلیۆن)بە ئاژەلانی ڕاگەیاند کە لە ماوەی سێ هەفتەی ڕابووردوو دا تەواوی کارو بارەکان لە لایەن کۆمیتەی تایبەتی بەرازەکانەوە ڕێکخراوە،بە هیواین کە لە ماوەی دووسالان دا خانووی (ئاشیبایێ) و ئەوانی تر تەواو بێت و

ئامـادە بكرێـت. پـاش نیـوەڕۆی ئـەوڕۆژەش(سـكۆئیلر)بـە شێوەیەكی تایبەتی بە ئاژەلانی ڕا گەیاند كەوا(ناپلیۆن)هەرگیز دژی دروست كردنی(ئاشی بـایێ)نـەبـووەبـەلكـو لـە هـەوەل ڕۆژەوە لایەنی دروست كردنی ئەو ئاشە بووە،ئەو نەخشـەیـەی كە(سنەوبـال) لـە ژوورەكـە داكێشـا بـوووە، ئـەوە نـەخشـەی (ناپلیۆن)بوو لە ناو كەل و گەلەكانەوە دزرا بووگـوتی:داهێنـانی (ئاشی بایێ)هی خودی داپلیۆن بوو،ئەوسا لـە(سـكۆئیلر)ئـەم پرسیارە كرا و گوتیان ئەی بـۆچی(نـاپلیۆن)وا سـەرسـەختانـە دژایەتی (ئاشی)بایێی دەكرد؟لەو كاتەدا(سكۆئیلر)چاوێكی لـە زیرەكی ئەو ئاژەلە كرد كە ئـەو پرسـیارەی كـرد و ئـەوسا لـە وەرام دا گـوتی:ئـەمـەش هـەر لـە بلیمـەتـی و زیـرەكایـەتـی (ناپلیۆن) بوو، تەنیا مەبەستی هاوڕێ(ناپلیۆن)لەوەدا بوو كە وا نیشان بدات دژ بەو كارەیە تـاوەكـو لـە شـــــــەڕو گێچـەلـی (سنەوبال)كـە زۆر خـەتـەر نـاك و بـێ كـەلـك بـوو ڕزگـاری ببێ،بەلام ئێستاكە كە خۆ تێ هەلقوتانی ئەو خەتـەرناكـەو بـێ كەلكە لە نێوان دا نەماوە دەتوانـدرێت (ئاشـی بـایێ) ببـێ بـە كردەوە(سكۆئیلر)لە سەر ئەو قسانە ڕۆیـی و گـوتی:ئـەمـەش ئەو شتەیە كەوا پێی دەلێن تاكتیك، لە كاتێك دا كلكی تـەكـان دەداو ورشەی دەهات و بەملا و ئەولا دادەهات و دەچوودووپاتی دەكردەوە و دەیگـوت:بـەلـێ(تاكتیـك) هاوڕێیـان (تاكتیـك) ئــاژەلــەكــانیش بـــە تـــەواوی لـــە مانـــای ئـــەو قســـەیـــە

واتە(تاکتیک)نەدەگەیشت و نەیان دەزانی مانای چیە، لە کاتێک دا کە(سکۆئیلر)زۆر بە توندو تیژی دەئاخافت و سەگەکانیش لە گەل ئەو توندو تیژیەی ئەو دەستیان دەکردە مرە مڕ و هەڕەشە کردن ئیتر ئاژەلەکانیش بە ناچاری و بەبێ چەند و چوون گوتن ڕازی بوون و ڕەخنەی تریان نەگرت.

بەشی شەشەم

لـە سـەرەتـای ئـەو سـالەدا ئـاژەلان هـەروەک کۆیلەیەک کاریان دەکرد و،لە گەل ئەوەش دا کە ڕازی بـوون و دلنیاش بوون لە کارو بارەکانی خۆیانەوە،لە هەول و تێکۆشانیان دا بە هیچ شـێوەیـەک خۆیـان لـە کـار کـردن نـەدەشـاردەوەو کەمتەرخەمیان نەدەکرد،چونکە ئەوەیان زۆر بـە باشـی دەزانـی کەوا کار کردن و هەول دانیان تەنیا بۆ خۆیـان و نـەوەکـانی دوا ڕۆژیانەو نەک بۆ بۆ دەستەیەک مرۆڤی بە تەماع ودزو تەمەل.

لە سەرتاسەری وەرزی بە هارو هاوین دا لە هەر هەفتەیەک 60 سعات کاریان دەکرد و زۆریان ئـارەق دەڕشـت،لە مـانگی خەرمانانی ئەوساله دا(ناپلیۆن)بە ئاژەلانی ڕاگەیاند کەلە کـاتی

پاشــنیوەڕۆیــانی ڕۆژانــی یــەکشــەمــووش دا دەبــێ کــار بکرێت،ئەلبەتە ئەم کارەش بە تۆبزی نیەو بـە حـەز لـێ بوونـە ئەوەی کـە بیـەوێ کـار بکـات و ئـەوەی نـەشـیەوێ کـەیفـی خۆیەتی،بەلام لە کاتی دیار نەبوونی ئاژەلێک لە سەر کاردا ئەوا ئـالیکی ئـەو ئـاژەلـە نیـوەی لـێ کـەم دەکرێتـەوە،ئـەم شـێوە دەربڕینـەش بـوو بـە هـۆی پشـت گـوێ خسـتنی کـارو بـاری مەزراوە،بۆ وێنە خەرمان کوتان و هەلگرت وەکو سالی پێشو بـە ڕێوە نەدەچوو،ئەو دوو پارچە زەویەی کە لەمـەو پـێش دەکـران شکارتەو دەچێندران بە بەلگـەی شـۆوو وەرد نـەکردنیـان لـەو سـاله دا لـە کـاتی خـۆی دا ئامـادەی چانـدن و تـۆ کردنیـان نەکرابوو،واش پێشبینی دەکرا کەوا زستانی داهـاتوو زسـتانێکی یـەکجـار سـەخـت و سـارد و سـڕی و پـڕ لـە بـەفـرو بـوران بێت،(ئاشی بایێ)توشی بە گەلێ گیرو گرفتی چاوەڕوان نەکراو هاتبوو،لــە نــاو کێلگــەی قــەلای ئــاژەلان دا گــەچ گــەیــدا دەبوو،هـەنـدێ زیـخ و چـەمـەنتـۆی کـۆنیش لـە یـەکـێ لـە حەوشەکانی تـەویلـەکـەدا لـە بـەردەسـتان بوو،بـەلام بـەردی پێویست دەبوایەلەت لەت کربـاو بشـکێندرابایە،کـە ئـەمـەش کارەیکی سەخت بوو بۆ ئاژەلەکانو بۆتەواوی ئاژەلان کارێکی وا ئاسان نەبوو،بۆ ئەم کارەش پێویستیەکی زۆر بە باریەو کوتکی ئاسنی سەنگین و هەندێ کەل و گەلی تر هـەبوو،تـەواوی ئـەو کەل و گەلانەش بۆ بەرد شکاندن پێویستی بە وەستان لە سەر

دووپێیانــەوە بوو،کــە ئــەمــەش لــە توانــای هــیچ ئــاژەڵێکــەوە نەبوو،بەلام لە دوای چەند هەفتەیەک دا یەکێ لـە ئـاژەلـەکـان بیری لەوە کردەوە کە سود لە هێزی ڕاکێشانی گاسـن وەرگـرن کەوا گوریس و کندرٍ و کەژی لە دەورەی بەردەکان وەرپێچن و بە هێزی تەواوی ئاژەلان ڕایبکێشن و لـە کـاتی پێویسـتیش دا خودی بەرازەکانیش هاوکاری لەڕاکێشـانی بـەردە زلـەکـان دا بکەن و بەرەو هەورازیان ببەن و ئەوسا لەو بـەرزاییـەوە گاشـە بەردە گەورەکان بەرەو خوار غلۆر بکەنەوە تـاوەکـو وردو خـاش ببێت و گیرو گرفتی بەردە شکاوەکان کە ئەوسـا پارچـە پارچـە دەبێــت و کێشــانەوەیــان بــۆ شــوێنی (ئاشــی بــایێ)ئاســان دەبێت،ئەو کـارەیـان زۆر سـەرکـەوتوانـە ئـەنجـام دا،ئـەوسـا ئەسپەکان بـە داشـقەکانیانـەو ملیـان لـە بـەردە کـەرت کـەت بووەکـان دەنـاو بـۆ دەیـان کێشـانەوە بۆشـوێنەکـەی (ئاشــی بــایێ)،تــەنانــەت (بنیــامین)و (مۆریــل)ی بزنــە ســپیش عارەبانەیان لە خۆ دەبەستاو بەشدار بوونێکی کاریگـەرانـەیـان لەو کارەدا دەکرد،لە ئاخرو ئۆخری ئەوساله دا هـەنـدێ بـەردی پێویست کۆ کرایەوەو لە ژێـر چـاوەدێـری بـەرازەکـان دەسـت کرایە دروست کردنی دیواری(ئاشی بایێ)بەلام کارو بارەکـان بە هێواشی بە ڕێوە دەچوون،زۆربەی کاتەکانیان بـەوە دەڕۆیـی کە دەیان ویست بەردێک بۆ سەرەوە ڕابکێشن وتـا بـۆ شـکان لەوسەرەوە غلۆری بکەنەوە،گـەلـێ جـارانیش کـە بـەردێکیـان

دەبردە سەرەوەو تلیان دەکردەوە لە دوای ئـەو هـەمـوو مانـدوو بوونە یان بەردەکە نەدەشکاو ڕەنج بـە خـەسـار دەبـوون،،هیچ کارو بارێک بەبێ (باکسەر)نەدەکراو بەڕێوزە نـەدەچوو،چونکـە هێزو توانای لـە ڕادەبـەدەری(باکسـەر)بـەرابـەر هێـزو توانـای تەواوی ئـاژەڵـەکانـەوە بوو،لـە کاتێـک دا کـە دا کـە بـەردێـک کندرەکانی لێ دادەکەلاو بەرەو خزین دەڕۆیی ئەوا ئـاژەڵـەکـان قیـــژەیـــان لـــێ لـــێ هـــەل دەســـتاو هاواریـــان دەچـــووە ئاســـمانەوە،ئـــەوســـاکە هـــەر (باکســـەر)بـــوو کـــە خـــۆی دەکردەپارسەنـگ و بـەردەکـەی ڕا دەگـرت و لـە جێـی خـۆی دەچەقی ولێ نەدەگەڕا کە بە هیچ کلۆجێـک بـەردەکـە بخزێـت بەرەو خوار،قوربانی دان و گیانی هەست کردن بە لێپرسینەوەی ئەو هەموو هەول و ڕەنج و ماندووبوونەی(باکسەر)لە بڕینی ئەو هەورازە سەختە ببـوە جێگـەی سـەرسـوڕمانەوەو هـۆی زیـاتر خۆشەویستی و باس کردن و پیا هـەلگـوتنی ئـەو لـە نـاو دلـی ئاژەلانەوە،(کلۆر)هەمیشە بە باکسەری دەگوت:ئەوەندە خـۆت ماندوو مەکەوخۆت ئەوندە ئەزیەت مەدە چەنکـە دوایـی تـوش دەبی و ئـازارت زۆر دەبێ،بـەلام(باکسـەر)گـوێی بـەو قسـانە نەدەداو هەمیشە دەیگوت:مـن زیـاتر کـار دەکـەم و هـەقـیش هردەم بە(ناپلیۆن)ە،ئەم دوو دروشمەی کە لە مێژ بـوو هـەلـی گرتبـوون و هـەمیشـە دووبـارەی دەکـردەوەو وای دەزانـی کـە دەربڕینی ئەو دوو دروشمە وەرامی هەموو گیرو گرفتێکە.

(باکسەر)لە گەل (جووجە کەلەشێر)یش دا وا پێک هاتبوون کە بڕیاروابوو لە هەموو بەیانان دا لە جیاتی نیو سەعات سێ چارەگە سعات وا بکات کە زووتر لە خەو هەلبستێ تاوەک و (باکسەر) زووتر لە هەموان بچێتە سەر کار کردنەوە(باکسەر)لە گەل ئەوەش دا کە هەلێکی بۆ هەلکەوتبایە بە تەنیایی دەچووە لای تەپۆلکەکەوە و بەردە کەرت کەرت بووەکانی کۆ دەکردەوەو بە داشقەکەوە دەیکێشایەوە شوێنی کار کردنەوە،بە هەناسە سواریەوەو سمە پان و گەورەکانی لە زەوی گیر دەکرد وبە هەموو هێزو توانایەکی خۆی بە کار دەهێنا،کە لە ئارەقە ڕەش و شین هەل دەگەڕاو خۆی زۆر ماندو دەکرد تاوەکو بەردەکانی بە داشقەکەوە سەردەخست،(باکسەر) بەوپەڕی دلسۆزیەوە کاری دەکرد،هەرکێ کە (باکسەر)ی بەو شێوەیە دەدیت سەری سوڕ لە هێزو توانای ئەودا دەماو زۆریان پێ هەل دەگووت و ستایشیان دەکرد.

بە درێژایی هاوینی ئەوسالە لە گەل ئەوەش دا کەوا کار کردنی ئاژەلەکان زۆر سەخت و تا بلێی ناخۆش بوو و بە باشی بەڕێوە دەچوو،ئەگەر چی لە زەمانی (جۆنز)دا ئالیکیان پتر نەبوو بەلام کەمتریشیان بەش نەبوو،تەواوی ئاژەلەکان بە شتێکی باشیان دەزانی کەوا ئەوان ناچار نین کە بۆ چەند مرۆڤێکی دەست بلاوو مشەخۆر کار ناکەن و ڕەنجی شانی

خۆیان بەوان نادەن،کە ئەمە شتێکی زۆر گرنگ بوو،کە زۆربەی کەم و کوڕی و نالەباریەکانی ئاژەلانی دا دەپۆشی،لە زۆر کارو بارەکان دا چاکتر لە مرۆڤەکان کارەکانیان بە ڕێوە دەچوو و ئیشیشیان کەمتر دەبۆوە،بۆ نمونە هەلکەندنی گیاو گۆل ئەوەندە بە باشی بەڕێوە دەچوو کە هەرگیز مرۆ وایان بۆ نەدەکراو ئاوا فیری نەبووبوون،هیچ ئاژەلێک دزی نەدەکرد،پێویستیان بە دانانی تخوب و دیوارکێشان و جیاکردنەوەی گاوان و لەوەڕگاکان و زەوی زارەوە نەبوو،هەربۆیەش بوو پاراستن و وریا بوون لە هەندێ شت دا هیچ پێویستیەکی نەبوو.

لە گەل بە سەر چوننی وەرزی هاوینی ئەو سالە دا هەندێ کەم و کوڕی چاوەڕوان نەکراو دەرکەوت،کە بۆ ئاژەلان چارە سەر کردنی ئەو گیرو گرفتانە سەخت بوو،نەیان دەزانی کە بە چ شێوەیە چارەی بۆ بدۆزنەوە،ڕۆژێ لە ڕۆژانی یەکشەموو دا(ناپلیۆن)ئاگاداری کردن کە بیر و بۆچوون و سیاسەتێکی تازە و نوێ لە ئارا دایەو ڕەچاو کراوەو بڕیاری لە سەر دراوە،ئەویش ئەوەیە کە لە مەو دوائێمە واتە(قەلای ئاژەلان)لە گەل دراوسێکانمان دا پەیوەندی دەبەستین ئەمەش بۆ ئال و گۆڕی کارو بارو پێویستیەکانمانە،ئەمەش نەک لە پێناوی بازرگانی کردن دا بەلکو بۆ وەدەست هێنانی ئامێرەکانی پێویستی قەلای ئاژەلان(ناپلیۆن)گوتی (ئاشی بایێ)پێویستە و دەبێت لە پێش هەموو شتێکەوەبێت و کاری بۆ

بکرێت،ئێستا کە هەندێ گەنم و جۆ و وێنجـە لـە بـەردەسـتانە ئەوانە دەفرۆشین،ئەگەر پێویستی ترمان بە پـارەو پـولی زیـاتر هەبێت ئەوا بـە هێلکـە فرشـت تـەواوی دەکـەیـن کـە هێلکـە هەمیشە ڕەواجی هەیە، دەبیێت بـۆ ئـەو مـەبـەسـتە تـەواوی(مامرەکان) زیاتر خۆیان ماندوو بکەن و تێ بکۆشـن بـۆ تـەواو کردنی(ئاشی بایێ)و بـە هـیچ شـێوەیـەک کـەم تـەرخـەمـی نەکەن،ئاژەلەکان لە دوای قسەکانی(ناپلیۆن)بـە شـێوەیـەکـی نهێنی ناڕەزایـی خۆیـان لـەو بـارەوە دەر بـڕی و بیریـان لـەوە دەکردەوە و دەیانگوت مەگەر پەیوەندی کردن لە گەل مـرۆڤ و مامەلەی پارەو ئال و وێری کـردن لـە گـەل مـرۆڤ و بازرگـانی کردن و پارە بە کار هێنان لە یەکەم کۆبوونـەوەی سـەرکـەوت قەدەغە نەکرابوو؟تەواوی ئاژەلان ئەو بڕیارانەیان لە یاد مابوو و بیریـان لـێ دەکـردەوە کـە شـتێکیان لـەو بڕیـارەوە دێتـەوە یاد،پاشان هەرچوار بەرازەکەی کە لـە نـەکردنـی کۆبوونـەوەی ڕاوێژکارییەکەی شەمـوان ڕەخنـەیـان لـە(نـاپلیۆن) گرتبـوو، ئەمجارەش بە هاویشتنی ئەو هەنگاوانـە ڕەخنـەیـان گرتـەوەو ناڕەزایی خۆیان دەربڕی،بەلام ئیسان بە هەڕەشەو گـوڕەشـەی سەگەکان و مڕەمڕیان و چاو لێ سورکردنەویـان لـە وان قـڕو قەپیان پـێ دەکـردن و زەنــــــدەقیـان دەبـردن و دەمکوتیـان دەکرنەوە ،دیسـان هـەروەک ئاسـایی خۆیـان بـە باعـەباعـەوە دەسـتیان کـرد بــە خویندنــەوەی دروشــمی (چوارپاباشـــە و

دووپاخراپە) کە کەمی نائارامی ئاژەڵەکانیان لەو کاتەدا کـەمتـر دەکردەوە،پاشان (باپلیۆن) بۆ نیشانەی بێدەنگی و کپ کردنـی ئاژەڵەکـان قـاچی پیشـەوەی خـۆی بـەرز کـردەوەو پاشـانیش گوتی:هەموو شتێک ڕوو بـەڕا کرایـەو جـێ بـەجـێ بـووە ئیتـر پێویست بەوە ناکات کـە ئـاژەڵـەکـان لـە گـەل مرۆڤـەکـان دا پەیوەندی ببەست،کە ئەمەش بە شێوەیەکی ڕاست و دروسـت ویست و داخوازی هیچ یەکێک نیە،هەر بۆیەشە کە تەواوی ئەو کارو بارانە هەمووی دەخاتە ئەستۆی خۆی(ویمپەر)ناوێـک کـە ڕاوێژکاری ماف پەروەریەو لە دانیشتوانی مەزرای(ویلنگـدن)ە بۆ پەیوەندی نێوان (قەلای ئاژەلان)و دەرەوە قەبوول کراوەکـە لە ڕۆژانی یەکشـەموان دا سەر لە بەیانی بۆ وەرگرتنـی بڕیـارە پێویستەکان بۆ(قەلای ئاژەلان)دێت ،ئیتر(نـاپلیۆن)هـەروەک هەمیشە بە هاواری بژی(قەلای ئاژەلانـی ئینگلسـتان)کۆتـایی بـەو کۆبوونـەوەیـە هێنـاو ئـاژەلـەکـانیش لـە دوای چڕانـدنی سرودەکە ئیتر بلاوەیان لێ کرد.

پاش ئەوەی کە (سکۆئیلر)گەشـتێکی لـە دەورەی(قـەلای ئاژەلان)کردو ئاژەلانی دلنیا کردەوە لەوەی کە تـا ئێسـتا هـیچ بڕیارێک دەربارەی مامەلە کردن و ئالوگۆڕی و پارە بە کار هێنان نەدراوەو تەنانەت باسیشی لێوە نەکراوە،ئەمە تەنیا خەیالێکـە و فڕی بـە سـەر ڕاسـتیەوە نیـە،ئـەوەش یـەکێکـە لـە درۆکـانی (سنەوبال)بەلام ئاژەلەکان ئەمەیـان بـاوەڕ نـەکـردو هێشـتان

گومانیـان لـەوەدا مـا بـوو کـە لـەوبـارەوە شـتێک لـە ئـاڕا داهەیـە،بـەلام(سـکۆئیلر)زۆر زیـرەکانـە لـەوانـی دەپرسـی و دیگوت:هاوڕێیان ئایا لەوە دلنیان کە کە ئێوە خەونتان نەدیـوە؟ جا لەبەر ئەوەی کە هیچ بەلگەو مەدرەکێک بە دەستەوە نـەبـوو بۆیەکە ئاژەلەکان کەمێ باوەڕیان بە قسەی (سکۆئیلر) هـات کەوا بە هەلە داچووینە.

هەموو ڕۆژانی دووشەموان(ویمپـەر)ی نـاو بـراو بـە پێـی بڕیاری پیشـــــوو دەهاتـە نـاو (قـەلای ئـاژەلان)ەوە،نـاوبراو کابرایەکـی خریلـەو کـەمـێ بـە خـــــۆوە بـوو بوو،ڕاوێژکـەرو مافپـەروەرێکـی زیـرەوک زۆر وریـا بووڵـە پێشـەوەی هـەمـوو کەسێکەوە بیری لەوەکردبۆوە کە (قەلای ئاژەلان)پێویسـی بـە پەیـوەنـدی کـردن هـەیـەو ئـەو کـارەش سـودێکی سـەرنـج ڕاکێشـەری دەبێت،ئـاژەلـەکـان لـەوە زۆر نگـەران بـوو بـوون کە(ویمپەر)هات و چۆی(قەلای ئاژەلان دەکات)تا ئـەوەنـدەی کە توانایان هەبوو خۆیان لەوە دوور دەکردەوە و خێسەیان لـەو دەکرد،بەلام ئاژەلەکان کە ئەوەیان دەدیت(نـاپلیۆن)ی چوارپـا فەرمان بە(ویمپەر)ی دوو پـا دەدات،ئـەم کـارە بـەو شـێوەیـە غرووری ئاژەلەکانی دەجولاندەوە،تا ڕادەیەک نگـەرانیـەکانیـان کـەمتـر دەبـۆوە،پـەیـوەنـدی ئـاژەلان و مـرۆڤ وەک جـاران نەبوو،بەلام نەفرەت و قینی مـرۆڤ بـەرامبـەر قـەلای ئـاژەلان هەروەک جاران بوو،مرۆڤ باوەڕی بەوە هەبوو کە زوو یادرەنـگ

(قـەلای ئـاژەلان) بـە شـکەسـت و لـە نـاوچوون ڕوو بـەڕوو دەبێتەوە، دەریارەی(ئاشی بایێ)دەیان گوت کە بەهیچ ناگـات و ئاژەلان لەوە سەرکەوتوو نابن،مرۆڤەکان کە لە مەیخانەوە کۆ دەبوونەوە باس و خواسی(ئاشی بایێ)یان دەکـرد و بـاوەڕیـان وابووکە ئەم کارە بـە هـیچ شـێوەیـەک سـەر ناگرێـت و تێـک دەچیت،وە ئەگەر تێکیش نەچێت ناتوانن وەک پێویست سودی لێ وەربگرن،مرۆڤەکان هەرچەندە بە پێچەوانەی مەیلی خۆیـان باوەڕیان بەوە هێنا بوو کە ئاژەلەکـان توانایـان هـەیـە کـە کـار بکەن و کاروباری خۆیان بە ڕێوە بەرن،یەکێک لە دیـاردەکـانی ئەو بۆ چونەیان ئـەوە بـوو کـە نـاوی کێلگـەی(مـانر)یـان بـە (قـەلای ئـاژەلان)نـاو دەبـردو (جـونز)ی خـاوەن کێلگــەی (مانر)هـیچ بـاوەڕێکـی بـە گـەڕانـەوەی کێلگـەکـەی خۆیـەوە نـەمـابوو(جـۆنز)بیـری لـە بـەشـێکی تـر و شـتێکی تـر دەکردەوە،بـەلام هـیچ کـەسێک پشـتوانی و لایـەنگـری لێـوە نەدەکرد.

جگە لە(ویمپەر)لە نێوان قەلای ئاژەلان و دەرەوە دا هـیچ کەسێکی تـر پـەیـوەنـدی لـە گـەل(قـــەلای ئـاژەلان)ەوە نەدەکرد،بەلام ئەو پڕو پاگەندەیە زۆرباو بوو کە گوایە(ناپلیۆن) بڕیـاری ئـەوەی داوە کـە لـە گـەل (گیلکنـــگتن)ی خـاوەنـی کێلگەی(فاکسۆد)و خاوەنی کێلگەی (پێنجفێلد)پەیمانی مامەلە کردن ببـەستێت،ئەم مامـەلـە کردنـەش لـە هـیچ کاتێـک دا

بەیەکەوە لە گەل خاوەنی ئەو کێلگا بە یەکەوە نەدەکرا،هەرسێ لا پێکەوە یەکتریان نەدەدی و ئاگایـان لـە یـەکتـر نـەبـوو لـەو بارەوە.

لەو سەردەم و کاتانەش دابوو کەلە ناکاو دا بەرازەکان جێگـەی خۆیان گواستەوە ناو خانوویێکی مەزراکەوە و ئەوێندەرێیان کرد بەبنکەی خۆیان و لەوێ وە نیشتەجێ بوون،دیسان داوەرەکـان ئەوەیان وەبیر هاتەوە کە لە هەوەل جـار بڕیارێـک لـەو بـارەوە درابــوو کــە ڕونیشــت و ژیــان لــە نــاو خــانوودا بــۆ ئــاژەلان قەدەغەیە،بەلام دیسان(سکۆئیلر) باوەڕی بە ئاژەلەکانەوە هێنا کە بەڕاستی بەو شێوەیە نەبووە کە ئەوان واتە ئاژەلەکان بیـری لێ دەکەنەوە(سکۆئیلر)گوتی:بەرازەکان مێشکی بیرکردنەوەی (قــەلای ئــاژەلان)ن بــۆ ئــەوەش پێویســتیان بــە شــوێن و جێگەیەکی ئارام و چۆل هەیە کە ئەوان واتە بەرازەکان بتـوانن بە تەواوی بە شێوەیەکی باش و لە بار بیـر بکـەنـەوەو بڕیـاری سەرکەوتوانە بدەن،لە گەل ئەوەش دا خۆ سـەرکـردەو پێشـەوا ئەو مافەی هەیە کەوا شوێنێکی باشی هەبێت،لەو دوا دواییانـە دا(سکۆئیلر)ناوی(ناپلیۆن)ی هـەر بـە پێشـەوا نـاو دەبرد،ئـەو گوتی:خۆ نابێت کە پێشەوا لە شوێنی بەرازان نیشتەجـێ بێـت و دەبیت کە شوێنێکی تایبەتی هـەبێت،لـە گـەل تـەواو بـوونی قسەکانی (سکۆئیلر)هەندێ لـە ئـاژەلـەکـان بـە بیسـتنی ئـەو هەوالانەی کەوا بەرازەکان نە تەنها چێشتخانەکـەیـان کردۆتـە

شوێنی خواردن و هەلس و کەوتی خۆیان و لـەوێ خـواردن بـۆ خۆیان ئامادە دەکەن بەلکو ئێستا لە سەر تەختیش دەخـەون و ئەمانە هەمووی ببوە هۆی ناڕازی بوون و دلتەنگـی و نگـەرانـی ئاژەلان(باکسەر)هـەمیشـەو وەک جـاران بـە گـوتنی دروشـی هــەمیشــە هــەق بــە(نــاپلیۆن)ە ئــەو بــاس و خواســانەی دەبڕیەوە،بەلام(کلۆر)بیری لەوە دەکردەوە کە ئایـا ئـەو بڕیـارە هــەیــە کــەوا نابێــت ئــاژەلان لــە ســەر تــەخــت بخــەون یاخێر؟بۆیەکەلەوێ هەستاو چوو بۆ لای هەفت فەرمانەکەی کـە هــەلواســرا بــوون و دوای هــەول دانێکــی زۆر نــەیتــوانی کــە فەرمانەکان بخوێنێتەوە ئـەو پرسـیاەی خـۆی وەرام بداتـەوەو حەلی بکات،چونکە (کلۆر)تەنیا هەندێ پیتی جیا جیای کـەمـێ لە یـەک دەکـردەوە و سـەری بـە تـەواوی لـە خوێندنـەوە دەر نەدەچوو،تا بە(مۆریل)ی بزنە سپی گوت:وەرە بەنـدەکـانم بـە تەواوی بۆ بخوێنەوەو بزانـە بـەنـدی چـوارەم لـەو فـەرمانانـەو بڕیارانـەدا چـی ئێـژێ؟(مۆریـل)یـش بـەنـدی چـوارەمـی بـۆ خوێندەوەکە ئەوهالە نوسرابوو(نابێت ئاژەلان بە چەرچـەف لـە ســەر تــەختــی خــەودا بخــەون)ســەیــر ئــەوە بــوو کە(کلۆر)نەدەهاتەوە یادی و باوەڕیشی نەدەکرد کە ئەو بەنـدە ئاوا نوسرابووبێت و وشەی چەرچەفی تیـا نوسـرابێت،بەلام لـە بەر ئەوەی کە ئـەم وشـەیـەی تیـادا بـوو لـە سـەر دیـوارەکـە هەلواسرا بوو دەبێت ئەوە وا بوو بێت و دیارە کە ئەمە ڕاستە.

لەو کاتەدا (سکۆئیلر)بە خـۆی و هـەر سـێ سـەگـەگـەروە پەروهێدەکراو لەلایەن (ناپلیۆنە)وە بـەوێ دا تـێ دەپـەڕیـن و (سکۆئیلر) لەو کاتـەدا گـوتی:هاوڕێیان،زانیوتانـە کـە ئێمـەی بەرازەکان لە سەر تەخت دا دەخەوین؟ ئەی بۆ لە سەر تەخـت نەخەوین؟ ئەوەشتان بە خـەیـاڵ دانێـت کـە هـیچ یاسـایێک هەبێت بڕیاری لە سەر تەخت نەخەوتنی تیادا بێت و حـەڕامـی کردبێت،خەوت لە سەر تەخت بە شێوەیەکی سادە شوێنێکە کە لەسەری دەخەون،خۆ کای تەویلەش هەر جۆرێکە لە تـەخـت و ئاژەلانیش لە سەری دەخەون،یاسا تەنیا خەوتنی لەسەر تەخت بە چەرچەفی تەنک قەدەغە کردووە،ئێمە تـەواوی چـەرچـەفـە تەنکەکانمان فڕێ داوەو وەلامـان نـاوە و بـە گـەتـوو لـە سـەر تەختەکان دەڕازین،تەخت بە تەواوی ئارامەو بۆ نوسـت باشـە بـەلام نـەک بـەو ئـەنـدازەوە کـە ئێمـە ئـەوەنـدە بیـری لـێ بکەینەوە،چونکە بەڕاستی ئێمە پێویستیمان بە شـوێنی لـە بـار ترو ئارامتریش هەیە،هاوڕێیان:شـتێکی ڕوون و ئاشـکرایە کـە ئێوە لەو پایـەنـین کـەبتانـەوێ ڕێگـەی ئاسـایش و ئـارامی و حەسانەوەمان لێ بگرن و پێتان خۆش بێت کـە ئیمـە نـا ئـارام بین،چونکەهیچ کەسێک لە ناو ئێوە دا نیـە کـە بیـەوێـت ئێمـە هەمیشە ماندوو بین و نـەتـوانین کـە کـارو بـارەکـان بـە ڕێـوە ببەین،خۆ ئەمەش شتێکی ڕوون و دیارە کـە هـیچ یـەکێـک لـە ئێوە داخوازی گەڕانەوەی(جـونز)ی بـۆ(قـەلای ئـاژەلان)ەوە

هەبێت،لە دوای قسەکانی (سکۆئیلر) ئاژەڵەکان بەرازەکانیان دلنیا کردەوە کە لە مەو دوا لەو بارەوە واتە باس و خواس لە سەر تەختی نوستن نەکەن،لە دوای ئەوەش ڕا گەیەندرا کە بەرازەکان لە مەو دوا سەعاتێک درانگتر لە ئاژەڵەکان لە خەو هەل دەستن و کەسێکیش ڕەخنەی لەوە نەگرت و هەموویان بێ دەنگ بوون .

لە وەرزی پایزی ئەو سالە دا تەواوی ئاژەڵەکان زۆر ماندوو بووبوون،لەگەل ئەوش دا تا بلێی دلخۆش و شادان بوون،سالێکی سەخت و پڕ لە ناخۆشی و ماندوو بونێکی زۆریان بردە سەرلە دوای فرۆشتنی وێنجە و دانەوێلەو بەروبوومی تریان،ئالێک و ئازۆقەی ئەو سالەشیان چەندان زۆر نەبوو،بەلام لەو باوەڕە بوون کە (ئاشی بایێ) هەموو کەم و کوڕیەکان پڕ دەکاتەوەو هەموو تەنگ و چەلەمەیەک لە ناو دەبات،لە دوای هەلگرتنی خەرمانان و کۆ کردنەوەی کشت و کاریان، هەوا وشک و برینگ و ئاسمان ڕوون بووبوو،ئاژەلەکان بیریان لەوە دەکردەوە کە دەرهێنانی بناغەی ئاشی بایێ و بلند کردنی تەنانەت یەک ڕێز دیواری ئەو ئاشە نرخی تەواوی ڕەنج و ئازارو کوێرەوەریەکانی ئەوانیانی هەیە، ئەوەندە دەهێنێ کە بە هەموو هێزو تواناکانیانەوە هەولی تەواو کردنی بدەن، هەر بۆیەش بوو کە بۆ ئەو مەبەستە زۆریان ڕەنج و زەحمەت دەکێشاو خۆیان پڕ ماندوو دەکرد،(باکسەر)شەوانەش دەچووە سەرکارو

لـە ژێـر ڕۆنـاکی مانگـەشـەوان دا یـەک دوو سـەعـات کـاری دەکرد،تەواوی دەوارەکانی تریش لە کاتی بەتالیان دا لـە دەورو بەری ئاشی بایێ دەسوڕانەوەو کون و کەلەبەری دیوارەکـەیـان پڕ دەکردەوەو ڕێکیان دەخست،ئەوان کـە لـەو کـارە گرنگـەی خۆیان دەڕوانی ئیتر سەریان لەو کارانەیان سـوڕ دەمـاو دلیـان زۆر پێ شاد دەبوو،تەنیـا (بنیـامین)ی کـەرە دێـزە لـە دروسـت کردنـی ئاشـی بـایێ هـیچ دلخۆشـیەکـی نیشـان نـەدەدا بـە شێوەیەکی پڕ لە سەیرو سەمەرەوە دەیگوت: کەران تەمەنێکـی درێژیان هەیە.

مانگی سـەرمـاوەز هـات و بـاوو بـووران و زریـانێکی زۆر توندوتیژ و زستانێکی زۆر سەختـی لـە گـەل خـۆی دا هێنـا،بوو بەتەڕو توشیەکی یەکجار سـەخـت و ناخۆش،ئـەوەش بـوو بـە هۆی کار وەستان چونکە نە دەتواندرا کە چەمەنتۆ بە کـار بێـنن تا دیوارەکان پێ تەواو بکەن،شەوێـک لـە ناکـاو زریـانێکی زۆر توند و بەهێز هات کە زۆربەی خانوەکانی (قـەلای ئـاژەلانـی) هەلتەکاند و تەواوی جەمەلۆن و سەربانـەکـانی ئـەو خانوانـەی تێـک شـکاندو فڕێـی دایـە خـوارەوە،مریشـکەکـان زۆر بــە پەشۆکاوی و بە قیڕە قیڕەوە لە خەودا ڕاپـەڕیـن و وایـان زانـی کەوا ئەو دەنگەی کە گوێیان لێ بووە ئەوە دەنگی تفەنگـەو لـە دەرەوە ڕا هاویشترایە،بەیانی کە ئاژەلەکان لە خەو هـەسـتان و لە شوێنی خۆیـان وەدەر کـەوتن،چـــاویان بـەوە کـەوت کـە

ئالاکەیان کەوتووەو درەختێکی زۆر گەورەی دار بەڕوو لـە بـن و بۆتکەوە دەرهاتووەوکە چاویشیان بە ئاشی بایێ کـەوت زۆر بـە نا ئومێدی لە ناخی دەروونیانـەوە هاواریـان کـرد ئـەهـا ئاشـی بایێش وێران بووە و بە سـەر یـەکـادا تـەپیـوە،هـەموویـان بـە تێکڕایی بەرەو شوێنی ئاشـەکـە ڕایـان کـرد و چوونـە شـوێنی ڕووداوەکـە،(نـاپلیۆن)کـە هـەمیشـە زۆر بـە لـەسـەرخۆییـەوە دەڕۆیشت،بەلام ئەمجارە لە پـێش تـەواوی ئـاژەلـەکـان بـەڕا کردن بەرەو شوێنی (ئاشـی بـایێ) بـۆی دەرچوو،کـە چاویـان بە(ئاشی بایێ)کەوت دییان کە ئەو هەموو زەحمەت و ڕەنـج و ئازارانـەی کـە لـە مـەوپـێش کێشـاویانە هـەمـووی بـە فیـڕۆ ڕۆیشتووە،هەموو ئەو دیوارەی کـە دروسـتیان کردبـوو بـەسـەر یەکا دا تەپیوەو لە گەل خاک دا یەکسان بووە،ئەو بەردانەی کە بـەو هـەمـوو کـوێرەوەری و ڕەنجـەوە وردیـان کردبـوو و کێشابوویانەوە ئەو شوێنە هەمووی پەرت و بلاو بـووەو بـا هـەر بەردەی بەلایەکا فڕێ داوە،تەواوی ئاژەلەکان کـە چاویـان بـەو دیمەنە کەوت و(ئاشی بایێ) یان ئاوا دیت هەموویان لـە داخ و حـەسـرەتـان تاسـابوون و تـا بلێـی مـات و خـەمبـار بووبوون،هـەموویـان لـەو بـەردە پـەرش وبـلاوەکـانی کـە لـە کـەلاوەکـە دوور کـەوتبونـەوە مـووڕ ببونـەوە،سـەریـان سـوڕ مابوو(ناپلیۆن)یش لەو ناوەدا بە ورشە ورشی کلکیەوە دەهـات و دەچوو،جارو بارش زەوی بۆن دەکرد و بـە بـەلگـەی زۆر بیـر

کردنەوە کلکی تەکان دەداو قیتی دەکـردەوەو وای نیشـان دەدا کەوا بە ئاکامێ گەیشتووەو لە پڕ وەستاو ڕووی کردە ئـاژەلان و گوتی:هاوڕێیان دەزانن کە بەرپرسیاری هەمو ئەو خراپکاریانـە کێیە؟ئایا ئەو دوژمنەی کە بە دزی و لە تاریکی شـەودا هاتۆتـە ئێرە (ئاشی بایێ)ی ئا بەو شـێوە تێـک و لێـک داوە دەیناسـن یاخێر؟ئەوە خودی(سنەوبال)ە و ئیتر دیسان هـاواری کـردەوەو بە دەنگێکی بەرزەوە گوتی(سنەوبـال)ە (سـنەوبـال)کـە ئـەم کارەی ئەنجام داوەو ئەو خائینە هەربە یادی سەرنـەکـەوتـن و تێک دانی تەواوی نەخشـەکـانی ئێمـەوە بوو،بـۆ سـەندنـەوەی تۆلەی ئەو ڕوداوی دەرکردنە پڕ لە شەرمەزاریەکەی لە(قەلای ئاژەلان)ەوەدا سودی لە تاریکایی شـەو وەرگرتـووەو هـاتووە و ئەو هەموو ڕەنج و زەحمـەتـەی کـە ئێمـە لـە دوای سـالێک دا کێشاوامانە ئاوا لێی بە فیـڕۆ داویـن بۆیـەکـە هـەر ئێسـتا لـەم شوێنەوە فەرمانی لە سێدارە دانی (سنەوبال)ی خائین دەدەین ودەلێم پاداشی پلەی دووەم و نیـو کیلـۆ سـێوی زیـاد بـە هـەر ئـاژەلێکـیش دەدەیـن کـە دادپـەروەری بـە سـەر ئـەو خائینـە واتە(سنەوبال)دا پیادە بکات و بە جەزای خۆی بگـەیێنێ،یـەک کیلۆ سێویش پاداشی هەر ئاژەلێکە کە (سنەوبال)بە زینـدووی بگرێت و دەستگیری بکات،تەواوی ئەم پەیڤانەی(نـاپلیۆن)تـا بلێی کاری کردە سـەر ئـاژەلـەکـان کـەوا(سـنەوبـال)تـا ئـەو ئەندازەیە پڕو پووچ و نالەبارە،تەواوی ئـاژەلان بـە تێکڕایـی نـا

ئارام و دلتەنگ بوون،هەموویان لەو یادەوە دابـوون کـەوا چـۆن بتوانن لە کاتی گەڕانەوەی (سنەوبال)دابە سـزای خـۆی یـان دەسـتگیری بکـەن و تـەسـلیم بـە دادوەری بکـەن،بـۆ ئـەو مەبەستەش بە تێکڕایی هاواریان دەکرد،ئیتر لـەو نـاوە شـوێن پای بەرازێکیان دۆزیەوە،بە دوو شـوێنەکـەدا کـەوت(نـاپلیۆن) شـــوێنی ئەو پایـەی بـۆن دەکـرد و دەیگـوت:ئـەوە شـوێن پێی(سـنەوبالـە)لـەوانـەیـە لـە لای کێلگـەی (فاکسـود)ەوەڕا هاتبێت،ئیتر وەدوای شوێن پاکەوە ڕۆیشت تا لە کولانەیەکـەوە چووبۆوە دەرەوەی قەلای ئاژەلان،پاشان (ناپلیۆن) گوتی:ئیتـر پێویست بە دوا کەوتن ناکات،دەبێ هەولی ئەوە بدەین کە لـەم ڕۆ ڕاوە دەسـت بـە تـازە کردنـەوەو چـاک کردنـەوەی (ئاشـی بایێ)بکەینەوە،لەم زستانەدا تەواوی ئەو ڕۆژانەی کەوا لەبـارەو خۆشەو باو بووران و باران نیـە،بـۆ کـار کـردن دەشـێ دەبێـت هەولێکی باش بدەین،تاوەکوو کارو بارەکانی (ئاشی بـایێ)ڕوو بەڕا بکەینەوەو لەو بارەوە هەرگیز نەوەستین،تاوەکو بەو خائینـە بلێین:کە ئەو ئەوتوانایەی نیە کـەوا بتوانێـت ئـاوا بـە ئاسـانی کۆل بە ئێمە بدات و کاری ئێمە لە ناو بەرێت،هاوڕێیان: دەبێت کە ئەوەتان لە یاد بێت کە نەخشەکانی ئێمە هیچ گۆڕانکاریەکی تیا دا نیـەو تیـا نابێـت،دەبـێ ئـەم کـارەش لـە کـاتی خـۆی دا سـەرکـەوتوانـە تـەواو بکرێت،هاوڕێیـان بـۆ پێشـەوە بـە رەو

سەرکەوتن و هەر بژی (ئاشـی بـایێ)و هـەر سـەرکـەوتـوو و سەربەرزو کامەران بێت (قەلای ئاژەلان).

بەشی حەوتەم

زستانێکی هەتا بلێی ساردو سڕو پڕ لە بەفرو بووران بوو،شەختەو زریان و کڕێوە لەوپەڕی توندو تیژی دابوو،مانگی بەفرانبار هەتا بلێی بە ئالۆزی و ناخۆشی و هەوای ساردو کڕێوەی دای هێنابوو،هەموو ولساتەکان تا ئەو ڕادەیەی کە توانایان هەبوو لە هەول و کار و کۆشش دا نەوەستان،بۆ دروست کردنەوەی (ئاشی بایێ)لە هیچ شتێک کەم تەرخەمیان نەدەکرد،چونکە ئاژەلەکان لە ڕووداوەکانی دەرەوەی (قەلای ئاژەلان)بە تەواوی ئاگادار بوون،ئەوەیان زۆر بە باشی دەزانی کە سەرنەکەوتنیان لەو کارەیان دەبێتە هۆی دلخۆشی نەیاران و پێ هەلکارانی دژ بە قەلای ئاژەلان و هەموو ئەوانەی کە حەز بە سەرکەوتنی قەلا ناکەن.

پڕو پاگەندەی تەواوی مرۆڤان ئەوە بوو کە دەیانگوت هۆی ڕوخانی ئاشی بایێ تەنیا هۆی نەزانین وشارەزایی لە کارو بارەکان دا،هەروەها باریک دروست کردنی دیواری (ئاشی بایێ)بووەتە هۆی ڕوخانی ئەو دیوارە نەک (سنەوبال)

هەرچەندە ئاژەڵەکان ئەو پڕوپاگەندانەیان باوەڕ نەدەکرد بـەلام ئەمجارە بڕیاریان دا کە دیوارەکەی (ئاشی بایێ) بە بناغەیەکی لە بارترو باشتر دابنێن و دیوارێکی ئەستوترو قـایم تـریش لـە جاری یەکەم بە پانتایی هەژدە ئینج دروست بکـەن،ئـەمـەش شتێکی دیارەو ڕوونە کە دەبێتن خۆیـان زیـاتر مانـدوو بکـەن و زیاتر کاربکەن،مانەوەی بەردو کەل و پەلەکـانی کـار کـردن لـە ژێر بەفر دا ببوە هۆی ئەوەی کە کارو بـارەکانیشـیان بـە ڕێـوە نـەچێـتن و بـۆ مـاوەیـەکـی زۆر لـە کـارکردن بـووەسـتن،لە هـەرکـاتێکێش دا کـە هـەورو هێـر نـەدەمـا و خـۆرەتـاو وەدەر دەکەوت و ساردو سڕی کەمێ دەشـکا ئـەوا خۆیـان لـێ هـەل دەکرد و دەست بـە کـار دەبوونـەوەو کـارو بـارەکانیـان بـەرەو گێشەوە دەبرد،،هەرچەندە کەوا شۆل کردنیان پڕ لـە زەحمـەت بوو،ئەو هیواو ئاواتەی جارانیشیان کەمتر ببوەوە،سـەرمـا کـاری تێ دەکرن،برســــــیەتیش تـەنگـی پـێ هـەل دەچنین،تـەنیـا (باکسەر)و(کلۆر)بـوون کـە هێشـتان ورەیـان بـەر نـەدابـوو و خۆیان نەدابووە دەستی نا ئومێدی و ڕوخانەوە،(سکۆئیلر)گەلـێ قسەی پان و پۆڕو جۆراو جۆری بۆ ئـاژەلان دەکـردو دەربـارەی کارو کۆشش و هەول دان زۆر دەدواو ئـاژەلـەکـانی فـرە هـان دەدان و ودەیگوت: هەول و خەبات و ماندوو بوونی هـەریـەکـە هەمیشە باسی لێوە دەکرێتن وهەرگیز لە یاد ناکرێتن،هـەمیشـە زیاتری تیخ تیخەی ئەوانی دەدان بـۆ کـار کـردن و دەیگـوت:

هەوڵ و ماندوو بوون لە کار کردن هەمیشە جێگەی شانازیە بۆ هەر یەکێ کە خۆی ماندوتر بکاتن،هەموو ئاژەلانیش لە هێزو تواناو دلسۆزی(باکسەر)بۆ کار کردن و هاواری هەمیشەیی و نەبڕاوەیی کە دەیگوت(من هەردەم زیات کار دەکەم) ئەوەش ببوە هۆی هان دان و زیاتر باوەڕ کردن بە قسەکانی(سکۆئیلر) و ئاژەلان بەوە گەرمتر دەبوونەوەو ورەیان بەرز دەبۆوە بۆ کار کردنیان.

لە مانگی سەرماوەزی ئەوسالە دا ئازۆقەو ئالیکی ئاژەلان کەمتر ببۆوە،دانەوێلەو خۆراک وەک جاران نەمابوو،ئاگاداری ئەاژەلەکان کرایەوە کە لە جیاتی کەم بوونەوەی ئالیکی ئەوسالەدا هەر ئاژەلێک دانەیەک پەتاتەی زیاتری پێ دەدرێتن،پاش ئەوەی کە سەیری پەتاتە عەمبار کراوەکانیشیان کرد بینیان کەوا بە هۆی چاک ئاگا لێ نەبوون و خزمەت نەکرن لە کاتی عەمبار کردن دا زۆربەی ڕزیوەو ڕەش هەلگەڕاوەو کەڕەکیفەی هەلێناوە،جگە لە هەندێ پەتاتە کەبە کەمی مابوونەوە،ئەوەی کە هەش بوو هەمووی نەرم بوو بوونەوە و ڕەنگیان هەلبزڕکاو کەڕەکیفەیان هەلێنابوو، ئەوە کە کەمێ بە کار دەهات ئەوانیش بەرەو خراپ بوون دەچوون،ولساتەکان هەندێ ڕۆژان لە بەیانی تا ئێوارە هیچیان نەدەبوو کە بێخۆن،تەنیا هەندێ وێنجەو چەوەندەرو کەمێ گیاو

گۆل مابوو ئەویش لە (قەلای ئاژەلان)دابەرەو نەبوونی و بـڕان و گرانی قات وقڕی دەچوو.

شـــــــاردنەوەی تەواوی ئەو دەنگ و باسـانەی (قـەلای ئاژەلان)پێویستی سەر شـان و فـەرمـانێکی ژیـان بوو،خـەراپ بوونی ئاشی بایێ تەواوی مرۆڤەکانی بێ پەروا تر و دلخۆشـتر کردبوو،گەلێ درۆی زل و تازەیـان بـۆ ئـاژەلان هـەلبـەسـتابوو، پڕوپاگـــەنــــدەی زۆریـــان دژی(قـــەلای ئـــاژەلان)بـــلاو دەکردەوە،هەموو درۆ و دەلەسەکانی مـرۆڤ بـەرامبـەر(قـەلای ئاژەلان)پەرەی سەندبوو،تازە بلاویـان کردبـۆوە کـەوا هـەمـوو دەوارەکان بە هۆی گرانی و قات و قڕی وا خەریکن لـە برسـان مندالانی یەکتـری دەخـۆن و بـەربوونـەتـە گیـانی یـەکتـری و هەمیشە شەڕ و شۆڕیانە.

(ناپلیۆن)زۆر بە چاکی سەرەنجامەکان و نالەباری و کـەم بوونەوەی ئازۆقەی هەست پێ کردبوو،بۆیـەکـە بڕیـاری دا کـە لـە(ویمپـەر)ی مرۆڤـەوە سـودوەربگرێت،ئـەو هـەمـوو پـڕو پاگاندانەی کە دژ بە قەلای ئاژەلان دەکرێتن و بـلاو بـووەتـەوە هەولی لە ناو بردنیان بداتن،هەتا ئەو کاتە پەیوەنـدی لـە گـەل (ویمپەر)دا هـەفتـەی جارێـک بوو،لـەو سـەردەمانـەدا چـەنـد ئاژەلێک کە زۆربەیان مەڕ بوون هەلبژاردران کە بە شێوەیەکـی ڕێکەوتووانە بـە (ویمپـەر)ی مـرۆڤ ڕا بگـەیێـنن کـە ئـالیکی ئـــاژەلان لـــە (قـــەلای ئـــاژەلان)دا زیـــاد بـــووە،هـــەر لـــەو

کاتەشەوە(ناپلیۆن)فەرمانی دا کە تەواوی جـەوالـەکـانی نێـوە خالی هەموو پڕ بکەن لە زیخ و بەردو سەرەکـەش واتـە زیـخ و چەوەکان بە ئالیک داپۆشن تا لێواری سەرەوەی جەوالـەکـان ئازۆقەی لە سەر بکەن و بنەوەشیان پرلە زیـخ و چـەو بێـتن و کەمێکی سەرەوە بە ئالیک دا بپۆشرێتن و وا دیار بێتن کـەئـەو جەوالانە هەمووی پڕە لە دانەوێلە،بەو شێوەیە لە عـەمبـارەکـان بە ڕێز بە سەروارایی دایان بنێن ،ئەوکارەیـان ئـەنجـام دا،لـە هەلێکی باشیش دا(ویمپەر)یان برد بـۆ بینینـی عـەمبـارەکـانی ئازۆقە،بـەم شـێوەیـە(ویمپـەر)ی مـرۆڤ خافـل کـرا تـەواوی جەوالەکان بن زیخ و چەوو سەر ئازۆقەکان بە (ویمپەر) نیشان دران (ویمپەر)یش لەو کـارە بـێ ئاگـاو هـەوالـەکـانی دەبـردە دەرەوەو دەیگوت: کە ئاژەلان هیچ کەم و کوڕیەکی ئازۆقەیـان نیەوعەمبارەکانیان تەژی ئازۆقەیـەو دەهـا جـەوال ئازۆقـەیـان داگرتووە.

لە کۆتایی مانگی بەفرانباران دا ئـەوە سـەلمێنـدرا کە پێویستە و دەبێتن هەولی پەیدا کردنـی ئازۆقـەلـە دەرەوەی (قەلای ئاژەلان) بدرێتن(ناپلیۆن)یـش لـەو ڕۆژانـە دا زۆر بـە دەگمـەن وەدەر دەکـەوت،هـەردەم لـە نـاو خـانووەکـەی نـاو کێلگەکەدا کە سەگەکان پاسەوانیان لێ دەکـرد دەمایـەوەو زۆر بە کەمی دەهاتە دەروە،لەو کاتەی کـە دەهاتـە دەرەوەش ئـەوا سـەگـەکـان بـە مـرە مـڕەوە هـەرچـوار لایـان گـەمـارۆ دداو

پاسەوانیەکی زۆر بـە توندیـــــــان لـێ دەکـردو هـەرکـێ لـە (ناپلیۆن)نەزیک ببوایەوە ئەوا لێیان دەمڕاند و پێی دەحەپین و چاویان لێ سور دەکردەوە،لەو سەردەمانەدا(ناپلیۆن) لـە کـاتی هاتنە دەرەوەی دا تا بلێی بە قان و قوون بووبوو،ئەو لەو کاتانـە دا بەشداری کۆبوونەوەکانی ڕۆژانی شەمووشی نەدەکردولـەوێ ئامادە نەدەبوو،بە هۆی یەکێ لە ڕابەرە بـەرازەکـان فـەرمـان و ڕاســپاردەکــانی خــۆی ڕا دەپــەیانــد،بۆ ئــەو مــەبــەســتەش هــەمیشــە(ســکۆئیلر)ی نوێنــەر بــوو(نــاپلیۆن) بــۆ تــەواوی فەرمانەکـان(سـکۆئیلر)ی دەنـارد تـا بڕیـارو فـەرمانـەکـان ڕا بگەیەنێتن.

(سکۆئیلر) لـە کۆبوونـەوەیـەکـی ڕۆژی شـەمـوو دا ڕای گەیاند کە مریشکەکان بە هێلکـە هـاتوون،بۆ ئـەوەش دەبێـتن هێلکەکان ئامادە بکەن بۆ وەرگرتن،چونکە(ناپلیۆن)لە ڕێگـەی (ویمپەر)ەوە پەیمانێکی بەستاوە کە دەبـێ لـە هـەفتـەیـەک دا چوارسەد هێلکە ئامادە بکـرێتن و نرخـی هـەر هێلکـەیـەکـیش دانەوێلەو بژیوی ڕۆژانەی ئالیک و خۆراکی ئاژەلانی کێلگەیە،تـا هاوین دێتن و وەزعێکی باشتر و چـاکتر وەدی دێـتن وئـەڕزاق مسۆگەر تر دەبێتن،کاتێ کە مامرەکان ئەوەیان بیست کـەوتنـە نـاڕازی بـوون و قرتـە قـرت کردنێکـی زۆر سـامناکەوەلـەوە پێشەوە ئەوەیان بە گوێ کەوتبوو کە کارێکی ئەوهالە لە پێشەو لەوانەیە پێویست ببێتن،بەلام پیادە کردنی ئا بەوشێوەیە بـاوەڕ

نەدەکرا کە وەدی بێتن،هەموو مریشکە کان خۆیان بۆ ئەوە ئامادە کرد کە لە بەهاری داهاتوودا کورک ببن و بەو شێوە دەست بە سەردا گرتنی هێلکەکانیان بە گوناهێکی گەورە دەزانی،لە دوای ڕاگەڕاندنی (جۆنز)لە(قەلای ئاژەلان)ەوە ئەوە بۆ یەکەمجارە کە نیمچە شۆڕشێک بەرپا دەبێتن کەوا مامرەکان بە ڕابەرایەتی سێ مامری ئەسپانیایی بەرپێچی لە فەرمانەکانی(ناپلیۆن)دا دەکەن،هەر بۆیەش لە شوێنی لێژ و سەرەو خوار دا مریشکەکان هێلکەیان دەکرد تا سودیان لێ وەرنەگیرێتن و هێلکەکانیان غلۆر ببنەوەو بشکێن و بە فیڕۆ بڕۆن(ناپلیۆن)یش دژ بەو کارە زۆر بێ بەزەییانە ئازۆقەی مامرەکانی بڕی و فەرمانی دەرکرد کە هەر ئاژەلێک یەک دانە دانەوێلە بدات بە مریشکان ئەوا سزای لە دار دانە،سەگە پاسەوانەکانی(ناپلیۆن)یش خۆیان بۆ جێ بەجێ کرنی تەواوی فەرمانەکانی (ناپلیۆن) ئامادە کردبوو.

مریشکەکان توانیان کە بۆ ماوەی پێنج ڕۆژان خۆیان ڕا بگرن،بەلام لە دوای ئەو پێنج ڕۆژە ئیتر ورەیان بەرداو نەیان توانی پەرە بەو کارەیان بدەن و ناچار مان کە خۆیان بە دەستەوە بدەن،هەموویان گەڕانەوە کۆلیتەکانیان هەریەکە لە شوێن ڕاوکەکەی جارنی هیلکەی دەکرد،لەو ماوەیە دا نۆ دانە مامر بوونە قوربانی هاوڕێکانیان و لە ناو باغی مێوەدا نێژران،وا بلاو کرایەوە کە ئەو مریشکانە بە هۆی نەخۆشی جیقنەسپیلکە

مردوون(ویمپەر) شـــــــتێکی لـەو بـارەوە نـەدەزانـی و نـەی بیستبوو،لە کـاتی دیـاری کـراو دا تـەواوی هێلکـەکـانی ئامـادە کراوی وەرگرت، ئەو هـەمیشـە بـە ئوتومۆبێلـەکـەی بـەققـالی هەفتەی جارێک دەهاتـە (قـەلای ئـاژەلان) و هێلکـەی خـۆی دەبرد.

لەو ماوەیەش دا هیچ هەوالێک لە (سنەوبال)ەوە نەبوو،ئەوەش دەزانـدرا کـە لـە یـەکێـک لـە مـەزراکـانی دراوسـێی(قـەلای ئـــاژەلان)واتـــە مـــەزرای(پینجفیلـــد)یـــان(فـــاکس وود)دا(سنەوبال)بزرەو خۆی شاردۆتەوە.

پەیوەندیەکانی (ناپلیۆن)لە گەل جوتیارەکانی دراوسێکان لە جاران چاکتر بوو،ئەو تەختە دارانەی کە ماوەی دەسال دەبوو لە عەمبارەکەدا مابوونـەوە بـە تـەواوی کـۆن بـوو بـوون و وشـک هەلگەڕا بوون،ئەوتەختەدارانە هەمـووی لـە دار بـەڕوو بـوون و تەختەداری زۆر باش و پـڕ سـودو لـە بـار بـوون(ویمپـەر) بـۆ (ناپلیون)ی پێشنیاری کرد کە ئـەو تـەختـە دارانـە بفرۆشـن و گوتی(پیلکینگتن)و (فریدریریک)یـش هـەردوکیـان کڕیـاری ئەو تەختانەن(ناپلیۆن)یش لـەو کـارە دا دوو دل بـوو کـە ئـەو تەختە دارانە بە کامەیان بفرۆشێتن،هەر کاتێک کە مامەلەی لـە گەل (فریدریک)دا دەکرد وا بلاو دەکرایەوە کە (سنەوبـال)لـە مەزرای(فاکس وود) دایەو خۆی شاردۆتەوە،کـەمامـەلـەی لـە

گەل (پیلکنگتن)دا دەکرد دەیانگوت کە(سنەوباڵ)لە مەزرای(پێنج فیلد) دایەو خۆی شاردۆتەوە.

لە سەرەتای وەرزی بەهاری ئەو ساڵەدا وا بلاو کرایەوە کە(سنەوباڵ)شەولنە بە دزی هاتوچۆی (قەلای ئاژەلان)دەکاتن و زۆر کاری پڕو پوچ و گەمژەلانە ئەنجام دەداتن،ئەم پڕوو پاگەندەیە تەواوی ئاژەلەکانی شێواندبوو، وایان لێ هاتبوو خەولە چاویان نەدەکەوت،وا دەزاندراکە(سنەوباڵ)لە تاریکی شەودا دێتە ناو (قەلای ئاژەلان)و دزی و جەردەیی دەکاتن و هاتووە مەنجەلی شیری وەرگێڕاوەو هیلکەکانی شکاندووەو دەغل و دانی دزیوەو چوزەلە دارو موتربەکانی دارە میوەکانی قرتاندووەو قەرسیل و شکارتەو هەرچی شیناوەردە هەمووی شێلاوە و ئیتر ئاتاری لە سەر پاتاری نەهێشتووەو زەرەرو زیانێکی یەکجار زۆری لە قەلای ئاژەلانەوە داوەو هەمو کارێکی خراپ کە پێش دەهات ئەوا وەپاڵ (سنەوباڵ)یان دەدا،ئەگەر شوشەی پەنجەرەیەک دەشکا،یاخود بەری جۆگەیەکی ئاو دەگیرا ئەوا ڕاستەو خۆ دەیانگوت ئەوە (سنەوباڵ)ە لە تاریکی شەوانە دا هاتووە و ئەو کارانەی ئەنجام داوە،هەرکاتێ کلیلی عەنبارەکانیش ون دەبوو ئەوا تەواوی ئاژەلان لەو باوەڕە دابوون کەوا خودی(سنەوباڵ)ە هاتووە کلیلی عەنبارەکانی دزیوەو لە ناو بیرێی هاویشتووە،بەلێ لە هەمووی سەیر تر ئەوە بوو کاتێ کە کلیلی ژوورێک ون

دەبوو و گاشـــــان لـە ژێـر کیسـەیـەکـی ئازۆقـەدا دەنـدراو دەدۆزرایەوە ئیتـر ئـاژەڵـەکـان هـەر لـەو بـاوەڕە دابـوون کـە سنەوبال دزیویەتی،هەموو ولساتەکان بـە تـەواوی لـەو بـاوەڕە دابوون کە(سنەوبال)لە تاریکی شـەو دا بـە دزیـەوە دێتـە نـاو (قەلای ئاژەلان) و لـە کـاتی خـەوی مانگاکـان دا هـەموویـان دەدۆشێتن و شیرەکانیان دەخواو دەدزێتن،وا پەتا بوو کە مشکە بیابانیەکانی خەرابکار لە زستان دابوونەتـە هـۆی ئـازارو گیـرو گرفت بۆ ئاژەلان و هەموویان دەستیان لە گـەل(سـنەوبـال)دا تێکەلاو کردووەو خراپە کاری دەکەن،لـە لایـەن (نـاپلیۆن)ەوە ئەو بڕیارە درا کە بەرامبـەر ئـەو هـەمـوو خراپکاریـەی کـە لـە لایـــەن(ســـنەوبـــال)ەوە ئـــەنجـــام دەدرێـــتن و پێویســـتە چارەسەریەکی باش بدۆزرێتەوە وئەنجام بدرێتن،لـە کاتێـک دا کە سەگەکانی(ناپلیۆن)دەورەیان لێ دابوو و تەواوی ئاژەلەکان بۆ ڕێز گـرتن لـە (نـاپلیۆن) لـە دواوە دەڕۆیشـتن،ئەوا زۆر بـە وردی و دیققـەتـەوە هـەمـوو کـون و قـوژبنێکی (قـەلای ئاژەلان)یان زۆر بە چاکی دەپشـکنی(نـاپلیۆن)لـە گـەل هـەر هەنگاوێکی داکە دەڕۆیشت سـەرنـج ڕاکێشـەرانـە زەوی بـۆن دەکـــردو ئـــەمـــەش بـــۆ ئـــەوەی بـــوو کـــەشـــوێنگای (سنەوبال)بدۆزتەوەو هـەلبگـرێتن، تـەواوی تـەویلـەو کـۆلیتی مریشکان و ناو باخچەکان و هەموو پاوان و مێرگ و زەویەکاندا بە تەواوی گەڕان و(ناپلیۆن) لە هەموو ئەوشوێنانەدا شـوێنگای

سـەنوبـالى دەدۆزيـەوەو لمـۆزى بـە خـاک دا دەهێنـاو بـە هەناسەيەكى ساردەوە پشوى هەلـدەكێشـاو بـە دەنگێكـى زۆر سامناک و پڕ لە ترسەوە دەيگوت:كەوا(سـنەوبـال) لێـرە لـەم شوێنانە بووەو شوێنى پاو بۆنى سنەوبال دەناسـمەوە،كـە نـاوى (سنەوبال) دەهات ئيتر سەگەكان دەستيان دەكر بـە وەڕيـن و حەپەحەپەوە و كەلبە تيـژو درێـژەكانيـان نيشـان دەداو دەيـان مراند ئەوەندە ترسناک بوون بە شێوەيەكـەوە كـە خوێنيـان لـە لەجەستە دا دەوەستاند،ئاژەلەكانيش بـە تـەواوى ترسـيان لـێ نيشتبوو چونكە وايـان بـەرجـەسـتە كردبـوو كـە (سـنەوبـال) بوونەوەرێكى نەبينراوەو هەموو ئاسمان و دەورو بەرى ئـەوانـى گرتۆتەوەو بە هەموو شوەيەک هەڕەشـەيـان لـێ دەكـاتن.ئـەو ڕۆژە شەو هات و(سكۆئيلر)تەواوى ئاژەلەكانى كـۆ كـردەوە،لـە كاتێک دا كەترس و سامێكى زۆرئاسمانى ئەو ناوەى داگرتبـۆوە گوتى: شتێكى گرينگ هەيەكە شايانى باس كردنـەو دەمـەوێ پێتانى ڕا بگـەيـەنم،بـە مـرو مۆچيـەكـى زۆر و ڕوو گرژيـەكـى بێتامەوە گوتى:(سنەبال)بە تەواوى خۆى بە فريدريكى خاوەن مەزراى(پێنج فيلدەوە)فرۆشتووەو نيازيشيان وايـە كـە هێـرش بكەنە سەر (قـەلاى ئـاژەلان)و واش بڕياريانـە كـە لـە كـاتى هێرش هێنانيان(سنەوبال) ڕێ نيشاندەرى(فريدريک)بێتن،لـە سەر قسـەكـانى خـۆى ڕۆيـى و گـوتى:بـاس و خواسـى لـەوە گرينگتر هەيە ئەويش ئەوەيە كە ئێمە وامان بير دەكـردەوە كـە

بەلگەی هەلگەڕانەوەی(سنەوبال) لە خۆ بایی بوون و کورسی پەرستی خۆیەتی،بەلام هاوڕێیان لەوە بە هەلە دا چووبووین،ئەگەر هۆی سەرەکی هەلگەڕانەوەی (سنەوبال) نازانن ئەوا پێتان ڕا دەگەیەنم کە(سنەوبال) لە هەوەلجارەوە لە گەل(جۆنز)دا هاوپەیمان بوون،بۆ ئەو مەبەستەش بەلگە نامەی زۆ هەیە کە لەوەوە بەجێماوەو لەم دوا دواییەدا دۆزراوەتەوە(سکۆئیلر)گوتی:بە باوەڕی من ئەم باس و خواسە گەلێک شت ڕوون دەکاتەوە،مەگەر نایەتەوە یادتان کە لە جەنگی تەویلە دا (سنەوبال) چەندی هەول دا کە ئێمە واتە (قەلای ئاژەلان) لەو شەڕەدا سەرنەکەوین،بەلام خۆشبەختانە لەو هەولە دا سەرنەکەوت و ئێمە بە سەر نەیاران دا زال بووین،تەواوی ئاژەلەکان کاس و وڕ بوو بوون و سەریان لێ شێوا بوو،ئەمە لەکارەساتی داستانی (ئاشی بابێ)گەلێ خراپتر بوو لە دوای چەند دەقیەقەیک لە قسەکانی(سکۆئیلر)حالی بوون و ئەوسا هاتنەوە سەرخۆ و بیریان لەوە کردەوە کەوا (سنەوبال) لە جەنگی تەویلە دا لە پێشەوەی هەموان چۆن هێرشی دەبرد و ئاژەلە پەرت و بلاوەکانی چۆن کۆ دەکردەوەو چۆن ورەی بەرز دەکردنەوەو هانی شەڕ کردنی دژ بە دوژمنانەوەی دەداو تا ئەو کاتەی کە ساچمەکانی تفەنگەکەی جۆنز پشتی (سنەوبال)ی زامدار کرد ئەو هەر لە پەلامار دان دژی لایەنگرانی جۆنز دابوو،چۆن ئێستاکە ئەوە باوەڕ بکرێتن

کە ئەو هەموو کردەوانەیەی(سنەوبال) لایەنگرایەتی کردن لە(جۆنز)ەوەیە،تا(باکسەر)پرسیاری خۆی نەکرد زۆری بەلاوە سەیر بوو(باکسەر)ڕوونیشت وهەردوو قاچەکانی پێشەوەی خۆی خستە ژێرەوەی خۆی و هەردو چاوەکانی نوقاندو بە هەوڵێکی زۆرەوە بیرو ڕاکانی خۆی ڕێک خست و گوتی:من ئەوە باوەڕ ناکەم کە ئەمە ڕاست بێت،چونکە من بە هەردو چاوانی خۆم ئەوەم بینی کەوا(سنەوبال) لە گەرمەی شەڕی تەویلە دا چەند ئازایانەو دلسۆزانە جەنگا،مەگەر بۆ ئەو مەبەستەش پلەی ئازایەتی لەو شەڕەمان بە (سنەوبال) نەبەخشرا ؟

(سکۆئیلر) لە وەرام دا گوتی: هاوڕێ ئێمە بە هەڵە دا چووبووین، ئێستاکە ئەوەی کە من دەڵێم لە بەڵگە نامەکانی کە بە نهێنی دۆزراوەتەوە ئەوەمان بۆ ڕوون بووەتەوە کە (سنەوبال)خائین بووە ئەو ویستوویەتی کە ڕێگە لە ئێمە دا ون بکاتن ،(باکسەر) گوتی ئاخر (سنەوبال)لەو شەڕەدا بریندابوو،هەموومان بە چاوی خۆمانەوە دیمان کە چۆن خوێن لە برینی جەستەی ئەودا دەهاتە خوارەوە(سکۆئیلر)هاواری کرد و گوتی: ئەمە بەشێک بوو لە نەخشەیان،گوللەی (جۆنز) تەنیا برینێکی سوکی وەدی هێنا،ئەگەر ئێوە خوێندەواریتان هەبوایە ئەوا هەموو بەڵگە نامەکانی خیانەت کردنی (سنەوبال)م دەدانێ کە خۆتان بیان خوێننەوە،پێتان بڵێم

نەخشەی ئەوان ئەوەبوو کە(سنەوبال) لە هـەلێکـی ناسـک دا نیشانەی کشانەوە لە شەڕ بداتن و (قەلای ئاژەلان)تەسلیم بە دوژمنـان بکاتـەوە،تـا ڕادەیـەکـیش لـەو نـەخشـەیـەدا سەرکـەوت،مـەگـەر بـە خۆتـان نـەدتـان دیـت کـە (جـۆنز)و یاوەرەکانی هاتنە ژووریەوەی (قەلای ئاژەلان)و(سنەوبال) بە چە شـێوەیـەکـەوە و چـۆن ڕای کـرد و هـەلات و هـەنـدێ لـە ئاژەلەکانیش وەدوای کەوتن؟(سکۆئیلر) لـە کاتێـک دا کـەبـە هەلبەزینەوە دەیگوت:دیارە ئەوشتانەتان لە بیر چوەتـەوە کـە هەمووتان حەپەسا بوون و وا دەزاندرا کەوا هـەمـوو شـتێک لـە دەست چووە و (قـەلای ئـاژەلان) گیـراوەتـەوە؟ ئالـەو کاتـەدا کەهاوڕێ(ناپلیۆن) هاتە دەست و بە هاواری مـردن بـۆ مـرۆڤ چۆن بەرەو پێشەوە شالاوی برد و بە ددانە تێـژەکانیـەوە چـۆن قاچ و قولی(جۆنز)و هاوڕێکانی دەدایە بەر گەزەو قەمپارلێـدان (سکۆئیلر) لە کاتێک دا بەولاو ئـەمـلادا هـەلـدەبـەزیـەوەو بـە دەنگێکی زیق و زۆر بلندو پڕ لە حەماسەتـەوە دەیگـوت:دیـارە کە ئەوانەتان هەمووی لەیاد چووەتەوەو لە بیرتان نەماوە!.

(سکۆئیلر)کاتێ کە تەواوی شتەکانی بە شێوەیەکـی زۆر پوخت و ڕوخت و لەبار وێنە کێشـاو وای بـۆ بـاس کـردن کـە ئاژەلەکان وایان هاتەبەرچاو کەوا هەموویان لەبیر ماوە،خـۆ لـەو کاتەدا هاتەوە بەرچاویان کە(سنەوبال)لە جـەنگـی تـەویلـە دا ڕای کرد،بـەلام(باکسـەر)هـیچ بـاوەڕی بـەوە نـەدەکـرد

کە(سنەوبال)خیانەتی کردبێ،و دەیگوت:من هەرگیز باوەڕ بەوە ناکەم کە (سنەوبال)لە هەوەلجارەوە خائین بوو بێتن و ئەو لە جەنگی (تەویلە)دا هاوڕێیەکی گەلێ ئازاو نەترس بوو،ئەوەی کە لە دوایی دا کردوویەتی ئەوە شتێکی ترە.

(سکۆئیلر)هاواری کردو گوتی:هاوڕێیان ڕابەری ئێمە (ناپلیۆن)ە ئەوەی زۆر بە ڕاستی و دروستی ڕاگەیاندووە کە(سنەوبال) هەر لە زووەوە لە پێش ئەوەی کە بیر لە شۆڕش بکرێتەوەوشۆڕش بەخەیاڵ دابێتن بەکرێ گیراوێکی(جۆنز)بووەو خائین بوو،(باکسەر)گوتی:باشە کەواتە مەسەلەکە شتێکی ترە،ئەلبەتە ئەگەر هاوڕێ(ناپلیۆن)ئەوە بلێت ئەوە زۆر ڕاستە.دیسانەکە(سکۆئیلر)بە دەنگێکی زەق و ڕەق و بلندەوە گوتی:ئێستاکە ڕاستی مەسەلەکان دەبینن،ئەوسا خێسەیکی بە(باکسەر)کردو گوتی:ئاگاداری تەواوی ئاژەلان دەکەم و پێتان ڕادەگەیێنم کە بە تەواوی وریای خۆتان بن وچاوی خۆتان بە باشی بکەنەوە چونکە هەموو بەلگەکان وا دەردەکەون کە لە ناو ئێمەدا ئا لەم کاتەدا بەکرێگیراونی (سنەوبال)هەن لە پاش چوار ڕۆژان دا(ناپلیۆن) فەرمانی دا کە کەوا ئێوارە لە حەوشەکەدا کۆ بنەوە،ئەو ڕۆژە تەوای ئاژەلان ئامادەی ئەو کۆبوونەوەیە بوون و چاوەڕوانی هاتنی هاوڕێ (ناپلیۆن)یان دەکرد هەندەی پێ نەچوو کە (ناپلیۆن)زۆر بە ناز و قان و قونێکی زۆرەوە لە

کاتێک دا هەردوو نیشـــــانەکـانی پلـەی یـەکـەم و دووەمـی ئاژەلیەتی بە خۆوە کردبوو و هەر نۆدانە سەگـە دڕنـدەکانیشـی ئەولاو ئەملایان گرتبوو بەرەو کۆبوونەوەکە هات وسەگـەکـان بە مڕە مڕو ددان گر کردنەوە و خیسە کردنیان لـە ئـاژەلـەکـان کـە تـەواوی ئـاژەلان نیـوە زەنـدەق چووبـوون دەورو بـەری (ناپلیۆن)نیان گەمـارۆ دابوو،ئـاژەلـەکـانیش بـە کـش و مـاتی هەریەکە لە جێگەی خۆی دا کـە تـەواوی گیانیـان لـە ترسـان دەلەرزی و سەری خۆیان شۆڕ کـردەوەو دەتگـوت کـە دەزانـن فەرمانێکی سامناک و پڕ لە ترس دەدرێت، بەبێ دەنگـی لـەوێ خۆیان کڕ و بێ دەنگ کردبوو.

(ناپلیۆن) بە ڕوییێکی تـا بلێـی تـال و گـرژەوە چـاوێکی بـە ئامادە بووەکان دا گێڕاو بـە مـچ و مۆڕیـەکـی زۆرەوە سـەیـری ئاژەلەانی دەکردو لە ناکـاو مڕیـەیکـی ترسـناکی لێـوە هـات و ئاوڕێکی لە سەگەلەکە دایـەوەو پاشـان سـەگـەلـەکـە خۆیـان کوتایە ناو ئاژەلەکان و لە ناکاو گوێچکەی چواردانـە بـەرازیـان گرت و بە زیقە زیقەوەبە کاتێک دا کە بـەرازەکـان خوێنـان لـە گوێچکــەکانیـــان دا دەردەگـــەڕی ڕایـــان کێـــــشانە پـــێش (ناپلیۆن)ەوە سـەگـەل بـە بـۆنی خـوێنی بـەرازەکـان هـارتر بووبـــوون،زۆر بـــە ســـەر سوڕمانیشـــەوە ســـێ ســـەگ تاویـان دایە(باکسەر)و پەلاماری ئەویشـیان دا،بـەلام (باکسـەر)لـەو کاتە دا کە زانی وا پەلامـاری دەدەن و ئازایانـە هاتـە دەسـت و

هەسـتایەوە بـە سـمە گـەورە بـە هێـزەکانیـەوە لـە ققـەیکـی ڕاوەشاندە سەگەکان و یەکسەر بەر یەکێ لە سەگەکان کـەوت و نێوە گیانی کرد و بە واقە واقەوە کەوتە سەر زەوی و هـەردوو سەگەکەی تـریش خۆیـان پـێ نـەگیراوکلکیـان خسـتەوە نـاو گەلیـان و تێیـان تـەقانـدن و هـەلاتـن(باکســـــەر)چـاوێکی کردە(ناپلیۆن)تا بۆی ڕوون ببێتەوە کە سەگـەکـە ڕەهـا بکـاتن یان لەژێر پاو سمە گەورەو بـە هێـزەکانیـادا لـە گـەل زەوی دا یەکسانی بکاتن(ناپلیۆن)بە ڕوویێکی زۆر گرژ و تالیـەوە داوای لە (باکسەر)کرد کە وازی لێ بێنێتن،لە گەر بلند کردنـی سـمی باکسەر سەگی بریندار بـوو بـە لـوورەلـوورەوە وک دزێـک ڕای کردو هەلات.

سەرو سەدا کەم بۆوە،هەرچوار بەرازەکە لە کاتێـک دا وەک مێژووکەلە ترسان دەلەرزین و لـە دەم و چاویـان دا نیشـانەی گوناهکاری دەخوێندرایـەوە زۆر بـە کـز و دامـاوی چـاوەڕوانـی فەرمان بوون(ناپلیۆن)داوای لێ کردن کە دان بە تاوانەکانیـان بنێن.

ئـەو هـەر چـوار بـەرازە ئـەو بـەرازانـە بـوون کـە لـە کـاتی کۆبوونەوەکانی ڕابووردو ڕووبـەڕووی(ناپلیـــــۆن)دەبوونـەوەو ڕەخنەیان لێگرتبوو،ئەو هەر چوار بەرازە لەوێ دانیان بەوە نا کە لەو کاتەوە کە(سنەوبال)هەلاتووە ئەوان بە شێوەیەکی نهێنیوە لە گەل ئەو دا پەیوەندیان هەبووەو لە تێک دانـی(ئاشـیبایێ)دا

هاوکاری (سنەوبال)یان کردووەو لە سەر ئەوەش پێک هاتوون کە قـەلای ئـاژەلان بـدەن بـە(فریـدریک) ئـا زۆری لـە سـەر ڕۆیشتن و گوتیان: کە (سەنەوبال)بە شێوەیەکی تایبـەتـی لـە لای ئەوانەوەدانی بەوە ناوەکەلەمەوپێشیش هەربـەکرێگیـراوی (جۆنز)بووە،ئیتر لە داوی دان نانی بەرازەکان بە گوناهەکانیـان لە بەرچاوی تـەواوی ئـاژەلان،سـەگـەل شـالاویان بـۆ بـەرازە تاوانبارەکان برد و بەبێ چەند و چوون هەر چوار بەڕرازەکانیـان لەوێ پارچە پارچە کرد و لـە ناویـان بـردن(نـاپلیۆن)یـش بـە مــڕەمڕێکــی ســامناکەوە ڕووی لــە تــەواوی ئــاژەلان کــرد و گوتی:ئایا ئاژەلێکی تر هەیە کە شتێکی تری هـەبێـتن و دانــی گێــوە بنێتن،لــەو کاتــە دا ســێ مریشــکی ئــەســگانیایی کــە لێپرسراوی هەلگەڕانەوەی مریشکەکان بوون کە لـەمـەو پـێش ڕووی دابوو لە بارەی هێلکـە کردنـەوە،هاتنـە پێشـەوەو دانیـان بەوەناو گوتیان(سنەوبال)لە کاتی نوستنیان دا هاتووەو ئەوانــی خافلاندووە تاکو سەرپێچی لـەو هێلکـە کردنـەمـان بکـەنـەوەو فەرمانەکانی (ناپلیۆن)جێ بەجێ نەکەن،ئیر ئەوانیش بە داننان بە گوناهەکانیان هەر جێ بـەجـێ لـەوێنـدەر کوژران،لـە دوای ئــەوانــەوە قازێــک هــات و دانــی بــەوە نــاو گــوتی: لــە کــاتی هەلگرتنی خەرمانان دا ســێ چلـە فـەریکـە گـەنمـی بـردووە و شەوان بە دزێ خواردویەتی، لە دوای قازەکە مەڕێکـیش هاتـە پێشەوە و ئەویش دانی بەوە ناو گـوتی:لـە نـاو ئـاوێ گـۆلێ دا

میزتووە،ئەو کارەرش بە قسەو هانـدانی (سـنەوبـال)بـووە،دوو مـەڕی تـریش هاتنـە پێشـەوەو ئـەوانـیش دانیـان بـەوە نـاو گوتیان:بەرانێکیـان لـە کـاتی کۆخـەکـۆخ کـردن دا ئـەوەنـدە غارغارێنێیان پێ کردووەو تا زۆرماندوو بووەو ئەوسا لـە مانـدوو بوون پسساوەو مردووە،دوای ئەو دان پێ نانـە ئیتـر ئـەوانـیش هەر لەوێندەر لە بەر چاوی ئاژەلان هەموویان بڕیاری مەرگیـان بۆ دەرچوو و پەل پەل کران.

ئا لەدوای بەو جۆرە دان پێنانە کوشت وبڕین ئەوەندە درێـژەی کێشا کە ئـەو نـاوە لـە لاشـەی کـوژراوان پڕبـوو کـە لـە دوای هەلاتنی (جۆنز)ەوە شتی ئاوا ترسناک هەرگیز نەبیندرابوو.

کاتێ کەکوشت و کوشتار تەواو بوو ئیتر هەموو ئاژەلەکان بەرەو دەرەوە خـزان و تـەنیـا بـەرازەکـان و سـەگـەکـان لـەوێنـدەر مانـەوە،تـەواوی دەوارەکـان زۆر هـەراسـان و پـەرێشـان بـوو بوون،نەیان دەزانی ئەوە لێک جیا بکـەنـەوە کـە ئایـا هاوکـاری کردنی ئاژەلەکان لە گەل سنەوبال بوون گەورەترە ؟ یاخود ئـەو تۆلە بێ بەزەییانەی کە ئـەمـڕۆ بـە چـاوی خۆیـان دیتیـان کـە بەرامبەر هاوڕێکانی خۆیان ئەنجام درا؟خۆ لـە کۆنـەوەش ئـەم جۆرە دیمەنانەیان زۆر دیبوو بەلام هەموویان لەو باوەڕە دابوون کە ئەو ڕووداوەی وا لەناو خۆیان ڕووی داوە گـەلـێ لـە ڕووداوە کانی گێشوو واتە لە ڕۆژگارانی(جونز)سامناکترو بێ بەزەییانـە ترە، لەو ڕۆژەشەوە کە شـۆڕش کـراوەو (جـۆنز)لـە کێلگـە ڕاو

نراوەو دەرپەڕێندراوەو هیچ ئاژەڵێک دەوارێکی تری هاوڕێی خۆی نەکوشتووەو تەنانەت مشکێکیش نەکوژراوە،ئیتر ئاژەڵەکان هەموویان بەیەکەوە بەرەو (ئاشی بایێ)ی ناتەواو بە ڕێ کەوتن (کلۆر)و (مۆریل)و(بنیامین)و (مانگاکان)و(مەڕەکان)و(قازەکان)و(مامرەکان)و واتە هەموویان لە نەزیک یەکەوە هەروەک پێویستیان بە گەرمای یەکتری هەبێتن لەوێ مۆڵ بوون،ئەمە جگە لە (پشیلە)کە لە کاتی کۆبوونەوەکەدا خۆی شاردبۆوەو دیار نەبوو،ماوەیەک ئارامی و بێ دەنگی ئاژەڵەکانی داگرت،تەنیا(باکسەر) زۆر بە نائارامی و دلتەنگیەوە وەستابووو سەری بەولاو بەولادا دەلەقاندو کلکە شۆڕەکەشی بەولاو ئەملای تەنیشتەکانی خۆیەوە دا دەداوجارو بارەش حیلەیەکی کورت و پڕ لە سەر سوڕمانیەوە لێوە دەهات و پاشان گوتی:سەرم لەم کارەدا دەرناچێت و هەرگیز لەو باوەڕە دا نەبووم کە ئەم کارانە دێتە کایەوە،گوتی:لە ناو ئەم قەلایەمان دا هەموو کەم و کوڕیەک تەنیا لە ئەستۆی خۆمانەوەیە،تەنیا ڕێگەی چارەسەر کردنی هەموو ئەو گیرو گرفتانە زیاتر کار کردنە،لەم ڕێگەوە ڕا، من هەموو بەیانیەک سعاتێک پێش هەلدەستم و دێمە سەر کار کردن بە هەنگاوی سەنگین و گرانیەوە بەرەو بەردە زلەکان ڕۆیشت و پاشان بەردێکی گەورەی هەلگرت و بۆ لای دیوارەکەی(ئاشی بایێ)ی برد و ئەوسا پشوی خۆی دا.

ئاژەلەکان بەبێ ئەوەی مرتەقێک بکەن دەورەی (کلۆر)یان دابووو خۆیان بەوەوە چەسپاندبوو و نققەیان لێ بڕابوو،لەسەر ئەو تەپۆلکەشەوە کە دەیڕوانیە تەواوی مەزراکەوەو هەموو لەوەڕگاو قەرسیل و پاوەنەکان و مێرگ و زەنوێرەکان کە تا شەقامی سەرەکی دەڕۆیشت هەمووی کێلدرابوو کە ئامادە کرا بوو بۆ وێنجەو شکارتەی گەنم و جۆو هەمووی لە بەر چاویان دا سەوز دەچونەوە،شـــێروانیە ڕەنگ سورەکانی خانوەکانی مەزراکان کە دوکەلیان لەسەر بانان لێ بەرز دەبۆوە هەموو ئەو دیمەنانەیان لە بەر چاوان بوو و دەیان دیت،ئەو ڕۆژە ڕۆژێکی خۆش و هەوای بەهاری بوو،هەموو زەوی و زارو مەزراکانی سەوزو ڕەنگینی خاک بە تیشکی خۆرەتاوی زێڕینی ڕازاوەتر بووبو و، دیمەنە دلگیرەکان تا چاویان هەتەری دەکرد هەتا بلێی نەخشین تریان دەنواند،ئاژەلەکانیش لەو بەرزاییەوە کە ئەو هەموو جوانی و ڕەنگینیەیان لە بەر چاوان بوو دەکەوتنە ئەو یادەوە کە ئەو زەویە پڕ خێرو بەرەکەتەو جوانەبۆ ژیان هەمووی بست بە بست هی خۆیانەو خۆیان خاوەنی ئەو هەموو زەوی زارەن،کە تا ئێستا هەرگیز ئاوا لە بەر چاویان دلگیر نەبووە و نەیان دیوە(کلۆر) کە دەیڕوانیە دەورو بەری گردۆلکەکەوە،هێواش هێواش ئەسرینی لە چاوان دەهاتە خوارەوە،ئەگەر توانای هەبایەو ڕای خۆی دەر بڕیبایە بەبێ گومان دیگوت:ڕاو نان و دەرکردنی مرۆکان لە مەزرای قەلای

ئاژەلان دا بۆ ئەوە نەبوو کە ئـاوای لـێ بێت،واتـە ڕاگـەیانـدنی شۆڕش لە لایەن(مێجەڕ)ی پیرەوە کە لەوانی گـەیانـدووە بـۆ ئەو هەموو کوشت و کوشتارە نەبووە،ئـەگـەر(کلـۆر) بـە خـۆی ئایەندەی هێنا بایە بەر چاوان و ئەوا ئایەندەیەکی شادو دوور لە هـەمـوو ئـازارو کـوێرەوەری و زەبـرو زەنـگ و ناخۆشـیەکـانی کۆمەلگای ئاژەلانی بوو و ئەوەشی لە هەست و دەرونی خۆی دا بۆ ئایەندە بەرجەستە دەکرد کەوا هەمووی یەکسـانی و شـادی ئارامی و ئاسایش بوو،هەرکەس بـە پێـی توانـای خـۆی کـاری دەکرد و بە هێز بێ هێزی دەپاراست و گەورە بـەرامبـەر بچـوک دلۆڤـان دەبوو،هـەروەک چـۆن بـە خـۆی لـە شـــــەوی وتارەکەی(مێجەر)ە پیـرە جێگـەی بـۆ جووجـەلـە مراویـەکـان کردەوەو کـە چـۆن ئـەوانـی پاراسـت و چـاوی لێیانـەوە بـو و هەمیشە ئاوا دەبوو(کلۆر)هـەرچـەنـد لێکـی دەدایـەوە ئـەوەی نەدەزانی کە بۆچی ئاوای لێ هـاتووە؟ کـەوا هـیچ یـەکێـک لـە ترسی دڕندایەتی و هاریەتی سەگەکـان نـاتوانێ نقـە بکـات و تەنانەت توانای ڕا دەربڕینیش نەماوە، بە چـاوی خۆیـان دیـان دی کـە بـە زۆری زۆرداریـەوە چـــــۆن دانیـان بـەگوناهبـاری هاوڕێکانی خۆیان هێناوەو چۆنیان کوشتن،کەوا هەرگیـز بیـری زۆرداری لە مێشک دا نەبوەو و بەلام ئێستا وای لێ هـاتووە،لـە گەل ئـەوەش دا(کلـــــۆر)ئـەوەشـی بـاش دەزانـی کـە ئـەم ڕۆژگارانەیان لە زەمانی(جۆنز) دا گـەلـێ چـاکترە،گرینگتـرین

کـار بـەرگـری کـردن لـە گـەڕانـەوەی مرۆڤـە بـۆ نـاو کێلگەکەیان،ئەوەشی دەزانـی کـەوا دەبێـت هـەمیشـە وەفـادار بمێننـــەوەو زیـــاتر کـــار بکـــەن و هـــەوڵ بـــدەن و فەرمانەکانی(ناپلیۆن) قەبووڵ بکەن و بە تەواوی جێ بەجێیـان بکەن، هەرچەندە کە ئەو هەموو ڕەنج و ئازارانـەی کـە تـەواوی ئاژەڵان کێشاویانەو خەباتیان بۆ کردووە ئەوە لـە پێنـاوی وەدی هاتنی ڕۆژێکی ئەوهالە نەبووە،دروست کردنی ئاشی بایێ و خۆ دانە بەر گوللەی(جۆنز)و ئەو هەموو هەوڵ و خەبات و قوربـانی دانیان بۆ وەدی هاتنی ڕۆژێکی وەها نەبوو کەئاوا بێتە دی بەلکو بۆ یەکسانی و بەختەوەری تەواوی ئاژەڵان بووە،ئەمانە هەمووی لە بیروبۆچونی تەواوی(کلۆر)بوو،هەرچەند ئەو توانـای ئـەوەی نەبـوو کـەئـەم هـەمـوو ڕاو بۆچوونـەکـانی خـۆی بـە تـەواوی دەرببڕێت و بیلێت،بۆیەکە بیری لە چڕاندنی سـروودی(قـەڵای ئاژەڵان)کردەوە هەتاکو ئەو هـەمـوو بیـرو بۆچونانـەی ڕاسـتی خۆی کە توانای دەربڕینیان نەبوو پڕی بکاتەوە،بۆیەکە دەستی بە چڕاتدنی سروودی ئاژەڵان کردو ئیتر تـەواوی ئـاژەڵـەکـانی تریش کە لە دەورو بەری (کلۆر)کۆببونەوە لە گـەڵ ئـەو دا بـە یەکەوە سرودیان چڕی و هەتاکو سێ جاران لە سەر یەک ئـەو سرودەیان لە دوای یەک بە ئاوزێکی پـڕ لـە شـادی و سـۆزەوە چڕاند کە هەرگیز ئەو سرودەیان ئاوا بە جوانی نەچـڕی بوو،کـە جاری سێهەمیان تەواو بـوو(سـکۆئیلر) لـە گـەڵ دوو سـەگـی

زەبەللاح و دڕندە لەوێ پەیدا بوون،کە بۆ ڕاگـەیانـدنی شـتێکی گرینــگ هــاتبوون(ســکۆئیلر) گــوتی: بــە پێــی بڕیــارو فەرمانی(ناپلیۆن) لە مەو دوا چڕاندنی سرودی قەلای ئـاژەلان قەدەغەیە چیتر ئەم سرودە نابێ بخوێندرێتەوە.

ئاژەلان لە بیستی ئەم فەرمانە واقیان وڕ ماو لە جێگەی خۆیـان حـەپـــــەسـان(مۆریـل) خـۆی پـێ نـەگیـراو بـە دەنگێکـی بلندەوەگوتی:بـۆچی؟(سـکۆئیلر) فـەرمـان ڕەوایانـە وەرامـی دایەوەو گوتی:بە بەلگـەی ئـەوەی کـە ئـەم سـرودە سـرودی شۆڕش بوو،خۆ ئێستاش شۆڕش نەماوە و بە ئامانج گەیشتووە، هەموو خائینان بە سزای خۆیـان گـەیشـتن و دوژمنـان چ لـە ناوەوە و چ لە دەرەوە تەفرو تونا بووینەو نەماون و شـکەسـتیان خواردووە،کە ئەو سـرودە دەخوێندرایـەوە بـە هیـوای ڕۆژێکـی چاکتر بووین،خۆ ئێستاکە بە و ئاواتەوە گەیشـتووین و ژیـانێکی پڕ لە کامەرانی و بەختـەوەری دەبـەینـە سـەرو ئێسـتاش ئـەو ژیانەمان هەیەوچڕاندنی ئەم سروودە هیچ مانایەکی نەماوە).

هەرچەند ئاژەلەکان ترسا بوون بەلام هەندێکیان نیازی ڕەخنـە گرتنیان هەبوو،کەچی مەڕەکان بە (باعە باعی چـوار پـا باشـەو دووپا خراگە)ماوەی ڕەخنە گرتنیان بڕی.ئیتر سرودی ئاژەلانی ئنگلســتان لــەو ڕۆژەوە نــەخوێندرایــەوە،(مینــی مــوس)ی شاعیریش ئەم سرودەی خوارەوەی دانا کە دەڵێت:

قەلای ئاژەڵان قەڵای ئـاژەڵان
هەمیشە ئەتۆی وا لەبـەر دڵان
قـەت زیان بەتۆ ناگەینم ئەمن
هـەرخۆشم دەوێی تا مبمئەمن

ئەم سرودە لە هەموو ڕۆژانی یەکشـەمـوودا کـە ئـالای قـەلای ئاژەلان بەرز دەکرایەوە لە جیاتی سرودی ئاژەلانی ئینگلسـتان ئەم سرودە دەخوێندرایەوە، هەرچەنـدە تـەواوی ئـاژەلان ئـەم سرودەیان وەک سرودی پێشوو بـە دل و لا خـۆش نـەبـوو بـۆ چڕاندن و سرودی پێشویان لا زۆر خۆشتر بوو بەلام چـارەیـان نەبوو ئەوە بڕیارە و کە دەبـێ ئـەنجـامی بـدەن و ئـەم سـرودە تازەیان بچڕن.

بەشی هەشتەم

له دوای چەند ڕۆژێک و بڕانــەوەی ترســی کوشــت و کوشتارو ئەو سامەی کە لە ئاژەلان نیشتبوو،ئەوە هاتەوە بیــری ئاژەلەکان کە لەمادەی شەشەمی حــەوت فــەرمانــەکــەدا ئــەوە گوتراوە کە (هیچ ئاژەلێک بۆی نیە کە ئاژەل کوژی بکــاتن)لــە گەل ئەوەش دا کە یەکێک لە بڕیارەکان ئــەو بڕیــارەیــە بــەلام هیچ ئاژەلێک بە یادی ئەوەوە نەبوو کە لە لایــەن بــەرازەکــان و سەگەکان ئەوە باسە بکاتن،هەرچەندە ئاژەلــەکــان هــەســتیان بەوە دەکرد کەوا کوشتن و بڕینی ئاژەلان لە لایەن ئــاژەلانــەوە بە گێچەوانــەی فــەرمانــەکــانی قــەلای ئــاژەلانــە(کلــۆر)داوای لە(بنیامین)ی کەرە دێــزە دەکــرد و لــە بــەری دەگاڕایــەوە کــە بــەنــدی شــەشــەمــی بــۆ بخوێنتــەوە بــەلام (بنیــامین) بــە (کلــۆری)دەگــوت:مــن نامــەوێ بچمــە نــاو ئــەو بــاس و خواسانەوە(کلۆر)یش چــووە لای(مۆریــل)ی بزنــە ســگیەوە و داوای خوێندنەوەی بەندی شەشەمی فەرمانەکــانی لــەو کــرد و ئەویش بە چاو خشانێک بە فەرمانەکانەوە بەندی شەشەمی بــۆ (کلۆر)خوێندەوە کە ئاوا نوسرابوو(هیچ ئاژەلێک بەبێ هۆ بــۆی نیە کە ئاژەل کوژی بکاتن)ئاژەلەکان بەو شێوە هەردوو وشــەی (بەبێ)و وشەی(هۆ)یان لە ناو مێشکا دا لە بیر نەمابوو،بە هەر حال ئاژەلان ئەوەیان بۆ ڕوون بۆوە کە دیــارە بــە گێچــەوانــەی فەرمانەکانی قەلای ئاژەلان ڕەفتار نەکراوە،ئەوەیان بە تــەواوی

بـۆ دەركـەوت كـە كوشـتن و بڕینـی ئـەو خائینانـەی كـەوا لـە گەل(سنەوبال)هاوكاریان كردووە ئـەوە بـەلگـەو هۆیـەكـە بـۆ ئەنجام دانی سزادانی ئەو خائینانە.

لەوسالەدا هەموو ئاژەلەكان زیاتریان لـە سـالی ڕابـوردوو كار كرد،تازە كردنەوی(ئاشی بایێ) بە تایبـەتـی ئـەسـتور تـر كردنی دیوارەكە بە دوو بـەرابـەرەوە و تـەواوكردنـی لـە كـاتی دیاری كراو دا و جێبەجێ كردنـی تـەواوی كـارەكـانی ئاسـایی كێلگە تا بلێی كوشـەنـدە و گـران بـوو،زۆر ڕۆژان ئـاژەلـەكـان هەستیان بەوە دەكرد كە چەنـد سـعاتێک لـە زەمـانی (حـۆنز) زیاتر كاریان كردووە،لە گەل ئەوەش دا خواردنی بـاش و تێـرو تــــەســــەلیــــان نــــەدراوەتێ،لــــە ڕۆژانــــی بــــەیــــانی یەكشەمموودا(سكۆئیلر)گارچە كاغەزێكی درێژی بە یەكـێ لـە قاچەكانی گێشەوەی و سمەكانیەوە دەگـرت وبـۆ ئـاژەلـەكـانی دەخوێندەوەو دەیگوت:بەرهەمەكانی جۆراو جـۆری خـۆراک لـە سـەدا دووسـەد و سـێ سـەد و چوارسـەدو هـەتـا لـە سـەدا گێنجسەدیش چووەتە سەرەوە،ئاژەلەكانیش بۆ بـاوەڕ نـەكرنـی ئەم قسانەی(سكۆئیلر)هیچ بەلگەیەكیان نەدەبینی،بە تایبەتـی كە مەرجەكانی باری ڕابوردویـان لـە بیـر دا نـەمابوو،هـەنـدێ ڕۆژان ئاژەلەكان دەهاتەوە یادیان و حەزیان بەوە دەكـرد كـەوا گێیان خۆشە هەندێ ئالیكی زیاتریان لە گێش دابنێن .

لەو ڕۆژانە دا هەموو فەرمانەکان بە هۆی (سکۆئیلر)ەوە یان بەرازێکی تر ڕادەگەیەندرا،(ناگلیۆن)تەنیا جارێکیش لە کۆبوونەوەکانی ئەنجومەنەکان نەدەبیندرا،لەو دوا دواییانە دا (ناگلیۆن)کە وەدەردەکەوت تەنیا سەگەکان لە دەورو بەریەوە نەبوون،بەلکو لەو سەردەمانەدا جووجە کەلەشێرێکی ڕەشیش کە لە جێگەی شەیگورچی داندرابوو لە گێشەوەی (ناگلیۆن)دا دەڕۆیشت و لە کاتی وتارخوێندنەوەی(ناگلیۆن)یش دا ئەوا جوجە کەلەشێرەکە دەیقوقاند.

دەیانگوت(ناگلیۆن)لە خانوێکی تایبەتی و جیا لەوانی تردا دەژیت(ناگلیۆن)خۆراک و خواردنیشی لە ناو قاگ و قاچاغی چینی دا کە لە چێشتخانەکەی(جۆنز)دا هەبوو دەخوارد،دووسەگیش هەمیشە بەلایەوەن و خزمەتی (ناگلیۆن) دەکەن،بڕیار وابوو کە لە شەوی لە دایک بوونی(ناگلیۆن)دا هەروەکوو تێگەر بوونی دوو سالانی گێشو تەقەیەکی زۆر بەو یادەوە بکرێتن و جەژن بگیرێت.

ئیتر بەو جۆرە(ناگلیۆن) وەک جاران بەو ناوە بانگ نەدەکرا،ناوی (ناگلیۆن)بە شێوەیەکی ڕەسمی بووبوو بە(ڕابەرمان هاوڕێ ناگلیۆن)و بەو ناوە ناویان دەبرد،بەرازەکان دەیانگوت:کە دەبێت هاوڕێ ناگلیۆن بە (باوکی ئاژەلان و دوژمنی مرۆڤ و گارێزەری مەڕەکان و ڕزگارکەری بالندەکان و

چەند ناوێکی تر) لەم جۆرە ناوانەبۆ (ناگلیۆن)دیاری بکرێتن و ڕێزی تایبەتی لێ بگیرێت.

(سکۆئیلر)لە کاتی قسەکانی دا فرمێسکی هەل دەڕشتن و دەربارەی زانایی و لێ هاتوویی و دلسۆزی و گاکی (ناگلیۆن)دا بەرامبەر ئاژەلەکان وتاری دەخوێندەوە،ئەو لەباس و خواسی ئاژەلە بێ بەشەکانی دەورو بەری قەلای ئاژەلانەوە هەمیشە دەدواو باسی بۆئاژەلەکانی قەلا دەکرد،کە چەندە مەغدوورن،ئیتر وای لێ هاتبوو کە تەواوی کارە سەرکەوتوەکان بە ناوی(ناگلیۆن)ەوە لە قەلەم دەدراو بە ناوی ئەوەوە تەواو دەبوو،زۆر جاران کە مریشکەکان هێلکەیان زیاتر دەکرد دەیانگوت لە سایەی سەری(ناگلیۆن)و ڕابەرایەتی ئەوە کە لە ماوەی شەش ڕۆژان دا هەر یەکە (گێنج)هێلکەیان کردووە،یان مانگاکان کە لە گۆماوێکەوە ئاویان دەخواردەوە ئەوا دەیانگوت:بە هۆی ڕابەرایەتی ژیری و لێ هاتوویی هاوڕێ(ناگلیۆن)ە کە ئاویش ڕوون و بێ گەردە،ئەو شیعرەی (مینیماس)ی شاعیر کە لە مەدح و سەنای (ناگلیۆن)دا هۆنیبوویەوە هەستی تەواوی ئاژەلانی قەلای بە تەواوی بزواند بوو کە شیعرەکەش ئەمەبوو:

هاورڕ ناڤلیۆن
هاوڕێ ناگلیۆن
هاوڕێ ناگلیۆن

تیشکی چاوانت وەکو نووری خۆر
بۆجیـهان ڕوونە بە هەزاران جۆر
چونکە نیگای تۆ هاتە وجودم
سەربەسـت و ئازاد ئێژم درووددم
تۆ مایەی شادی و خۆشی ژیانی
ڕابەری مەزنی بۆ کامەرانی
یاری هەژارو گشت بێ کەسـانی
خەمخۆری یەتیم حامی ژنانی
هاوڕێ ناگلیۆن
هـاوڕێ ناگلییۆن
گەر بە ڕۆژو شـەو ئێمە زگ تێر بین
یـان لە تەویلە شادی بژێر بین
لە سـایەی تۆیە دەژین لە جیهان
شەوان تێردەنووین دوور لە دوژمنان
هـاوڕێ ناگلیۆن
هـاوڕێ ناگلیۆن
گەر لەوەش زیاتر بڕۆم بە ڕێوە
لە سایەی تۆیە دەژیم لەم نێـوە
هەر لە بەر تۆیە ئەم ڕەنگ و نێوە
گەر تۆمـان نەبی ناچنە ڕێوە
هـاوڕێ ناگلیۆن

هـاوڕێ ناگلیۆن
گەر هەم بێ شەنگ و هێز و ئاوازم
گەر خـودا گێم دا توولە بەرازم
فرچکی دەەم بە ناوی بەرزت
خزمەت گوزار بێ بۆ تۆو بۆ ئەرزت
هاوڕێ ناگلیـۆن
هـاوڕێ ناگلیۆن
هەرهەستێ کەوا بێتە ناو یادم
هەرچی کە دەیلێم هەر تۆی فریادم
من هەر دەبێـژم گیانم فیدات بێ
گشت کاتی ژیانم قوربانی تۆ بێ
هـاوڕێ ناگلیۆن
هـاوڕێ ناگلیۆن
گـەورەی بێکەس وبێ نەوایانی
مایـەی ڕزگاری و ئازادی ژیانی
هەر بژی بۆمان هەتاهەتایە
بەبێ تۆ ژیانمان بەبێ مانایە
*

(نـاگلیۆن)ئـەم شـیعرەی گـەسـەنـد کـرد وزۆری بـە دل بوو،بۆیەکە فەرمـانی دا کـە ئـەم شـیعرە لـە جێگـەی هـەفـت فەرمانەکە دا لە سەر دیوارەکە هەلبواسرێت و لە سـەرەوەشـی

ئـەو گـەیکـەرەی خـۆی کـە (سـکۆئیلر)دایتراشـی بووکـە بـە ڕەنگێکی سگیش ڕەنگ کرابوو و لایەکـی (نـاگلیۆن)ی نیشـاد دەدا لەسەر ئەو شیعرەدا بندرێت و هەلبواسرێتن.

لەو ماوەیەدا(ناگلیۆن)بە گەرمی خەریکی ئەو مامـەلـەیـە بوو کە بە هۆی(ویمگـەر)ی مرۆڤـەوە لـە گـەل (فریـدریک)و (گیلکینگتن)دا هاتبوە کایەوە،خودی(فریدریک) زیـاتر وەدوای کڕینـی تـەختـە دارەکانـەوە بوو،بـەلام نرخێکـی دادوەرانـەی گێشنیار نەدەکرد،هێشتان هەروا بلاو ببـوەوە کـە (فریـدریک)و کەسانی تر خەریکی گیلانگێڕانن بۆ هێرش کرنە سـەر قـەلای ئاژەلانەوە و تێکدانی(ئاشی بایێ) کەوا ئێـرەییـان بـە قـەلای ئـاژەلانـەوە دەبـرد بۆیـەکـە لـە گـیلان گێـڕان دان و لـە مەزرای(گێنجفیلد)ەوەلە بۆسەدان.

لە ناوەڕاستی هاوینی ئەوسالەدا ئاژەلەکان سەریـان لـەوە دا سوڕ مابوو کەوا سێ دانـە مـامر دانیـان بـەوەدانـابوو کـە بـە هاندانی(سنەوبال)ەوە گیلانی کوشتنی(ناگلیۆن)یان گێـڕا بـوو کە ئەو سێ مریشکە بە بێ دوا کەوتن لە سـێدارە دران،جـا بـۆ زیـاتر گاراسـتنی گیـانی (نـاگلیۆن) گاسـەولنـی زیـاتر ڕەچـاو کرا،هەموو شەوانە چوار دانە سەگـی زەبـەلـلاح هـەرچـوار لای تەختی (ناگلیۆ)یاندەگرت و گاسـداریان لـێ دوکردبـەرازێکـی تازە لاویش کە ناوی (گینگتنیال)بوو دیاری کرا بوو بۆ ئـەوەی هەمیشە خواردنەکانی (ناگلیۆن)تام بکاتن نەبـادا خواردنـەکـە

ژەهـراوی کرابێتن،ئـەمانـەهـەمـووی بـۆ گاراسـتنی زیـاتری گیانی(ناگلیۆن)ەوە بوو،لەو سەردەم و کاتانەشدا وا گـەتـا بـوو کە(نـاگلیۆن)تـەختـە دارەکـانی بـە (گیلکینگـتن)فرۆشـتووەو هەمووی جێ بەجێ کراوە،لە مەو دواش مامەلەو ئالو گـۆڕی تـر لـــه گــــەل(فـــاکس ود)دا دەکرێتن،هـــەرچــــەنـــدە کەمامەلەکردنی(ناگلیۆن) لە گەل (گیلکینگـتن) دا لـە ڕێگـەی (ویمگـــەر)وە بـــوو کـــە تـــا ڕادەیـــەک دۆســـتانەو ئاشـــنایانە بوو،ئاژەلەکان باوەڕیان بە (گیلکینگتن)ەوە نەبـوو ئـەوەش بـە هۆی ئەوەوە بوو کە ئەویش مرۆڤـە،بـەلام لـە گـەل ئـەوش دا ئەویان لـە(فریـدریک)ەوە گـێ باشـتر بـوو چونکـە هـەمیشـە لە(فریدریک)هەراسان بوون و نەفرەتیان زیاتر لەو دەکرد.

وەرزی هاوینی ئەوسالە ڕابرد(ئاشی بایێ)بەرەو تەواو بوون دەچوو،لەو کاتەش دا هەمیشە گڕو گاگەنـدەی هیـرش کردنـی خائینـان و نـەیـارانی قـەلای ئـاژەلان زیـاتر دەبوو،ئـەوەیـان دەگـوت:کـە(فریـدریک)بـە خـۆی و بیسـت کـەسـی تـری چەکدارەوە چووەتە لای قازی و گۆلیسیشی ئاگادرا کردووە کـە هەر کاتێک تاگۆ و خاوەنیەتی(قەلای ئاژەلان)وەدەست بێنێـت و هیچ داواو داواکاریەتی نێتە کایەوە،ئەوەش دەگوترا کە زولم و زۆرداریـــەتـــی (فریـــدریک)بـــەرامبـــەر ئـــاژەلانـــی مەزرای(گێنجفیلد)زۆر نالەبارە،وا باو بوو کە گوایە ئەسگێکی بە سالا چووی مەزرای(گێنجفیلد)هـەتـا دوا هـەناسـەی کوتـەک

کاری کراوەو زەبرو زەنگێکی زۆرلە ئارادایە،دەیانگوت: کە چێل و مانگاکنیشان بێ ئالیک و بژیو کردووەو سەگێکیشیان بە زیندووی چاویەوە خستۆتە ناو تەنوورەوە،هەروەها گوایە بۆ ڕابواردن و سەیرانی خۆی(فریدریک)کەلەشێرەکانی هێناوەو تیغی تێژی لە گێیان بەستوون و ئەوسا بە شەڕی هێناون،ئیتر گەلێ قسەو قسەلۆکی تر دەگوتراو باسیان لێوە دەکردو گڕوگاگەندە یەکجار زۆر بوو.

ئاژەلەکان لەم جۆرە هەوالانە کەوا (فریدریک)بەو کارە ناڕەوایانە هەل دەستێت و دژ بە هاوڕێکانیان ئاوا ڕەفتار دەکاتن خوێنیان دەجۆشا و ددانیان لە (فریدریک)دەقرِماندو بە هاوارو فریادەوە نەفرەتیان لەوکردارانە دەکردو وایان لێ هاتبوو کە دەیانەویست هێرش بکەنە سەر مەزرای(گێنحفیلد)و تەواوی مرۆڤەکان لەو مەزرایە دەر بکەن و ڕاویاغن بنێن و هاوڕێیە ئاژەلەکانیان ڕزگار بکەن،بەلام(سکۆئیلر)ئەوانی ئامۆژگاری دەکرد و داوای لێ دەکردن کەلە هەموو کارێکی بزۆزانەو هەل نەسەنگێندراو دا خۆیان بگارێزن و گشت بە هوشیاری و زانایی هاوڕێ(ناگلیۆن)ەوە ببەستن،لە گەل ئەوەش دا کە بەرهەلستکاری(فریدریک)گەرەی سەندبوو هەر دەشهات زیاتر دەبوو،سەر لە بەیانی ڕۆژێکی زوو(ناگلیۆن)لە عەمبارەکە ئامادەبوو و ئەوەی دەر بڕی کە ئەو لە هیچ کاتێک دا بە یادی ئەوەوە نەبووە کە تەختەکان بە(فریدریک) بفرۆشێتن و

گوتی:مامەلە کردن لە گەل یەکێکی ئاوا هیچ و گوچ و خراگ دا لـە شـان و بـاهوی خۆیـەوە بـە دوور دەبینـێ ،کـۆترەکـان کـە هێشتان بۆ بـلاو کردنـەوەی شـۆڕش بـۆ دەرەوە دەنێردران،لـە چونیان بۆ مەزرای(فاکسوود)ەوە قەدەغە کرا بوون،هەروەها لە جیاتی دروشمی مەرگ بۆ مرۆڤ مەرگ بۆ فریـدریک دانـدرابوو وئەو دروشمە بەرز دەکرایەوە.لە ئاخرو ئۆخی هاوینی ئەو سـالە دا گیلانێکی تری(سنەوبال) ڕوون کرایەوە،ئەو گیلانەش ئـەوە بوو کەگوایە(سنەوبـال)شـەوانـە هـاتووە ئالیـک و دانـەوێلـەو ئازۆقەی تیکەلاو گێکەلاو کردووەو و بەرو بوومی گەنم و جـۆی گڕ لە دانەوێلەی هەرزن کردوە وگەلـێ خراگـەو خراگـە کـاری ئەنجام داوە،بۆ شایەدی ئەوەش نێرە قازێک ئاگای لـەو گیلانـە بووە و لە لایەن(سکۆئیلر) دانی بەوەوەدا ناوەوە وبۆیە ئاشکرا بووە، ئەویش خۆی بە کوارگی ژەهراوی کوشـتوە،ئـەوسـا ئـەو ئاژەلانەی کەوایان بیر دەکردەوە کە (سـنەوبـال)لـە جـەنگـی تەویلە دا گلەی یەکەمی ئاژەلیەتی وەرگرتووە ئێستا بـاوەڕیـان بەوە هاتووە کە ئەمە شتێکی ئەفسانەییەو درۆیە(سنەبـال)بـۆ خۆی ئەم درۆیانەی هەلبەستووەو سازی کـردووە،ئـەمـە نـەک مەدالیای ئازایەتی دراوەتێ بە لکو بە هۆی ترسنۆکایەتی و لـێ نەهاتوویەوە گەلێ سەرزەنـش و بـە خـۆ دا شـکێندراوەتـەوەو گالتەی گێ کراوە،تەواوی ئاژەلەکان لە بیستنی ئەو شتانە ئێتـر کش و مات دەبوون(سکۆئیلر)ئەمجارەش بـاوەڕی گـێ هێنـان

کەوا ئاژەلان شتیان لـە بیـر چـووەتـەوەو وەبییـانر نایـەتـەوەو فەرامۆشیان کردووە.

به ڕەنج و ئازارو کوێرەوەریەکی زۆرەوە گایزی ئەو سالەش گەلێ ماندوو بوون و زۆریان کار کردو خەرمانیـان هـەلگـرتن و کارو بارەکانی (ئاشی بایێشیان)تەواو کردو،تەنیا کەل و گـەلـی ماشێن هاڕینی ئاشی بایێ مابوو کە ئامادەی بکەن و ئیتـر ئـەو ئاشە بکەویتە گەڕەوە،ئەوەش وا بڕیار بوو کە(ویمگەر)تەواوی ئامرازەکانی ماشێن ئالاتی ئاشـی بـایێ و گێویسـتیەکـانی ئـەو ئاشە جێ بەجێ بکاتن و بۆیان بکڕێتن.خۆ لە گەل ئەو هەمـوو بێ ئەزموونی لە کار کردن و نەبوونی ئامرازەکـانی کـار لـە نـاو قەلای ئـاژەلان داو لـە گـەل ئـەو هـەمـوو گـیلان و خیانـەت و خیانەکاریانەی(سنەوبال)ئاژەلەکان سەرکەوتوانـە توانیـان کـە (ئاشی با)تـەواو بکـەن هـەرچـەنـدەش کـە گـەلـێ مانـدوو و شەکەت بووبوون و زۆریان ڕەنـج و ئـازار لـە دروسـت کردنـی ئاشی بایێ کێشا،بەلام شانازیان بە خۆوە دەکرد و توانیـان کـە خانووی ئەو ئاشە تەواو بکەن و هەمیشە لە دەورەی خانووەکـە دەسـوڕانەوەو دلیـان بـەوە زۆر خۆشـتریش دەبـوو کـەوا ئـەو شاکارەی خۆیان بە شێوەیەکی چـاکترو دیـوارێکی ئـەسـتورتر تەواو کردووەو دلیان گێ گەرمتر دەبووکەوا ئـەمجـارە جگـە لـە مـەوادی تـەقینـەوە شـتێکی تـر نیـە کـە بتـوانی ئـەم ئاشـەو دیوارەکانی بڕۆوخێنێ،بیریان لەوە دەکردەوە و دیانگوت:ئای لە

چ کەش و هەوایەکی ناهەموارو سەخت دا کاریان کردووەو چۆن بە سەر هەموو گیرو گرفت و نالەباریەکانی ڕۆژگارانیان زاڵ بوون و زۆر سەرکەوتوانە ئەو کارە گرنگەیان تەواو کردووە،دەیانگوت:لەو کاتەی دا کە ئەو ئاشە دەکەوێتە کارەوەو ئیتر هەموو ڕەنج و ئازارو کوێرەوەریەکی کە بۆ دروست کردنی ئەو ئاشەیان کێشاوە هەموویان لە بیر دەچێتەوەو ڕۆژانێکی گڕ لە شادی و بەختەوەریان بۆ دێتە کایەوەو ئیتر لە خۆشیان هەر بەدەورو بەری ئەو خانووە دا دەخولانەوەو لە خۆشیان هەل دەبەزینەوە.

(ناگلیۆن)لە گەل سەگەلەکەی و جووجە کەلەشێرەکەیەوە بۆ ڕوانین و چاو گێکەوتنی (ئاشی بایێ)هاتە وێندەر و گیرۆزباییەکی گەرمی لە هەمووان کردو گوتی:ئاشی بایێ ناوی(ناگلیۆن)ی لێ دەندرێت و هەر بەوناوەشەوە ناو دەبردرێتن.

لە دوای سەردانەکەی (ناگلیۆن)بۆ ئاشی بایێ ئیتر تەواوی ئاژەلان بۆ تەویلەکە بانگ کران بۆ کۆبوونەوەیەکی ئاسایی خۆیان،لەو کۆبوونەوەیەدا ئاگادار کران کەوا تەختە دارەکان بە (فریدریک)فرۆشراوە،لەم ڕۆژانەدا لۆری بار هەلگری (فریدریک) دێتە ناو قەلاوەو تەواوی تەختەکانی فرۆشراو بار دەکەن و دەیبەن،ئاژەلەکان واقیان لەوکارەدا وڕ ماو حەگەسان،ئەوەی ڕاستی بوو ئەوە بوو کە(ناگلیۆن)لە کاتی

گفــت و گۆکــانی لــە گــەل(گیلکینگــتن)دا لــە ژێــرەوە لــە گــەل(فریــدریک)یــش خــەریکــی مامــەلــە کــردن بووبوو،کــە گەیوەندیەکانی خۆی لــە گــەل (فاکســود)دا بــە تــەواوی بــڕی بوو،ئیتر کار گێچەوانــە کرایــەوە،جنێــوی ناشــیرین و دروشــمی دژایەتی (گیلکینگتن)بەرز کرایەوەو دەگوترا،کۆترەکان ئاگــادار کرانەوە کە ئیتر جنێو دان بە(فریدریک)و دوژمنایــەتــی کــردن بــەمــەزرای(گێنجفیلــد)نــەمــاوە،لــە جیــاتی چونیــان بــۆ مەزرای(فاکسود)ەوەو دەچنەمەزرای(گێنج فیلدەوە)لـە جیـاتی دروشمی مەرگ بۆ (فریدریک)مـەرگ بـۆ (گیلکینگـتن) بـەرز دەکرێتەوە،ئیتر ئاژەلەکانیان لەوە دلنیا کرد کەبەڕاستی هێـرش کردن بۆ سەر قەلای ئاژەلان شتێکی ئەفسانەو دروسـت کـراو بووە،ئەو هەموو قسەو قسەلۆکەیەی کە بـەرامبـەر(فریـدریک) گوتراوەو دەربارەی ئاژەلانی مـەزرای (گێنجفیلـد)ەوە گـوتراوە هیچی ڕاستی بۆ نەبووەو موبالەغەی تیا کراوە،تەواوی ئەو گـڕو گاگەندانە لە لایـەن خـودی(سـنەوبـال)و دارو دەسـتەکانیـەوە دروســـــت کـــــراوە،(ســـــنەوبـــــال)هـــــەرگیـــــز لـــــە مــەزراس(گیجفیلــد)دانــەبــووەو قــەت گێــی نــەخســتۆتە ئــەو مەزرایەوە،ئەمە بە گێچەوانەوە بووە کە(سـنەوبـال)بـەوگـەڕی شــادی و خۆشــیەوە لــە مــەزرای(فاکســود)ەوە بــووەو لــە وێندەربـەوگـەڕی شــادی و خۆشـیەوە ژیـاوە،ئـەوەی ڕاسـتی بێت(سنەوبال)سالەهایە چەلاو خۆری (گیلکیگتن)بووە.

تــــەواوی بــــەرازەکـــان بــــەوەوە زۆر شــــاد بــــوون کەوا(ناگلیۆن)توانیویەتی کە سەرکەوتوانەو زیرەکانـە تـەواوی کارو بارەکانی(قەلای ئاژەلان)ئاوا بە باشـی بـەڕێـوە بباتن،بـە هـۆی نیشـان دانـی دۆسـتایەتـی کردنـی لـە گـەل مـەزرای (گیلکینگن) داو ئاوا نرخـی تـەختـە دارەکـان بـەرز بکاتـەوەو هــــەمــــوو تــــەختـــــەکـــان بــــە دوازدە لیــــرە گرانتــــر بــــە (فریــدریک)بفرۆشــێتن(ســکۆئیلر) دەیگــوت:گــەورەیــی (ناگلیۆن)و زیرەکی ئەو ڕابەرەمان لەوە دایە کە باوەڕی بە هیچ کەسێکەوە نیە،ئەم بێ باوەڕیەشی لە بەرامبەر(فریدریک)یـش نیشان داوە(فریدریک)دەیەویست کە نرخی تەختە دارەکان بە چەک و کاغەز بداتن بەلام(ناگلیۆن)ئـەوەی قـەبـوول نـەکـرد گوتوویەتی کە دەبێت گـارەی هـەمـوو تـەختـە دارەکـان گێـنج لیرەیی بێت و لە گێش بار کردنی تەختەکانیش بدرێتن ئـەوسـا تەختەکان بار بکـرێتن(فریـدریک)یـش ڕاسـتەو خـۆ هـەمـوو گـارەکـەی داوە کـە ئـەو گـارەیـەش بـەشـی کڕینـی تـەواوی ئامرازەکان و ماشێن ئالاتی(ئاشی)بایێ دەکاتن.

لەو هەل و مەرجانە داو بـە درێژایـی ئـەو ماویـەدا تـەواوی تەختەکان زۆر بە گـەلـە گـەلـەوە بـار دەکران،لـە دوای بردنـی تەختە دارەکان کۆبوونەوەیەکی تایبەت لە تەویلەکە ئەنجام درا بۆ ئەوەی کە ئاژەلـەکـان چاویـان بـەو گـارەیـە بکـەوێـت کـە لە(فریدریک)وەرگیراوە(ناگلیۆن)لـە کاتێـک دا کـە خـۆی بـە

هردو مەدالیەکانیەوە ڕازاندبۆوە،زەردە خەنەی دەهاتێ و لە سەر قۆمەتە گیاییێکەوە، وەرکەوتبووو گارەکەشی لە تـەنیشـتیەوە لـە ناو فەخفوریـەکـی چینیـوە دانـدرا بـوو و زۆر بـەڕێـک و گێکـی تەواوی گارەکە لە نـاو ئـەو فـەخفوریـە چینیـەوە ڕێـز کرابـوو، ئاژەلەکان یەک لە دوای یەک دا زۆر بـە ئـارامی و بـە لـەسـەر خۆییەوە بە لای ئەو گارەیە ڕەت دەبوون و بە سـەلیقـەیـەکـی زۆرەوە گوێیان قولاغ دەکـرد و دەیانوڕوانیـە ئـەو گـارەیـەو لـە گێشەوەی (ناگلیۆن)ەوە تێ دەگەڕین(باکسـەر)لـە گـارەکـان چووە گێشەوە ئەو گارە ناسک و جوانانەی بۆن دەکردوگـارەکـە خشـگ و هـۆڕی لێـوە دەهـات.لـە دوای سـێ ڕۆژان هـەراو هۆریایـەکـی زۆر بـەرگـا بـوو(ویمگـەر)لـە کاتێـک دا ڕەنگـی هەلبزرکا بوو،بە گەلە گەل بە سواری دوو چـەرخـەوە هاتـە نـاو (قـەلای ئـاژەلان) ەوە دوو چـەرخـەکـەی لـە حـەوشـەکـە دانا،ڕاستەو خۆ چووە ناو خانوەکانی کە(نـاگلیۆن)ی لـێ بوو،لـە دوای ماوەیەکی کەم بووە بـە مشـت ومڕێکـی زۆر،کـە لـە نـاو خـانووەکـە دەهاتـە دەرەوە،ئـەم ڕووداوە وەک بۆمبێـک لـە نـاو قـــەلای ئـــاژەلان دا تـــەقیـــەوە ئـــەو گـــارەیـــەی کە((فریدریک)داویەتی بۆ کڕینی ئەو تەختە دارانـە هـەمـووی گـارەی قـوللابی و قـەلـگ و سـاختەن ئـەوە دەنگـی دایـەوە کە(فریدریک)تەواوی تەختە دارەکـانی بـە خـۆڕایی وەدەسـت کەوتووە(ناگلیۆن)ئاژەلەکانی کۆ کردەوە، بە دەنگێکی سـاماناک

و گڕ لـە غرووریـەوە فـەرمـانی لـە سـێدارە دانـی(فریـدریک) دەرکـرد و گـوتی:لـە دوای دەسـتگیر کردنـی(فریـدریک) بـە زیندوویی لە ناو ئاوی گەرم دەیکولێنین،تـەواوی ئـاژەڵـەکـانی ئاگادار کردەوە کە دەبێتن زۆر وریا بن،چونکە لـەوانـەیـە شـتی زۆر خراگتیشر بێتە کایەوەو ڕوو بداتن،ئـەو هێـرش و گـەلامـار دانەی کە لە لایەن (فریدریک) و کەسانی تر چاوەڕوان دەکـرا لەوانەیە ئەنجام بدرێتن لەهەر کاتێکی دا کە بیانەوێت ئەوائەو کارە ئەنجام دەدەن،ئیتر لە تەواوی ڕێگەو بانەکانەکانی (قەلای ئاژەلانەوە)گاسەوان داندران،لەو کاتەشەوە چوار کۆتری گەیام نێریـان نـاردە مـەزرای(فاکسـود)ەوە بـۆ نـوێ کردنـەوەی دۆستایەتی کردن لە گەل(گیلکینگتن)دا.

لە بەرە بەیانی ڕۆژی دوایی دا هێرش بۆ سـەر قـەلای ئـاژەلان دەستی گێ کرد،لەو کاتەش دا ئاژەلان خەریکی خواردنی ژەمی بەیانی بوون،دیدە بانەکانی گاسەوان بە گەلـە گـەل هـەوالیـان هێنا کە(فریدریک) لە گەل دۆست و یارانی خۆی وا لە دەرگای قەمتەرەکەوە هاتوونەتە ژوورەوەو هێرشیان هێناوە،ئـاژەلـەکـان بە خۆکەوتن و لە دوای ئامۆژگاریەکی زۆرەوە هێرشیان بۆ سەر مرۆڤە هێرش کەرەکان کردو گەلاماریان دان،بـەلام ئـەمجـارە وەک جەنگی تەویلە سەرکەوتنیان وەدەست نەهێنا،مرۆڤـەکـان تەنیا گازدە نەفەر بوون،شـەش کـەسـیان لـەو گـازدە نـەفـەرە چەکدرا بوون و تفەنگیـان بـە دەسـتەوە بوو،لـە گـەل نـەزیـک

بوونەوەی گەنجا مەتریکی ئاژەلەکان لە مرڤـەکانـەوە ئیتـر لـە لایەن مرۆڤەکانەوە دەست ڕێژی لە ئاژەلەکان کرا،ئـاژەلـەکـان خۆیان بەرامبەر بە گوللەی مرۆڤەکانەوە گێ ڕا نەگیراو لـە دوای بریندار بوونی هەندێ لە ئاژەلەکان ئیتر بـەرەو دواوە کشـانەوە، هەرچەندە(ناگلیۆن)و(باکسەر)زۆریان هەول دا کە ئاژەلـەکـان نەکشێنەوە بەلام ئەەیان بۆ نەچووە سەرو ئـاژەلـەکـان چوونـە ژوورەکانەوەو زۆر بە وریایی و ئاگا لـە خـۆ بوونـەوە خۆیـان لـە کەلێن و قوژبنەکانی ناو خانوەکان دا شـاردەوە،تـەواوی قـەلای ئـاژەلان و خـانوی (ئاشـی بـایێ)کـەوتبـوە ژێـر دەسـتی دوژمنانەوە،لەو کاتە دا(ناگلیۆن)سەری لێ شێوابوو،نەی دەزانی کە چی بکاتن، هەر دەهات و دەچوو و مرتەقی لێ بڕا یوو،کلکی شـۆڕ کردبـۆوەو بـەولاو ئـەمـلای دا دەڕوانـی و هـەل دەبـەزیـەوە،چـاوی زەق بڕیبـووە مـەزرای(فاکسـودە)ە وەو دەیگوت ئەگەر (گیلکینگتن)و هاوڕێیانی بە هانایانەوە بێن ئەوا سـەرکـەوتـن هێشـتان مسـۆگەرە،لـەو کاتـەدا چـوار کـۆترە گەیامنێرەکان هاتنەوە،یەکێ لە کۆترەکان گارچە کاغەزێکی گێ بوو کە بە قەلەم لە سەری نوسرابوو (تا چاوت کوێر بێت)

فریـدریک و هـەڤـاللانی لـە دەورو بـەری (ئاشـی بایێ)وەستا بوون، دەیانڕوانیە ئاژەلەکانەوە، لـەو کاتـە دا ورتـە ورت و ترسێکی زۆر گەیدا بـوو، ئـەویـش ئـەوە بـوو کـەوا دوو مرۆڤی خاکەناس و گێمەڕە بە دەستەوە لە دیواری (ئاشی بایێ

)بۆ خراگ کردنی نەزیک دەبوونەوە و ئەوسا(ناگلیۆن)هاواری کردو گوتی:هاوڕێیان ورەو بەرز بێتن،ئەم کارە هەرگیز سەر ناگرێت، چونکە دیواری (ئاشی بایێ) زۆر لەوە بە هێز ترە کە بە خاکەناس و گێمەڕەوە خراگ بکرێتن،چونکە دیوراەکە ئەوەندە ئەستوورە کە هەفتەیەکی تەواوی دەوێت تا خراگ بکرێتن،بەلام(بینیامین) کە هەموو هەنگاوەکانی مرۆڤەکانی زۆر بە باشی لە ژێر چاوانەوە گرتبووکەوا چی دەکەن و ئەوەی دەدی کەوا خەریکی هەلکەندنی چالێکن لە بن کۆلەگەی سەرەکی خانووی (ئاشی بایێ)دا بۆیەکە لمۆزی خۆی باداو گوێیە درێژەکانی بە شێوەیەکی گالتە گێ کردنەوە بادەداو گوتی:من وای بۆ دەچم ئەو چالەی کەوا لەوێ هەلی دەکەنن ئەوا گڕ لە مەوادی تەقینەوەی دەکەن ،ئەی نابینن کەوا ئەوان چی دەکەن؟ئاژەلەکان زۆر بە هەراسانیەوە چاوەڕوان بوون،تا بزانن چی ڕوو دەداتن، ئەوان توانای هێرش کردن و گەلامار دانیان نەما بوو،لە دوای چەند دەقیقەیەک دیتیان کە مرۆڤەکان هەر یەکە لە شوێنێکەوە خۆیان شاردەوەو خۆیان مات دا،هەندەی گێ نەچوو کە دەنگێکی ساماناکی تەقینەوەی barووت و گڕ لە ترس هات و لەو کاتەدا کۆترەکان هەلفڕین و تەواوی ئاژەلەکان خۆیان بە سەر زەوی داداو خۆیان مات کرد،گاشان هەستانەوە دیتیان کە چڕە دوکەلێکی ڕەش لە دەورو بەری (ئاشی بایێ)دا بەرز دەبوەوەو لە گەل شنەی بادا

بەو ناوەدا گەرت دەبوو،ئیتر خانووی (ئاشیبایێ) هەروەک نەبووبێ وا بوو،ئاساری لە سەر گاتاری نەما،ئەو دیمەنە تالە ئاژەلانی زۆر بێ هیوا کرد و ترسێکی زۆرشیان لە خانەی خەیال دا تۆمار دەبوو،ئیتر بیری تۆلە سەندنەوەش لە مرۆڤەکان بەو کارە ناڕەوایە لە دلیان دا دەچەسگاو هانی دەدان کە بەبێ ئەوەی کە چاوەڕوانی فەرمان بکەن گەلامارو هێرش بکەنەوە سەر مرۆڤەکان،ئیتر خوێنیان وەجۆش هات و خۆیان گێ نەگیراو ئەمجارە هەموویان بە تێکڕای هێرشیان بۆ سەر مرۆڤەکان بردەوە،بیری تۆلە سەندنەوەیان لەو مرۆڤانە ترسان لەو هەموو ڕێژنەی گوللە بارانەی مرۆڤەکانیان بەلاوە هیچ نەبوو، بەرەو گێشەوە چوون،شەڕێکی دژوارو توندو تیژ بوو،مرۆڤەکان تا توانیان ئاژەلەکانیان دایە بەر گوللەوە،ئیتر کەوتنە ناو یەک ئاژەلەکان بە قۆچ و لەققەو قەمگارە بە هێزەکانیان و چڕنووکی تیژیانەوە بەرەنگاری مرۆڤەکان بوونەوە،مرۆڤەکانیش بە کوتەک و خوتورمەی دەستیانەوە بەر بوونە گیانی ئاژلەکانەوە،گایەک و سێ مەڕ و دوو قاز کوژران،ئاژەلەکانی تریش زۆریان بریندار بوون،تەنانەت (ناگلیۆن)کە لە گشتەوەی جەبهەکەوە بوو،چالاکیەکانی جەنگی بەڕێوە دەبرد،بە هۆی ساچمەیەکی گوولەی مرۆڤەکانەوە سەری کلکل قرتا بوو،مرۆڤەکانیش لە زەرەرو زیان بێ بەش نەبوون،سێ کەسیان وەبەر لوشکەی گڕ لە هێزی باکسەرەوە

کەوتبوون و سەرو کەللەیان زۆر بـە خراگییـوە شـکا بـوو،ورگی یەکێکیان وەبەر قۆچ لێدانی گایەک کەوتبوو یـەکێکـیش وەبـەر قۆچی (جسی) و (بلوبل)کەوتبوو شەرواڵەکەی گارچە گارچـە بووبوو، لە کاتێک دا کە هەر نۆسگە زەبەللاحەکانی گاسـەوانـی (ناگلیۆن) لە گەنای گەرژینەکانەوە بۆسەیان دانابۆوە و ئیتر بـە حـەگـە حـەگ و مـڕەمـڕەیێکـی ترسـناکەوە هـەر چـوار لای مرۆڤەکانیان ئابلۆقە دا،مرۆڤەکان کە چاویان بـەوە کـەوت ئیتـر ترسـێکی زۆریـان لـێ نیشـت و زەنـدەقیـان چوو،کـە دیتیـان دەورەیـــان گیـــراوەو ئـــەوەش جێگـــەی مـــەترســـیەکـــی زۆرە(فریدریک) هاواری گاشەکشەی بـە نـەفـەرەکـانی خـۆی کردو کە خۆیان لەوشەڕە دووربخەنەوە،لە دوای ماوەیەکی کەم زۆر ترسنۆکانە ڕایان کرد و ئیتر ئاژەڵەکانیش بە دوایانەو بـوون تاکو لە کێلگەی قـەلای ئـاژەلانیـان وەدر نانـەوە، بـە لـەققـەو قەمگارو چڕنوو ک و گەزەو قۆچەکانیانەوە دوا مرۆڤیـان لـە نـاو گەرژینە دڕکاویەکانەوە بە گڕە گڕ دەر گـەڕانـدو ڕاویـان نـان و دەریان کردنە دەرەوە،هەرچەندە کە ئاژەڵەکان لە خۆینـدا سـور هەل گەڕابەبوون و شـەنـگ و هێزیـان لـە بـەر بـڕا بوو،بـەلام سەرکەوتوانە لەو شـەڕەش دا بـە لاکـەلاکـەوە بـەرەو شـوێنی خۆیان گەڕانەوە،دیمەنی ئەو شەڕەیان و قوربانیەکانیان لـە بـن گەرژین و ئەملاوئـەولادا دیـار بووکـە گـەلـێ لـە ئـاژەلـەکـانی دەهێنایە گریانەوە،بە گەژارەیەکی و زۆرو بە دلتەنگیەوە لـە لای

کەلاوەی (ئاشـیبایێ)ی وێرانـە کـراو ڕاوەسـتا بوون،خـانووی ئاشەکە ئاتاری لە سەر گاتاری نـەمابوو،ئـەمجـارە وەک جـاری گێشـو نـەیـان دەتـوانی کـە سـود لـە بـەردەکـانی دێـوارەکـە وەربگرن،بە شێوەیەک تـەقێنـدرابۆوە کـە تـەواوی گایـەکـان و ئەستونەکانی خانووەکە بە تەواوی ڕوو چووبوونـە زەویـەوەو بـە خاک یەکسان کرا بوون،تـەقینـەوەکـە ئـەوەنـدە بـە هێـز بـوو کەبەردی دیوارەکان دەها مەتر لـە شـوێنی خـانووەکـەی دوور کردبۆوە،بە شێوەیـەک بـوو کـە دەتگـوت (ئاشـی بـایێ)هـەر نەبووە،لەو کاتەدا کە ئاژەلەکـان لـە دەورو بـەری شـوێنەکـەی ئاشەکەبوون (سکۆئیلر)سەرو کەللەی گـەیـدا بوو،ئـەو بـەبـێ بەلگە لە تەواوی شەڕەکەدا لە هیچ شوێنێ دیار نەبـوو و خـۆی شاردبۆوە،بە هەلگەڕین و هەلبەزین و کلکە لەققەو زەردەخەنەو لە خۆ ڕازیانە هاتە لای ئاژەلەکانەوە، لەو کاتەشدا دەنگییێکی بە هێـزی تـەقینـەوەی تۆگێـک بیسـتراکە لـە لایـەن خـانوەکـان هاویشـــترا(باکســەر)گرســـی وگـــوتی:ئـــەوە بـــۆ تـــۆگ داوێن؟(سکۆئیلر) هاواری کرد وگوتی: جەژنی سەرکـەوتـن و گیرۆزی دەگرین(باکسەر)لە کاتێک دا کە خۆین لە ئەژنۆکـانی دەچۆڕایەوەو نالێکیشی لە قاچیەوە کەتبوو و سمەکانی قەلشـی بـوون و دوازدە سـاچمەی تـەواو لـە قاچـەکـانی چووبوونـەوە خـــوارەوە گـــووتی:چـــە ســـەرکـــەوتنێـــک؟ لـــەوەرام دا(ســـکۆئیلر)گـــوتی:هـــاوڕێ چـــۆن دەلێـــی چـــە

سەرکەوتنێک؟مەگەر ئەوە نیە کە نەیارانی خۆمان لە قەلای ئاژەلانەوە ڕاو ناوەو دەرمان گەڕاندوون؟هەرچەندە دوژمنان (ئاشی بایێ)ی ئێمەیان ئاوا بە سەر یەکا دا تەگاندووە و ئەو هەموو ڕەنج و ئازاری کە دوو سالی تەواو کێشاومان ئاوا بە فیرۆیان داو ئاشییان خاگوور کردین،چە گرنگیەکی هەیە؟جارێکی تر بە هەول و تێکۆشانی خۆمانەوە بە شێوەیەکی لە بار ترو چاکتر (ئاشی بایێ)دەسازینەوە(سکۆئیلر)لە سەری ڕۆیی و گوتی:هاوڕێ بۆ تۆ ناتوانی کە ئەو هەموو گەورەیی و سەرکەوتنەی کە ئەنجامیان داوە هەستی گێ بکەیت،ئەم هەموو زەویەی کەلە سەری وەستاوین و لەژێر چنگی دوژمنان دابووە ئێستاکە لە ژێر سایەی سەری (ناگلیۆن)ەوە هەموومان ڕزگار کردەوەو هی خۆمانە.(باکسەر) گوتی:ئەها یانی ئەوشتەی کە لە گێشان هی خۆمان بوو لە دوژمنانمان سەندەوە.(سکۆئیلر) گوتی:بەلی مانای سەرکەوتن ئەوەیە،ئاژەلەکان بە لاکە لاکەوە چوونەوە حەوشەی تەویلەکەیانەوە،ساچمەکانی ژێر گێستی جەستەی (باکسەر)زۆری ئازار دەدا،ئەو لە گێش هەموو شتێکەوە هەر لەو کاتەوە بە یادی دیسان ساز کردنەوەی (ئاشی بایێ)و ئەو هەموو ڕەنج و ئازارو ماندووبوونەوە بوو،بە هەست وبیرو خەیالیەوە خۆی ئامادەی کار کردن دەکردەوە،بەلام بۆ یەکەمجار ئەوەی هاتەوە یادی کەوا یازدە سالی تەواو بە سەر

تەمەنیەوە دا دەڕواتن،ئەوەش شتێکی سروشتیە کە شەنگ و هێزی جارانی نەماوە.

ئاژەڵەکان کە جارێکی تر ئالای سەوزی خۆیان بە شەکاوەیی دیت و دەنگی هاویشتنی تۆگەکەیان دیسانەکە بیستەوە کە هەفت گوللەی تەواو بۆ سەرکەوتن هاوبشترا و گوێیان لە ووتەکانی (ناگلیۆن)بۆوە کە بە هەول و تێکۆشان و کارەکانی ئەوانیەوە هەل دەگوت و گیرۆزبایی لەو هەموو سەرکەوتنانەی لێ دەکردن،ئەوانیش ئەوەیان دەهاتە بەر چاوان کەوا بەڕاستی سەرکەوتنێکی گەورەیان وەدەست هێناوە دلیان شاد دەبوو،ئەوسا شەهیدەکانی قوربانی ئەو شەڕەسەرکەوتووەیان زۆر بە ڕێزو حورمەتەوە بە خاک دەسگارد،(کلۆر)و(باکسەر)تەرمی ئەو شەهیدانەیان ڕا دەکێشاوخودی (ناگلیۆن)بەگەورەیی خۆی لە مەڕاسمی ئەو بە خاک سگاردنەدا بەشداربوو.

دووڕۆژی تەواو جەژن و شادییان بۆ سەرکەوتنەکانیان گێڕاوگرت،ئاوازی سرودو گۆرانی و بەزم و تەواوی ئەو ناوەی گرتبۆوە،گەلێ وتارو قسەو باسیان گوت و زۆریان بەزم وگۆوەند گێڕا،تۆگەکان بە یادی سەرکەوتنەوە هاویشتران،بۆ هەر ئاژەلێک سێوێک و هەر بالندەیەک سەد گرام دانەوێلەو بۆ هەر سەگێک سێ دانە گسکوێت گێشکەش کران،ئەو جەنگەیان ناو لێ نا جەنگی(ئاشی بایێ)وجەنابی

(ناگلیۆن)نیشانەیەکی تازەی سەرکەوتنی دروست کردو بە ناوی نیشانەی ئالای سەوزی ناونا و ئەویشی گێشکەش بە خۆیەوە کرد،باس و خواسی ئەسکەناسە ساختەو قوللابیەکان بە هۆی سەرکەوتنی ئاژەلان لەو شەڕەدا لەبیر چۆوەو لە یاد کرا.

لە دوای چەند ڕۆژێک گاش ئەو ڕووداوە،بەرازەکان سەندوقێک ویسکیان دۆزیەوە کە لە نەزیک ئالاکەوە لە ژیر خاک دا شاردرابۆوە و دۆزیانەوە،شەوی هەمان ڕۆژ دەنگ و ئاوازی مۆزیک و شادی لە خانوەکانی بەرازان دا بەرز بۆوە،سەیر لەوەدا بوو کە هەندی وشەو ئاوازی سرودی قەلای ئاژەلانی ئینگلستان لە گەل ئەو هەراو بەزمە دا تێکەلاو بووبووو بە باشی لە دوورەوە دەبیسترا،لە دەورو بەری کاتژمێری نۆی ئەو شەوەدا تەواوی ئاژەلان بە ئاشکرایی ئەوەیان دەربڕی و دەیانگوت:کە (ناگلیۆن)لە کاتێک دا کەوا کۆنەکلاوەکەی (جۆنز)ی لە سەر نابوو لە دەرگای خانوەکەیان دەهاتە حەوشەکەو بە ڕا کردن دەگەڕایەوە ناو خانوەکەیان،بۆ بەیانی ئارامی و بێ دەنگیەکی تەواو ئەو ناوەی دا گرتبۆوە،تەنانەت بەرازێکیشت نەدەدی کە لە جم و جۆل دابێتن،نەزیکەی سەعات نۆی بەیانی بوو کە سەرو کەللەی(سکۆئیلر) گەیدا بوو، زۆر بە هێواشی دەڕۆیشت و چاوەکانی بە تەواوی کز بووبوو و کلکی لە ناو ناو گەلانیەوە شۆڕ کردبۆوە،بەتەواوی وای

گێوە دیار بوو کە نەخۆشە،هاتە لای ئاژەلان وگوتی هـەواڵێکـی ناخۆش و دل تەزێنم گێیە و ئاگادارتان دەکەم،ئەویش ئەوەیـە کەوا هاوڕێ(ناگلیۆن)نەخۆش کەوتووەو زۆر نەساغەو لە سەرە مەرگ دایە.

ئەم هەواڵە دلتەزێنە بووە هۆی سەرو سەدایـەکـی زۆر،لـە گشتەوەی دەرگاکان کایان ڕشت، تەواوی ئـاژەلان بـە چـاوی فرمێسـکاویانەوە و ئـارام لـە سـەر گـەنجـەکانیانـەوە دەڕۆیشتن و لە یەکتریان دەگرسی و دەیـانگوت ئـەگـەر خـوا نەخواستە ڕابەرمان بمرێتن و نەمینێ چـە قـوڕ وەسـەر خۆمـان بکەین؟گڕو گاگەندە وا بـلاو کرایـەوە کـە (سـنەوبـال) تـوانی کاری خۆی بکاتن و خواردەمەنی(ناگلیۆن)ژەهـراوی بکاتن،لـە دەورو بەری کاتژمێر یازدەدا(سکۆئیلر) جارێکی تریش هاتـەوە لای ئاژەلان و ئەمجارە هەواڵێکی تری بۆ هێنان،ئەویـش ئـەوە بوو کەوا(ناگلیۆن)لە دوا کاری ژیانی دافەرمانی داوە کە تۆلـەی ئارەق خواردنەوە لە سێدارە دان و مەرگە.

لە شەوی هەمان ڕۆژ دا(ناگلیۆن) حالی کەمێ باشـتر بـوو و هاتەوە سەر خۆی،لە بەیانی هەمان ڕۆژی دوایی دا(سـکۆئیلر) موژدەی چاک بوونەوەی (نـاگلیۆن)بـە ئـاژەلان دا و گـوتی لـە شەوی دوایـی نـەخۆشـیەکـەی دا(نـاگلیۆن) دەسـت بـە کـار بۆتەوە،لـە ڕۆژی دوایـی دا ئـەوە ڕوون بـوەوە کـەوا(نـاگلیۆن) فەرمانی بە (ویمگەر)ی مرۆڤ داوە کە ئەو کتابانەی دەربـارەی

شەڕاب و مەی دروست کردنن و لە مەزرای(ویلگدن)هەن بۆ (ناگلیۆن)بیان کڕێتن،لە دوای هەفتەیەکیش گاش ئەو ڕوو داوە(ناگلیۆن)فەرمانی دا کە ئەو گارچە زەویەی گشت باغی مێوەجات کە بڕیار وا بووبکرێت بە لەوەڕگای ئاژەلانی گەک کەوتە و گیر،کە بۆ جاری یەکەم دا گوتبویان لە بەر بێ هێزی ئەو زەویە دەبێت بکێلدرێتەوەو دووبارە شۆو وەرد بکرێتەوە،بەلام لە گاشان ئەوە دەرکەوت کە فەرمانی(ناگلیۆن)ە دەبێت ئەو زەویە بۆ چاندنی جۆ بە کار بهێندرێتن،لەو ڕۆژانەش دا گێش هاتێکی سەیر ڕووی دا کە کەسێ سەری لێ دەرنەدەچوو،ئەویش ئەوە بوو کە لە سعات دوازدەی شەو دا کە شەوێکی مانگە شەو بوو،لە گڕ دەنگی تێک شکاندنی شتێک هاتە بەر گوێیانەوەو کە ئاژەلەکانی لە خەو ڕاگەڕاند،ئاژەلەکان بینییان کە لە دوای دیواری ئەو تەویلەیەی کە هەفت فەرمانەکەی لە سەر نوسرا بۆوە گەیژەیەکی شکاو کەوتووەتە سەر زەوی(سکۆئیلر)لەوێ لە لای گەیژەکەوە کەوتۆتە خوارەوە و لە خۆیەوە چووە،هەر لە لەلای گەیژەکەوە ڕیشەیەکی نوسین و دەفرێکی ڕەنگی سگییش لەوێ کەوتووە،سەگەلیش هەر لەو کاتەدا دەوری(سکۆئیلر)یان گرتبوو،کە بە خۆیەوە هاتەوە ئەویان برد،هیچ ئاژەلێک سەری لەو کارەوە دەرنەدەبڕی جگە لە (بنیامین)ی کەرە دێزە کە لموزی خۆی لە حەوا دەکرد و سەری تەکان دەدا کە وا دیار بوو

شتێکی لەو بارەوە دەزانی و هەستی گێ کردبوو،بەلام هچی نە دەدرکاند و دەری نەدەبڕی،لە دوای ئەوەی کە (مۆریل)ی بزنـە سگی حەوت فەرمانەکەی خوێندەوە،ئەوەی بۆ دەرکـەوت کـەوا دیسان یەکێک لە حەوت فەرمانەکە بە شێوەیەک نوسراوەتەوە کە ئاژەلەکان بە هەلە لێـی تـێ گـەیشـتبوون،تەواوی ئـاژەلان وایان دەزانـی کـە کـە مـادەی گێـنج لـە حـەوت فـەرمانـەکـە دەلێت(هیچ ئاژەلێک بۆی نیە کە ئارەق بخواتەوە)بەلام ئێسـتا وا دیارە کە چـەنـد وشـەیـەکیـان لـە بیـر چـووەتـەوە چونکـە فەرمانەکە ئاوا دەلێت(هیچ ئاژەلێک بۆی نیە کە لە ئەندازە بـە دەر ئارەق بخواتەوە!).

بەشی نۆیەم

زام و برینی سمە قەلشیوەکانی(باکسەر) ماوەیەک بوو لە ژێـر چاوە دێری و هەتوان و چارەسەری کـردن دا بـوو،دەسـت گـێ کردنەوەو ساز کردنەوەی جارێکی تری (ئاشی بایێ)یـێش لـە دوای گرتنـی یـەکـەم ڕۆژی جـەژنـی گیـرۆزی دەسـتی گـێ کرایەوە(باکسەر) تەنانەت ڕۆژێکیش ڕوخسـەتـی گشـو دان و حەسانەوەی خۆی نەدەدا، لە گەل ئەوەش نـەی دەویسـت کـە هـیچ یـەکێـک لـەو هـەمـوو دەردو ڕەنجکێشـانی برینـەکـانی بگاتن،هەتا شەوێک بە تایبەت لە گەل (کلـۆر)دا باسـی ژان و ئازارەکانی برینەکانی خۆی کردو دانیشی بەوە نا کـە بـە هـۆی ئەو برینانـەو سـمە قـەلشـیوەکـانی تـا بلێـی ڕەنـج و ئـازاران دەکێشێتن،ئەوسـا(کلـۆریش)لـە ئالیکـە جـۆراو جـۆرەکـان دا هەندێ دەرمانی چارەسەرکردنی بـۆ دروسـت کـرد و لـە سـەر سـمە قـەلشـیوەکـانی (باکسـەر)ی

دانا(کلۆر)و(بنیامین)هەردوکیان سور بوون لە سەر ئەوە و دەیانگوت:کە دەبێت(باکسەر)کەمتر کار بکاتن چونکە ئەسگیش هەتا هەتا تەندروستی باش نابێت و ئەو هێزو گورەی جارانیش نامینێتن،بەلام (باکسەر) ئەم قسانەی نە دەچووە گوێوە،هەموو ئارەزوویەکی ئەوە بوو کە زۆر کار بکاتن و لە گێش گەک کەوتن و نەمانی خۆی دا (ئاشی بایێ)بە تەواو کراوەیی به چاوی خۆیەوە ببینێتن .

یەکەمجار کە یاساکانی قەلای ئاژەلان بڕیاری لە سەر درا،یاسای تەمەنی گەککەوتنی ئاژەلان بەمجۆرە بوو:هەر ئەسگێک یان بەرازێک تەمەنی بگەیشتبایە 14 سالان ئەو کاتە مافی گەککەوتەیی هەیە، سەگەکانیش لە نۆ سالی تەمەنیان دا مافی ئەوەیان هەیە کە گەککەوتە بژمێردرێن،بۆ مریشک و قاز و مراویەکانیش گێنج سال بۆ گەککەوتەیی دیاری کرابوو،بۆ مەڕەکانیش حەوت سال تەمەن بۆ گەککەوتەیی داندرابوو،بۆ ئەو مەبەستەش تەواوی ئالیک و بژیوی لێ کەوتووەکان ڕەچاو کرابوو کە بیان درێتێ،تا ئەو ماوەیەش هیچ ئاژەلێک خانە نشین نەکرا بوو،هەرچەندە کە لەم دوا دواییانە داهەمیشە باس و خواس لەوبارەوە دەکراو باسیان لێوە دەکرد،تازە بە تازەش ئەو لەوەڕگایەی گشتی باخچەی مێوەجات کە بۆ لەوەڕانی ئاژەلانی گەککەوتە لەوە گێش دیاری کرابوو،بڕیاری ئەوەی بۆ درا بوو کە بکێلدرێت و

بکرێت بە شکارتەی جۆی تایبەتی و دەیانگوت:کە تەنیا گۆشەیەک لەو لەوەڕگایە گەرژین دەکرێتن و دەبێتە لەوەڕگای ئاژەلانی گەککەوتە،هەر ئەسگێکی خانە نشین ڕۆژانە دەکێلۆ جۆی گێ دەدرێتن،لە وەرزی زستانیش دا یەک کیلۆ وێنجەو گێزەرێکی بۆ بژیوی ڕۆژانە دیاری کراوەو دەیان درێتێ،ئەگەر تواندرا لە کاتی گشو دانیش دا ئەوا سێویێکیان گێ دەدەن،بیرەوەری ڕۆژی لە دایک بوونی (باکسەر)دروست لە دوای وەرزی هاوینی ئەو ساڵە بووکەوا دوازدە 12 ساڵی ڕەبەقی بە سەر تەمەنی دا تێ دەگەڕی.

ئەو ساڵە تا بلێی زستانێکی توش و سەخت بوو،لەو ماوەیەدا ژیانی تەواوی ئاژەلەکان گڕ لە تەنگ و چەلەمەو ناخۆشی بوو،تەنانەت ئازۆقەشیان وەکو ساڵی ڕا بووردوو نەمابوو،بژیوی ڕۆژانەی ئاژەلەکان جگە لە بژیوی ڕۆژانەی بەرازەکان و سەگەکان هەمووی کەمتر ببوەوە،لە گەل ئەوەش دا (سکۆئیلر)وەک هەمیشە هیچ گیرو گرفتێکی نەبوو لە بارەی ئەوەوە کە بە ئاژەلەکان بسەلمێنێ کەوا هیچ کەم و کوڕیەکیان نیە،بەلام وا گێویست دەکاتن کە گۆڕانکاریەک لە بژیوی ئاژەلان دا بکرێتن(سکۆئیلر)هەمیشە لە جیاتی وشەی کەم کردنەوە، وشەی گۆڕانکاری بە کار دەهێنا،خۆ لە گەل بەرابەرکردنی ڕۆژگارانی(جۆنز)دا هەموو شتێک باشتر بوو(سکۆئیلر) لە کاتێک دا زۆر بە گەلە گەل دەدواو باسی

باشتر بوونی ئەو ڕۆژگارانەی لە کاتی (جۆنز)ەوە باس دەکرد کەوا وێنجە و شێلم و چەوەندەر و گەڵێ بژوی تر زیاتر بووەو هەروەها سعاتێک کەمتر لە و سەردەمانە دا کار دەکەن و ئاوی خواردنەوەش لە ڕۆژگارانی جۆنزەوە گاکتر بوەتەوە و تەواوی ئاژەلان تەمەنیان درێژ تر بوەتەوە،بێچوەکانیان چاکتر گەروەردە دەکرێن و باشترن و تەویلەکان خاوێنترن و کاو جۆ و تەواوی بژیوی ڕۆژانە ئێستا زیاتر بووە،ئازاری مێش ومەگەس زۆرکەم بوەتەوە،ئاژەلەکان ئەو قسانەی(سکۆئیلر)یان باوەڕ دەکرد،چونکە ڕۆژگارانی جۆنز لەوە خراگتر بووو سەردەمانێکی گڕ لە ئازارو نەهامەتی و تەنگ و چەلەمەیی بوو.

ئاژەلەکان ئەوەیان دەزانی کە ئەو ڕۆژگارانەی کە ئێستاش تێی کەوتوون تا بلێی سەخت و ناخۆشە و هەمیشە برسین و تێریش ناخۆن و جگە لە کاتی خەوتنیان هەمیشە کار دەکەن،بەلام گومانیشیان لەوە دا نەبوو کە ڕا بوردویان لە ئێستاکێ خراگتر بووە،چونکە لەوە گێش ئەوان کۆیلە بووینە بەلام ئێستاکە ئازادن و بۆ خۆیان کار دەکەن،ئەمەش باشترین وڕاسترین بەلگەی ئەوە بوو کە ئەم سەردەمەیان لە ڕۆژگارانی(جۆنز) باشترە، (سکۆئیلر)یش هەمیشە ئەم وێنەیەی دوگات دەکردەوەو باسی لێوە دەکرد.

لەو سەردەمانە دا باشتر چاوەدێری خۆراک و ئازۆقە دەکرا،ئاژەلان برسی بوون،لە وەرزی گایزی ئەو سالە دا چوار

دێله بەراز بە یەکەوە ترەکی بوون،نزیکەی 31سی و یەک تولە بەرازیان بـە دونیـا هێنـا بوو،کـە هـەر سـی ویـەک دانـە تولـە بەرازەکان بەلەک بوون و له (ناگلیۆن)دەچوون،لە بەر ئـەوەش کە خودی(ناگلیۆن)تەنیا نێرە بەرازی نـاو قـەلای ئـاژەلان بـوو دەتواندرا کە ئەوە بگوترێت و بزاندرێت کە هـەموویـان ڕێـی و ڕەچـەلـەکیـان دەچێتـەوە سـەر کێ،لـە دوای تـرەکینـی بەرازەکان،ئەوە ڕا گەیاندرا کە دوای کڕینی کەرگوچ و ئاسـن و کـەل و گـەلـی گێویسـتی تـری خـانوو دروسـت کردن،قوتابخانەیەک دروست دەکرێتن، کە ئەوەش بڕیار دراوە لـە نـاو بـاغ دا سـاز بدرێتن،ئێسـتا کـودەلـە بـەرازەکـان لـە چێشتخانەکە دان و لـە ژێـر چـاوە دێـری خـودی(نـاگلیۆن)دا گـەروەردە دەکـرێن و لـە نـاو باخچـەکـەش دا هـەمـوو ڕۆژێ وەرزشیان گێ دەکرێتن و یاری کردنی تولە بەرازەکان لە گـەل هەموو بێچـوەکـانی تـری ئـاژەلان قـەدەغـە کرابوو،لـەو سـەر دەمانـەدا وا بـاو بـوو هـەرکـاتێ کـە ئـاژەلـەکـان توشـیان بـە بەرازەکان دەبوو ئەوا خۆیان لە ڕێگەوە لاتەریک دەکـردەوە تـا بەرازەکان ڕێگـەیـان تـەنـگ نـەبێـت و ڕەت ببن،ئـەوەش بـە تایبەتی لە کوچەو کۆلانە تەنگە بەرەکانەوە دەبوایە ئاژەلـەکـان خۆیان لا بدەن تا بەرازەکان ڕەت ببن،لە گەل ئـەوەش دا ببـوە شـتێکی ئاسـایی و عـادەت کـە تـەواوی ئـاژەلـەکـان بـە نـاوی(ئیمتیـاز)ەوە قـەیتـانێکی سـەوزیـان بـە کلکیانـەوە

دەبەستا،ئەو ساله تا ڕادەیـەک قـەلای ئـاژەلان سـەرکـەوتنـی وەدەست هێنان بوو هەرچەندکه گارەو گول کەمتر ببووەوە،بـەلام دەبوایـە کـە کـەرگـوچ و زیـخ و چـەو و ئاسـن و چیمـەنتـۆی گێویست بۆ دیواری خانووی قوتابخانەکه بکـرێ درێـتن و گـارەو گـولیش گاشـەکـەوت بکـرێتن بـۆکرِینی کـەل و گـەلـەکـانی (ئاشیبابێ)ش و کرِینـی مـۆم و نـەوت و شـەکـریش کـە زۆر گێویست بوون ئامادە بکرێتن.

(ناگلیۆن)هەموو بەرازەکانی له خواردنی قـەنـدو شـەکـەر قەدەغە کردبوو،چونکە دەیگوت خواردنی ئـەو شـیرنەمـەنیانـە هۆی قەلەو بوونە،قەلای ئاژەلان زۆریـان گێویسـت بـە بزمـارو دەزوو و ڕەژوو و سیم و وردە ئاسنەوە هەبوو،له گەل ئەمانـەش دا دەبوایـە کـە گسـکویت بـۆ سـەگـەکـان بکرِدرێتن،بـۆ ئـەو مەبەستانەش بەشێک لـە وێنجـە و گـەتاتـە فرشـران،هەر بـۆ مەبەستی مامەلە کردنـی زیـاتر وا برِیـار درا بـوو کـە هێلکـەی مامرەکان لە هەفتەیەکدا بگاتە 600شەش سەد دانە هێلکـەی تەواو و ئەوانیش هەمووی بفرۆشـرێتن،ئەو سـالە سـالێکی بـێ جوجکەیی بوو،بۆیەکە جوجەلە کەم بـۆوەو ژمـارەی مـامرەکـان هەروەک خۆی مـاوەو زیـادی نـەکرد،تـا ڕادەیـەکـیش ئـالیکی ئاژەلان لە مانگی دوازدە دا کەم کرایەوە،هـەروەهـا لـە مـانگی ڕەشـەمـەش دا جـارێکی تـریش خـۆراکی ئـاژەلان کـەمتـر کرایەوە،هەر لەو کات و دەمانەش دا ئـەوە ڕا گـەیـەنـدرا کـەوا

هەلکردنی چراو فانوسیش بۆ ڕۆناکی قەدەغەیە،ئەوەش بۆئەوەیە تا بتواندرێتن زیاتر گاشەکەوت بکرێت و مەسروفات کەمتر ببێتەوە،ژیانی تەواوی بەرازەکان دیار بوو کە زۆر خۆشتر بووبوو،هەمویان وەک دابەستە قەلەوو خرگن بووبوون،لە دوای نیوەڕیەکی مانگی ڕەشەمە دا،ئاژەلەکان بە تێکڕایی بۆنێکی خۆشیان لەو نەزیکانەوە دەکرد،ئەوەش نەیان دەزانی کەوا ئەم بۆنە خۆشە چیەکەوا بە شنەی باوە بۆیان دێت،ئەو بۆنەش لە لای بیرەسازەکەی گشتی چێشتخانەکەی ڕۆژگارانی (جۆنز)ەوە دەهات،بەلام ئەو شوێنە لە دوای نەمانی (جۆنز)ەوە تەرک کرا بوو،یەکێ لە ئاژەلەکان گوتی :ئەم بۆنە بۆنی جۆی کولاوە،ئاژەلەکان زۆر بە قولی هەوایان هەلمژی و ئەو بۆنەیان دەکرد،وایان دەزانی کەئەمڕۆ ئێوارە ژەمێکی گەرم و نەرم و خۆشیان هەیە،بەلام هەرگیز هەوالێ لەو ژەمە بە تام و بۆیەی کە بیریان لێ دەکردەوە نەبوو،لە ڕۆژی یەکشەمووی دوایی دا ئاگادار کران کە لە مەو دوا،تەواوی بەرو بوومی جۆ تەنیا بۆ بەرازەکان تەرخان دەکرێتن،لە کێلگەی گشتی باخەکەوە جۆ تۆ کرایەوە، هەر بە زوویش بلاو کرایەوە کە بەشی هەر بەرازێک نیو لیتر بیرەیەو بەشی جەنابی(ناگلیۆن)یش بە تەنیایی 4 چوار لیتر بیرەیە کە ئەمەش بۆ (ناگلیۆن)لە ناو بەرداخە چینیە تایبەتیەکان دەکرێتن تا بیخواتەوە.

ئــەو هــەمــوو ناخۆشــی و ســەختــی و ڕەنــج و ئــازارو کوێرەوەریانەی کە ئاژەڵەکان خۆیان لە بەر ڕا گرتبوو لـە گـەل هاتن و وەدەرکەوتنی ژیانی ئەو ڕۆژانەیـان دەگۆڕدرایـەوە،ئـەو سەردەمانەی کەئاوازی سـرودو ڕێـژەو وتـار خوێندنـەوە زیـاتر گەرەی سەندبوو(ناگلیۆن)فەرمانی ئەوەی دا بوو کە لە هـەمـوو هەفتەیەک دا جارێک خۆگیشاندان بۆ ڕێـز گـرتن لـە جـەژنـی سەرکەوتنـی قـەلای ئـاژەلان و گیـرۆز کردنـی ئـەو ڕوداوەیـە ئەنجام بدرێتن،هەموو ئـاژەلان بـە تێکڕایـی لـە کـاتی دیـاری کــراودا لــە کــار کــردن دەوەســتان و لــە هــەرچــواردەورەی حەوشەکەدا وەکو سەرباز ڕێزیان دەبەستاو ڕێژەیان بۆ گیرۆزی قەلای ئاژەلان ئـەنجـام دەدا،لـە گێشـەوەی هـەمـوان جوجـە کەلەشێرەکەی (ناگلیۆن)ی شـەیگـور زەن دەڕۆیـی و ئـەوسـا ئەسگەکـان و مانگاکـان ئـەوجـا مـەڕەکـان و بالنـدەکـان کـە سەگەکانی (ناگلیۆن)لە هەرچـوار دەوری ڕێـژەکـە دەڕۆیشـتن و(باکسەر)و(کلۆر)یش ئالایەکی سەوزیان هەل دەگـرت   کـە وێنەی سم و شاخیان لە سەر ئەو گەرچەمە کێشرا بـوو کـە بـە خەتێکی جوانیش بژی هاوڕێ(ناگلیۆن)ی لـە سـەر نوسـرابوو هەلیان دەگرت و بە دروشـمی بـژی هـاوڕێ نـاگلیۆن بـەڕێـوە دەڕۆیشـتن و هـەمـوو ئـەو شـیعرو بـاس و وتارانـەی کـە لـە ستایشــــی (نــــاگلیۆن)ەوە نوســــرابوو بــــەرز دەکرانــــەوەو دەخوێندرانەوە(سکۆئیلر)ی گەبڤگۆ و جانبازیش دەهاتـە سـەر

شانۆ و ئیتر لە بارەی گێشکەوتنی قـەلای ئـاژەلان دەدواو ئـەو هەموو شادی و خۆشیەی ئاژەلانـی شـێ دەکـردەوەو بـە دوورو درێـژی باسـی لێـوە دەکـردو بـە هـاوڕێ(نـاگلیۆن)ی دا هـەل دەگوت و گاشانیش کە لە وتار خوێندنەوە دەبۆوە ئیتر هەمیشـە گوللەیک بەو بۆنەوە دەتەقێندرا.

مەڕەکان لە تەواوی ئاژەلەکان زیـاتر گـەیـوەنـدیان بـەو ڕێژەو قەلەبالغیەوە هەبوو،هەندێکیش لە ئاژەلەکان لـەو کاتـەدا کە بەرازەکان سەرو گوێلاکیان دیار نـەدەبوو،ئـەوا ڕای خۆیـان دەردەبڕی و دەیانگوت کە ئەم هەموو کارانەی کەوا ئـەنجـامی دەدرێتن هیچ سودو بەرهەمێکی نیە و تەنیا کات بە فیـڕۆ دان و سەرما خوردەگی و بێ هودەیە،مەڕەکـانیش بـە دلێکـی گـڕ لـە ڕازی بوون و ڕەزامەندیەوە بە باعە باعی نایبـەت بـە خۆیانـەوە هاواریان دەکـرد و ئـەم درۆشـمەیـان چـەنـد بـارە دەکـردەوە کە(چـوار گاشـەو دوو گـا خراگـە)ئیتـر بـەو دروشـمە هـەمـوو ئاژەلەکانیان بێ دەنگ دەکرد،بە شێوەیەکی گشتی ئاژەلـەکـان لەم جـۆرە جـەژن گرتنـە دا ڕازی و دلخـۆش نـەبوون،چونکـە باوەڕیان وا بوو کە کە تەنیا خۆیان خاوەنی ئەو کێلگەیەن و ئەو کارەی کەوا دەیکەن بۆ خودی خۆیانەو تەنیـان خۆیـان خـاوەن کێلگەن و بەس، ئەم هەموو کارانەی کـە ئـەنجـامی دەدەن بـۆ خۆیانە،خۆ ئەم مەسەلەیەش شایانی بیر کردنەوەیە کـەوا ئـەم خۆ گیشاندان و ڕێژەو جـەژن گـرتن و ژمێرکـۆی(سـکۆئیلر) و

هاویشتی تفەنگ و قیڕە قیڕی جوجە کەڵەشێر و بەرز کردنەوەی ئالاو ئەو هەموو کات بە سەر بردنانە بەلای کەمەوە بۆ ماوەیەک ئاژەلان دەخافلێنیّ و چەند ساتێکش تێنوتی و برسیەتیان لە یاد دەباتەوە.

لە مانگی نیسانی ئەوساڵەدا ڕژێمی کۆماری ئاژەلان ڕا گەیەندراو بۆ ئەو مەبەستەش گێویست بوو کە سەر کۆمار هەل بژێردرێتن،بۆ ئەو کارەش جگە لە(ناگلیۆن) خۆ هەلبژێردراوێکی تر نەبوو،بۆیە ئەو بەڕای گشتی بە سەرۆک کۆمار هەلبژێردراو بوو بە سەرۆکی کۆماری قەلای ئاژەلان،هەر لەو ڕۆژەی هەلبژاردنەوەدا ڕایان گەیاند کەوا بەلگەو مەدرەکی تازەیان دەربارەی هاوکاری(سنەوبال) لەگەل خواجە (جۆنز)ی خاوەن کێلگەی گێشوو وەدەست هێناوە، کە تازە بە تەواوی ئەوە ڕوون بوەتەوەکەوا(سنەوبال)لە شەڕی تەویلەکەدا بە سودی دوژمنانەوە هاوکاری تەواوی نەیارانی کردووەو هەولی سەرنەکەوتنی قەلای ئاژەلانی زۆر داوەو بەبیّ چەند و چوون دژی ئێمە جەنگاوە،لە ڕاستی دا(سنەوبال) بە خۆی سەرکردایەتی مرۆڤەکانی کردووە لەو هێرشە دا و بە دروشمی بژی مرۆڤ زۆر چالاکانە شەڕی دژ بە قەلای ئاژەلانی کردووەو لەو شەڕەدا برینداریش بووە،ئەو برینەی کە لە گشتی (سنەوبال)دا بووە ئەوە جێگەی قەمگاری خودی(ناگلیۆن)بووە.

لە ناوەڕاستی وەرزی هاوینی ئەو سالە دا لە دوای چەندین سالان ون بوونی (مۆز)ی قـەلـە ڕەشـەی کـەوی لـە زەمـانی (جۆنز)دا،سەرو کەللەی گەیدا بۆوە،هیچ گۆڕانێ بەسـەر ئـەو قەلە ڕەشەیەوە نەهاتبوو و هەر وەک خـۆی مـابۆوە،دیسـان بـە هـەمـان ئـاوازو شـێوەی جـارانی باسـی سـەرزەمینـی شـیرو هەنگوینی دەکرد و هیچ کارێکیشی نـەدەکردن،تـەنیـا لـەسـەر هەمان لقی درەختی گێشووهەل دەنیشت و بالەکانی لێـک دەداو لە گـەل هـەرکـێش هـەلـی بـۆ ڕەخسـا بـا ئـەوا دەدواو باسـی سەرزەوی شیرو هەنگـوینی بـۆ دەکردوبـۆی دەگێڕایـەوە و بـە دەندوکە زلەکەیەوە هێمای بۆ ئاسمانان دەکرد و دەیگـوت:لـەو بەرزاییەوە ئالەو سەرەوە دوور دوورەوە،ڕاستەو خـۆ لـە گشـتی ئـەو هـەورانـەوە، زەویـەک هـەیـە بـە نـاوی زەوی(شـیرو هەنگوین)ئەو شـوێنە بـۆ خـۆی بـە هـەشـتێکەو کـەوا ئێمـەی ئاژەلانی ڕەنجبەر و گڕ لە نیگبەت و ئـازارو بـەدبـەخـت تـەنیـا لـەوێنـدەرێ بـۆ هـەمیشـە دەحـەسـێینەوەو لـەو هـەمـوو چەوساندنەوەو کوێرەوەری و ناخۆشیانەی ژیـان دا ڕزگاریمـان دەبێتن و ئیتر بۆ هەمیشە ئاسودەو ڕەها دەژین،قەلـە ڕەشـەکـە دەیگوت: لە گەروازێکی دوور و درێـژ دا کـە لـەو بـەرزاییـە دا ئەنجامی داوە،ئەم هەموو شادی و کامەرانیەی بە چاوی خۆیەوە دیوە کەوا تەواوی کێلگەکانی ئەو سـەر زەمینـە هـەمیشـە هـەر سـەوزە و گـڕ لـە زەنـوێرو لـەوەڕو خـۆراک و شـیرو

هەنگوینە،وێنجەو خۆراکی ئەو سەرزەمیەن هەرگیز دوایی نایتن و لە سەر تەواوی گەرژین و مەزراکان و دارو بارەکان دا کێک و کولیچەو قەندو نەباتی شیرین ڕوواوە،گەلێ لە ئاژەمەکـان ئـەم قسانەی قەلە ڕەشەیان بە تەواوی باوەڕ کرد بوو،بەلگەشیان بۆ ئەوە ئەوەبوو کەدەیانگوت: ژیانی ئێستایان گریتیە لـە ڕەنـج و ئازارو کوێرەوەری و نەهامەتی،بۆیەکە دەبێ کـە لـە جیهـانێکی تری ئاوا دا حەسانەوەو خۆش بەختی هەر هـەبێـتن و دوور بـن لەم هەموو ڕەنج و ئازارانەیان، کە هـەمـوو یـان لـە شـوێنێکی ئاوادا ئاسودە بن و بۆ هەمیشە تیادا بحـەسـێنەوە و شـادمان و بەختەوەر ببن،ئەوانەی کە باوەڕیان بە قسەی قـەلـە ڕەشـەکـە نەدەکرد و گاڵتەیان گێ دەکر ئەوە خودی بەرازەکان بـوون کـە هەمیشە بـەرگێچـی قـەلـە ڕەشـەیـان دەدایـەوەو بـە درۆیـان دەخستەوە،لە گەل ئەوەش دا مۆلـەتـی ئـەویـان دابـوو کـە لـە مەزرای قەلای ئاژەلان دا بمێنتەوەو ڕۆژانەشیان بۆ قەلە ڕەشـە دیاری کردبوو.

لەو کاتانە دا (باکسەر)یش قەلشی دەستەکانی چا ببۆوەو ئێتر زۆر لە جاران بە توانا ترو دلسۆزانە تر دەستی بە کار کردن کردەوەو شەوو ڕۆژ لە کار نەدەوەستا،تەواوی ئاژەلـەکـان هـەر وەک کۆیلـە کاریـان دەکـرد و ئیتـر وەسـتانیان لـە هـەول و تێکۆشان د بۆ کار کردن و ئارەقەی ڕەش و شین هـەل ڕشـتن درێعیـان نـەدەکـردو و بـەو گـەڕی لـە خـۆ بوردنـەوە کاریـان

دەکرد،ئەمە جگە لە کارو بارەکـانی گێویسـتی نـاو مـەزرا،کـارو باری دروست کرنەوەی ئاشی بایێ و ساختمانی قوتابخانـە بـۆ کودەلە بەرازەکان لە سـەرەتـای مـانگی ئـازاری ئـەو سـالە دا دەستی گێ کرابوو،زۆر جاران لە دوای ئـەو هـەمـوو کـارو بـارە سەختانەی ئاژەلان چەند ساتێک بەبـێ خـۆراک دەمانـەوە کـە ئەمەش بۆ ئاژەلان ە خۆڕاگرتنان بەو شێوەیە لە کار کردن لـە تـاو برسـیەتـی و نـەبـوونی خـۆراک دازۆر نـاخۆش بوو،تـەنیـا (باکسەر)بوو کە هەرگیـز لـە کـار کـردن دا کـەم تـەرخـەمـی نەدەکردو هـەرچـی کـە دەشـی کـرد و ئـەنجـامی دەداو قـەت وەسەر خۆی نەدەهێنا کە هێزو تواناى ئەو کەم بووەتـەوەو وەک جاران نەماوە،هەرچەندە سەرو گۆتەلاکـی وەک جـاران ڕێـک و گێـک لـە بـار نـەمـابوو بـە تـەواوی کـز بووبو،ئـاژەلانـی تـر دەیانگوت:لە گەل وەرزی بەهاردا(باکسەر) دێتەوە سـەرخـۆ و قەلەو دەبێتەوە،بەلام بەهاری ئـەو سـالەش هـات و(باکسـەر) وەک جارانی لێ نەهاتەوەو هەر لەڕ تر دەبوەوە و گەلێک جـاران کە لە هەورازێکی سەخت سەردەکەوت ئەوا بـە تـەواوی هێـزو توانایەوە هەولی ڕاکێشانی بارە سەنگینەکـەی خـۆی دەدا و بـە ماندوو بونێکی زۆرو هەناسە بڕکێوە بـارەکـەی سـەر دەخسـت، ئەوسا لێیەوە دەردەکەوت کە ئەوە (باکسـەر)ی جـاری جـاران نیەو ئەو هێزو توانایەی کە هەیبوو وا نەماوەو لە دەسـت چـوەو تەنیا ئەو هێزو توانایەی کـە ئـەو ماویـەتـی و وا خـۆی لـە بـەر

ڕاگرتـــووە ورەی بـــە تـــین و نـــەگۆڕاویـــەتـــی لـــە بـــارەی کـــار کرنەوە،ئەگینا زۆر بێ هێزبووبوو،لە کاتی گـۆتنی دروشـمەکـەی خۆی کە هەمیشە دەیگوت(من زیاتر کار دەکەم)بە لێوەکانیەوە گێیەوە دیار بوو کە بێ هێز بووەو وەک جاران نـەمـاوە(کلـۆر)و (بنیامین) دیسانەکە ئاگاداری(باکسەر)یان دەکـردەوە کـە زۆر وریـای تـەندروسـتی خـۆی بێـتن ،کـەچـی ئـەو گـوێی بـەوە نەدەدا،دوازدە سـالی ڕەبـەق بـە سـەر ڕۆژی لـە دایـک بـوونی (باکسەر)دا نەزیک دەبۆوە،هیچ شتێک بـە لای ئـەوەو گرینـگ نەبوو جگە لەوەی کە لە گێش لێ کەوتنی بەردی دیوارەکان بـە تەواوی کۆ بکرێتەوە و ئامادە بکرێتن.

لە هاوینی ئەو سالە دا،لە درەنگی شەوێـک دا دەنـگ و باسی ئەوە بلاو بوەوە کە (باکسەر)شتێکی بەسەر هـاتووە،لـەو کاتە دا کە باکسەر شەو بە درەنگـەوە هـەسـتا بـوو چـوو بـووە سەرکارو بە تەنیایی بەردی بۆ ئاشی بایێ دەکێشایەوە،لە کـاتی هەلگرتنی بارە سەنگینەکەیدا ڕاستەو خۆ دەکەوێت و بەردەبێتە خوارەوە لە جێگەی خـۆی نـاتوانێ ڕاسـت بێتـەوە،لـەو دەمـەدا کۆترەکانی خـەبـەرچـین(باکسـەر)دەبیـنن و ئـەو هـەوالـە ڕا دەگـەیێـنن و لـە قـەلای ئـاژەلان دا بـلاوی دەکـەنـەوە کـەوا (باکسەر)لە سەر لا تەنیش کەوتـووەو بـەربـوەتـەوەو نـاتوانی هەستێتەوە،بە زانینی ئەو هەواله زۆربەی زۆری ئاژەلـەکـان ڕوو دەکەنە شوێنی ڕوو داوەکە،دەبینن کەوا (باکسەر)لە سەر خاک

دا کـــەوتـــووەو لـــە نیـــوان داری مژانـــە و داشـــقەکـــەی بەردکێشانەکەیەوە ماوەتەوەو گیربـووەو نـاتوانێ هـەسـتێتەوەو تـەنانـەت توانـای سـەر بلنـد کردنیشـی نیـەو چـاوە بریقـە دارەکانیشی بە تەواوی کز بووەو تەواوی سەرو گۆتـەلاکـی لـە ئارەقەی ڕەش و شین هەلگەڕاوە،خوێن بە بازرقە لە دەمیا دێتە خوارەوە(کلۆر) ڕاستەو خۆ لە تەنیشتیەوە چۆکی دادەدایەوە،لـە باکســەری گرســی و گــوتی(باکســەر)چۆنی؟ئـەویـش زۆر بـە نائارامیەوە وەرامـی دایـەوە گـوتی زۆر بـاش نـیم و سـیەکـانم دێشێ و ئازارم زۆرە،بەلام هیچ گرنگ نیە،من وا بیر دەکەمـەوە کـە کـارو بـارەکـانی ئاشـی بـایێ بـە بـێ منـیش هـەر تـەواو دەبێتن،بەرد بە ئەندازەی تەواو کۆ کراوەتەوە،بـە هـەر جۆرێـک بێتن من تا مانگێکی تر کار دەکەم،ئەوەی ڕاستی بێت ماوەیەک بوو من لە بیری گەک کەوتنی خۆمەوە بووم،وام بیـر دەکـردەوە کە (بنیامین)یش وەک من بە سالا چووەو لە گەل مـن دایـە و دەبێتە هاو دەمم(کلۆر)یش گوتی:زۆر گێویستە کـە بـە گـەلـە فریای (باکسەر)بکەوین،هەر ئێستا یەکێک بچێـت هـەوال بـۆ (سکۆئیلر)ببات و لەبارەی (باکسەر)ەوە ئاگـاداری بکـەن کـە وەزعـی بـاش نیـە،ئـاژلـەکـان بـە تێکڕایـی ڕایـان کـرد بـۆ لای(سکۆئیلر)چوون تەنیا (کلۆر)و (بنیـامین)لای (باکســەر) مانەوە(بنیامین)بەبێ ئەوە کە هیچ بلێت بە کلکە درژەکـەیـەوە مێشـی لـە خـۆی گـاس دەکـرد(سـکۆئیلر)یـش لـەو کاتـەدا

گەیشت،بە دەریایەکی گڕ لـە خـەم و گـەژارەو هـاو دەردیـەوە نگـــــەرانـــــی خـــــۆی بـــــۆ (باکســـــەر)دەردەبـــــڕی و گـوتی:هـاوڕێ(نـاگلیۆن) بـە کـار تـێ کردنێکـی زۆرەوە لـەو دوورەوە خەمبارە بەوەی کە بۆ دلسۆزترین و کارامە ترین و بـە وەفـاترین خزمـەتکـاری قـەلای ئـاژەلان هاتۆتـە گێشـەوە ئاگـادارە،وا خـەریکـە چـارەیـەک بکـاتن و (باکسـەر)بنێریتـە نەخۆشخانەی(ویلنگدن)،ئەم هەواڵە ئاژەڵەکانی کەمێ شـێواند و نـا ڕحـەتـی کردن،تـا ئـەو کاتـەش جگـە لـە(مـالی)و (سـنەوبـال)هـیچ ئـاژەلێکـی تـر قـەلای ئـاژەلانیـان بـەجـێ نەهێشتبوو،تەواوی ئاژەلەکانیش دژ بە ئـەوە بـوون کـە هـاوڕێ دلســـۆز و خۆشـــــەویســـتیان بکـــەوێتـــە ژێـــر دەســـتی مرۆڤەوە،بەلام(سکۆئیلر)گوتی:لە بـەر ئـەوەی گزیشـکەکـانی ئاژەلان لە مـەزرای(ویلنگـدن) چـاکتر دەتـوانن چـارەسـەری نەخۆشیەکەی(باکسەر)بکەن بۆیەکـە ڕەوانـەی ئـەوێنـدەرێـی دەکەین تاوەکو بە تەواوی چاک ببێتەوە(سکۆئیلر)بەو قسـانەی باوەڕی بە ئاژەلەکـان هێنـاو لـەو کاتـەش دا(باکسـەر)کـەمـێ هاتەوە سەر خۆی و توانی کەوا لە جێگەی خۆی دا هەستێتەوە سەر گێیان و بە لاکە لاکەوە بەرەو تەویلەکە بکەوێتە ڕێگەوە،بە هـــەر حـــال گـــەیشـــتەوە تـــەویلـــەکـــەو لـــەو شـــوێنەی کە(کلۆر)و(بنیامین)جێگەیەکی تایبەتیان لە گوش و گەراش و

کا بۆڕاخستبوو و توانی کە کەمێ لەو شوێنەی تەویلەکەدا گشـو بداتن و ئیسراحەتێ بکاتن.

(باکسـەر) دوو ڕۆژانـی تـەواو لـەو شـوێنە مایـەوە، ئـەو شوشەزلەی دەرمانە سورەکەی کە لە سەندووقی داروخانەکەی حەمام دا هەبوو بۆ تیمار کردن و هـەتـوان کردنـی جـەستەی (باکسەر)یان هێناو(کلۆر)یـەک دوو جـاران ئـەودەرمانـەی بـۆ باکسەر بە کار دەهێناو شەوانەش تـاکو (باکسـەر)خـەوی لـێ دەکەوت ئەوا لە لای (باکسەر)دا دەمایـەوە و چـاوەدێـری لـێ دەکردو(بنیامین)یش هەر مێشولەی لە(باکسەر)گاس دەکـردو لە دەورەی دەسوڕایەوەودلسۆزانە خزمەتی دەکرد.

(باکسەر)لەلای ئەوانەوە دانی بەوەدا نـا کـە لـەوگـێش هاتەوە هیچ نگەرانیەکی نیە،چونکە ئـەگـەر چـاک بێتـەوە ئـەوا دەتوانی سێ سالی تر تەمەن بەرێتە سەر،بیری لەوە دەکـردەوە کە هەر لە ئێستاوە ڕۆژانە لە کونجێکی لەوەڕگاکەوە ڕاببوێرێ و بۆ خۆی ژیان بـە سـەر بباتن،ئـەمـەش یـەکـەمـین جـار بـوو کەوا(باکسەر)ماوەی بیر کردنەوەی هەبوو و دەیگوت:کەوا زۆر سورە لە سەر ئەوەی کە خۆی ماندو بکات و زۆر هـەول بـداتن بۆ ئەوەی کە سێ گیتی ئەلف و بێتکە فێر ببێتن.

(کلۆر)و (بنیامین)تەنیا لە کاتی تەواو بوونی کاری ڕۆژانەیان دا دەیـان تـوانی کـە لـەلای (باکسـەر)بمێننـەوەو سـەری لـێ بدەن،ئەو ڕۆژە لە دەورو بەری نیوەڕۆ دا بارکێشـێکی گـەورە بـۆ

بردنی(یاکسەر) هاتە نـاو قـەلای ئـاژەلانـەوە،لـەو کاتـەدا کـە تەواوی ئاژەلەکان لە ژێر چاوە دێری بەرازێکەوە خەریکی بـژار کردن بوون لە ناو زەوی و زارەکان دا بوون،لە ناکـاودا تـەواوی ئاژەلەکان لە زەڕە زەڕی بە هێزی (بنیامین)حەگەسان و واقیان وڕ ما،چونکە بۆ یەکەمین جار بوو کە(بنیامین)ئا بەو شـێوەیـەو بەو جۆرە بە زەڕە زەڕەو هەلبەزیـن و ڕاکردنـەوە وببینـدرێتن و ئاوا بە دەنگـی بـەرزیـەوە بـەو شـێوەیـە هـاوار بکـاتن و بلـێ زووکـەن بـە گـەلـە وەرن وا(باکسـەر) بـۆ شـوێنێکی نادیـار دەبەن،بە بیسـتنی ئـەو هـەوالـە تـەواوی ئـاژەلـەکـان بـە بـێ ڕوخسـەرت وەرگـرتن سـەر کاریـان بـە جـێ هێشـت و بـۆ لای(باکســەر)بــەڕا کردنــەوە ڕۆیشــتن،بینیان کــەوا لــە حەوشـەکـەی(باکسـەر)دا داشـقەیـەکـی گـەورەو گرانـی دوو ئەسگی ڕاوەستاوەو لە هەردولای داشـقەکـەوە چـەنـد شـتێک نوسراوە،کابرایەکی چاوزەقی کلاو قیتی ڕەنگاو ڕەنگ بە سـەرو گۆتـەلاکێکـی شـەیتانیـەوە لـە سـەرەوەی داشـقەکـە ڕوو نیشتووە(باکسەر)یش لـە جێگـەی خـۆی دا نـەمـاوە،تـەواوی ئاژەلەکان لە دەورو بەری داشـقەکـە کـۆ بوونـەوە،هـەمـوو بـە یـەکـەوە گوتیـان(باکسـەر)خـوات لـە گـەل بێـت و بـە خێـر بچیت(بنیامین)زۆر بە نا ئارامیەوە سمکۆلی دەکـردن و لـە تـاو باکسەر دا لوشکەی دەهاویشتن و ڕووی لە ئاژەلەکـان دەکـردو دەبگوت:هەی گەوجینە چما ئێوە نابینین کەلـە تـەنیشـتی ئـەو

داشقەیە چی نوسراوە؟ئەم جۆرە هەلچونەی(بنیـامین)هـەمـوو ئاژەلەکانی مات و بێ دەنگ دەکرد(مۆریـل)ی بزنـە سـگی لـە داشقەکە سوڕایەوەو لە نوسینەکەی سەرداشقەکەی ورد بووەوو گیتەکانی حجە دەکـردەوەو دەیخوێندنـەوەو (بنیـامین)بـۆ لای (مۆریل)چوو ئەوی وەلا ناو دەستی بە خوێندنەوەی نوسـینەکـە کرد کەوا لە سەر داشقەکە ئـاوا نوسـرابوو(ئـەلفـەر سـیمۆندی گۆشت فرۆش و گاکیش و سرێشمە سازو ئێسـک و گیسـت و گەین فرۆشی مەزرای(ویلگدن) و ساز کردنی کۆلیتی سـەگ و خـۆراک فرۆشـی سـەگـان)لـە دوای خوێندنـەوەی تـەواوی نوسینەکانی سەر عارەبانەکە(بنیامین)گوتی:مەگەر ئێوە نازانن ئەمە یانی چی؟وا باکسەر دەبـەن بـۆ قـەسـابخانە،لـەو کاتـەدا هاوارێکی زۆر سامناک لە گەرووی ئاژەلەکان دا هەستاو ئەوسـا داشقەچیەکە قامچیەکی لە ئەسگەکانی داشقەکـە داو کـەوتنـە ڕێگـەوەو یـەکسـەر بـەرەو دەرگـای حـەوشـەکـە ڕۆیشتن،ئاژەلەکانیش زۆر بە دلتەنگی و هاوار کردنەوە لە دوای داشقەکەوە بە ڕاکرند ڕۆیشتن(کلۆر)بە هەموو هێزو تەوژمیـەوە ڕێگەی بەرەو گێشەوە کردەوە،داشـقەچـیش خێرایـی ڕاکردنـی زیاتر کرد(کلۆر)هەولی ئەوەی دەدا بگاتە داشـقەکـەوە، بـەلام وەدوا کـەوت،بـە هـاوارێکی زۆر بلنـدەوە گوت(باکسەر،باکسەر)دیار بوو کە باکسەر ئەم هات و هاوارەی دەرەوەی بیستبوو بۆیەکـە هێلـە سـگیەکـەی سـەر لمـۆزی لـە

کەلێنێکی داشقەکەوە نیشان دا،لەو کاتەدا(کلۆر) لە گرژمی داو دیسان هاواری کرد(باکسەر)و گوتی:وەرە دەرەوە دەیانەوێ بۆ کوشـتنت ببـەن،ئیتـر بارکێشـەکـە خێرایـی هـەر زیـاتر دەکرد،ئەوەش ڕوون نەبـوو ئایـا(باکسـەر)گـوێی لـەو هـات و هـاوارەو قسـەکـانی(کلـۆر)بـووە یاخێر،بـەلام سـاتێک گـاش ئەمە(باکسەر)سەری لە گـەنجـەرەکـە هێنایـە دەرەوە،دەنگـی لەقڤەو تەقەی سمی (باکسـەر) لـە عـارەبانـەکـە دەبیسـترا،وا دەردەکـەوت کـە هـەولـی ئـەوەی دەدا داشـقەکـە بشـکێنێ و ڕێگەیەک بـۆ هاتنـە دەرەوەی لـەو داشـقەیـەدا بکاتـەوە،هێـزو توانای (باکسەر) لەمەوبەر ئەوەندە بە هێز بوو کە دەیتوانی بـە چەند لە قڤەیەک ئەو داشقەیە تێک یشکێنێ،بەلام بـە داخـەوە کە لەو داوا دواییەدا بە هۆ گیری و تەمەنەوە ئەو هێزو توانایەی (باکسەر)وەک جاران نەمابوو،لـە دوای چـەنـد کاتێـک دەنگـی لەقڤەو سم وەشـاندنی (باکسـەر)بڕا،لـەو کاتـەدا ئـاژەلـەکـان ڕوویـان کـردە ئـەسـگەکـانی ڕاکێشـەری داشـقەکـەو گوتیان:هاوڕێیان هاوڕێیان وا ئێوە برای خۆتان بەرەو مـەرگ و نەمان ڕا دەکێشن،بەلام ئەو دوو ئەسگە بارکێشە لەوە نـەزانتـر بوون کەوا لە ڕاستی ئەو مەسەلەیـە بگـەن و تـەنیـا ئـەوەیـان دەزانی کە لە ژێر وەشـاندنی قـامچی ئـەو مرۆڤـە داشـقەچیـە گوێیان شۆڕ بکەن و خێراتر بڕۆن،ئیتر سیماو تەبەشی باکسـەر لە گشتی گەنجەرەکەوە دەرنەکەوتەوە،گاشان ئـاژەلـەکـان لـە

دوای دەرچوونی داشقەکەوە کە کـار لـە کـار ترازابـوو ئـەوسـا بیریان لەوە کردەوە کە دەبوایە گێش هـەمـوو شـتێک دەرگـای قەمتەرە گەورەکەی قەلای ئاژەلان گالە بـدەن،ئیتـر داشـقەکـە بـۆی دەرچـوو و زۆر بـە خێرایـی لـە دەرگاکـەوە دەرچـووە دەرەوەو(باکسەر)یان بردو بۆ هەمیشە ڕۆیی و نەیان بینیەوە.

لە دوای سێ ڕۆژی تەواودا ڕا گەیەندرا کەلە دوای هـەوڵ و تەقەلایەکـی زۆری گزیشـکان (باکسـەر)لـە نـەخۆشـخانەی (ویلنگـــدن)دا مـــردووە،ئـــەو هـــەوالـــەش لـــە لایـــەن (سـکۆئیلر)ەوەڕاگـەیـەنـدراو گـوتی:مـن بـۆ خـۆم هـەتـا دوا هەناسەی(باکسەر)لە سەر سەری ئـەو بووم،لـە کاتێـک داکـە (سکۆئیلر)گایەکی بەرز کردبۆوەو ئارام ئارام فرمێسـکی بـە لا چاوانەوەدا دەهاتە خوارەوەو دەیگـوت:کاریگـەرتـرین دیمـەن بەلای منەوە ئەو دیمەنە بوو کە (باکسەر)سەری هێنا بنا گـوێی منەوە و بە دەنگێکی زۆر کز و ماتەوە دەیگوت:تەنیا خەمی مـن ئەوەیە کە نەم توانی (ئاشی بایێ) بە تەواوکـراوەیـی ببیـنم و ئاواتم وەدی نەهات کە ئەو ئاشە بە چاوی خۆم ببینم،ئاخر مـن هەتا دوا هەناسەی (باکسەر)هەر لە لای ئەو مامەوە(سکۆئیلر) لە سەری ڕۆیی و دەیگوت:دوا وتەی (باکسەر) ئـەوە بـوو کـە گوتی:هاوڕێ بۆ گێشەوە بە ناوی شۆڕشەوە،بژی فـەلسـەفـەی ئاژەلیەتی و هەر بژی هاوڕێ (ناگلیۆن) کـەوا هـەمیشـە هـەق هەر بە(ناگلیۆن)ە.

ئیتر لە دوای تەواو بوونی قسەکانی(سکۆئیلر)ڕاستەو خۆ ڕووی گۆڕاو سەیری ئەملاو ئەولای دەکردو بە چاوە زیتەکانی گڕ لە گومانیەوە چاوی بەولاو ئەملا دا دەگێڕاو ئەوسا گوتی:وا زاندراوە کە لە دوای ڕۆیشتنی (باکسەر)گڕو گاگەندەیەکی زۆرگەوجانەکراوە کە گوایە بارکێشەکەی کە باکسەری بردووە ئەو داشقەی(سیمۆندەر)ی بارکێش بووەو (باکسەر)ی بۆ قەسابخاکە بردووە،ئەمە جگە لە درۆو بوختان شتێکی تر نیە،جێگەی باوەڕیش نیە کە ئاژەلێک ئەوەندە نەزان و بێ هەست بێتن کە ئەم گڕو گاگەندەیە باوەڕ بکاتن،(سکۆئیلر)لەگەل هەلبەزینەوەی دا کلکی خۆی با دەداو بەولاو ئەملای دا دەڕوانی و زۆر بە تۆڕەیی و قینەوە هاواری کردو گوتی:ئێوە دەبێت کە تا ئێستا ڕابەری خۆتان باش نەناسیبێت،ئەم ڕوون کردنەوەیە زۆر سادەیەو ئاسانە،کە ئەو بەیتارە بارکێشە گێشان سەر بە قەسابخانە بووە،هاوڕێ (ناگلیۆن)کڕیویەتی،بەلام هێشتان ئەو نوسینانەی کە لە مەوبەر لە سەر داشقەکە نوسراوە هەر ماوەتەوەو ڕەش نەکراوەتەوە،هەر ئەوەشە کە بوەتە هۆی ئەم خەیالە گەوجەوە،بەم ڕوون کردنەوە ئاژەلەکان کەمێ ئاسودە بوون،کاتێ کە(سکۆئیلر) چۆنیەتی چاو لێ بوون و وەزعی(باکسەر)ی بۆ شێ کردنەوە کەوا چۆن خودی هاوڕێ(ناگلیۆن)بەبێ دوا کەوتن ئەو دەرمانانەو گێویستیانەی کە بۆ چارەسەری و دەرمان کردنی(باکسەر)ی لە کیسەی گڕ

لە سەخاوەتی خۆی دا کڕیوە ئیتر شەک و گومانی ئاژەلانی بڕی و وا بۆی دەچوون کە هیچ نەبێتن(باکسەر)بە هۆی ئەو چاو لێ بوونە لە دوا مەرگی دا خۆشخال و بەختەوەر بووە.

دوای ئەو ڕوداوە (ناگلیۆن)لە کۆبوونەوەی یەکشەموو دا خودی خۆی ئامادەبوو،وتارێکی کورتی بۆ شانازی کردن بە(باکسەر)خوێندەوە و گوتی:بە داخەوە کە هێنانەوەی تەرمی(باکسەر)لە توانا دا نەبوو،بەلام فەرمانی ئەوە دراوە کە دەستە گولێکی ڕەنگین و جوان لە گول و گیای قەلای ئائاژەلان ئامادە بکرێت و بۆ سەر گۆڕی(باکسەر)ببردرێت،هەروەها بەرازەکان بڕیاریان داوە کە مێوانداریەکی زۆر باش بۆ بیرەوەری (باکسەر) بکەن(ناگلیۆن)بە دووبارە کردنەوەی دروشمە هەمیشەییەکانی (باکسەر)کە دەیگوت(من هەمیشە زیاتر کاردەکەم و هەق هەردەم بە(ناگلیۆنە)دوایی بە قسەکانی خۆی هێناو گوتی:لە جێگەی خۆشیەتی کە هەر ئاژەلێک ئەم دوو دروشمەی لە گوێ بگرێت و هەمیشە بۆ بیرەوەری بیلێتەوە.

ڕۆژێک ماشێنی باری و عەتاری (ویلنگدن)هاتە ناو قەلای ئاژەلانەوە سەندوقێکی گەورەی دا ناو بە جێی هێشت،لەو شەوەدا دەنگ و ئاوازێکی زۆر بەرز بووەوە،گاشان سەرو سەدایەکی زۆر کە لە تێکچڕژان و لێکدان دەچوو دەهات،دوایش کە دەورو بەری سعات یازدەی شەو بوو دەنگی

شکاندن و گێک دادانی گلاس و گەرداخەکان بەرز بووەوە،ئەو شەوە بەو شێوەیە بە سەر چوو،بەیانی هەتا نێوەڕۆی ڕۆژی دوایی هیچ جم و جۆڵێک نەبوو،وا زاندرا کە بەرازەکان لە شوێنێکی نادیار دا هەندێ گارەیان بە چەنگ کەوتووە بۆ کڕینی سەندوقێکی تری ویسکی.

بەشی دەیەم

سالان وەسەر چوون و وەرزە سەرەتاییەکان هاتن و ڕۆیشتن،تەمەنی کورتی ئاژەلانیش ڕادەبرد،ڕۆژگارێک هات کە جگەلە (کلۆر)و(بنیامین)و(مۆز)ی قەلەڕەشەو چەند بەرازێک سەردەمی شۆڕشیان لە یاد نەمابوو (مۆریل)و (جسی)و(بلوبیل)و (گێنچەر)یش بۆ هەمیشە دونیان بە جێ هێشتبوو ئەوانیش نەمابوون،خواجە(جۆنز)یش لە یەکێ لە بیمارستانەکاندا بە هۆی خواردنەوەی زۆری ئەلکولەوە مال ئاوایی لە جیهانەوە کردبوو(سنەوبال)هەر بە تەواوی لە یاد چووبۆوە(باکسەریش)تەنیا لە یادی هەندێکیان کە هەر لە زووەوە دەیان ناسی لە بیر ما بوو(کلۆر)ی ماینە سگیش بە تەواوی گیرو بە سالا چووبوو کەچەند سالێکیشی بە سەر گەک کەوتنی تێگەڕ بووبوو،دەورانی گیری بە تەواوی گێوە دیار بوو،

له ڕاستی دا تا ئەو کاتەش هیچ ئاژەلێک لێ نەخرا بوو،لـه مێـژ بوو کە باس و خواسی ئەوە دەکرا کەوا گۆشەیەک لە یەکێ لـە لەوەڕگاکان دا بۆ ئاژەلە گەککەوتوەکان دیاری بکرێتن و بیکەن بە شوێنی حەوسانەوەیان(ناگلیۆن)ئـەوەنـدە قـەلـەو بـوو بـوو سەنگینی ببوە(135)کیلۆ و (سکۆئیلریش) بە تـەواوی گـران بـو بـوو کـە لـە قـەلـەویـان چـاوە زیتـەکـانی بـە حاسـتەم دەتروسکایەوەو هـەتـا دەهـات خینگـەتـر دەبـوو(بنیـامین)ی کەرەدێزەش ئەوەندەی گـۆڕان بـەسـەر سـەرو گۆتـەلاکیـەوە نەهاتبوو تەنیا لە دوای مردنی (باکسەر)ەوە کـەمـێ عـەبـوس بوو بوو هەروەها دەورو بەری لمۆزیشی هەندێ بـۆز بـوو بـوو، ئەگینا سەرو سـیمای(بنیـامین) هـەروەک خـۆی مـابوەوەو زۆر نەگۆڕا بوو.

مەخلوقاتی قەلای ئاژەلان لە جاران زیاتر بوو بوون، لە گەل ئەوەش کە وەکو جاران زاوو زێ زۆر نەبوو،ئەو ئاژەلانـەی کە تـازە هاتبوونـە جیهانـەوە،قـەلای ئـاژەلان بـۆ ئـەوان وەک شتێکی ئەفسـانەیـی بوو،تـەنیـا ئـەوەی کـە ئـەوان دەیـانزانی ئـــەوەبـــوو کـــە گشـــت بـــە گشـــت و زار بـــەزار گێیـــان ڕاگەیەندرابوو،تەواوی ئاژەلانی کـە تـازە هاتبوونـە نـاو قـەلاوە هەرگیز داستانی شۆڕش و ئەو ئەفسانەیان نـەدەزانـی و قـەت نەیان بیستبوو،مەزرای قەلای ئـاژەلان جگـە لـە (کلـۆر) سـێ ئەسگی تریشی کە لـەو سـەردەمانـە لـەوێ بـوون ئـەوانـیش

ئەسگی نەجیب و ڕەسەن و کارکەر بوون و هاوڕێی گەلێ دلسۆز و باش بوون،بەلام کەمێ گەمژەل و هێڕبوون،بۆ خوێندەواری و فێر بوون باش نەبوون، تەنیا فێربوونیان لە گیتی (یا)وە تێ نەدەگەڕی،هەرشتێکیان دەربارەی ڕابوردووی قەلای ئاژەلان و شۆڕشیان بۆ باس دەکردن ئەوا ڕاستەو خۆ باوەڕیان دەکرد، لە گەل ئەوەش دا کە دیاربوو کە ئەوان شتێکی وایان لەوبارەوە دەستگیر نەبووەو تێی نەگەیشتوون.

مەزرای قەلای ئاژەلان لە جاران باشترو ڕێک و گێکتر بووبوو،بە کڕینی ئەو دوو گارچە زەویەی کە لە (گیلکیگتن)کڕدرابوو قەلای ئاژەلان گەورەترو گان و گۆڕ تر بووبوو(ئاشی بایێ)ش کە لەو ئاخرو ئۆخرانە دا سەرکەوتوانە تەواو کرابوو ،هەموو ئامێرەکانی وەک زەوی کێلان ودروێنە کردن و خەرمان و کوزر کوتان و وێنجە بڕین کە هەمووی لە قەلای ئاژەلان دا هەبوو ئامادەی کار بوون(ویمگەر)ببوە خاوەنی گالیسکەیەکی تەک ئەسگی، ئاشی بایێ تەنیا بۆ ئارد هاڕین بە کار دەهات و هیچ کارەبایەکی لێ وەر نەدەگیرا،تەواوی ئاژەلان زۆر بە گرنگی خەریکی دروست کردنی خانوێکی تری (ئاشی بایێ)بوون،بڕیار وابوو کە لە گەل تەواو بوونی ئەو ئاشەدا دیلەمۆی کارەبا گەیدا بکرێتن و بە کاریخرێتن.

ئـــەو هـــەمـــوو گـــڕو گاگـــەنـــدەیـــەی کـــە ڕۆژگارێک(سنەوبال)باسی لێوە دەکرد و دەیگوت ژیـانێکی گـڕ لە شادی و کامەرانی و کارەباو تەویلەی ڕوناک و ئـاوی سـاردو گەرم و لە هەفتەیەک دا تەنیا سـێ ڕۆژ کـار کـردن و ژیـانێکی تەژی لە خۆشی و کامەرانی هیچ باس و خواسێکی لێوە نەبوو و نەهاتبووەوە کایەوە(ناگلیۆن)گوتبووی کە ئەم جۆرە قسانەو ئەو جۆرە ژیانە هەموو بە گێچـەوانـەی ئـاژەلیـەتیـەو،خۆشـبەختـی ئـاژەلان لـە ژیـانی سـادەو کـار کردنـی زۆر و تـەمـەنـی درێژەوەیە،قەلای ئاژەلان بە گێـی لـێ کۆلینـەوە تـازە بـوو کـە باشترو دەولەمنەد تر بوو بوو،ئاژەلەکانی تر ئەویـان نـەدەزانـی کەئەو گۆڕانکاریەی قـەلای ئـاژەلان هـەر لـە بـەر ئـەویـە کـە ژمارەی بەرازەکان و سەگەکان لە جاران زیاتر بـووە،ئـەلبـەتـە ئەوە بەو جۆرە نەبووە کە بەرازو سەگەکان هەربە یەکجاری کار نـــەکـــەن و هـــەر بـــە ڕوللـــەت کـــاری خۆیـــان ئـــەنجـــام بدەن(سکۆئیلر)کە هەرگیـز مانـدو نـەدەبوو،ئـەوەی بـە باشـی ڕوون کردەوە کە بۆ چاوەدێری و بەڕێوە بردنی کـارو بـارەکـانی قـــەلای ئـــاژەلان گێویســـتیان بـــە مانـــدوو نبـــوونێکی زۆرەوە هەیە،شێوەی کارو بارەکانی ئەوانیش جۆرێک بوو کە ئـاژەلانـی سادەو تازە گێ گەیشـتوو تێـی نـەدەگـەیشـتن(سـکۆئیلر)بـە ئاژەلەکانی دەگوت:دەبێت بەرازەکان بە تێکڕایی بۆ ئـەو کـارو بارە مەڕموزانەی کە گێیان ڕادەگەیەنـدرێتن کـە (گـەروەنـدەو

گـێش نـوس و نامـە بنچینـەییـەکـان ئامـادە بکـەن و ڕێکـی بخەن)بۆ ئەو مەبەستەش دەبێت زۆر خۆیـان مانـدوو بکـەن و هەمیشە کاریان تیا بکرێتن،بەرازەکان هەمیشە گارچە کاغـەزە گەورەکانیان بە تێ ڕامان و لێ موڕ بوونەوەیەکـی زۆرەوە ڕەش دەکـــردەوەو دەیـــان نوســـیەوەو ئـــەوســـا دەیـــان سوتاند(سکۆئیلر)دەیگوت:ئەم کـارە بـۆ چـاکتر کردنـی کـارو بـارەکـانی مـەزرای ئـاژەلانـەو گرنگیـەکـی یـەکجـار زۆری هەیە،هەرچەندە ئەوەش دیار بوو کە سەگـەکـان و بـەرازەکـان هیچ کارێکیان نـەدەکـردو ژمـارەشـیان هـەر زێتـر دەبـوو،هیچ ئـالودەگـی و کـەم و کوڕیشـیان نـەبوو،ئیشـتهای خـۆاردن و خواردنەوەشیان زۆر باش و لە بار بوو،ئەوان واتە سەگەکـان و بەرازەکان ببونە نانخۆری جێگر.

ژیانی ئاژەلەکانی تر هەتا ئەو کاتەی کە لە یادیان بێتن ئەوە تەنیا کار کردن و ڕەنج کێشان و ماندووبوونێکی زۆر بوو لە گەل ئەوەش هەمیشە برسـی و بـوون و شـوێنی خـەوتنیـان تـەنیـا لەسەر مشتێ کاوە بوو،ئاوی خواردنەوەیان باش نەبوو هەمووی هی گۆماوەکان و ستێرەکان بوو،لە ژێر ناخۆشی سەرماو سۆل و بەفری زستان و گەرمای هەناسەبـڕی هـاوین دا هـەر کاریـان دەکرد و ڕەنـج و کـوێرەوەریـان زۆردەکێشـا،ئاژەلـە گیـر و بـە سالاچوەکانیش زۆریان لە خۆیانەوە دەکرد کە وەبیریان بێتـەوە کـەئایـا ڕۆژگـارانی سـەرەتـای شـۆڕش و ڕاگـەڕینیـان و

دەرگەڕاندنی (جۆنز)لە قەلای ئـاژەلان دا لـەو کاتـەش ئـەوان هـەر ئـاوا بووینـە و ئـاوا ڕەنـج و ئازاریـان دەکێشـاو یـان لـە ئـەمرۆکـەیـان باشـتر بـوون ؟بـەلام بـە داخـەوە کـە هیچیـان وەبیریان نەدەهاتەوە و هیچ گێوانەیەکیشیان بۆ ئەو مەبەستەوە لانەبوو کە ئایا ژیانی ئەمڕۆیان لە گـەل ژیـانی ئـەو کاتـەیـان بەراورد بکەنەوە،تەنیا ئەوەی کە هەیان بوو و ژمێر کۆیـان بـوو ئەوقسە گان و گۆڕەکانی(سکۆئیلر)بوو کە بە شێوەیەکی ڕک و ڕاست ئەوەی بۆ ئاژەلان شیٚ دەکردەوەو دەیگـوت:کـە ڕۆژ لـە دوای ڕۆژ ژیانی قەلای ئاژەلان و سەرنشینانی باشـتر و چـاکتر دەبێتن،ئەو ژیانەی ئەم سەردەمانەی ئاژەلان بەبیٚ چارەسەری بوو،هیچ گوڕانکاریەک نەدەهاتـە کایـەوە،تـەواوی ئـاژەلـەکـان تەنانەت هەلی بیر کردنەوەشیان نەمابوو،تەنیا(بنیامین) بوو کە هەمیشە دەیگوت:تەواوی ژیانی دوورو درێژی ڕابـوردووی لـە یاد ماوە،ئەوەش باش دەزانێت کە جـۆری ژیـان هـەر چونێـک بێتن هەروا دەبێت و هیچ گۆڕانکاریەکی وەسەر نایەت،ژیان نـە چـاکتر دەبێـت و نـە خراگتر،برسـیەتـی و ڕەنـج و ئـازارو کوێرەوەریەکانی ژیانیش یاسای نەگۆڕاوی ڕۆژگارانن.

لە گەل ئەو هەموو زەحمەت و کوێرەوەریانەدا ئاژەلەکـان لـە هیچ کات و ساتێک دا ورەیان نـەدەڕووخـاو بـیٚ ئـاوات و هیـوا نەدەبوون،هەمیشە شـانازیان بـە قـەلای ئـاژەلانـەوە دەکـرد و ئەوەیان هەر لە یاد مابوو کە هیچ نەبێت خۆیان خاوەنی قـەلای

ئاژەلانی خۆیانن و هەر ئەوان بە خۆیانن کە لە سەرتـا سـەری ئینگلستانەوە ئەو قەلایەی سەربەخۆیانـەوە هـەیـە،ئـەوە بیـرو باوەڕی هەموو ئاژەلانی قەلا بوو،تەنانەت ئەوانەی کەوا تـازەش هاتبوونە ناو قەلاوە هەر ئەو بیرو بۆچونەیان هەبوو،لـەو کاتـەدا کە تەققـەی تفـەگـەکـە دەهـات و ئـالای سـەوزی قـەلا بـەرز دەکرایەوە ئەوا تـەواوی ئـاژەلـەکـان بـوون کـە بـەشـانازیەوە هەستیان دەجولاو ڕۆژگارانی گڕ لە ئازایـەتـی و ڕاگـەڕینیـان و دەرکردنـی(جـۆنز)لـەو مـەزرایـەوە و دانـانی هـەر حـەوت فەرمانەکەو سـەرکـەوتنیـان بـە سـەر مرۆڤانـەوە بـە تێکڕایـی دەهاتەوە یاد و جێگەی شـانازی و بـاوەڕ بـە خـۆ کردنـەوەیـان بوو،کەوا هەرگیز نا ئومێدی و ورەی نزم ڕووی تێ نەدەکـردن و هێشتان خەون و خەیالاتی ڕۆژانی ڕا بووردوویان لە ناو هەست و دەروون دا هەر زیندوو گەروەردە دەکرد،هەمویان باوەڕیـان وا بوو کەوا ئێتاش ڕۆژێک دێتن و تەواوی قسەکانسی(مێجەر)ی گیرە نێرە بەراز لە بارەی ژیانی ئایەندەی ئاژەلانی ئینگلستانەوە هەر وەدی دێتن و ئەو ڕۆژەشـیان لـەوانـەیـە کـە زۆر نـەزیـک بێتن،هەرچەندە ئـەوەش دەبـێ کـە هـیچ ئـاژەلێکـی ئێسـتای زیندوو تەمەنی نەگاتە ئەو ڕۆژەوەو یە چاوی خۆیەوە نەیبینـێ ، بـەلام ڕۆژێکـی ئـاواش جـا چـە زوو یـا درەنـگ هـەر وەدی دێتن،هێشـتان سـرودی(ئـاژەلانـی ئینگلسـتان) بـە دزی لـە زۆربەی گۆشەو کەنارەکانی قەلای ئاژەلانەوە دەچڕێندراو بەلام

جورئەتی ئەویان نەبوو کە بـە ئاشـکراو ئازادانـە ئـەو سـروودە بچڕن و دەنگیان هەل ببڕن،تەوای ئاژەلانی ئەو ڕۆژگارانـە ئـەو سرودەیان دەزانی و لە بەریـان بوو،ڕاسـتە کـە ژیـانی ئـاژەلان سـەخـت و نالـەبـار بوو،کـە بـە هـەمـوو ئـارەزووەکانیشـیان نەگەیشتبوون، بەلام ئەوەیان زۆر چاک دەزانی کـەوا هـەروەک ئاژەلانی مەزراکانی تر نینە،ئەگەر برسیش بن و کـوێرەوەری و ڕەنج و ئازاریشیان هەبێت هیچ نەبـێ ئـەو ژیانـەیـان لـە ژێـر چنگی مرۆڤەوە نیەو بە دەستی مرۆڤ ناچەوسێنەوە،خۆ ئـەگـەر کاری زێدەش بکەن ئەوا هەر بۆ خودی خۆیانـەو بـەس و هـیچ بوونەوەرێکیان لە گەل دا نیە کـەوا لـە سـەر دوو گـا بـڕواتن و کەسێ ئاغای ئەویتر نیە و کـەس بـە ئـەڕبـاب بـانگی کـەس ناکاتن و هەموویان لەم قەلایەدا چوار گان.

ڕۆژێکی سەرەتای هاوینی ئەو سەردەمانـەبـوو(سـکۆئیلر) فەرمانی دا کە مەڕەکان لە گەلیا بچن بۆ ناو ئـەو گارچـەزەویـە گان و گۆڕەی کە کەمێ لە قەلاوە دوور بوو،ئەو زەویـە گـڕ بـوو بــوو لــە شــەتلــی دارە بی،هــەر وات دەزانــی کــە گــاوان کراوە،مەڕەکان لە ژێر چاوەدێری (سکۆئیلر)لـە تـەواوی ڕۆژ دا لەو زەویە دا لەوەڕان،شەو (سکۆئیلر)گـەڕایـەوەقـەلاو لـە بـەر ئەوەش کە هەوا بە تەواوی گەرم بوو بوو،بە مەڕەکانی گوت کە ئەوان شەو لەو زەویەدا بمێننەوە،مەڕەکان هەفتـەیـەکـی تـەواو لەو شوێنە مانەوە،لەو ماوەیەدا ئاژەلەکانی تـر هـەوالێکیـان لـە

مەڕەکانەوە نەبوو،(سکۆئیلر)یش زیاتری کاتی خـۆی لـە گـەل ئەوانـەوە بـە ڕێـوە دەبـردو دەیگـوت:کـە خـەریکـی ئـەوەیـە سرودێکی تازەیان فێر بکاتن،ئەم کارەش گێویستی بە جێگەی چۆل و ئارامەوە هەیە،کە بە باشی ئەنجام بدرێتن.

شەوێکی درەنگان کە هەوایەکی فێنک و خۆش و دلگیری هەبوو،تازە گەڕابوونەوە،تەواوی ئاژەلەکانی تریش دەستیان لـە کاری ڕۆژانەوە هەلگرتبوو،لە ناکـاو دا کـورژنێکی زۆر سـامناکی یەکێ لە ئەسگەکان هات،بـە بیسـتنی ئـەو کورڕژنـەو سـەدایـە سامناکە ئاژەلەکان زۆر هەراسان و بێ دەنگ بوون،ئەو کورڕژنـە دەنگی(کلۆر)بوو،جارێکی تریش (کلـۆر)بـە هـەمـان شـێوەوە حیلاندیەوە،ئاژەلەکان ئەمجارە بە تێکڕایـی وە هێرشـیان بـردە ناو حەوشەکە،ئـەو شـتەی کـە(کلـۆر)بـە دیتنـی حیلانـدبووی ئاژەلەکانیش هەموویان دیان کەوا بـەرازێـک دەیـەویسـت لـە سەر دوو گێیان بڕواتن،ئەو بەرازەش خودی(سکۆئیلر) بوو،کـە هێشتان شارەزایی لەم کارە دا گەیدا نەکردبوو،تا بتوانێـت بـەو هەموو قورسی و قەلەویاتی خۆیەوە خۆی لە سەر دوو گێیـان ڕا بگرێتن،هەر بەو شێوەیەوە لە حەوشـەکـەدا خـەریکـی گڕۆڤـە کردن و خۆ ڕا هێنان لە سەر دوو گا ڕۆیشتنەوە بوو،هەندەی گێ نە چوو کە ڕێزی درێژی تەواوی بەرازەکان کـە هـەموویـان لـە سەر دوو گێیانەوە دەڕۆیشتن لـە نـاو سـاختمانەکـەوە دەهاتنـە دەرەوە،هەندێکیان لە هەندێکیان باشتر دەڕیشتن چاکتر دەیان

توانی کە خۆیان لە سەر دوو گێیان ڕابگرن و بڕۆن،دیار بوو کە یەک دوو یێکیان بە ئەندازەی تەواو نەیان دەتوانی ئەو کارە باش ئەنجام بدەن،هەر وەک بلێی گێویستیان بە دەست و گۆگالەوە هەبوو،لە ئاکام دا هەموو بەرازەکان لەو کارە واتە لە سەر دووگێ ڕۆیشتنەوە بە باشی فێر بوون و لە حەوشەکە دا دەخولانەوە،لە دوای چەند ساتێک حەگەحەگێکی زۆر ترسناک و قووقە قووقی کەلەشێرە شەیگورزەنەکە هات،دیار بوو کە (ناگلیۆن)زۆر بە قان و قوونەوە لە کانێک دا تەواوی سەگەکان دەورەیان دابوو و هەمویان گوێچکەکانیان مووت کردبۆوەو ترسناکانە دەیان مڕاندو دەرکەوتن،تەواوی ئاژەڵەکان بە دیتنی ئەو دیمەنە تێک قرژان بێ دەنگ بوون و زۆر بە ترس و لەرزەوە سەیری ئەو دیمەنەیان دەکرد،لە ڕێزی درێژی لە سەر دووگا ڕۆیشتنی بەرازەکانیان کە لە حەوشەکەوە گیاسەیان دەکردو دەخولانەوە دەیان ڕوانی،لەو کاتەدا تەواوی ئاژەڵەکان وەک ئەو دونیایەیان لێ سەرەو ژوور بوبێ وا بوون و لە یەک نەزیک ببونەوە و واقیان وڕ مابوو و،لە دوای ئەوەی کە کەمێ ترس و لەرزیان لێ نیشتەوە و کەمێ هاتنەوە سەرخۆ،هەرچەندە کە ئەوان ترسی سەگەلەکەیان هەرهەبوو،نەیان دەوێرا کە شتێک بکەن و و یان ڕەخنە بگرن،بەلام هەندێ لە ئاژەڵەکان کە دلیان زۆر گڕ بوو بوو لە گەل ئەو ترس و لەرزەشەوە بیریان لە ڕەخنە گرتن و ناڕەزایی

دەربــڕین بــەرامبــەر ئــەو کــارە نــا یاســاییەی بــەرازەکــان دەکردەوە،لەو کاتەدا مـەڕەکـان دەسـتیان کـرد بـە باعـەبـاعی تایبەتی خۆیانەوەو دروشمی(چوار گا باشـە دوگـا باشـتر)یـان دەچڕاند و هەموو ڕیگەکانی ڕەخنە گرتنیان بەو باعە باعەوە لـە ئــاژەلان دەگــرت و مــاوەی هــیچ ڕەخنــە لــێ گرتنێکیــان نــەدەدا،بــەرازەکــان هــەموویــان گــەڕانــەوە ژوورەکانیان،لــەو ماوەیـەش دا(بنیـامین)هـەسـتی بـەوە دەکـرد کـەوا لمـووزی ئــاژەلێکــی وەشــان کــەوت و کــە ئــاوڕی دایــەوەدیتــی ئــەوە (کلۆر)بوو کە ئەو لموزەی لەو هەنگوت و سەیری (کلۆری)کرد بینی کە چاوەکانی زۆر کز و ماتە و ڕەنگی گیریەتی بـە تـەواوی گێـوە دیـارە و زۆرکـەم بینـا بـووە،بـەبـێ ئـەوەی کـە هـیچ بلێتن(بنامین)ی بۆ لای خۆیا ڕاکێشاو لە گەل خۆی دا بردی بۆ تەویلە گەورەکە،ئەو شـوێنەی کـە هـەقـت فـەرمانـەکـەی لـێ هەلواسرا بوو،یەک دوو دەقیقە لە وێنـدەر وەسـتان، لـە دیـوارە دوکەلاویەکەو نوسینە ڕەنگ سگیەکـان دا مـووڕ بوونـەوە و لـە دوای کەمێک(کلۆر)هاتە دوان وگوتی:چاوەکانم بیناییـان کـەم بووە،تا ئەو ڕۆژگارانـەی کـە لاو بـووم دەمتـوانی کـە تـەواوی نوسراوەکان بخوێنمەوە،بەلام ئێستا وام دێتـە بـەر چـاوان کـە دیوارەکە وەک جاران نەماوەو سیمایەکی تـری هـەیـە وگـوتی (بنیامین)گێم بلێ بزانم کە هەفت فەرمانەکـە وەک جارانـە یـا خێر؟بۆ یەکەمین جاریش بوو کە(بنیامین)ئامادەی ئـەوەی بـوو

کە لە سەر یاسای ژیانی خۆی بێتە خوارەوە،ئەوەی کە لە سـەر دیوارەکە نوسرا بوو بە دەنگێکی بەرز خوێندیـەوەو ئـەوەی کـە مابوو ئەوەبوو کە نوسرا بوو (تەواوی ئاژەلان یەکسـانن بـەلام هەندێکیان لە هەندێکیان یەکسانترن)جگە لەو فەرمانـە زیـاتر چیتر لە سەر دیوارەکە نەمابوو.

ئیتر وای لێ هاتبوو کە لـە ڕوانگـەی ئـاژەلـەکانـەوە هـیچ شتێک سەیرو سەمەرە نەبوو،بۆ بەیـانی کـە دیـان بـەرازە چـاو دێـرەکـان گۆگالیـان بـە دەسـتەوەیـە و بۆخۆیـان سـەیـری تەلەفیزیۆن دەکەن و ڕۆژنامە دەخوێننەوە و لە سەر دوو گایـان دەڕۆن و(ناگلیۆن)یان دیت کەوا لە حەوشەکەوە سەبیلەیەکـی گاگی بە لالێوانەوەیە و ئەویش لە سەر دوو گێیان دا دەڕواتن و گیاسە دەکـاتن و بـەرازەکـان کـەل و گـەلـی (جـۆنز)یـان لـە دۆلابـەکانـەوە دەرهێنـاو هـەموویـان لـە بـەر کـردن و خودی(ناگلیۆن) چاکەتێکی ڕەش و گێلاوێکی چەرمـی لـە بـەر کردبوو(مالۆس)ەشیک و جوانەکـەی (نـاگلیۆن)یـش هـەمـوو کەل و گەلە ئاوریشمەکانی خانمی(جۆنز)ی کە ئەو بۆ ڕۆژانـی یەکشەموو دا لە بەری دەکرد و گێ دەچووە کەنیسەکـەوە هێنـا بووی و لـە بـەر کردبوو،هـەفتـەیـەک گـاش ئـەو ڕووداوانـەوە گالیسکە تەک نەفەریەکان ژمارەیان لە نـاو قـەلای ئـاژەلان دا هەر دەهات زیاتر دەبوو،کۆمەلێک لە جوتیارە هاوسێکانی قەلای ئاژەلان بانگ هێشـتن کرابـوون و دەهاتنـە سـەردانـی قـەلای

ئاژەلانەوە،تەواوی شوێنەکانی مەزرای ئـاژەلان بـە مێوانـەکـان نیشان دران،ئەوان واتە هاوسێکانی مێوان لە تەواوی شتەکانی قەلای ئاژەلان ڕازی بـوون و بـە تایبـەتـی (ئاشـی بـایێ)کـە زۆریـان سـتایش لـێ کـردو بـە دلیـان بـوو و گێیـان هـەل دەگوتن،تەواوی ئاژەلانی قەلا بە سەر گەرمیەوە لە ناو کێلگـەی شێلمەکەوە خەریکی بژار کردن بـوون،وا خـەریـک بـوون کـە تەنانەت سەریشیان بەرز نەدەکردەوە،ئەوەیان نەدەزانـی ئـاخۆ لە بەرازەکان یان لەخودی مرۆڤەکانەوە زیـاتر هـەراسـانن،ئەو شەوە قاقای گێکەنین وئاوازی مۆزێـک و هـەراو هۆریـا لـە نـاو خانوەکانی بەرازەکانەوە هەر دەهات و بەرز تر دەبۆوە،،لـە ناکـاو دەنگی مرە مڕ و هـەراو هۆریـا هـەسـتی وریـای ئـاژەلـەکـانی شلەژاند،ئاژەلەکان ئەوەیان دەویست کە بزانن کـەوا مـرۆڤ و ئاژەل کە بۆ یەکەمجارە بە یەکەوە ڕونیشتوون ئایا بە مـەرجـی یەکسانیەوە لە تەک یەک دان یاخێر؟دەیانـەویسـت کـە بـزانن چی ڕووی داوە؟هەموو ئاژەلەکـان بـە سـینە خشـکێوەو زۆر بـە ئارامی و لە سەر خۆوە بەرەو باغەکە خشـان و بـەرەو خـانووی بەرازەکان چوون، زۆر بە ترس و لەرزەوە لە گـێش دەرگاکـەوە وەستان و لەوێ مانەوە(کلۆر)هەندی کردی خۆی گێ نـەگیـراو بە هێواشی زۆر بە لە سەر خۆییەوە بۆ لای گەنجەرەکەوە چوو و بۆ ئەوەی بزانێ ئەوان چی دەکەن،ئاژەلـەکـانی تـریش زۆر بـە هێواشیەوە لە دوای(کلۆر) ڕۆیشتن،ئەوانەی کە قەد بلند بـوون

و دەگـەیشـتنە گـەنجـەرەکـەوە لـەو دێـوڕا سـەیـری ژووری بەرازەکانیان دەکردو لە کـۆڕی گـەرمـی بـەراز و مرۆڤـەکانیـان دەڕوانی،بە هەردو چاوەکانی خۆیان ئەوەیان دیت کەوا مرۆڤ و بەراز بە یەکەوە ڕوو نیشتین و گێکەوە مێزگردی خۆیان لە سەر مێزێکی گەوۆرەوە کە بریتی بـوون لـە شـەش مـرۆڤ و شـەش بـەرازی زەبـەلـلاح دەورەی مێـزەکـەیـان دابـوو و لـە سـەر کورسـیەکـان ڕوو نیشـتبوون(نـاگلیۆن)لـە سـەرەوەی ئـەو مێزەوەبوو و تەواوی بەرازەکان زۆر بە هاسانی لە سەر کورسـی ڕوو نیشتبوون و خۆیان زۆر بەباشی لە سـەر کورسـیەکـان ڕا گرتبوو،دیار بوو کە خەریکی کاغەزی قومار بوون و هـەموویـان بە یە یەکەوە قوماریان دەکرد، بە شێوەیەکی کاتی دیار بوو کە دەستیان لە قومار کردن کێشاەیەوەو دەستیان بـە خواردنـەوەو فڕ لێ دان کردو چەند گیـاەلـەیـەکیـان نـۆش کـرد و قـەڕابـە بیرەیەکیان بە تال کردو جارێکی تـریش قـەڕابـە بیـرەکـەیـان تەژی کرایەوەو ئـەمجـارەش گلاسـە بیـرەکـان گـڕ کرانـەوەو ئامادەی نۆشین و هەلدان کرانـەوە،کـەسـێ ئاگـای لـە سـەرو گۆتـــەلاکـــی ئـــاژەلانـــی ئـــەو دیـــوی گـــەنجـــەرەکـــەوە نەبوو(گیلکلینگتن)ی خاوەن کێلگەی(فاکس وود)لە کـاتێ کـە لیوانێکی گڕی لە بیرەکە بە دەستەوە بوو هەستایەوە سەر گێ و گوتی:دەمەوێ گێش ئەوەی کـە ئـەم بیـرەیـە نـۆش بکـەم و هەلیقولێنم بە گێویستی سەر شانی خـۆمی دەزانـم کـە لێـرەدا

ڕای خۆم دەر بڕم و گێتان بلێم کە:بەلای منەوە بە بێ شـەک و گومانەوە هەموو ئەوانەی کە شەڕەفی بەشـدار بوونیـان لـەم کۆبونەوەیەدا هەیەو لێرەوە ئامادەن ئەوانـیش بیـر و بۆچونیـان هەر وایە کەوا لەو گەڕی خۆشحالی داین و دەبینین ڕۆژگـارانی تورەیی و ڕق و کینەو بێ باوەڕی بە یەکبوون گەلیـک ڕووداوی نـاخۆش و تـال و تفـت و دلتـەنگـی وەدی هێنـاو مـاوەیـەکـی زۆریشی بردو گەلێک بیـرو بـاوەڕی ناڕاسـت و نـاخۆش و دل تەزین هاتە گێشەوە،زۆر ناڕاستی و کاری چەوت ئەنجـام درا،وا بیر دەکرایەوە کەوا کێلگەیەکی بـەراز بـە ڕێـوەیـەوەی ببـات و خاوەنی فەرمان و دەسەلات بێـتن ئـەوا تـەواوی بنچینـەکـانی ژیان تێک دەچێت و ئالۆزی و بلۆزی دێتە کایەوە و نا ئارامیەکی زۆر وەدی دێـتن و نـەبـوونی ئاسـایش ڕوو لـە هـەمـوو دەرو دراوسـێکان دەکـاتن و تـەواوی کرێکـارانی هاوسـێکان لــە خاوەنەکانیان هەل دەگەڕێنەوەو چاو لە قەلای ئاژەلان دەکەن و بنەڕەتی ژیان بە تەواوی تێـک دەچێـتن، ئێسـتالێرەدا مـن ڕای دەگەیەنم و دەلێم کـە ئـەو هـەمـوو بیـر و بۆچونانـە هـەمـووی ناڕاست بووەو و ئێستاکەش لە بەین چووەو نەماوە و هـەمـووی بن بڕ کراوە،ئا ئەم سـەردان و چـاو گێکـەوتنانـەو دانشـتنانەی ئێمەو دۆستەکانمان لە قەلای ئاژەلانەوە ئەو هـەمـوو ڕاسـتیانە دەسەلمێنێ و باری چۆنیەتی ژیانی ناو ئـەم قـەلایـەش بـەبـێ گومــان دەبێتــە ســەر مــەشــقی هــەمــوو مــەزراکــانی

ترەوە(گیلکینگتن)لە سەر باسەکەی ڕۆیی و گـوتی:مـن لـەوە زۆر دلنیام و دەتوانم ئەوە بلێم کە ئاژەلەکانی گلـەی خـوارووی کێلگەی ئاژەلان لە تەواوی مەزراکانی تر زیـاتر کـار دەکـەن و کەمتر دەخۆن،هەموو ئەوانەی کە سەریان لـەم قـەلایـەوە داوە ئەم ڕاستیە زۆر باش دەزانن کە تەواوی ڕەفتـارو کـردەوەکـانی قـەلای ئـاژەلان بـۆ ئـەوە دەشـێت کـە ببێتـە سـەر مـەشـقی کـردەوەکـانی تـەواوی مـەزراکـان(گیلکینگـتن)ی خـاوەنـی مەزرای(فاکس وود) لـە کاتێـک دا گێکـی بیـرەکـەی هـەر بـە دەستەوە بوو درێژەی بە باسەکەی دا و گوتی:ئیتر بە گێویستی دەزانم کەوا دەبێت گیرۆز بایی لە ئێـوەو خۆمـان بکـەیـن و بـە بۆنـەی ئـەم هـەمـوو سـەرکـەوتنانـەو دۆسـتایەتـی وئـەو گـەیـوەندیانـەمـان لـە گـەل یـەک داو ئـەم دۆسـتایەتـی و هاوکاریانەمان لە گەل قەلای ئاژەلان و تـەواوی دۆسـتانمان دا هەمیشەیی بێت و زیاتریش گەرە بسـەنێـتن،دەتـوانم ئـەوەش بلێم کە لە مەو دوا هەرگیز بەرژەوەندیەکانی بـەراز و مـرۆڤ دژ بە یەکتر نابن و هەول و تێکۆشانیان یەکێکەو هـیچ جیاوازیـەک لە نێوان بەراز و مرۆڤ دا نیە و تـەواوی گیـرو گرفتـەکـان وەک یـەک وان و دەتـوانم بلـێم کـە هـەمـووی لـە کێشـەی کـارو کرێکاران دایـەو وەک یـەک خۆیـان دەنوێنن،ئـەدی کێشـەی کارگەران لە هەموو شوێنێک وەک یەک نیە؟وا دەردەکەوت کـە (گیلکینگتن) ئەوندە خۆشحال و شادە کە ئەو نکتەیەی کە لـە

مەو گێش ئامادەی کردبوو باسی لێوە بکاتن و بیگێڕێتەوە نـەی توانی کە بیلێتن و هەموو وشەکانی ئەو نکتەیەی لە گەرودا گیـر بوو بوو بۆیەکەش ئاوا سور هەلگـەڕا بوو،لـە دوای ئـەوەی کـە چەند جارێک قورگی خۆی گاک کـردەوەو گـوتی:ئـەگـەر ئێـوە گیرو گرفت و دەردە سەریەکانتان لە گەل ئاژەلانی چینی خوارو هەیە،خۆ ئێمەی مرۆڤیش هەر ئاوا لە گەل چینـەکـانی خـوارووو بەو گیرو گرفتانەوە گیرمان خواردووەو هەمانـە،ئـەم نکتـەیـەی (گیلکینگتن)تەواوی کۆڕەکەی هێنایە بزەو هـەراو هۆریـاوە لـە دوایی دا:گوتی گیرۆز بـایی و سوگاسـی خـۆم بـۆ بـەرازەکـان دەردەبڕم کـەوا توانیویانـە بژیـوی ئـاژەلان کـەم بکـەنـەوە و کاریشیان زیاتر بکەن و ئاژەلان بە سوخرەو بێگاری ڕا بێنن،لـە کۆتایی قسـەکـانی دا (گیلکینگـتن) گـوتی:ئێسـاش داوام لـە هەموو ئامادە بوان ئەوەیـە کـە ڕابـوەسـتن و گێکـەکانیـان گـرِ بکەنەوەو هەموو لە هەموو بە یادی سەرکەوتـن و سـەربـەرزی قەلای ئاژەلان فرِ لەگێکەکانیان بدەن و نۆشـی کـەن،،ئـەوسـا تەواوی ئامادە بوان لاقیان بەزەوی داداو بـە چـەگلـە ڕێزانـەوە گلاسەکانیـان هـەلنۆشـی و (نـاگلیۆن)بـەو قسـانە ئـەوەنـدە خۆشـحال بووبـوو کـە لـە جێگـەی خۆیـەوە هـەسـتایەوەو گەرداخەکەی لە گـەرداخـی (گیلکینگـتن)دا،کـاتێ کـە هـەراو هۆریاو چەگلە ڕێزان دوایی هـات(نـاگلیۆن)هـەر لـە سـەر گـا مابووەوە،دەری برِی کە ئەویش چەند نوکتەیەکی بۆ گوتن هەیـە

و گێشکەشی دەکاتن(ناگلیۆن)وەک هەموو جارێ ئەمجارەش بە کورتی و بە ڕەوانی و گاراوەیی گوتی:منیش لە لایەن خۆمەوە زۆر شادو بەختەوەرم بەوەی کە سەردەمی خراگەو بێ باوەڕی و دلگیسی لە یەک کردن و دوژمنایەتی ئێمەو دراوسێکانمان نەماوەو ئێستا بە سەر چووە،ئەو ناحەزانەی کە گڕوگاگەندەیان دژی قەلای ئاژەلانەوە دەکرد کە گوایە ئێمەی ئاژەلانی کێلگەکانی تر بە شۆڕش و ڕاگەرین هان دەدەین و گیرو گرفت بۆ دراوسێکانمان ساز دەکەین ئێستاکە بە تەواوی ڕوون بوەتەوە کەوا ئەم قسانە ڕاست نەبوون و درۆو دەلەسە بووە،لە مەو گێش و ئێستاش ئەوەی کە ئێمە گەرەکمانە تەنیا ئاسایش و هێمنی و ئاشتی بووە،حەزمان بەوە کردووە کە هەمیشە ئاشتی لە نێوان تەواوی دراوسێکانمان دا هەبێتن،ئەم قەلایەی ئێمە کە خۆم ڕابەرایەتی دەکەم جگە لە گرۆژەیەکی بەرازان هیچ شتێکی تر نیە،لە گەل هەموو ئەوانەش دا ئێستاکە زۆر بە دلنیاییەوە دەلێم کە هیچ گیرو گرفت و خراگەو خراگە کاریەک و باوەڕ بە یەک نەکردن و دژایەتی یەکتر کردن لە نێوان دا نیەو نەماوەو هەمووی لە ناو چووە،(ناگلیۆن) گوتی: لەم دواییەدا شێوەی ڕابەرایەتی کردنی قەلای ئاژەلان گۆڕاوە،چونکە لەم ڕۆژلنە دا ئاژەلەکانی گلەی خوارووی قەلامان ڕەوشت و ڕەفتاری گەوجانە و گڕو گوچیان نیشان داوە و گێی هەلساون،هەتا ئیمڕۆکە ئاژەلان یەکتریان بە ناوی

هاوڕێ بانگ دەکرد،بەلام ئێستا ئەوە ڕێگەی لێ گیـراوەو بـەو شێوەیە نەماوە،لە مەو گێش هەموو ڕۆژێ یەکشەموان ئـاژەلان لە گێش کەللە سەری بەرازێکی نێرە بە ڕێـژە ڕەت دەبـوون و ڕێزیـان لـێ دەگرت،ئێسـتاکە ئـەوە نـەمـاوەو ئـەم کـارەش ڕاگیراوە،کەللە سەری بەرازەکەش لە گـۆڕ نـراوە(نـاگلیۆن)لـە سەری ڕۆیی و گوتی:مێوانـانی بـەڕێـز لـەوانـەیـە ئـەو ئالایـە شەوزەی کە لە سەر بانەکەدا دەشەکێتەوە سەرنجی ڕاکێشا بن و لێـی ورد بووینـەوەکـە وێنـەی سـم و شـاخێکی لـە نـاو دا کێشراوە،بەلام ئێستاکە ئەوەش نەماوەو لامـان داوە،بڕیـاریش وایـە کـە ڕەنگـی ئـالای قـەلای ئـاژەلان هـەر سـەوز دەمینێتن(ناگلیۆن) ڕووی لە (گیلکینگتن)کردو گوتی:گـەلێـک سوگاسـی ئـەو هـەمـوو فـەرمایشـات و گەیڤانەی(گیلکینگتن)دەکەم کەوا لە وتـارەکـەیـان دەربـارەی دۆسـتایەتـی و هاوکـاری کـرن و یـەکێتـی فـەرمویان،تـەنیـا ڕەخنەیەکی بچکۆلانەم هەیە ئەویش ئەوەیە کە ناوی کێلگـەی ئێمەی بـە (قـەلای ئـاژەلان)برد،هـەلبـەتـە ئـەوان ئـەوەیـان نەدەزانی کە ناوی (قەلای ئاژەلان)دەگۆڕ درێت و وەکو جـاران بە ناوی کێلگـەی(مـانر)ەوە نـاو دەبـردرێتن و نـاوی (قـەلای ئـاژەلان)لـە سـەر نـەخشـە ڕەش دەکرێتـەوەو نـاوی دەبێتەوە(کێلگـەی مـانر)لـە کۆتـایی گـەیڤـەکـانی(نـاگلیۆن) گـوتی:گلاسـەکانتـان مشـت بکـەنـەوەو هـەروەک

(گیلکینگتن)منیش لە هەموان دەخوازم کە گلاسەکانتان هەل بدەن و بە سەلامەتی و گێشکەوتن و سەربەرزی (کێلگەی مانر)ەوە هەلی قورتێنن و بینۆشن و ،ئەمجارەش بە گلاس لێک دان و قاچ بە زەوی دادان بە یەکجاری هەلیان نۆشی و خواردیانەوە فڕیان لێ دا.

ئیتر کۆڕی بەرازان و مرڤان هەتا بلێی گەرم و گوڕ بوو،بە شادی و خۆشیەکی زۆرەوە ڕوو بەڕرووی یەکتر دەیان خواردەوەو نۆشیان دەکردو گلاسەکانیان لێک دەداو بە تەواوی سەرگەرم بووبوون،ئەم وێنەیەو ئەم دیمەنە سەیرو سەمەرەیە و ئەم ڕووداوانە لە لایەن ئاژەلەکانی ئەو دیوی گەنجەرەکەوە کە تەماشای ئەو هەموو هەراو هۆریاو بەزم و ڕەزمەیان دەکردو گوێچکەکانیان لەو کوڕە مرۆڤ و بەرازەدا موت کردبۆوەو هەستیان بەوە دەکرد کەداهاتوویەکی زۆر سامناک و گڕ لە مەترسیان چاوەڕوان دەکاتن ولە گێشیانەوبە سەریان دێتن،لەو کاتە دا ئەوەیان دەهاتەوە یادەوە کە چۆن ئاوا بەم شێوەیە سەرو گۆتەلاکی بەرازەکان بە تەواوی گۆڕاوەو وەکو جاران نەماون؟(کلۆر)بە چاوە کز و کەم بیناکانیەوەئەملاو ئەولای دەڕوانی و لە سیماو وێنەی بەرازەکان مووت دەبووەوەلەو بەرازە بۆ ئەم بەراز مۆڕەی دەکردو دەیبینی کە هەندێکیان گێنج بەرغەبابەن و هەندێکیان چوار بەرغەبابەن و هەندێکیان سێ بەرغەبابەن و(کلۆر)نەیدەزانی کە چی ڕووی

داوە ئایا لە بەرازەکان گۆڕانکاری ڕووی داوە یاخۆد خۆی گۆڕاوە،بە هەموو هەول و توانایەکیەوە بیری دەکردەوەو لەوانی دەڕوانی کەچی بۆی نەدەکرا کەوا هیچیان لە هیچیان جیا بکاتەوە،چەگلە ڕێزان و هەراو هۆریای کۆڕی بەرازو مرۆڤەکان کەمێ ئارامتر بووەوەو لە سەر مێزی قومارەوە ڕوونیشتنەوە.

ئاژەلەکانیش لەو دیو گەنجەرەکەوە زۆر بە هێمنی و ئارامی و لە سەر خۆیی و هێواش هێواش بەرەو دوا کشانەوە،هێشتان چەند هەنگاوێکیان نەهاویشتبوو کە دەنگی شیرە شیرو هەراو هۆریا بلند بۆوەو کە لە لای کۆڕەکەوە دەهات،ئاژەلەکانیش دیسان بۆ لای گەنجەرەکەوە گەڕانەوەو ژوورەکەیان ڕوانیەوە تاکو بزانن کە چی ڕووی داوە،کە سەیریان کرد بۆیان ڕوون بۆوە کە دەمەتەقێ و خۆ گیف کردنەوەلە یەکتر لە سەر مێزی قومار داگەیدا بووە،یەکێ دەینەڕاندو ئەویتر مستی لە مێز دەدات،ئەمیان گومان لەو دەکات و ئەوییان ئەم بە درۆ دەخاتەوەو هەموویان وا خیسە لێک دەکەن و کۆڕەکەیان بە تەواوی شلەژاندووە،گاشان بۆ ئاژەلەکانی ئەو دیو گەنجەرەکەوە ڕوون بووەوە کە هەردو لا بەرازو مرۆڤەکان فێلیان لە یەکر کردووەو هەردوولا بە فێلی یەکتریان زانیوە و ئەو هەموو مشت و مڕەیان لە سەر هەندێ بووە.

دوازدە دەنگی گڕ لە تووڕەیی و ترسناک. بەرز بۆوە کەوا هەموو دەنگ و هاوارەکانیان یەکسان بوون و بە یەک

دەچوون،هەتا بلێی سەیرو سـەمـەرەبوو،هـەموویـان هـەر وەک یەک وابوون،هیچیان لە هیچیـان جیـا نـەدەکرانـەوە و تـەواوی ئاژەڵەکان لەو دیوی گەنجەرەکەوە واقیـان وڕ مـابوو سـەیـری ژوورەوەیان دەکرد نەیان دەتوانی کە بە هیچ شێوەیەک بەرازو مرۆڤ لێک جیا بکەنەوە،چونکە هەموویان وەک یـەک وابـوون و وەکو یەکیان لێ هاتبوو،ئیتر هـەرگیـز نـەکـرا کـە بـزانن کامـە مرۆڤەو کامەش بەرازە.

تەواو

ئەحمەد دەشتی

1.9.1982

وەرگیڕ دراو لە فارسیەوە

پیرانشار _ ئێران

ئاوریک و سەرنجیک لە دواوە

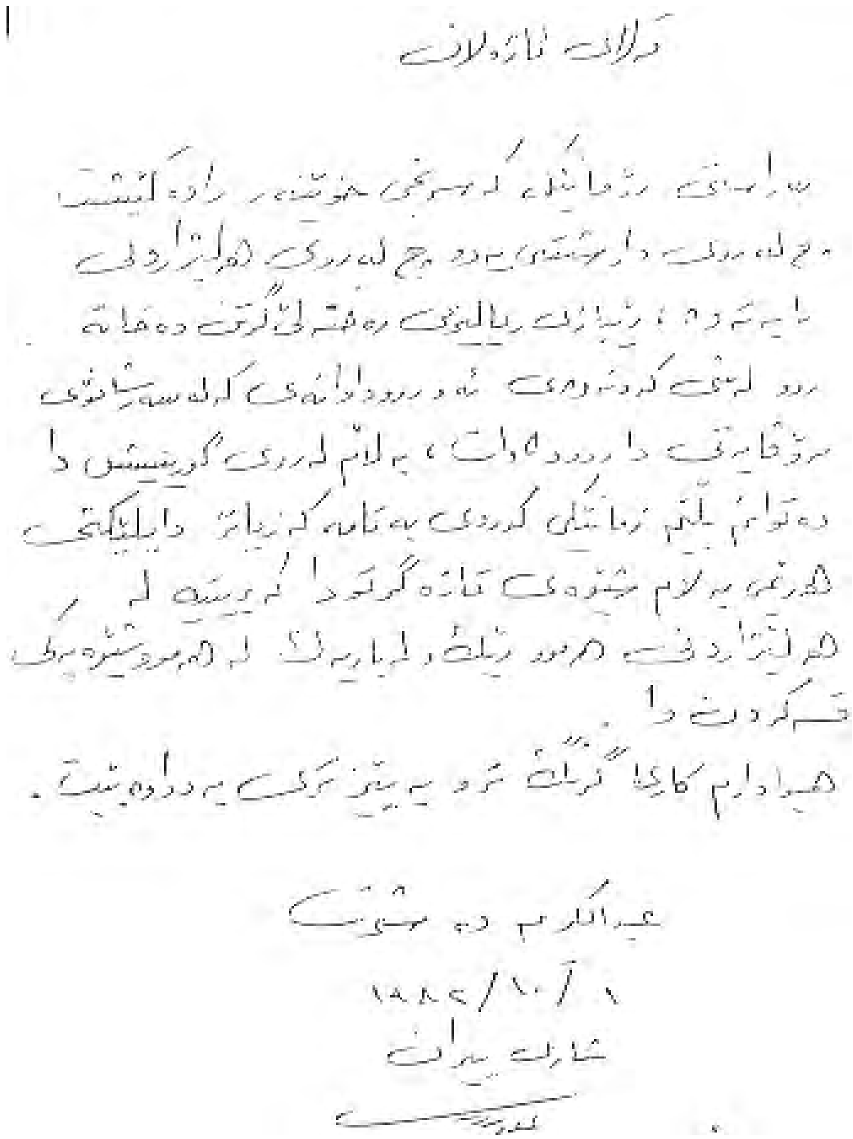

ئەوسالەکە سالی 1982 بوو لە ئێران لە شاری خانە بووین،دلمان زۆر خۆش بوو کە لە ناو قەوم و نیشتمانی خۆمانین،هەرچەندە بە ئاوارە ناو دەبراین بەلام لە ڕاستی دا کە لە کوردستانی ڕۆژهەلات بووین هیچ جیاوازیەکمان لە نێوان شارەکەی خۆمان و شاری خانەوە نە دەبینی جگە لە هەستی

کاریگەری ناگاکی دوژمنانی داگیرکەر کە زۆر جاران بە سەر خەلکی ساویلکەو گێ نەگەیشتوو زاڵ دەبوو،جارو بارە بریندار دەکراین و ناحەزان بە چاوێکی ناڕاستەوەو زۆر بە هەلە سەیریان دەکردین،ئەوانەی کە دلیان گڕ لە قڕێژو ناڕاستی و ناڕەوایی بوو،خەمیان گێ وەر دەکردین،بەلام هەستی گاکی دلسۆزان و خاکگەرەوەرانی ڕاستەقینە کە زۆر زاڵ بوو یە سەر ناڕاستی دا دلی هەمیشە شاد دەکردین،دۆستانی خۆشەویست و مەردو مەردانەی شاری گیرانشار هەرگیز لە یادمان ناچێتەو،ئەو براو خوشک و خزمانەی ئەو شارە قارەمانە هەمیشە چاوو هەست و دل و دەرونمانن،بەیادی هەموو ئەو خۆشەویستانەوە ڕێزو خۆشەویستی و سلاوی بێ گایانم گێشکەش بە هەموان دەکەم،قسەی خۆش و نکتەو باس و خواسی ڕاست و دروستی ڕۆلە دلێرو مەردانی گیرانشار واتە شاری خانە هەرگیز لە یادمان ناچێتەوە،من لەوێ لە یەکێ لە قوتابخانە ڕاهنەماییەکانی ئەو شارەدا ماموستا بووم کە لە مازەندەرانەوە دوای سالەها نامۆیی گەڕامەوەلە ناو خاک و نەتەوەکەی خۆم و هەتا بلێی دلخۆش بووم لە گەل ئەو دۆست و ئازیزانەم،من و جەبار حاجی نەمر بەیەکەوە بووین وئەویش هەر ماموستا بوو لەو قوتابخانەی کە منی لێ بووم،کەریم دەشتیش لەوێ بوو لە قوتابخانەی سانەوی بە ماموستا دامەزرا بوو،هەرچەند کە ئاوارەبووین بەلام دلمان بە یەکەوە زۆر شاد دەبوو،ئێمە لە دەربەدەری ڕا

هاتبووین،لە مێژ نەبوو کە کەریم دەشتیش بە ماڵ و منداڵانیەوە ئاوارەی ئێران بوو بوو و لە شاری خانە گیرسابۆوە،هەرسێکمان بڕیارمان دا کەهەوڵ بدەین چەند کتێبێک وەربگیڕینە سەر زمانی شیرینی کوردی و لە داهاتوودا ئەم کارەمان گێش بخەین و بیکەین بە دەزگایەکی گەورەی وەرگێڕانی گەڕتووکە بە نرخەکان بۆ سەر زمانی شیرینی کوردی و بەم کارەمان بتوانین خزمەتێک بە کتێبخانەی کوردی بکەین ئەو حەمکە گەڕتووکە بە نرخانەی کە لە هەموو بابەتێکەوە بە زمانی فارسی دەست دەکەوێتن و وەرگیڕ دراونەتە سەر زمانی فارسی ئێمەش ناوی خوای لێ بینین و ئەو خزمەتە مەزنە بکەین کە بە شتێکی زۆر گرنگمان دانابووو و هەولی سەرکەوتنی خۆمان لەو بارەوە دەداکەبە ڕاستی ئەنجامی بدەین و خۆشمان گێوەماندوو بکەین،وابوو دەستمان بەو کارە کرد،من ئەم ڕۆمانەی (قەلای ئاژەلانی جۆرج ئۆرویل) و ڕۆمانی (برا کوژی نیکۆس کازازانکی) و (نامۆی ئەلبێر کامۆ)م هەلبژاردن کە وەریان بگێڕم و جەبار حاجی (زۆربای نیکۆس کازازانکی) هەلبژاردو کەریم دەشتیش (ئازادی یامەرگی نیکۆس)و ئاوای وەحشی جاکلەندەن)ی هەلبژارد و دەستمان کرد بە گۆڕینی من هەر زوو تەواوم کرد وهەر لام مابۆوە،کەریم دەشتیش تەواوی کردو کە تا ئەو سالانەی لای من مابۆوە،کە گەڕامەوە کوردستان بۆم بردەوە بە هیوام کە ئەو کتێبە بە نرخەی چاگ کردبێتن،بەلام

جەبار حاجی دەستی لێ شل کرد بوو دوایی کە لێک هەلبڕاین جا نازانم تەواوی کرد یاخێر.بە هەر حال دلمان زۆر خۆش بوو بەو کارە گرنگە،وا بوو لە یەک دوور کەوتینەوە،من کەوتمە ئەوروگاو ژیانی دوورە وەلاتان کە سەخت ترین ژیانی مرۆڤەو دەتوانم بلێم مردەنیەو ئەوەی کە لە وەلاتی خۆی دوورکەوتەوە بەلای منەوە دەمرێتن و لە هەموو شتێ بێ بەش دەبێتن،من هەروا دەزانم کە بەرەو نامۆیی چووم بەرەو مەرگ هەنگاوم ناولە دۆست و یارانی ئازیز و کۆڕی خەبات و تێکۆشان دوور کەوتمەوە،کە زۆر جار دەلێم بریا هەر زوو لە سالانی شۆشی ئەیلولی مەزن لە ژێر ناگالمی دوژمنانی کوردستان بردباین بەلام ئەم ژیانە گڕ لە کوێرەوەری و نەهامەتیانەمان لە دووری خاکی شیرن و ڕەنگین هەرگیز نەدیباو قەت لە یاران و ئازیزانی خۆمان دوور نەکەوتباینەوە،بەلام ئەوەی کەخۆزیاو بریایە تازە بێ سودەو هەرگیز ناگەڕێتەوە.ئیتر هەموو هیواو ئاوات و نیازێکی کەبە دل و گیانەوە هەم بوو و سالەها سال نیازم بوو و خۆم دەکردە قوربانی ئەو ئاوات و نیازانەم هەمووی لە غوربەت ونامۆیی دا لێم ون بوون،هەرچەندە کە هەرگیز ڕەش بین نەبوویمەو قەتیش کوردستانی ئازیزی خۆم لە بیر ناچێتەوەو ئەو ئاوت و نیازەی کە هەمە لە غوربەتیشەوە خەباتی بۆ دەکەم و تا دوا هەناسەی ژیانم هەر گەش بینم و باش دەبینم،بەلام داخەکەم دووری مەرگ و نەمانە،من کە قەلای ئاژەلانم تەواو

کرد هەر مایەوە نەم توانی بە چاگی بگەیێنم،وا ئێستاش بە هیوام کە لە سایەی سەری کوردستانێکی ئازاد و حکومەتی هەرێمی کوردستانەوە،لە سایەی ئەو هەموو دەسکەوتە گرنگانەی کوردستانی ئازیزمەوە دەتوانم کە ئەو بەرهەمانەی کە تا ئێستا خۆم گێوە ماندوو کردووەو بیخەمە بەر دەستی ئازیزانی کوردو بکەوێتە کتێبخانەی کوردەواریوە ئامادەیان بکەمەوەو بیان نوسمەوەو چاگیان بکەم ،کە ئەم داوایەشم لە دەزگای ئاراسی سەرکەوتووە کە بۆ ئەو مەبەستە یارمەتیم بدەن و بەرهەمەکانم بۆ چاگ بکەن کە ئەمەش جێگەی سوگاس و ڕێزو خۆشەویستیمانە بەرامبەر ئەو هەموو خزمەتگوزاریانەی چاگەمەنی کە بە ئاواتەوەم ئەو دەزگایە مەزنە هەمیشە هەر گێش بکەوێتن و کوردستانی ڕەنگینیش هەر سەربەخۆو ئازدو ڕزگار بێتن،داخیشم بۆ نەمر جەبار حاجی کە زۆر بە زوویی جوانە مەرگ بوو و نەی توانی دوای ئەو هەموو سال ئاوارەیی و خەبات وتێکۆشان لە کوردستانی ڕزگار کراو تێر بحەسێتەوە و زۆر بە زوویی گیانی گاکی بەخشی بە کوردو کوردستانی،جەبار حاجی ڕۆلەیەکی دلسۆز و نیشتمانگەروەرو بێ گەردبوو،بەوگەڕی دلسۆزی خەبات و تێکۆشانی لە گێناو کوردو کوردستانەوە دەکردو خاوەن بیرو باوەڕێکی ڕاستەقینە بوو،گێشمەرگەیەکی دلسۆزی ڕێبازی بارزانی نەمربوو،لەگەل گەلێ لەو کەسانەی کە بە بۆچوونە ناڕاست و ناڕەواکانیان لە

تەواوی ئەو سالانەی کە لە خانە بووین توشمان بەو جۆرە کەسانەوە دەهات کە هێرشیان دەکردە سەر بیرو باوەڕی ڕێبازی بارزانی نەمروهەمیشە توشمان بە مشت و مڕێکی زۆرەوە دەبوو،ئاخر ئەو ڕۆژگارانە دوژمنانی ڕێبازی بارزانی زۆربوون،زۆیان کار کردبووە سەر خەلکی سادەوە،ئەوان وا حالی ببوون کە هەرکەسێ لە گەل شۆڕشی گولانە ئەوە کارێکی ناڕاست و ناڕەوایە و ئێمەش هەمیشە بەگێی توانای خۆمانەوەبەر گێچی هەموو قسەو قسەلۆکی گڕ و گوچ و ناڕەواکانمان دەدایەوە کە بەرامبەر شۆڕشی ئەیلولی مەز ن و گولان و ڕێبازی بارزانی نەمر دەکرا،کە ئەمەش بە شانازی و سەربەرزی دەزانین کە بە بیرو بۆچوونی خۆمانەوە ئێستاش و هەتا مردنیش بەرگری لەو ڕێبازە مەزنەیە دەکەین و هەرگیز لێی گەشیمان نین،هەزاران سلاو لە گیانی گاکی هەموو شەهیدانی کوردو کوردستان و گیانی گاکی سەرکردەی نەمرو هەمیشە زیندوومان مستەفا بارزانی نەمر و کاک ئیدریسی جوانەمەرگ و هەموو ئەوانەی کە هەرگیز لە یادمان ناچنەوەو گیانیان کردۆتە قوربانی بۆ کوردو کوردستان.بژی کورد بژی کوردستان.

ئەحمەد دەشتی

بەرلین 2002

تەواو